

oghandel

mann).

John Paulsen.

Af Bylivet.

AF BYLIVET.

FORTÆLLINGER

AF

JOHN PAULSEN.

ANDEN GJENNEMSÈTE UDGAVE.

MED FORFATTERENS PORTRÆT.

CHRISTIANIA.
P. T. MALLINGS BOGHANDELS FORLAG.
UDLÈVERINGSLAGER FOR DANMARK HOS M. NORDENTOFT.

JOHANNES BJØRNSTADS BOGTRYKKERI 1870.

INDHOLD.

Susanne.

Hvad her skal fortælles, er en liden Historie fra Bergen om en ung Pige, der nærede en deilig Drøm, men havde den Lykke at dø, førend Livets Virkelighed bortveirede hendes Illusioner.

Det var omtrent 20 Aar tilbage, i det gamle, norske Theaters Dage. En vakker, høstlig Søndags-Aften! Skuespillet var netop endt. Publikum strømmede ud af Theatret, bredende sig i Grupper opover «Engen», høit talende og ivrigt gestikulerende med den for Bergenserne eiendommelige Livlighed. Et Navn kunde man høre overalt udraabt i mere eller mindre høie Toner, hos de Ældre med rolig Beundring, hos de Yngre med løssluppen, sværmerisk Pathos. Gadegutterne, som med rosværdig Iver for Kunsten havde posteret sig ved Theatrets Port, for i hver Mellemakt at tigge om en Udgangsbillet, gjentog det jublende, idet de svang sine lasede Huer; thi Navnet var Luise Bruns, Bergensernes Yndling.

Hun havde ikvæld optraadt i en ny Rolle som «Adrienne Lecouvreur», og aldeles henrevet sine Byesbørn ved den dronninglige Finhed, den rene Ynde, den tragiske Høihed, hvormed hun adlede Fremstillingen.

Den hæderlige Bødkermester Jeremias Hansen med Kone og Datter vendte netop tilbage fra sin sedvanlige Søndagstur rundt Lungegaardsvandet, og da de boede ved Komediebakken, maatte de for at naa sin Bopæl passere igjennem Folkemassen. Han var en stor, stout Mand med temmelig Ansats til Mave. Hans tykke, graabrune Haar var glat redet frem paa Kinderne i en sirlig Krusedul, hvilket i Forening med en Dot stift Bukkeskjeg paa Hagens Spids gav hans kolerisk-røde, sammenknebne, noget vredagtige Ansigt med de buskede Øinebryn et høist agtværdigt og skikkeligt Præg. Øinene var graa, skarpe, men godmodige. Hans Dragt bestod af en langskjødet, grønlig Klædeskjole, som sluttede vel om hans fyldige Figur, graarudede Sommerbukser, en Floshat med næsten ingen Skygge, stive Fadermordere samt en løsknyttet, vældig Silkesløife under den dobbelte Hage.

Konen var en liden, spædlemmet Kvinde med tyndt, gult Haar, halvt tillukkede Øine, og i det Hele taget et slapt, forknyt Udtryk i det magre, gjennemsigtig voksgule Ansigt. Hendes Blik var lyst, blidt, næsten pigeagtigt. Hun gik med Hodet lidt paa Skakke, og bar en blomstret Kattunskjole, Silkesalop og en Straahat, der var ligesaa merkværdig ved sit Omfang som ved sin opdyngede Prydelse af Blomster

og Baand. I Haanden bar hun en Ridicule af Straa, smykket med Uldgarnsbroderier.

Hun stansede undertiden sin alvorlige Gang for at kalde paa Datteren, den syttenaarige Susanne, der havde en vis Tilbøielighed til at sakke agterud, idet hun gik fordybet i sine egne Tanker.

Men hvor denne Susanne var smuk, som hun gik der i den bølgende, lyseblaa Kjole med de blonde, tunge Fletninger slynget op som en Krans over den fine Nakke, stille og blufærdig som en sand Borgermandsdatter! Blikket var dybt sænket mod Jorden, saa dybt, at man anede, der kunde stikke en Skjelm under. Ingen af de unge Modeherrer blandt Theatergjængerne, der i Sværmen ærbødig gik til Side for hende, havde den Triumf at møde hendes Øie. Der var en mægtig Renhed, en ubevidst Ynde i hvert Udtryk og hver Bevægelse. Hendes Ansigt var lidet, af denne fine, sygelige, næsten blændende Bleghed, der følger med gult Haar. Panden var smukt formet, og dens blaa Aarer traadte nøie frem. Det yndige laa i Øinene, disse blaa, drømmende Spørgsmaal af Øine, der oftest saa ned, men naar de engang ligesom af Vanvare saa op, da slog En ved sin frygtsomme, tindrende Glans, og i dette Smil, der forskjønnede Ansigtet med et Skjær af naiv, straalende Hjertensgodhed.

Da de lykkelig havde passeret den tætteste Sværm, pustede Herr Bødkermester Hansen dybt, ligesom befriet for en tung Byrde, og idet han med Tommelfingeren gjorde en foragtelig Bevægelse udover mod Menneskemassen, sagde han til sin lille Ægtemage: «Hvad

siger du om disse Folk, Mor? Er de ikke gale? At sidde en slig vakker Kvæld som denne i det trange, lumre Komediehus og glo paa malte Trær og saadant Skidt, istedetfor at gaa ud paa Nygaard eller op paa Kalfaret, hvor de kan se den virkelige Natur, gratis ovenikjøbet. Jeg vet, jeg vilde før høvle min egen Ligkiste end saaledes slænge væk de surt fortjente Skillinger. Det er Pinedød Skam, er det!»

«Ja, du kan saa sige, Far,» svarede Konen i en mild, noget sytende Tone, «de tænker heller ikke paa, at det er Hviledag, og paa hvad Synd de gjør. Hos Raadmandens, hvor jeg tjente i syv Aar, gik de saamænd aldrig i Theatret om Søndagen.»

Susanne sukkede ved Forældrenes Tale, stansede nogle Sekunder og saa op mod Theatret med et Blik, som var det et fortryllet Palads, hvor al Livets Herlighed ventede hende, sukkede saa endnu engang og gik resigneret, ligesom hun vilde sige: Det nytter ikke at tænke derpaa.

«Hvad ser du efter, Barn?» spurgte Faderen, næsten barskt. «Du kunde vel ha' Lyst til ligesom din Veninde, Snedkerens Petrine, at besøge dette unyttige, ugudelige Sted; men det blir der ikke noget af, det vet du, Susanne, og saa kunde du gjerne slaa de Griller ud af Hodet. Før jeg vilde se dig derinde, før vilde jeg —» «Tys, Far, vær nu ikke saa heftig,» sagde Moderen og saa sig ængstelig om.

«Fordi den Snedker har skrabet sammen nogle Hundreder, skal endelig hele Byen vite det. Hans

Kone og Børn skal være baade hist og her.» Han gestikulerede ivrig med den kraftfulde Arm. «Vi Andre,» tilføiede han med megen Selvfølelse og et vist lunt Smil til Konen, der nikkede til Forstaaelse, «vi Andre kan vel ogsaa ha' lidt paa Kistebunden for gamle Dage, om vi end ikke skriger det ud fra Kirketaarnet over hele Byen. Du, min Tøs, er ogsaa for god til at se paa alt dette Tøv og Rabalder. Naar du steller med din Mor i Huset og om Søndagen gaar i Kirken, løber din Tid pent nok, skulde jeg mene.»

«Jeg har jo slet ikke bedet om Noget, Far,» sagde Susanne frygtsomt-mildt; men det var ikke frit for, at der listede sig en Taare op i Øiet.

Hvormegen Uvilje de brave Bødkerfolk end nærede mod Theatret, havde de dog ikke kunne forhindre, at et farligt Pust derfra gjennem Oline Pyntekone havde fundet Veien ind til deres Arne. Oline og Madam Hansen havde været Veninder fra Ungdomstiden af. Da Oline havde «givet sig til Scenen» paa sine gamle Dage, holdt Ægtefællerne Familieraad, om hun fortjente fremdeles at modtages i et anstændigt, borgerligt Hus. Bødkermesteren, som den Dag var i meget gnavent Humør — hans bedste Svend var bleven syg — brummede og skjændte, kløede sig bag Øret og mente, at det Menneske, som «juglede dem til, krusede og sminkede dem,» var ligesaa strafskyldig som de selv, Skuespillerne nemlig. Om hun end ikke var Tyv, var hun dog Tyvens Hæler. Men til sin Forundring mødte han nu hos sin stille, ellers altid eftergivende Kone en bestemt, forberedt Modstand. Oline havde altid

været hende tro og god. Om hun end nu som Enke maatte tjene sit Brød ved at arbeide paa den vis, kunde Ingen bebreide hende det. Hun var en stræysom, flink og flittig Kone, Ingen kunde sige hende noget Andet paa. — Og saa endte denne Disput, ligesom de fleste ægteskabelige, hvor Manden er den angribende Part, med, at han pent maatte stikke Piben i Sækken. Oline kom som før, naar hun havde Fristunder, til det store, gammeldags, grøntmalede Hus paa Komediebakken og fik sin «Taar Kaffi».

For den lille Susanne havde hendes Besøg en afgjørende Betydning. Faderen var hele Dagen i Verkstedet! Moderen, der ikke var af de meget Talende, syslede rolig med Husholdningen. Susanne hjalp hende undertiden efter ringe Evne; oftest gik hun hele Dagen overladt til sig selv, stille og tankefuld, om i det stille, pligtstrenge Hus. «Romanbøger» var Kontrabande i Bødkerens Hjem; dog havde hun med sedvanlig Pigelist faaet fat i nogle og stjaalet sig til at læse dem. Det var Lafontaines Romaner og Heibergs Vaudevillemonolog «Emilies Hjertebanken». Romanerne syntes hun godt om og græd tilbørlig over dem; men «Emilies Hjertebanken» lærte hun udenad. Imidlertid talte hun aldrig om sit Fund. Naar hun var alene, kunde hun nynne Melodierne, som hun havde hørt en af Drengene synge ved sit Arbeide, medens han flittig svang Dikselen. Det var det Hele.

Oline Pyntekone blev Solglimtet i dette ensformige, triste Liv, det glade Bud fra en lys, skjøn Verden udenfor, saaledes som den syttenaarige Pige drømte

sig den. Der var saa meget, saa uendelig meget, som det lille Hjerte gjerne vilde vite Besked om, men som hun maatte holde inde med, undtagen for Oline. Bare hun saa et Glimt af den Gamles hvide Pibekappe eller af den ternede Trøie med det hvide Livforklæde, kunde hendes Hjerte banke af glad Forventning. Oline var nemlig altid propert klædt, som man kunde vente det af en «Pyntekone». Hendes Ansigt havde et tilfreds og godlideligt Udtryk, Hagen var noget flad og Læberne indfaldne paa Grund af manglende Tænder; men Kinderne havde endnu beholdt en fragmentarisk Rødme, der mindede om et vissent Æbles; de runde Øine havde en sort, livlig, stikkende Glans, og Haaret laa glinsende sort og kreppet under Kappen. Hun var, hvad man kalder, en pen gammel Kone.

Oline nærede altsaa Susannes tørstende, altid videbegjærlige Fantasi. Hun tiltrængte ingen anden Opmuntring til at fortælle end «en liten Kaffidroppe». Fik hun den, kom der et usedvanligt Liv over den hele Skikkelse. Kindernes røde Pletter drog sig udover til én blomstrende Masse, Øinene funklede som to Gløder under den furede Pande, og Talen flød som en rigelig Flom, blandet med Reminiscencer fra alle de Komedier, hun havde seet, samt udstyret med en viss Billedpragt, sjelden at finde hos Almueskvinden. Hun gjengav Komediernes Indhold efter sin egen originale Opfatning, for hvilken vedkommende Forfatter nok vilde betakket sig, men som Susanne fandt godt og vel, altsammen. Hun fortalte hende om Livet paa Scenen og bag Kulisserne, om de prægtige Dragter af

glinsende Fløiel og Silke, om Lysekroner og Riddersale, om ulykkelige Elskende, der stødte sig Dolken i Hjertet, saa Blodet i Strømme flød udover, om Sang og Spil, om Rænker og Intriguer, om Blomsterbuketter og Applaus — hun fortalte, indtil hun aldeles havde forvirret Hovedet paa Susanne, der sad i stum Fortabthed med Øine, stive af Lytten, og med den smilende Mund halvt aaben.

En Dag, da Oline havde været særdeles heldig i sin maleriske Fremstilling af en ung Pige, der havde et meget kjedeligt Hjem og flygtede derfra, forklædt som Gut, med sin Elskede, græd Susanne, uden at hun paa Olines indtrængende Spørgsmaal kunde sige hvorfor. Og saa maatte hun høitidelig love Oline aldrig mere at græde og derved faa røde Øine og Forhør af Far og Mor. Ellers vilde hun aldrig fortælle hende noget, det kunde hun stole paa! —

— Et Par Dage efter den ovenomtalte Lungegaardstur, en Onsdag Morgen, besøgte Oline dem og traf, hvad der just ikke lod til at mishage hende, Susanne alene hjemme. Moderen var paa Torvet og gjorde det sedvanlige Indkjøb af Fisk, Faderen ved sit Arbeide. Man kunde fra Salen af høre hans kraftige, befalende Bas nede i Verkstedet.

«Nei, hvor deiligt, Moster Oline, at I kom idag,» raabte Susanne glad. «Jeg sad netop saa alene og kjedede mig, og naar jeg sidder saa alene og tænker paa saameget, faar jeg ganske ondt for Brystet. Jeg lever vist ikke længe, Moster.»

«Tøv med dig. — Jeg er forresten ikke din Moster,»

pustede den noget korpulente Gamle, synlig smigret, «det vet du godt.»

«Men jeg holder af Jer, som om I var min kjødelige Moster, og I har baaret mig over Daaben, det vet I ogsaa godt. Ja, I ler?»

«Du est en stor Skjælm, Pernille.» Den Gamle lagde spøgende Fingeren paa Enden af den spidse Næse. «Men hvad var det nu egentlig, Barnet vilde vite idag?»

«Aa, saa meget, Moster,» sagde Susanne drømmende, førte Haanden til den fine Pande og stod en Stund saaledes. Pludselig for hun op og sprang ud i Kjøkkenet, hvorfra hun i samme Minut kom smilende tilbage med en Kop duftende Kaffe. Oline snøftede som en Jagthund, der merker Sporet af ædelt Vildt, og gjorde saa, hvad hun altid pleiede, den beskedne Indvending, «man maatte ikke koste sig for hendes Skyld.»

«Passiar, Moster; I har just godt af en saadan liden Hjertestyrkning, I, som har saa meget at kave med. Drik nu bare, mens den er varm,» tilføiede hun med sin blideste Røst, saa at der skulde mere til end et gammelt Theaterhjerte for at modstaa.

Medens Oline, der imidlertid magelig havde taget Plads i den damaskbetrukne Sofa, i lange, selvbehagelige Drag indsugede Gudedrikken og af og til med Kjendermine lugtede til den, havde Susanne sat sig paa en Skammel ved hendes Fødder og betragtede med Haanden under Kinden tankefuldt-smilende den Gamle, hvis Ansigt fik en varm, blussende Kolorit, eftersom Kaffekoppens Indhold minkede.

«Jamænd gjore det godt,» sagde omsider Oline og tørrede sig smaskende om Munden med sit Ærme. «Den velsignede Kaffidroppen! Hvormange Gange den har styrket min gamle Krop i denne Verdens Jammerdal og lysnet Humøret, naar det har været miserabelt! Jeg kan nu ikke faa ind i Hodet mit, hvorfor Folk altid har saa meget at udsætte paa den og gjøre Nar af de gamle Jomfruer, fordi de er saa glad i den. Det er jo deres eneste Hygge og Trøst, hvis de ikke i Desperation skulde gribe til Snus eller til Flasken.»

Susanne laante kun halvt Øre til dette veltalende Kaffe-Forsvar. Hun sad som i Drøm. Saa spurgte hun:

«Hvad spiller de iaften, Moster?»

«Abekatten og —».

«Abekatten!» Susanne sprang op, og de smukke Øine lyste af nyt Liv, «det er jo det Stykke, som —»

«Som jeg engang fortalte dig om, ja,» supplerede Oline og nynnede med Fistelstemme: «Jeg er en gammel, gammel, gammel Sukkermø.» Du kjender det. Det var en liden, enfoldig Tøs, der ligesom du i et Aandedræt kunde spørge om mere, end ti Vise kunde svare paa. Hun fik heller aldrig komme ud blandt Mennesker og se lidt af Verdens Glæde og Morskab. Den gamle, ildske Jomfru, — uf, hvor ækel hun var! — bevogtede hende, som Trolden vogter Prinsessen i Eventyret, og satte hende hver Dag til at spinde. Huhu!»

«Men hvorfor gjore hun det?»

«Hvorfor?» Oline lo og dæmpede Stemmen. «Jo, fordi hun var bange for, at Margrethe skulde faa Øie

paa et Uhyre af et Mandfolk, og saa forlibe sig i de smaa Moustacher.»

Susanne rødmede let og gjorde en yndig Bevægelse af Forlegenhed.

«Ser du,» fortsatte Oline leende, «da ingen havde villet frie til den gamle kalkunske Høne, var hun bleven sint paa hele Slænget; derfor skulde nu ogsaa Margrethe holdes langt væk fra de falske Mandfolk. Du forstaar?»

«Forelskte hun sig da i nogen?» spurgte Susanne sagte.

«Ja, nu kommer vi snart til det! Ser du, Margrethe havde en Ven, som hed Ole; han var rigtig en gammel Perle; thi han lærte hende at eksercere og saadant noget. Han kunde nu heller ikke andet, det stakkers gamle Kryb! Men saa fik Grethe den Tanke at forklæde sig som Gut og reise ud i den vide Verden, langt fra den gamle Jomfru og Spinderokken, og der finde Prinsen, akkurat som i Eventyret, ser du — men nu maa du ikke flæbe som sidst, Susanne!»

«Nei, nei; det er saa deiligt: gaa bare videre!» Susanne lyttede aandeløs.

«Altsaa hun vilde bort fra det leie Hjemmet sit; men som det oftest gaar i den forkerte Verden, — det, vi helst ønsker, slaar aldrig ind. Men da maa man ta' det med Taal, det er Sagen, og være lige glad.» Hun tilføiede nynnende: Naar Verden dreier sig omkring, saa dreier jeg mig med, Tralala. Nu skal du bare høre, hvor det gik mig «paa Auktionen». Jeg havde budt paa et rudet Sirtses Kjoletøi, jeg var saa glad i Mønstret; jeg fulgte derfor med ligetil 13½ Skil.;

men saa, netop som jeg var saa viss paa at faa Tilslaget og —»

«Men det var om Margrethe, Moster,» afbrød Susanne hende og gyngede utaalmodig paa sin Skammel, «Mødte hun saa Prinsen?»

«Ja, det var sandt, Barn — nei, men han listede sig ind til hende. Grethe, den dumme Tingest, som ikke vidste, at Skjælmen var tilstede, skjult bag et Skjærmbret, fortalte sin gamle Ven Ole i al Troskyldighed, at hun havde mødt ham paa et Bal hos Presten eller Klokkeren, hvem det nu var, at han var saa søt, at hun aldrig siden havde kunnet faa ham ud af sit lille Hode; hun drømte om ham Nat og Dag, og om Søndagen i Kirken tænkte hun bare paa ham istedetfor at lytte til Presten. Ja, den Smaa var ganske desperat efter ham.»

«Og det hørte han paa alt, altsammen?» raabte Susanne og slog Hænderne for det blussende Ansigt.

«Bliv ikke saa forskrækket, Barn; det er jo bare opdigtet Komedietøv.»

«Ja det er jo sandt.» Susanne lo af sig selv. «Men hvor gik det saa?»

«Ole hjalp dem. Han var et gammelt, tro Skind. Og saa krøb Prinsen ind af Vinduet til hende om Kvælden, efter at de Andre var i Seng.» — Susanne fôr sammen — «og saa mødtes de i Glæde, Herlighed og Maaneskin; men just som de stod i bedste Passiar med Kys og Dikkedarer og sang og byttede Ringe, træder Jomfruen, det gamle Skabilken, ind i hvid Nattrøie og Natkappe, med et Lys i Haanden, og overrasker

dem, og det varede misandten ikke længe, førend hun med sit kalkunske Snakketøi havde faaet hele Huset paa Benene. Fa'ren kom og Ole kom. Og saa blev der Kommers! Du store Mads! De stod og kjækkede, Jomfruen og de Andre, ligesom Hund og Kat, Hahaha!»

«Hvor jeg hader den Jomfru,» sagde Susanne energisk, og hendes Mund fortrak sig til en liden Grimace. «Men maatte de da skilles?» spurgte hun bedrøvet.

«Aa nei, Ole hjalp dem igjen; han var en slu Fisk, ser du, og saa frygtelig han løi. Gud bevare mig! — Slutten blev da, at det var Abekattens Skyld, men det blir for langt at fortælle, det om Abekatten. Altsaa, lille Jomfru Grethe fik sin Kjæreste, sin Hjerteprins; men den gamle Pebermø blev den, som maatte staa igjen med Skammen, sur og sint som et andet Hespetræ.»

«Gudskelov!» Susanne foldede Hænderne. «Og siden levede de lykkelig sammen hele Livet, hvad?»

«Ja, det vet jeg ikke,» svarede Oline dybsindigt. «Jeg hørte ingenting om det; men vi skal tro det, Susannemor; vi skal tro det Bedste,» tilføiede hun, nikkende overlegent; «thi der var gode Anlæg og slikt i de Unge.»

Efter en længere, tankefuld Pause, som Oline benyttede til at studere Kaffegruset paa Koppens Bund, spurgte Susanne:

«Søndag havde I vist et vakkert Stykke, Moster?

Vi mødte saamange Folk paa Engen, og alle talte de om Fru Brun.»

«Ja, hun var deilig, kan du tro.» Den gamle gned sig i Hænderne. «Jeg havde Ære af hende; men jeg havde ogsaa havt meget Arbeide med hende. Alle disse Dragter og Frisurer! Men hun har et velsignet blødt Haar at sætte op; det er som Silke mellem Fingrene. Saa du hende i 3die Akt? Da var hun nydelig; i den blegrøde Silkekjole med alt det Krimskrams paa, og hvide Perler i Haaret.«

Susanne vendte noget uvillig det lille Hode bort. Hendes Mund dirrede, som vilde hun briste i Graad:

«Du ved jo, Moster, at jeg aldrig faar Lov at gaa i Theatret.»

«Ja, det er sandt, Barn; du skal heller ikke bryde dig om at gaa der, men pent lyde din Mor og Far! Jeg er ogsaa en gammel Nar, som sidder her og fylder dig op med mine toskede Historier; men det skal ogsaa være sidste Gang.» Hun gjore en Bevægelse, som vilde hun reise sig.

«Nei, nei, søde Moster, I maa ikke gaa!« Susanne greb ængstelig ømt hendes Haand. «At slaa en liden Passiar af med Jer er min eneste Hygge, og den vil I da ikke tage fra mig, hvad Moster?»

«Aa, du Susanne, du Susanne! Du prater saa rørendes ligesom Jomfruen, der tog Gift af ulykkelig Kjærlighed. Men det er sandt, den Historie har jeg nok ikke fortalt dig. Nu skal du høre.» Hun greb fat i Susannes Kjoleknap. «Hun, maa du vite, var en rig Kjøbmandsdatter fra Arendal; han var bare,

hvad man kalder en simpel Fyr; men brav og kjæk var han og vakker og —»

Oline stansede pludselig og slog sig selv leende paa Munden. «Herregud, gaar det ikke for mig som en Kaffemølle, tratratra. Det er virkelig moresamt.»

«Moster!»

«Hvad er det nu?»

«I maa endelig ikke blive sint, det maa I love mig forud.» Susanne reiste sig op fra Skammelen og lagde Armen om den Gamles Liv paa en meget indsmigrende Maade. «Aanei, jeg har saa lidet Mod til at sige det!»

«Er jeg da et saadant Skræmmebilled?» spurgte Oline med komisk Vrede, idet hun rettede paa sin Pibekappe. «Kom nu med det!»

Susanne stod med sænket Hoved. «Jeg vilde — saa gjerne — bare en Gang — og saa ikke mere — — ja jeg vilde saa gjerne komme i Theatret.»

Hun saa ængstelig-smilende op og trak dybt Pusten. Nu var det sagt! — Hun kunde se paa Oline, der indtog en stiv Forsvars-Stilling, at hun lavede sig til at komme med allehaande Indvendinger. Susanne lagde derfor blidt sin Haand paa hendes Mund.

«Nei, I maa ikke sige nei, Moster! Hvis Nogen kan hjælpe mig dertil, saa er det Jer, Moster! Hvis I bare vidste, hvad brændende Lyst jeg føler efter at se dette Theaterliv! Nat og Dag tænker jeg paa det Samme! Hvergang I har været her og fortalt mig noget smukt, kan jeg sidde lange Stunder her paa Skammelen, og ligesom se det altsammen igjen her-

inde.» Hun bankede sig paa Panden med sin lille Pegefinger. «Det synger og spiller, prater og danser, ja ligesom paa Scenen. Og da i Øieblikket er jeg saa glad; men siden blir jeg dobbelt bedrøvet. Aa, bare en Gang. Moster, hører I; engang i Theatret, eller eg blir aldrig glad mere!»

Hun sled i Olines Kjole, ligesom smaa Børn pleier at gjøre med sine Mødres, naar de beder om noget; men Oline rev sig blidt løs: «Er du gal, Barn? Tror du, jeg vil ha' dine Forældre paa Nakken? Hoho! Din Far Herr Bødkermesteren dikslede mig nok pent af, om jeg kjender ham ret. Han er af den rette Kaliber. Han undsaa sig ikke ved at give en gammel Kone Strips, som om hun var en anden uartig Tøs, naar han mente, hun fortjente det. Jo, jeg kjender Jeremias Hansen fra gamle Tider.»

«Ingen skal vite om det, kjære Moster, naar I blot vilde!»

«Se se,» sagde Oline interesseret og betragtede Susanne som Generalen en lovende Rekrut, «hun har Talent for det Intrikate. Lad høre da Barn, hvorledes vilde du spille den Rolle?»

«Spille Roller,» sagde Susanne med pludselig Ild og gjorde et halvt Hop, «aa, nei, det var ikke saa vel,» tilføiede hun nedslaaet. Hun nærmede sig tæt til Oline, og sagde dæmpet, idet hendes Fingre urolig-forlegent glattede paa Olines Trøie-Ærme: «Jeg vet et saa godt Raad; men nu maa I bare ikke tro ondt om mig, Moster, og sige, at jeg er en listig Tingest, thi ved Gud, det er jeg ikke, Moster. Men naar man

holdes saa strengt som jeg, og alle Ens Fornøielser bestaar i at gaa i Kirken om Søndagen og derefter en Tur paa Nygaard, saa tvinges man virkelig til at spille lidt Komedie, naar man vil opnaa en uskyldig Morskab.»

«Ikke ilde talt.» Oline nikkede anerkjendende. «Hvad mere?»

«Jeg havde tænkt at klæde mig ud ligesom i den Komedie, du talte om (Oline fór tilbage); nei, forstaa mig ret, Moster, ikke som Gut, men som simpel Tjenestepige. I stiver og stryger jo for Skuespillerinderne. Naar I da gaar i Theatret, vilde jeg følge Jer, under Paaskud af at bære Kurven med Linned for Jer Gamle, istedetfor den lille Hanne. Og saa blev jeg med det samme bag Kulisserne. Der kan ikke Publikum se mig, og fortælle det hjem, og Skuespillerne kjender mig ikke; jeg er jo saa lidet ude blandt Folk. Vor Pige Brite har min fulde Fortrolighed; hun har lovet mig sine Søndagsklæder, Roggebaandet, Søljerne og hele Stasen.»

«Du har Talent, det maa jeg sige,» sagde Oline, som havde hørt paa hende med stigende Forundring, og skjød hende et Stykke ud fra sig, ligesom Maleren, der beundrende træder et Skridt tilbage for at betragte sit Verk.

«Det er jo en hel Komedie, du vil spille dine Forældre; ikke saa ueffen, maa jeg sige. Her gaar du mellem os som et Skillingslys, der ikke kan tælle til to, og saa spinder du dog de fuleste Rænker ud i dit lille Hode. Men stop lidt, Jomfrumor! Skulde De

ikke i Deres Visdom have glemt en liden Omstændighed? Hvorledes bærer Hun sig ad med at blive borte en hel Kvæld uden Forældres Vidende?»

Susanne stak Lillefingeren i Munden og bed paa den, hvad hun pleiede i kritiske Tilfælde. Dette havde hun ikke tænkt paa! Saa opklaredes med et hendes smukke Barneansigt: «Jeg vil besøge Petrine om Eftermiddagen og saa — ja, det skal jeg altid klare.»

Mesters skjændende Stemme hørtes pludselig i betænkelig Nærhed, lige udenfor Døren. Begge fór med et ængsteligt «Tys!» forskrækket sammen, ligesom to Forbrydere, der gribes i Sammensværgelse mod den lovlige Regjering. Susanne blev ligesaa bleg som den nette, hvide Linkrave, hun bar om Halsen og klyngede sig tæt op til Oline. I denne Stilling blev de staaende ubevægelige nogle Minuter. Saa trak de lettet Veiret og slap hinanden: Mester traadte heldigvis ikke ind, men gik over Gangen op paa Kvisten. De hørte tydelig den tunge, slentrende Lyd af hans sømbeslagne Trætøfler.

«Uf, hvor den Kanaljen skræmte mig,» pustede Oline og kastede sig ned paa Stolen ved Vinduet. «Om han nu har hørt os? han stod jo lige udenfor. Ja, da vil der bli Sjou!»

«Nei, jeg tror, jeg blir hjemme, det er dog altfor voveligt,» sagde Susanne stønnende og skjælvede ved Tanken paa den overstandne Fare.

«Nei, nei,» tilføiede hun heftig, da hun merkede Olines pudserlige, halv spodske Mine, «Jeg maa i Theatret. Det blir ved Aftalen.»

Men Oline hørte ikke længer paa hende; thi idetsamme gik der en ung, bredskuldret Mand forbi, der hilste op med sin sorte Haandverks-Kasket paa en keitet, men ærbødig Maade. Oline bøiede sig langt frem i Vinduet, nikkende og smilende noget ondskabsfuldt; men Susanne traadte rødmende tilbage.

«Det var jo Snedkerens Jan Dankert, din kjære Petrines Bror! Saa du ham ikke? Hahaha! Det var jo dig, han hilste paa. Hvor lang han blev i Planeten, du, ved at se mit gamle, rynkede Fjæs, istedetfor dit lille Maaneskinsansigt! Haha! Stakkers Jan Dankert! Men han er snil og brav, om han end ikke plages af formegen Vakkerhed. Hvor han strammede sig op, da han gik forbi! Ja, han blir nu din Prins, Susannemor!»

Susanne traadte hen til Vinduet og saa adspredt efter ham. «Han der,» lo hun, «hahaha! Nei, min Prins skal ikke være hjulbenet, heller ikke saa bøiet i Ryggen.»

«Aa pyt,» sagde Oline skuldertrækkende, «hvad skader det en Mand? det er netop godt. Du vilde da vel ikke, at han heller skulde være kalvbenet ligesom Bagerlars?» spurgte hun irettesættende.

«Ingen af Delene! Jeg vil have rette Ben,» smilte Susanne med skjælmsk Trods.

«Han blir nu din Prins alligevel,» sagde Oline drillevorrent, og tilføiede saa usedvanlig mildt: «Aa, han er en slik trofast og skikkelig Gut! Jeg kjender ham godt fra Theatret, hvor han undertiden hjælper til med Maskineriet. Ja, de gamle har Ære af ham,

og hvor de holder af ham! Men lykkelig er han ikke, Susanne, ja, snu dig nu ikke bort! Man kan jo se med et halvt Øie, hvor han er forlibt i dig.»

«Kom nu ikke med det gamle Snak, Moster,» bad Susanne. «Lad os heller tale om det Andet; idag er det Theaterdag; altsaa ikvæld allerede kan jeg komme op til Jer og saa —.»

Mester, der nu var færdig med sit Arbeide paa Loftet, kom langsomt ned ad Trapperne, der knagede under hans larmende Trætøfler. Oline sprang op med en for hendes Alder usedvanlig Livlighed og fór mod Døren. Der vendte hun sig. «Kom da Kl. 6; men ikke et Ord til Far og Mor, hører du! Aa, Susannemor, hvortil har du ikke forledet mig, gamle Menneske,» klagede hun, «men jeg har jo og staaet Fadder til dig, Barnet mit, og det giver Forpligtelser! Altsaa taus som Graven,» sluttede hun med komisk Høitidelighed, fløi derpaa hurtig ned at Trappen, lykkeligvis uden at møde den frygtede Bødkermester.

«Taus som Graven,» gjentog Susanne hviskende, idet hun stod ved Vinduet og saa efter Olines vevre Skikkelse, indtil den forsvandt i det ligeoverfor liggende Theater.

Da Moderen kom hjem fra Torvet, fulgt af «Drageren» med den sprellende Pale i Haanden, stod Susanne i Kjøkkenet i livlig, dæmpet Passiar med Brite, den omtalte Tjenestepige, en liden, vakker Bondejente fra Birkeland. Moderens uventede, raske Indtræden stansede øieblikkelig deres Fortroligheds Strøm; en

øiensynlig Forlegenhed faldt over dem begge; Brite fattede sig snarest og gjemte med Held et rødt, perlebestukket Livstykke, som hun netop havde vist frem til sit unge Herskabs levende Beundring. Moderen kastede et halvt forundret Blik paa dem, idet hun dygtigt aabnede Øiene; opdagede dog intet mistænkeligt. Senere fandt hun sig dog beføiet at sige til Susanne paa sin klynkende Vis: «Du maa ikke sladre saa med Tøsene, Barnet mit; det er stygt at sige det; men de blir bare saa kry af det, at de tilslut synes, de er lige saa gode som deres Husbondsfolk. Jeg ved, da jeg tjente hos Raadmandens, der var slige fine og snille Folk, talte de aldrig til mig uden om det Nødvendige.»

Ved Middagsbordet, hvor Dagens smaa Hændelser altid omtaltes, faldt det dog ikke Susanne ind at fortælle om Oline Pyntekones Besøg. Hun havde det engang paa Tungen, men stansede pludselig, uden nogen egentlig Grund. Det forekom hende ogsaa, at Faderens graa Øie et Par Gange ligesom kastede et lurende Blik paa hende. Han skulde vel dog ikke have merket eller hørt noget, tænkte hun, og skjalv saa paa Haanden, at Kniven raslede henover Tallerkenne. Jeg faar tage mig nøie i Agt!

Hun var saa dybt inde i sine Tanker og Planer for Kvælden, at Forældrenes Passiar gled forbi hendes Øre som et Myggesur; de maatte tiltale hende gjentagne Gange for at faa Svar paa et simpelt Spørgsmaal, og naar hun da svarede, skete det saa forvirret og aandsfraværende, at Moderen satte op det gamle,

falmede Smil; men Faderen reiste sig, strøg hende over Haaret med sin store, arbeidsbarkede Næve, idet han sagde: «Er du ikke rask idag, Sussen min?»

Da bankede Susannes Hjerte høist forunderligt; det var saa sjeldent, at den strenge Fader kjærtegnede hende. Pludselig slog Samvittigheden hende: hun dulgte for første Gang noget for sine Forældre; hun var ifærd med at gjøre noget, som de ansaa for ondt og urigtigt. Havde Mester i dette Øieblik bøiet sig ned og kysset sin lille, kjærlige, angerfulde Datter, havde hun maaske kastet sig om hans Hals og betroet sig til ham; men efter at Mester havde kastet et Blik ud af Vinduet, fór han sint op og gik brummende ud: «Nei, den Knægt Johan, som aldrig kan lære at bære en Ting ordentligt! Jo, jeg skal lære ham.» Han slog klaskende den ene Haand i den anden — og Susanne taug.

«Jeg tror, jeg ta'r mig en liden Trip over til Petrine i Aften,» sagde Susanne, da hun var ene med sin Moder, «hun har bedet mig saa ofte om at besøge dem.»

«Ja, bare din Far synes om, at du er saa længe borte,» svarede Moderen; «men smør først Eftermiddagsmaden til Drengene; thi jeg selv maa paa en Auktion i Eftermiddag.» Det var nemlig Madam Hansens eneste Liebhaberi at «gaa paa Auktioner».

Leiligheden kunde ikke være gunstigere for Susanne. Moderen ude, Faderen i Verkstedet, altsaa kunde hun ganske raade sig selv.

Endelig var hun alene. Efter en sidste For-

maning til Susanne om ikke at lægge for tykt Smør paa Brødet, da det var saa dyrt i disse trange Tider, gik Moderen med et dybt Hjertesuk, ikke fordi hun egentlig bar paa nogen Sorg, men det var hende nu en gammel Vane. Hun sukkede, efter Olines Sigende, over Verdens Daarlighed.

For en Spænding Susanne sad tilbage i! Hun drev nervøst frem og tilbage paa Gulvet, stansede og lo med sig selv. Saa stod hun omsider stille ved Vinduet og betragtede Theatret, medens hendes Øine blev mere og mere lysende. Der laa det store Hus, lokkende som det Forbudne, fristende med alle drømte Herligheder! Men iaften, aa, iaften skulde hun se alt! Det store Hus skulde ikke længer have nogen Hemmelighed for hende.

Hendes Øine søgte uafladelig det store Slaguhr i Krogen. Tiden stod stille, syntes hun. Da Klokken var fire, gav hun Drengene Mad, men glemte ganske Moderens Bud om at spare paa Smøret. Hun lagde det tykt og vel udover, og derover delikate Skiver af Rullepølse. «Idag har nok Jomfruen laget til,» sagde derfor den gamle Svend Isak og smadskede dygtigt, «Gud velsigne hendes gode Hjertelag og give hende en god Mand!» hvilket fromme Ønske istemmedes af alle Drengene med Munden fuld af Pølse og Smørrebrød.

Da dette Arbeide var gjort, kaldtes Brite op fra Kjøkkenet. De stængte sig inde i Sovekammeret, og Susanne prøvede, hvorledes Dragten klædte hende. Med et stille Smil betragtede hun sig i Speilet, og opdagede for første Gang, maaske paa Grund af den

usedvanlig Dragt, der ligesom en ny Ramme fremhævede hendes Skjønhed, at hun var vakker, vakrere end de fleste Piger. Det gyldne Haar krusede sig saa blødt som Silke om den hvide Pande med det fløielsbrune Fødselsmerke og slyngede sig, omvundet med røde Baand, i to tykke Fletter om det fine Hoved. Søljen ringlede og sken henover den perlebestukne Bringedug og det røde Liv, til hvilket de snehvide Særke-Ærmer passede udmerket. Hun var den nydeligste Bondejente, man kunde tænke sig, frisk og let som en Huldre.

«Aa, jeg er saa glad, Brite,» sagde hun jublende til Tjenestepigen, der ikke nok kunde rose hendes Udseende, «jeg er saa glad», og hun tog Brite om Livet, snurrede hende rundt og nynnede, slaaende Takten med Foden:

«Eg meiner, den Gutten e rispande galen,
som ikje kan høira og ikje kan sjaa —»

«Kan du bra mange Strileviser, Brite? Huhei!» Uden at afvente Svar paa denne Bemerkning, vedblev hun smilende med løssluppen barnlig Fryd: «Men jeg maa vel gaa langsomt i dine Klæder, Brite, og rugge lidt paa mig, ligesom du! Saaledes?» — og hun efterlignede med komisk Gratie Brites kluntede Gang, og saa lo de begge som de var fra Forstanden.

Omsider nærmede Klokken sig til seks. Susanne afførte sig hurtigt sin Dragt, knyttede den sammen i en Bylt, iførte sig sin almindelige Klædning, tog Bylten under Armen og lagede sig til at liste sig ubemerket bort. Brite stod paa Post i Gangen og holdt skarpt

Udkig. «Kom nu, Jomfru», hviskede hun, «nu er her Ingen!» — Susanne var ikke sen til at følge Opfordringen. Hun sneg sig med Held over Gangen og nedad Trappen; men der skimtede hun i Portrummet Faderens svære Skikkelse, der bevægede sig lige mod hende. Med et undertrykt Forskrækkelsesskrig traadte hun tilbage i en mørk Krog, hvor hun stod med tilbageholdt Aandedræt. Aa, for en Lettelse! Faderen passerede forbi, uden hverken at opdage hende eller hendes hemmelighedsfulde Bylt. Med et Sprang stod hun ude paa Gaden og var snart langt oppe paa «Engen», der var næsten mennesketom.

Det var en overskyet Septemberaften! Det smaaregnede, men Luften havde en mild, høstlig Friskhed. Over Fløifjeldet drev Taagemasserne bort i en luftig Dans, og nogle Stykker af mørkeblaa Himmel tittede frem.

For en underlig Følelse der nu gjennembævede Susanne! Hun var fri, fri som Vinden, der histoppe splittede Taagerne. Hun maatte uvilkaarlig staa stille, saa høit og klingende frydefuldt slog hendes Hjerte, dog ikke uden en vis pikant Angst ved Tanken om det Forvovne, det Eventyrlige i hendes Foretagende. Hun saa sig rundt omkring, saa op mod de fremblussende Stjerner, og lagde med ét Haanden mod det høitbankende Bryst. Hun følte i denne Stund med Digteren, at «blot at leve, at aande, at være til, er den reneste Henrykkelse.» Alle Samvittighedens Bebreidelser, enhver Tanke om, at hun nu bedrøvede og skuffede sine

Forældre var i denne Frihedstime bortveirede ligesom Skyer for Stormen.

I Nærheden af «Veiten», hvor Oline boede i et lidet Fuglebur af et Hus, mødte hun Jan Dankert. Da han fik Øie paa hende, sagtnede han sin slentrende, skjødesløse Gang, rettede sin brede, noget krogede Ryg, og tog nølende til Kasketten, idet han samtidigt hostede, Tegn paa, at han vilde tiltale hende Susanne, som ethvert Ophold nu var ubeleiligt, vilde passere ham med et let Nik, da det pludselig faldt hende ind, at Jan Dankert var beskjæftiget ved Theatret. Han vilde straks gjenkjende hende, naar han saa hende der; altsaa maatte han paalægges Taushed ligeoverfor Forældrene! Hun raabte derfor venlig:

«Jan Dankert!»

Han nærmede sig med en Hurtighed, der var paafaldende, sammenlignet med hans sedvanlige Flegma, og gjorde et Skrabud, der røbede mere Jubel over Mødet end nogen egentlig Anstand, indekserseret af en Dansemester.

«Jan Dankert, du maa ikke fortælle til Far og Mor, hvis du skulde se mig i Theatret ikvæld. Hører du!»

«Aa, Jomfru Susanne,» stammede han, overvældet lyksalig over at dele en Hemmelighed med hende, og over denne venlige Mine. Der skjød en let Rødme op i hans brede, koparrede Ansigt med de grove, men milde Træk, og hans brune, ydmyge Øine lyste under den sterke Pande dobbelt hjerteligt. Han var i dette Øieblik næsten smuk.

«Men det maa være vist,» sagde hun og gav et opmuntrende Smil.

«Ja saa vist,» sagde han opflammet, «saa vist som» — han søgte efter en passende kraftig Lignelse, da Susanne afbrydende rakte ham Haanden: «Nok, nok, jeg stoler paa dig, Jan Dankert!»

«Aa, Jomfru Susanne,» udbrød han ganske fortumlet, saa paa den lille, fine Haand, der saa yndigt bødes ham, og trykkede den derefter saa varmt i sin sterke Næve, at hun var nær ved at skrige. Han fik ikke andre Ord frem; men i dette Udraab laa ogsaa alt, hvad han havde paa Hjertet, Glæde, Taknemmelighed, Forundring og et sterkt vaagnende Haab.

«Farvel da, Jan Dankert, hils Petrine!» Hun trippede let fra ham.

«Farvel,» sagde han; men saa underlig drømmende, og han stod paa samme Plet.

En Stund efter gik han, stansede, vendte sig og saa efter hende. Han sukkede tungt og rystede paa Hodet, medens hans kraftfulde Skikkelse faldt dorsk sammen som før, nu da hun var borte.

Tænkte han maaske paa, hvor ofte han som Barn havde leget med hende nede i Fjæren de lyse Sommerkvælder, og hvor mild og elskelig hun allerede da havde vist sig fremfor andre Børn, de vilde, ustyrlige «Nøsteunger», og hvorofte han da i Legen havde snoet hendes gyldne Krøller om sine grove Fingre? Hvorledes han da gav hende det fortrolige, broderlige «Du», hvad han nu ikke var at formaa til? Eller

huskede han paa den senere Tid, hvorledes hans Forældre, de kjære Gamle — der undrede sig over, at deres 26aarige Søn endnu ikke havde valgt sig en Hustru — havde sagt til ham: «Gift dig nu, Jan Dankert! hvad venter du paa? Du kan jo faa Bruget, naar du vil!» og at han da saa forlegent bort, vendte betænksomt Skraaen i Munden, og stadig svarede til de Gamles voksende Uvilje: «Kommer Tid, kommer Raad.»

Ja, hvad ventede han paa i Grunden? spurgte han nu sig selv. Aa, disse Susannes milde, himmelblaa Øine! Hvor de forvirrede ham! Hvis han nu engang tog Mod til sig og sagde alt, hvis han sagde at — — nei, hun vilde bare le ham lige op i Ansigtet med denne klare, klingende Latter, der lignede Lærkedril, og han vilde staa der som en straffet Skolegut! Thi brød hun sig om den stygge, koparrede Jan Dankert, «Skildpadden», som Kameraterne kaldte ham paa Grund af hans uforstyrrelige Ro, hans dræвende Gang og hans Uvane altid at stikke Hænderne i Lommen, naar han var ude.

Men, hvis hun bare vilde, hvis hun bare vilde — Jan Dankerts Øine blev fugtige — aa, hvor han skulde elske hende, hvor han skulde være øm mod sin lille, fine Blomst. Hun skulde bæres paa Hænder gjennem hele Livet; han vilde arbeide for hende Nat og Dag, hun skulde intet savne, men have det som den bedste Frue. Og saa skulde de bo i den blaa Hjørnesal med den deilige Udsigt over Fjorden til Laksevaag.

«Neimænd, om jeg troede, at du kom,» sagde Oline, da Susanne sterkt aandende traadte ind i det lille, nette Værelse, fuldt af Klæder og stivet Tøi. «Du har mere Courage, end jeg troede! Og du slap vel fra de Gamle? Jaja! Vi faar nu se! Men Klokken er over seks,» raabte hun og begyndte med stor Ivrighed at pakke de adskillige vaskede Sager i to store Kurve. Imidlertid løste Susanne op sin Bylt og iførte sig Brites Klæder. Da hun var færdig og traadte forventningsfuld frem for Oline, kunde denne ikke bare sig for at sætte Hænderne i Siden og udstøde et beundrende «Aa jøsses, hvor fin du er; jeg kjender dig næsten ikke igjen. — Men se her er din Kurv,» raabte hun i en anden Tone, og rakte hende den mindste af de nu fyldte Kurve. Selv tog hun den sværeste. «Pas bare paa, at du ikke slipper den ned i Skidtet; du er ikke vant til at bære, du, Pusen min!»

Og saa fór de hurtig afsted. Paa Veien fik Susanne flere gode Raad, hvorledes hun skulde te sig. «Hvis Skuespillerne eller Koristerne snakker til dig, skal du ikke svare dem; blir de altfor nærgaaende, saa puf til dem ligesom en ægte Bondetøs og sig; «Eg veit ikkje nokke.»

Susanne lovede leende at rette sig i Et og Alt efter sin moderlig, erfarne Veninde; men hun syntes, at hvert Menneske paa den skumle Gade vendte sig og saa skarpt efter hende, og hendes Pande glødede, og hendes Hjerte bankede ligesom i Feber.

Det var Abonnementsaften. Man har beskyldt Skuespillerne for — om det er med eller uden Grund skal lades usagt— at de denne Aften fortrinsvis opbyder alle sine Kræfter for at tækkes det fornemme, kritiske Publikum, og at Skuespillerinderne gjør et mere udsøgt Toilette end for det naive, taknemmelige Søndagspublikum. I hvert Fald herskede en usedvanlig Travlhed i Foyeen. Skuespillere og Korister, Statister og Maskinfolk løb frem og tilbage i broget Forvirring. Midt i Larmen hørtes Regissørens myndige, befalende Røst. — Frisøren, der med sit hvide Skjæg og Haar havde en flygtig Lighed med et gammelt Billede af den evige Jøde, og Garderobe-Skrædderen, Hr. Bing, hvis magre Mumie-Ansigt havde et staaende mat Grin, fik intetsteds Ro eller Fred. Her skulde de være, og der skulde de være, kort man forlangte af Staklerne det Umulige: Allestedsnærværelse.

Selskabets Damer havde for en god Stund siden lukket sig inde i sine private Kabinetter, for der at begynde Toilettets Mysterier. Herrerne havde for det meste Døren til sine Paaklædnings-Kamre staaende paa vidt Gab, saa den Indtrædende havde god Anledning til at beundre dem paa de forskjellige Stadier af Forvandlingsprocessen. Hist den dybeste Negligé, her en halvfærdig Maske, en rød Drukkenboltnæse, og en kridhvid Bakkenbart, der kontrasterede sterkt med Vedkommendes ungdommelig smilende Træk og lysebrune Haar, som kun ventede paa de flagrende, hvide Apostel-Lokker for at faa Ærværdighedens fulde Stempel. Hist en helt-kostumeret Ridder, der dog

manglede de drabelige buskede Øienbryn, som Frisøren netop rullede kunstmæssig mellem Hænderne, for at faa det rette imponerende Udtryk; her en fuldstændig Sansculot, der øvede sig i gymnastiske Vridninger, medens Skrædderen satte en sidste Prydelse paa hans Høilandsskjørt.

Susanne, der straks ved sin Indtræden, opfangede disse livlige, burleske Scener, traadte tilbage blussende som Blod; men Oline kneb hende opmuntrende i Armen og hviskede: «Træk Øinene til dig, Barn, og marsch frem!» Med disse Ord satte hun djærvt Hælene i Gulvet og fór fremover, men i Hastverket havde hun den Ulykke at støde til en liden tyk, stumpnæset Skuespiller, af den Rang, som bruges at bringe ind Breve, flytte Stole etc.

«Ei, ei, Mutter Oline,» sagde han ærgerlig, «hvad Hast I har ikvæld; kanske I gaar paa Frierfødder? I kommer forresten lovlig sent, I har vel siddet for længe ved Kaffekoppen? Ja, den er tung at forlade,» sukkede han spodsk, og gjorde en bifaldforventende Grimace til nogle nærstaaende Korister, der ganske rigtig udstødte en samtykkende Fnisen.

«Aa, hold Jer skidne Mund,» knurrede Oline, høilig irriteret ved dette plumpe Angreb paa hendes svage Side, og gav ham et drøit Stød, idet hun søgte at trænge forbi. Herved fik vor Stumpnæsede Øie paa Susanne.

«Hoho, Gamle, hvad har I der? et smukt Stykke Pigebarn, ved min Ære!» Han tog af sin Barret med de krøllede Papirfjære og gjorde en dyb, gravitetisk

Hilsen. Maaske han i sin ridderlige Dragt af luvslidt Fløiel følte sig særlig oplagt til at spille den galante Kavalers Rolle; thi pludselig kneb han Susanne, der saa beskjæmmet ned, i Hagen og smidskede: «Vær ikke bange, landlige Terne! I mig har Uskyld og Skjønhed sin varmeste Beskytter.»

Susanne svarede med et fortvilet Blik, medens der lød en ny raa, opmuntrende Latter fra Koristerne.

«Er det Jert Barnebarn, gamle Oline?» spurgte en af dem med hykkelsk Deltagelse, «ja saaledes har vel I og engang seet ud, førend Alderdommen og Kaffedraaben gjorde Jer gul og rynket? Man kan se, at I har havt en god Skabelon i tidligere Dage,» og han lagde dristig sin Haand paa Olines fyldige Hofter. Men nu blev Oline sint for Alvor. Idet hun holdt Kurven op for sig som et Skjold, skreg hun, fnysende af Arrighed: «Slip mig frem, gamle, utidige Nar, eller ved Gud jeg skal imorgen anklage Jer for Direktøren, og saa skal I se, hvem af os to der faar Løbepas.»

«Værsgod, min Naadige,» sagde Ridderen med et sursødt Smil, «hun forstaar da ikke Spøg heller,» tilføiede han kleinmodig undskyldende til sine Kamerater; men idet Susanne og Oline forlod ham, gjorde han en Bevægelse efter dem med sine Fingre, der udtrykte alt andet end Ærbødighed.

«Aa, Moster, hvor har I ført mig hen?» klagede den stakkers Susanne.

«Tys, vi er straks i Skuespillerlogen,» svarede den Gamle i samme hviskende Tone. Men i samme Øieblik blev et af Damekabinetterne aabnet, og en by-

dende Stemme raabte ud: «Naa, Oline! Kom nu!» — «Straks!» kommanderede en anden kvindelig Røst, og førend Susanne vidste af det, stod hun alene mellem Kulisserne og alle de nye, forvirrende Gjenstande, idet Oline ved første Kalden forsvandt med begge Kurvene i Damekabinettet, hvis Dør blev omhyggelig laaset efter den med Længsel ventede Pyntekone.

Susanne tænkte: hun kommer vel straks ud igjen, og imidlertid betragtede hun melankolsk Sceneriet, allerede berøvet en deilig Illusion.

Disse malede Papstykker, som kaldtes Kulisser, denne graa Væg, der sænkede sig ned lige foran hende som et Teppe, disse Træklodser og Toug, dette Hul med en Blikkasse over havde lidet tilfælles med hendes drømte Skjønhedsverden.

Hvor var det og det Smukke? Hun saa intet; ikke engang Maanen, om hvem Moster havde fortalt, at den seilede saa naturlig over Himmelen og keg ned gjennem det grønne Løvverk. Og dog — Susanne kunde ikke frigjøre sig for det varmende Indtryk — dog var der noget Sanseberusende i denne Luft, hun indaandede, i dette støiende, brogede Liv omkring hende, disse Masker og Farver, denne Glans og Glitter, denne Latter og Lystighed — noget af det, hendes Fantasi længtes efter. Hun stillede sig ved Lamperækken, lige ved Souffleur-Hullet og opdagede nu, at de grønne Papirstykker fortonede sig perspektivisk til en frodig Skog med en blaa Fjord i det Fjerne. Hun behøvede blot at lukke Øinene lidt, og det blev en virkelig Skog, en virkelig Fjord. Hvor merkværdigt!

Hendes Opmerksomhed blev voldsomt bortdraget fra disse Gjenstande, thi der opstod nu en forfærdelig Tumult nede i Foyeren.

«Lad mig komme frem,» brølede en hidsig Røst, «eller den Onde spleise mig, om jeg ikke knækker Ribbenene paa Jer allesammen! Thi det er min Datter, siger jeg Jer op igjen, det er mit eget Kjød og Blod, min Susanne.»

Susanne saa sig om med et forvildet Blik og greb krampagtig fast i en Kulisse.

«Oline!» jamrede hun.

Damekabinettets Dør aabnedes halvt, og Oline keg ud med et stort Slør paa Armen.

«Ud med ham! Han er fuld,» skreg man dernede i Munden paa hverandre.

«Fuld», raabte Bødkermester Hansen; thi ham var det, idet han skar Tænder af indædt Forbitrelse og truende traadte frem foran den stumpnæsede Ridder, som skreg høiest, «nei, det kan Han selv være, elendige Vissenpind og Komediantspiller. Tvi! Nei, jeg er en ærlig Haandverker, forstaar Han det, og jeg har to sterke Hænder, som trut kan arbeide, men ogsaa ordentlig kan labsalve sin Mand, naar han er grov, forstaar Han det?» og ved hvert af disse kraftige Udbrud spyttede han i Hænderne og førte dem op i betænkelig Nærhed af Ridderens stumpe Næse. Denne gjorde i sin komiske Skræk en høist ynkelig Figur. Han drog sig spagfærdig mere og mere tilbage, medens den opbragte Bødkermester forfulgte ham. Herved kom denne saa langt frem, at han fik Øie paa Oline. Med et

Sprang vilde han sætte frem og mod hende; men et Dusin vrede Kunstnerhænder stansede ham i Farten. Dette Ophold af et Par Sekunder — thi længer formaaede man ikke at holde paa den kjæmpesterke Mester — benyttede Oline med stor Aandsnærværelse. Hun kastede nemlig det alenlange Slør, hun bar paa Armen, resolut over Susannes Hoved, trykkede en Blomsterkrans ovenpaa og hviskede myndigt: «Nu ikke et Ord!»

Susanne rystede af Skræk under den bølgende Pynt. I samme Moment havde Bødkermesteren gjort sig fri og stod lige foran dem i en beklagelsesværdig Forfatning.

Hans stive Fadermordere hang matte og lasede ned om hans mørkerøde Ansigt ligesom slappe Seil, Kjolens Opslag var revet istykker i Kampen, Vesten snurret tilside og dreiet opunder den ene Arm, og hans smalskyggede Floshat, som han ikke havde taget af ved Indtrædelsen, havde faaet saa mange Buler og derved et saa flot Sving, at den kunde passe for en italiensk Bandit. Maalløs af Vrede fikserede han nu Oline og den Tilslørede. Omsider stammede han: «Saa, det var det, I gik og lurede efter, I gamle Bæst! det var derfor I kom som graa Katten i vort Hus, bare for at lokke mit Barn, min ærbare Datter, min Susanne, med paa Jeres gale Veie! I kan tro, jeg hørte mere, end jeg vilde idag. Loftvæggen er tynd nok Aa, kunde jeg bare —»

Han rystede de knyttede Hænder mod hende paa en særdeles betegnende Maade. Men Oline var modi-

gere end Ridderen nys. Hun retirerede ikke. Hun pustede sig tvertimod op som en arrig Høne til Kamp, hun rettede paa sin brusende Pibekappe, og hendes bistre Mine sagde tydelig nok: «Vov, om I tør!»

Skuespillerne, som nu forstod Situationen og ikke længer mistænkte vor Bødkermesters Ædruelighed, havde slaaet en taus, lyttende Kreds om dem. Damerne keg forskrækket ud fra sine Kamre.

«Men, hvor er hun, hvor har I da gjort af hende?» spurgte han hæst og saa sig lurende om. Susannes sterke Bevægelse — hun var færdig at synke i Knæ — forraadte hende. Rask greb han i hendes Slør for at trække det tilside, da Oline med merkværdig Bestemthed kastede sig imellem.

«Rør ikke hende, Mand! Det er ikke Jer Datter; det er en Nonne.» Det sidste Ord udtalte hun med en imponerende Pathos, som vilde hun sige: det er en Dronning!

Men nu kjendte Bødkermesterens sydende Harme ingen Grænser. En tyk Aare svulmede op i hans kraftige Pande, de buskede Øienbryn trak sig skrækindjagende sammen, og Blodet steg ham i den Grad til Hovedet, at Øinene stak ud, som vilde de sprænges.

«Aa, nonne mig Fanden i Vold, din kjeltringsagtige Pyntekjærring», hvæsede han, stødte hende haardt tilside og rev med et Sæt Sløret bort, hvorunder Susannes dødblege Ansigt kom tilsyne. Hun bevægede de tørre Læber, men sagde ikke et Ord; dog hendes taarefyldte, mod Faderen vendte Øie, hendes

synkende Stilling, hendes søde, angstfulde Mine udtrykte den mest veltalende Bøn.

Bødkermesteren formildedes en Smule; han bøiede Hovedet, og der var et Glimt i hans mørke Blik, som klagede; «At du kunde gjøre mig denne Sorg, Sussen min!» men allerede i næste Sekund fik de gamle, bitre Følelser Overhaand.

«Fy, skamme dig maatte du, skamme dig som en Hund! At stjæle sig forklædt bort i Mørkningen fra sine Forældres Hus ligesom en Tyv uden at sige et Ord! Det er en Skjændsel! Aa, du har gjort mig saa lynende arg, at jeg kunde —»

Han løftede, ude af sig selv, den høire Haand for at give hende et Slag under Kinden, — da, i samme Stund, blev hans hævede sterke Haand slaaet tilbage af en anden, ligesaa sterk. Jan Dankert stod med luende Øine imellem dem som stegen op af Afgrunden. Han kom ogsaa op gjennem en Luge fra Theaterkjælderen.

«Nei, Mester, nu gaar I for vidt! Er det en Maade at behandle sit Barn paa? Ser I ikke, hun ryster som et Løv? I samler jo Skam paa hende og gjør hende imorgen til Sladder for hele Byen. Og hvad har hun saa egentlig forbrudt? Besøgt Theatret her sammen med Oline, Eders Kones bedste Veninde. Er der noget galt deri, saa er vi alle, som her staar, ligesaa store Syndere som hun!»

Dette var ikke den gamle Jan Dankert, hverken i Tale eller Væsen. En merkværdig Forandring var foregaaet med ham. Al Keitethed var borte. Ordene

kom med Ild og Fart, Ansigtet glødede af varm Vrede, og han havde indtaget en rank, næsten bydende Stilling ligeoverfor Faderen, der stod med gabende Mund over dette uventede Overfald.

«Men vet I hvad, Mester Hansen,» vedblev han med Strenghed, og hans troskyldige, brune Øine saa fuldt og skarpt paa ham, «har Jer Datter ikveld begaaet noget Urigtigt, ved uden Jert Vidende at gaa hid, saa er det Jer, som er Skyld deri. Ja, I har drevet hende dertil ved Jer unødvendige Haardhed. I holder hende jo indespærret som en Fange i Jert mørke Hus uden at unde hende nogen Glæde, hverken Omgang med Jævnlige eller nogen anden Moro. Men I kan tro, et ungt Blod har Lyst til at se mere af Verden end Jert Lager af Sildetønder. Og nu vet i det med, Mester Hansen!»

Susanne havde hele Tiden staaet færdig til at briste i Graad; dette Bevis paa Sympathi hos Jan Dankert bragte nu Følelsen til Udbrud; hun hulkede sagte, og saa taknemmelig paa ham. Han var i hendes Øine ligesom vokset, blevet større og kjærere.

Han følte dette varme Blik som en rislende Ild gjennem alle sine Lemmer, og maatte uvilkaarlig vende sig bort, dragende dybt Aande. For et saadant Blik kunde han syngende gaa i Døden.

Bødkermesteren saa mørk ud og kløede sig forsigtigt i Hovedet. Oline syntes nu, at Leiligheden var gunstig til at lægge ind nogle Ord; men blev bragt til Taushed med et glubende: «Hold Kjæft!»

«Ryddig Scene!» lød Regissørens gjennemtrængende Røst.

Som ved et Trylleslag forsvandt hele Personalet, der meget interesseret havde betragtet Striden, denne Komedie i Komedien! Kun Bødkermesteren, Susanne og Jan Dankert stod tilbage. «Nu maa I gaa,» sagde Jan Dankert.

«Ja, nu gaar jeg ogsaa,» brummede Bødkermesteren, «Pokker skulde staa længer paa dette forgjorte Sted! Men det vil jeg sige, før jeg gaar, at hvis I» — her truede han til Oline — «at hvis I atter viser Jert falske, sjofle Fjæs i mit Hus, saa skal I sparkes ned ad Trapperne, saasandt jeg heder Jeremias Hansen og er en honnet Mand, der ikke skylder Nogen en Skilling, men redelig betaler sine Skatter og Afgifter. Nu vet I altsaa Besked!»

«Ryddig Scene!» tordnede Regissøren, frygtelig utaalmodig.

Jan Dankert stod en Stund tvilraadig, medens Mester skjændte paa Oline; saa gik han nølende hen til Susanne.

«Vil I tage min Arm, Jomfru Susanne», spurgte han ydmygt og var igjen den gamle Klodsede. Hun ikke alene tog den, men klyngede sig endog tæt til ham, idet hun høitrødmende og med nedslagne Øine fulgte ham hastig gjennem Flokken af gabende Tilskuere ud paa Gaden.

Der satte hun sig ned paa Trappen og græd.

«Hvor jeg er ulykkelig, Jan Dankert! Imorgen vil hele Byen tale om mig . . . Og mine For-

ældre . . . Mor! . . . Aa, jeg blir aldrig i Livet glad mere!»

Stakkers Jan Dankert stod hjælpeløs og saa kummerfuldt paa hende, idet han borede den ene Haand ind i den anden, som om det kunde hjælpe. Han havde aldrig før været i en saadan Stilling.

«Nei, tag ikke saa paa Vei, Jomfru Susanne,» bad han omsider, «det skjærer én i Hjertet.»

Hun reiste sig. «Jan Dankert, hvad du har gjort for mig ikvæld, skal jeg aldrig, aldrig glemme dig.»

«Aa, Jomfru Susanne,» sagde han paa sin gamle, udtryksfulde Vis, aldeles forstyrret i Hovedet af Blikket nys og disse kjærlige Ord. Jan Dankert var saa uvant til imødekommende Venlighed fra det smukke Kjøns Side.

«Bort, bort fra hende,» gjøede Bødkermesteren, som nu først kom til, efter at have givet Oline et sidste Glefs til Afsked. «Slik fin og raptunget Mosjø som du, er for god for hende,» tilføiede han spodsk, «Adjøs!»

«Godt Ord igjen, Mester,» svarede Jan Dankert sagtmodigt.

Men Mester hørte ikke paa ham; han greb Susanne haardt i Armen og ledede hende hjem som en anden Forbryderske. Jan Dankert listede sig stille efter. Et Stykke fra Huset stansede han; han hørte, hvorledes den tunge Portdør stængtes igjen efter dem og faldt til med vældig Larm som en Fængselsdør. Derefter blev det tyst; saa lød et svagt, jamrende Kvindeskrig, der fik den sterke Jan Dankert

til at bæve og blegne, og saa blev det stille igjen, dødsstille som i en Grav. Bødkerens triste Hus havde igjen taget sin Skat af Ungdom og Skjønhed i Besiddelse og rugede nu ligesom dobbelt nærig over den.

Der tændtes et Lys i Gavlen, Susannes Kammer. Der tændtes Lys nedenunder, og Skygger bevægede sig i Forvirring frem og tilbage bag Vinduerne.

Hvad kan det være, tænkte Jan Dankert bekymret, og hvoraf dette Skrig? Han stod en Stund med Øiet melankolsk rettet mod det oplyste Gavlvindue, og sukkede saa langt, meget langt, idet han slentrede hjemover.

For Bødkerens Familie havde denne merkværdige Dag meget vigtige Følger. Den lille, godslige Bondejente, der havde været Susanne behjælpelig med Udførelsen af hendes Theaterplaner, blev opsagt af sin Tjeneste, Oline var strengelig forbudt Huset, og Susanne faldt i en livsfarlig Sygdom, der udbrød samme Aften. Straks Faderen havde omhyggelig laaset Døren, og hun var ene med ham, der lod falde et barskt truende: «Nu skal vi to tales ved», besvimede hun med et Angstraab, og det var dette Skrig, som Jan Dankert til sin store Sindsuro havde hørt. Øieblikkelig kom hele Huset paa Benene. Moderen styrtede forfærdet til med en Lyspraas i Haanden; siden fulgte Svendene og Drengene i et larmende Optog, som dog snart dæmpedes, da de saa Mesters elskede Datter ligge som en Død paa det sorte Stengulv,

medens den fortvilede Moder bøiede sig kjærtegnende over hende, og Faderen stod i dump Sorg og vred sine Hænder.

«Hvem vil nu være saa snil med os som Jomfruen?» sagde Isak Svend, «Ingen, Ingen!» og alle Drengene sukkede samstemmig. Brite var i den første Skræk løbet ud paa Gaden gjennem Bagdøren, for at kalde Folk til, og kom nu hylende tilbage med Vægteren i Hælene.

Hurtig blev Susanne bragt paa sit Kammer, afklædt og lagt i Seng. Madam Hansen udviklede nu, efter at det første Oprør var forbi, en Iver og Energi, som man ikke skulde tiltroet det lille, svagelige, klynkende Væsen. Hun varmede Tepper, hun kogte Hyldethe — hendes Universalmiddel mod alle Onder — hun sendte en Dreng paa Svane-Apotheket, den anden efter Doktoren, og satte sig imidlertid selv stille ved den Syges Hovedgjerde, forberedt paa at vaage hos sin Datter hele Natten.

Susanne begyndte efter sin Opvaagnen af Besvimelsen at fantasere sterkt og skjælvede i heftige Kuldegysninger.

«Hvorfor slaar du mig, kjære Far, hvorfor drager du mig efter Haaret? Slip mig! . . . Det værker saa! . . . Jeg har jo intet ondt gjort dig. . . . Jeg vilde blot ind og høre paa Englesangen. . . . Slip mig, hører du! Mor, Mor, hjælp mig!» og hun udstødte paany et hvinende Skrig.

Faderen sneg sig sagte gjennem Kammeret som den personificerede onde Samvittighed. Han mødte

sin Kones stumt bebreidende Blik, og styrtede ud. Han holdt det ikke længer ud inde.

Susanne blev ikke bedre næste Dag; hun fantaserede vildere, talte om Nonner og Silkekjoler, om Margrethe og Hjerteprinsen, om Oline og Jan Dankert, og røbede fremdeles i hjerteskjærende Ord sin Frygt for Faderen. Sygdommen forværredes; hun svævede mellem Liv og Død.

Moderen var utrættelig i at pleie hende. I denne Prøvelsens Tid viste det sig, at der slog et lidet trofast og varmt Hjerte i den ellers flegmatisk-traurige Madam Hansens Bryst. Hun veg ikke fra Datterens Side hverken Nat eller Dag, og vilde ingen Medhjælp have af Fremmede. Undertiden kunde hun ønske sin gamle Veninde Oline i Nærheden; men paa den Streng nyttede det endnu ikke at slaa hos Mester.

Engang, da Susanne havde et lyst Øieblik, forsøgte hun at løfte den magre, kraftløse Haand op mod Moderens blege, anstrengte Ansigt, som hun hele Tiden ligesom i Drømme havde seet bøiet over sig, idet hun sagde brudt: «Aa, Mor, hvad Sorg jeg har voldt Jer!» Madam Hansen fik Taarer i Øinene. «Tys, Barnet mit, tænk ikke derpaa; vi har mere Skyld end du Stakker!» og hun kyssede hendes feberhede Pande og lagde ømt hendes Hoved tilrette paa Puden.

Susanne faldt nu i en Søvn saa let, som hun ikke havde nydt den paalænge. Moderen ansaa hende allerede for frelst, men da indtraadte et Tilbagefald. Doktoren rystede hemmelig paa Hovedet, hvergang

han besøgte hende. «Her er det Sjælen ligesaa meget som Legemet, der lider», mente han.

Faderen vovede sig ikke ind i Datterens Kammer siden hin Aften. Han følte sig som uværdig dertil. Hans spagfærdige Kone havde nu ligesom ved en stille Overenskomst overtaget Regjeringens Tøiler.

Han vovede sig kun til Sygeværelsets Tærskel, listende sig frem paa Hosesokkerne. Spørgende stak han Hovedet ind gjennem Døren med en høitidelig, halv bedrøvet, halv krænket Mine. Konen svarede ligesaa taust. Hun trak paa Skuldrene eller nikkede opmuntrende til ham efter Omstændighederne. Men disse Visiter gjentog han mange Gange om Dagen. Drengene havde sjelden havt sligt frit Spillerum for sine Spillopper som nu. Mester var saa ofte borte fra Verkstedet, og naar han var tilstede, stod han som i en Døs og lagde ikke Merke til noget. Isak Svend hørte ham ofte sukke ved sig selv, medens han passede Tøndebaandene: «Aa, Sussen min, stakkers Sussen min! Hvor skal det gaa dig?»

Jan Dankert var maaske den af Parterne, som led mest. Hans Træk blev paafaldende magre, Hovedet sank mere ned mellem Skuldrene, Øiet fik et eget stirrende, indadvendt Blik, og naar han gik ud, stak han Hænderne dybere ned i Bukselommen end nogensinde før.

I den første Tid af Susannes Sygdom, kom han næsten daglig til Bødkeren for at spørge om, idet han dreiede Kasketten mellem Fingrene, «hvorledes Jomfruen stod sig?» Sedvanligvis skede Forespørgslen

paa Søsterens Vegne, der naturligvis havde for travlt i Hjemmet til selv at aflægge saa hyppige Visitter hos sin syge Veninde. Siden blev han undselig ved at komme saa ofte. Mødte han for Eksempel Isak, fik han altid et bredt Grin, der berørte ham ubehageligt. Saa stod han da udenfor Huset paa Lur efter Drengene, som han opsnappede i Erender til Apothekeren eller Bageren, og som da fik mangen god Skraa af Jan Dankerts gode Tobak for til Gjengjæld at fortælle lidt Nyt fra Sygestuen. Naar han hørte, hun forværredes, gjorde han nogle forunderlige Grimacer, der næsten skræmte de smaa Bud, og da han en Kveld erfarede, at Susanne var saa klein, at Moderen havde talt om at hente Præsten, bandte han saa stygt, at den lille Bødkerlærling forskrækket tog Flugten.

Stakkers Jan Dankert! I Øieblikkets overvældende Smerte vidste han ikke selv, hvad han gjorde. Fordybet i sin triste Tankegang drev han ud af Byen gjennem den ensomme, sorte, afbladede Nygaardsallé. Den sterke Blæst ruskede i hans Haar, Trærnes Dugdraaber slog ham i Ansigtet, og Kulden var skjærende. Det var nu næsten midtvinters. Men han ænsede intet.

Paa Broen stansede han, drog et tungt Suk og stirrede saa stivt ned i det boblende, pibende Strømvand, der brødes mod Broens Piller. Boblerne steg og brast med en dump Brusen, brast og steg, den ene fulgte paa den anden.

Han blev tilsyneladende ikke træt af dette Skue-

spil. «Idag mig, imorgen dig! Idag rød, imorgen død,» mumlede han. Pludselig trampede han i Jorden, Taarerne drev ham nedover Kinden, og han raabte trodsig fortvilet: «Nei, hun maa ikke dø! hun skal ikke dø! Hun var jo den Eneste, som brød sig om mig og gav mig et venligt Ord! Hun var den Eneste!»

«Hvad skal der blive af mig uden hende?» hviskede han siden, brudt, vemodig. Han kunde ikke tænke sig Livet uden i Gjenskinnet af hendes gode, velsignede blaa Øine. Men maaske de luktes for evig i samme Stund, han stod der? Han lænede sig over Rækverket og græd. Graaden kom stødvis og tungt, som hans Hjerte skulde briste. En Skare af lysende, hjertekjærtegnede Drømme gled i Natten sagte fra ham med et taust Farvel. Han saa en ung, hvidklædt Pige ligge udstrakt paa Baaren med en dunkel Myrthegren over den marmorhvide Pande. . . .

Der for et iskoldt Pust over ham; han fløi som en jaget Flygtning tilbage til Byen, til Huset, hvor hun boede.

Gudskelov! Lyset brændte endnu i hendes Kammer stille og venlig bag det nedrullede hvide Gardin; han stod og saa paa det, holdt stivt Øie med det. Besynderligt nok, det forekom ham, at saalænge Lyset brændte, var hendes Liv uden Fare.

Imidertid var der foregaaet stort Nyt hos Bødkerens.

Moderen havde ofte bemerket, at hvergang, man gik i Døren, fik den Syges tunge, matte Blik et Udtryk af spændt Søgen, der straks afløstes af dyb Skuffelse.

«Venter du Nogen? Er det Nogen, du gjerne vil se?» hviskede Moderen ømt; men den Syge laa ganske stille.

«Er det Oline?» spurgte hun paany.

Den Syge svarede nei med Øinene, som hun hævede svagt.

«Er det Jan Dankert?»

Nei, hun lod Øiet igjen mat falde til. I det samme hørtes Mesters tunge Skridt paa Trappen.

En næsten umerkelig Trækning ved den Syges Øienbryn røbede hendes tidligere Uro. Hun dreiede Hovedet paa Puden, og Øiet fik atter det søgende Udtryk.

Moderen saa op som En, for hvem der midt i Mørket gaar op et klart Lys. «Aa, jeg Daare,» hviskede hun, «som ikke tænkte paa det før! Det stakkers Barn!»

Faderen stod nu i Døren, hvorigjennem han keg paa sin vante Vis, uden at driste sig til at træde ind.

«Hvor er det med Barnet, Mor?» spurgte han med skjælvende Ivrighed, med et grovt, uforsaaeligt Mæle, medens de buskede Øienbryn trak sig sammen i én grublende Rynke. «Er det med det samme?»

Han kunde selv ikke se Susanne, der skjultes af det hvide, folderige Sengeomhæng. Moderen vendte sig helt om mod ham, betragtede ham prøvende et Sekund eller to; saa drog hun et dybt Hjertesuk. Hun opdagede, at Hansen saa ud som en ulykkelig, livskjed Mand.

«Kom ind,» befalede hun hviskende, «men stille, ganske stille!»

Han fulgte nølende, med forsigtige Skridt, som gik han i Kirke. Moderen slog Forhænget tilside — og Susanne laa som et deiligt blegt Offerbillede foran ham.

Faderens og Datterens Blik mødtes i samme Nu.

«Far,» raabte hun i en høi, bævende Tone, der tilfulde røbede det dulgte Hjertenag, hun havde baaret for hans Skyld. «Far, nu er du ikke længer vred paa mig vel?«

«Susanne, Barnet mit,» sagde han stammende, stormende af Glæde, idet han drog hendes afmagrede Haand til sig, kjærtegnende den mange Gange, «Susanne!»

Hun søgte at smile mod ham; men for et mat Gjenskin af hendes tidligere barnestraalende Smil!

«Bliv bare rask igjen, Sussen min, og du skal faa gjøre alt, hvad du vil,» raabte han i Øieblikkets Varme, «bliv bare rask igjen! Saa skal du faa komme i Theatret, du skal faa blive Skuespillerinde, ja, hvad du vil; bare du blir rask igjen for os!»

Hun smilte paany ligesom varmere, og medens Faderen fremdeles holdt hendes Haand i sin, lukkedes blidt hendes Øine; Pusten kom og gik regelmæssig, en fin Rødme steg op i de graa Kinder, og før Forældrene vidste af det, laa hun i en sød, rolig Søvn.

«Mor!» raabte Faderen med et Udtryk, som vilde han sige! «Tør vi ogsaa tro det?» Hans Kones falmede, forvaagede, trofaste Ansigt nikkede mildt mod ham. Saa rakte hun ham langsomt Haanden.

I denne Stund svævede en Engel gjennem det trange Rum; der slyngedes mellem Forældrenes Hjerter

et nyt Baand, som skulde bestaa i mere end én Livets Kamp. Det dødssyge Barn havde ført to for hinanden kjølnede Hjerter atter sammen; ja, de sluttede ligesom paany sin Brudepagt.

«Hvad er dog skeet?» raabte den lille, livlige Doktor, som netop traadte ind. Han bøiede sig glad over den Syge, lyttende til hendes regelmæssige Aandedræt. Madam Hansen pegede taus paa sin Mand og derefter paa sit Barn; Doktorens friske Øine fik et eget Skjær.

«Nu er hun frelst!» sagde han høit, vægtigt. «Nu bare god Pleie, og I har igjen Eders Datter.» «Forunderligt,» hviskede han ved sig selv, »at hun stod det over, hun, med sin sarte Organisation, sit svage Bryst!» Og med et venligt Farvel gik han.

Moderen, bøiet, anstrengt over Evne af de mange Ugers Vaagen og Møie, lænede sig fremover Stolen med Hovedet i sit Fang og brød ud i en Hulken, ovenpaa Angsten, mild og lettende som en Vaarregn. Faderen stod ved Sengegjærdet og betragtede med foldede Hænder sit Barn, der nu laa med en smilende Glans om Læben, fremdeles i den sundeste Søvn, medens Svedperlerne trillede ned ad hendes blussende Kinder.

Saa gik han stille ud, ind paa sit Kammer, og hvad han der foretog sig, ved Ingen; men et taknemmeligt Faderhjerte kan ane det. Da han omsider kom ud, havde hans Øine en usedvanlig Glans, og der var noget vist dæmpet og høitideligt over ham.

I Kjøkkenet mødte han Brite, der siden hin The-

ateraften, da hun ikke i altfor milde Ordelag var bleven vist bort, sneg sig omkring i Huset, som vilde hun undgaa sit Herskabs Blik. Nu sagde han til hende meget venligt: «Du maa gjerne være her, Brite, hvis du synes om din Kondition, du er vist en brav og snil Tøs,» og da han derefter, uden at ænse Brites glade Udraab, gik ned i Portrummet, og der traf den gamle, fattige «Maren i Fjeldet», stak han hende en blinkende Sølvmynt i Haanden. Ellers bebreidede han hende, at hun «gik fra Dør til Dør og tiggede». Kjærringen saa forundret taknemmelig paa ham, og mumlede noget ind i sin Hageklud om, at «Mester vist var feig».

Men hvem vil skildre Jan Dankerts Glæde? Denne bratte Overgang fra den mørkeste Fortvilelse til den høieste Jubel! Efter at have modtaget den glade Underretning om Susannes Frelse, kostede det ham Møie at gaa stiv og alvorlig det Stykke Vei, han havde til sit Hjem. Fulgte han sit Hjertes Lyst, havde han svinget sin Kasket, skreget høit af Fryd og danset hen over Brostenene. Verden var ham ligesom foryngét. Han saa den gjennem Haabets rosenrøde Glar. Hvor blank krusede sig ikke hist Sjøen! Og Fløifjeldet deroppe i sin forgyldte Snekaabe! Alt var saa deiligt!

Da han var nær Hjemmet, nølede han med at gaa ind. Nei, han var for feststemt, for jubelfyldt, til nu at dele sit Sind i Hverdagens Sysler! Han drev ned paa Bryggen bag Huset. Nogle unge Bønderkoner, som skulde til Ask, var netop der beskjæftiget med at hale

en stor Kiste ned i en Baad; men det gik kun daarligt med dem. Han løftede med et Tag Kisten oppaa sine sterke Skuldre, og bar den ned. Det var ham som en Leg. Nu kom atter et Parti af Bondejenter, ogsaa dragende paa Kister og Melkebøtter. Han gjorde dem straks uopfordret samme Tjeneste, medens de rødmende hviskede til hverandre: «Det var en gjild Kar det, du!»

Hans Mor og Søster, som havde iagttaget den hele Scene fra Kjøkkenets Bagvindu, traadte nu ud til ham.

«Hvad gaar der af dig, Jan Dankert?» spurgte Søsteren leende.

«Aa, jeg er saa glad, saa glad!»

«Og derfor hjælper du Melkefolkene?» spurgte Moderen, og rystede smilende paa Hovedet.

«Jeg kunde hjælpe hele Verden,» svarede Jan Dankert og gjorde uvilkaarlig et Kast henover Bryggen.

«Og hvorfor er du i saadant Perlehumør idag?» spurgte Søsteren med et skjælmsk Sideblink til Moderen.

Jan Dankert vendte Ansigtet fra dem og taug. «I Kvindfolk skal nu ogsaa vite alt,» sagde han med komisk, forlegen Ærgrelse, «og spørge om alt!»

Faderen kom i det Samme ud fra Verkstedet med en Sag i Haanden, og i Munden en liden, sort Kridtpibe, hvoraf han dampede sterkt.

«Jeg mener, hun kommer nu,» sagde han med et polisk Grin i Skjægget; «vi har ventet længe nok. Hvad mener du, Mutter? Du har vel intet imod at giĉ

Plads for en ung Kone; du blir gammel nu og kan trænge til Hvile.» — Moderen lo.

«Nei, Jan Dankert tænker ikke paa slige Historier,» sagde Petrine med et paataget Alvor, hvorunder Latteren dirrede, «han er for fornuftig dertil!»

Og saa lo de allesammen af fuld Hals, saaledes som Folk kan le, der arbeider hele Dagen med et let Hjerte og en ren Samvittighed; men Jan Dankert fløitede fortrædelig og gik hurtig ind paa Verkstedet, hvor de dog straks efter hørte ham nynne og arbeide, saa det var en Lyst.

Næste Søndag var en Festdag i Bødkerens Hus. Doktoren havde nemlig tilladt Susanne at staa op, og nu begyndte for hende den behagelige Reconvalescentstid, hvori man bare samler Kræfter, spiser og drikker godt, omhegnes og kjærtegnes paa alle Maader, medens Aanden ligesom vaagner paany og suger dobbelt Næring af det skjønne i Natur, Samtale og Bøger.

Man flyttede hendes Stol hen til Vinduet, hvor hun stedse kunde betragte Sjøen og dens Vrimmel af Baade og Skibe. — Husets faa Bekjendte indfandt sig. Petrine var der om Formiddagen, lod Munden løbe om Løst og Fast, og blev beværtet med Chokolade og Boller, hvad der var en Sjeldenhed i dette tarvelige Hus. En Stund efter kom Oline Pyntekone, der i dette sørgelige Tidsrum havde været meget ulykkelig for sin Kjæledægges Skyld, men som nu i sin Hjertensglæde, trods Mesters truende Afskedsord, ikke kunde dy sig for at aflægge sine Veninder en Visit.

Madam Hansen og Oline blev snart forligte. «Det var vor Feil, som stængte hende ude fra al uskyldig Adspredelse,» sukkede Madam Hansen, og pudsede sin Næse, der var noget rød af den megen Graad og Pudsning, «jeg tør ikke være sint paa dig for det; jeg vet jo, hvor glad du er i Barnet, og hvor vanskeligt det er at staa imod, naar hun beder.»

«Ja, det skal Vorherre vite,» raabte Oline med himmelvendte Øine.

De sad netop ved Kaffeen og Chokoladen, fordybet i den hyggeligste Passiar, da Mester uventet traadte ind. Ved Synet af Oline fór han tilbage som stukket af en Slange, Øienbrynene trak sig vredt sammen, og Blodet steg ham brusende til Hovedet; men Oline reiste sig rolig, og sagde med en Røst, der var baade trodsig og ydmyg-bevæget: «Jeg har baaret hende til Daaben, Mester Hansen, og naar man det har, er det næsten som Ens eget Kjød og Blod. Jeg sagde til mig selv, før jeg fuld af Længsel gik herhen: Kanske han sparker dig ud igjen, som han lovede, men saa har du dog i hvert Fald faaet se det velsignede Barn, som — som vi ikke nok kan takke Gud for, er bleven frisk igjen,» og hun nikkede med glinsende Øine til Susanne, der sad bleg i Sofaen, omgjærdet af bløde Puder.

«Jajaja, I siger noget der,» brummede Mester, blødstemt af de sidste Ord, og da han saa mødte et bedende Blik af Susanne, gik han stille, forsonlig ud igjen.

Han satte sig alene ind paa sit Kammer og tænkte

over de sidste Maaneder. Besynderlig, for en Forandring! I hans Hjem havde man gjort Oprør mod hans strenge Hustugt; man havde trodset ham. Ikke alene Susanne hin uhyggelige Kveld, men Oline, den gamle, forstandige Oline havde heller ikke frygtet ham, og hans Kone, hans stille, forknytte Marie, havde mere end en Gang ladet sig forlyde med, at hans Barskhed var Skyld i Susannes Sygdom, samt at hun efter stor Overveielse fandt, at det ikke kunde være nogen egentlig Synd at gaa i Theatret eller til Dans.

Saa erindrede han Jan Dankerts strenge, men sande Ord, der havde gjort dybt Indtryk paa ham. Ja, han indsaa det, han havde ikke været en ret Fader for sin lille Susanne. Han havde nægtet hende hver liden uskyldig Glæde. Han havde berøvet sin lille Blomst Solskinnet, men uden Solskin kan jo Blomsten ikke trives!

Jo mere han tænkte paa Jan Dankert, jo mere syntes han om ham. Om han nu friede til Susanne? Hans Far sad udmerket godt i det; og Jan Dankert var en rigtig Ordenskar. Godt, godt!

Alt havde vendt sig til det Gode; Forandringen var en velgjørende, maatte han tilstaa sig selv. Han var ikke længer den frygtede, mørke Mand, der fik Ingens Fortrolighed. Hans Kone kom ham nu smilende imøde; hun hang mindre med Hovedet og glemte undertiden at sukke, og Susanne — ja, hun klyngede sig til ham med hele sit Hjertes opdæmmede Ømhed. Susanne maatte blive lykkelig, hvad det end skulde koste, den gode, den kjærlige Susanne!

Da Jan Dankert saa en Dag listede sig op i Bødkerens Kjøkken til sin Medforbundne Brite, der ikke blev træt af at gjentage, hvor hyggeligt det var, at Jomfruen var bleven rask igjen, medens Jan Dankert paa sin Side ikke blev træt af at høre derpaa med funklende glade Øine, stod Mester selv pludselig foran dem.

Jan Dankert havde ikke talt med ham siden hin Kveld. Nu dreiede og vendte han sig under Mesters prøvende Blik. Han fik ikke et forklarende Ord frem.

«Goddag, Jan Dankert,» sagde Mesteren, gottende sig ved hans Forlegenhed, medens det godmodige Udtryk i Øiet traadte sterkt frem, «Goddag, hvorledes har du det? Godt? Men gaa bare ovenpaa og snak med «Sussen». Det vil fornøie hende.»

Jan Dankert lod sig ikke bede to Gange. Han saa noget forbløffet paa Mester, der idag forekom ham at være ti Aar yngre, saa lyst og tilfreds var hans Udseende. Saa labbede han ilfærdig opad Trappen; men ved Døren stansede han med Haanden famlende paa Laasen, medens hans bredhvælvede Bryst arbeidede heftig. Susanne var jo nu blot et Par Skridt fra ham. I næste Sekund skulde han se hende efter at have savnet hende i Maaneder. Han aabnede sagte Døren.

Hun var ene i Salen. Hun sad paa sin gamle Plads ved Vinduet med de prægtige Gyldenlakker, hvis grønne Blade berørte hendes Haar, sad med Haanden under Kinden, med sænkede Skuldre, i en eiendommelig mat Stilling, der gav hende en egen Ynde. Blikket

hvilte drømmende paa den graablaa, rullende Fjord. Hendes deilige lange, gule Haar havde man skaaret bort under Sygdommen; men de tilbageblevne, korte Krøller krusede sig saa nydeligt og rent som paa et Englehoved om hendes fine Ansigt, og gav hende i Forening med den blaa, noget korte, i Halsen udskaarne Kjole et indtagende barnligt Udseende.

Som hun nu sad, kunde ikke Jan Dankert se hendes hele Ansigt; blot en Del af hendes Profil, den blege, magre Kind, beskygget af de fløielsmørke, ligesom duggede Øienhaar. Den vinterlige Eftermiddagssol faldt med sit blege Skin i en klar Strøm over det gyldne Haar, den hvide Nakke, den blaa Kjole, og laante de sygelige Træk en varmere Kolorit, end de i Virkeligheden eiede.

Jan Dankert saa paa hende, indtil hans Øine blev vaade, og den ene Taare efter den anden sprang nedover hans koparrede Kind; imidlertid faldt hans Kasket paa Gulvet.

Hun vendte sig straks ved den sagte Støi, og da hun bemerkede ham, reiste hun sig overrasket smilende og gik imod ham, medens hendes Ansigt farvedes af en sterk Rødme.

«Goddag, Jan Dankert; det var snildt, at du kom. Jeg har tænkt saa ofte paa dig, Jan Dankert!»

Han, der altid blev flau, naar man opdagede hans dybe Følelse, og altid sagde en Dumhed for at skjule sin Rørelse, udbrød nu med en Stemme, der som en Perpendikel svævede mellem Latter og Graad, idet han hurtig borttørrede sine Taarer med Bagen

af sin grove Haand: «Nei, hvor lang De er bleven, Jomfru Susanne, saa lang og tynd. Hihi!»

«Ja, jeg er vokset under Sygdommen og er bleven høiere; saa siger Doktoren,» svarede hun bevæget, smittet af hans dybe Bevægelse. «Min Kjole er ogsaa bleven for kort,» tilføiede hun smilende og stak troskyldig frem sin noget store, men velformede Fod i den broderede Fløielstøffel, hvorved Kjolens Korthed endnu mere faldt i Øinene.

Hans Blik hang saa fortryllet ved den, at hun hurtig trak den tilbage, atter dybt rødmende.

«Jeg troede ikke, jeg skulde se Dem mere, Jomfru Susanne, sagde han vemodig, og naar hun vendte Øiet udover Fjorden, sugede han ligesom i lange Drag i sig hendes sarte, madonnalignende Skjønhed. Han havde en uklar Fornemmelse af, at han engang paa en Altertavle i Tyskekirken havde seet noget Lignende.

«Gud vilde, jeg skulde leve,» sagde hun fromt, «og jeg er saa glad derfor, saa rigtig glad. Far og Mor er saa god mod mig, ja alle, allesammen. Og naar man som jeg er kommen op af et dødsfarligt Sygeleie, synes man Livet ligesom er givet En paany; man finder det dobbelt smukt og holder dobbelt saa meget af alle Mennesker. Ja, man er saa taknemmelig for det Mindste! Bare en Solstraale som denne» — hun lagde sin Haand i Vindueskarmen, saa Solskinnet spillede paa den — «kan nu sætte mig i det deiligste Humør. Forstaar du det, Jan Dankert?»

«Det Lyse er glad i det Lyse,» sagde han sagte, ydmygt; mere for sig selv end til hende.

«Aa Passiar, Jan Dankert! Men vet du, hvad jeg nu tror,» sagde hun spøgende, «jeg tror, at naar Vorherre ikke dennegang tog mig, saa er det, fordi jeg skal leve længe, meget længe, ja blive saa gammel som salig Faster Malene. Hun døde, da hun var ni og nitti; tænk dig bare!»

Jan Dankert rystede vantro paa Hovedet. Han kunde slet ikke forestille sig denne unge, leende, yndefulde Skikkelse, bøiet under Tidens Vægt, som en gammel, rynket, hæslig Kone.

En forlegen Pause indtraadte i Samtalen. Susanne saa ud af Vinduet og lugtede til Gyldenlakken. Jan Dankert studerede det graarudede For i sin Kasket, som han straks havde taget op af Gulvet.

«Din Søster var her igaar,» sagde omsider Susanne. «Hun fortalte mig, hvor bekymret du havde været for min Skyld, og derfor vil jeg takke dig. Ja, jeg har som sagt ogsaa tænkt meget paa dig, Jan Dankert, især i de sidste Dage. Jeg husker altid hin Kveld, du vet nok. Naar man ikke har mere at bestille end jeg nu, er det ganske plaserligt at drømme om alt, Gammelt og Nyt. Du var saa god mod mig den Kveld, du alene, Jan Dankert. De Andre slap mig og lo af mig; du alene holdt paa mig, du talte for mig, du forsvarede mig, og du tænkte ikke det mindste ondt om mig, fordi jeg var saa ubesindig, saa —.»

«Nei, hvor kan De snakke saa, Jomfru Susanne!

gjøre saa meget Væsen af ingenting,» afbrød han hende med lykkestraalende Mine, medens han lod sin høire Fod saa ihærdigt glide frem og tilbage over Gulvmatten, som om hans Maal for Øieblikket var at rive op dens fine Sivfletninger.

«Du har et trofast og godt Hjerte, Jan Dankert,» — Susannes Øine tilsløredes — «skulde jeg i Fremtiden komme i nogen Nød eller Forlegenhed, og da trænge en Vennehaand, vil jeg tænke paa dig. Du vil være mig som en Bror.»

Hvad Jan Dankert imidlertid havde siddet og pønset paa, medens han af alle Kræfter bearbeidede Gulvmatten, er ikke vanskelig at gjætte; han syntes, han var en Smule opmuntret; men nu kom Susannes sidste Ord og kjølede betydelig.

«Bror!» mumlede han næsten fortrydelig, med en komisk Grimace, og gjorde et uvilkaarligt Kast med Foden, hvorved hans Taaspids endelig borede det længe forberededе Hul i Matten, «Bror! Nei, det bryr jeg mig ikke om! Jeg har jo alt en Søster at være Bror for!»

«Min Ven da,» smilte Susanne, «min bedste Ven?» — Hans Ansigt opklaredes betydelig.

«Men du ødelægger jo ganske Mors prægtige, hollandske Matte,» truede skjælmsk Snsanne, «pas bare paa, at du ikke faar Mor paa Nakken Hun er ikke at spøge med i slige Sager.»

I det samme gik Døren op. Jan Dankert troede, at det var Madam Hansen, og lavede sig allerede til

at modtage de fortjente Skjænd; men han tog feil; det var Mester selv.

Da han saa de to oprømte Ansigter, drog han et langt, behageligt Drag af sin uundværlige Snadde, strøg sig gjentagne Gange med Haanden over sit bustede Hageskjæg, idet han langsomt nikkede med det graanede, buskede Hoved, som om han slog fast en hemmelig, kjær Beslutning. Derpaa gik han hen til Jan Dankert og slog ham gemytlig paa Skulderen.

«Din Haand, Jan Dankert! Gjemt og Glemt! Et godt Ord finder et godt Sted, og den, som ler sidst, ler bedst.»

Mester drog igjen et langt, behageligt Drag af Snadden. Jan Dankert trykkede glad og trofast den frembudte, barkede Næve. Han forstod rigtignok ikke ganske Meningen af Mesters mange Visdomsord og deres Anvendelse paa sig; ei heller fattede han Grunden til dette pludselige Omslag i Mesters Sindelag mod ham; men det fik være det samme. Sagen var, at Mester var ham god. Imidlertid tænkte Mester, som havde seet de Unge stikke Hovederne sammen, at naar Susanne blev en brav, fornuftig Haandverkers Kone, vilde disse Theatergriller af sig selv svinde bort.

Det var en solklar, varm Middagsstund i Februar. Susanne var nu kommet saavidt til Kræfter, at hun skulde faa Lov til for første Gang at foretage en liden Spadseretur. Vel indpakket, med «Pus» om Halsen og de smaa Hænder vel gjemte i Skindmuffen,

gik hun ved sine Forældres Side og greb kun nu og da, naar hun følte sig træt, sin Faders Arm.

Turen var den gamle, gjennem Nygaardsalléen, mod Broen. Det var det vakreste Vinterveir. Sneen bølgede hvid og skjær som et Brudeslør henover Nygaardsmarkerne, Træerne stod som fortryllede i det lette, blinkende Festskrud, straalede som besaaet med tusende Stjernefnug. Ulrikken med sine brede, mægtige Former tegnede sig i skarpe Linier mod den hvidligblaa Himmel. Langs Kalfarfjeldene over Vandet laa en let, dunstig Frosttaage. Fra alle Skorstene steg blaalige Røgskyer i Veiret. Sneen knirkede og skreg under hendes Fødder; en Skjære svang sig knarrende op paa en bladløs Gren, en Kane med klingende Dumbjælder suste forbi, og Tonerne af en omvankende Italieners Lirekasse lød dæmpet og muntert ud til dem.

Lænet paa Faderens Arm stansede Susanne, drog dybt Veiret, slog Sløret tilside og saa beundrende udover. Hun følte mægtig Vinterens rene, friske Skjønhed.

«Aa, jeg kjender mig saa let, Far, saa let,» sagde hun, og indaandede med Velbehag den friske Luft. «Nu er det jo mange Maaneder, siden jeg sidst stod her og betragtede Udsigten! Hvormeget er ikke passeret siden den Tid!» hviskede hun for sig selv.

«Men du maa for Guds Skyld ikke staa stille, Barn,» klagede den omhyggelige Moder, «du kunde jo forkjøle dig! Kom, lad os hurtig gaa videre!»

«Aa, det har ingen Fare,» mente Susanne, og kunde med Møie rive sig løs fra det smukke Skue.

Da de paa Tilbageveien nærmede sig Nygaards-

porten, der nu forlængst er nedrevet, kom der imod dem 'en ung Mand med en besynderlig lad, og dog næsten høitidelig Gang. Tilsyneladende gik han fordybet i saa vigtige Tanker, at han Intet bemerkede.

«Pokker ta' mig, om det ikke er Jan Dankert,» gren Mester, «og i Søndagspuds ovenikjøbet.» Moderens tynde Læber trak sig ud til et diplomatisk Smil; men Susanne lod hurtig Sløret falde ned for sit varme Ansigt.

Det var virkelig Jan Dankert, der iført sine bedste Klæder og med glat redet Haar nu mødte dem, naturligvis rent tilfældig. Han havde idag, da det var sligt godt Veir, taget sig Fyroven. Det var saa morsomt, en Hverdag at komme ud fra Verkstedet, forsikrede han. Det gjorde saa godt!

Medens Jan Dankert fremstammede dette, og ikke fik Øinene bort fra den tilslørede Susanne, pillede hans Fingre nervøst paa den merkværdig brede Halssløife, som Petrine smagfuldt havde bundet og som tog sig meget godt ud under den kantede Hage, der, ellers bustet, for Anledningen var barberet fin og skjær som en Jomfrues. Den snevre, sorte Klædeskjole lod og til at genere ham betydelig; thi han vred sig hid og did uden Ophør. Han vidste ikke om, at da han gik hjemmefra i sin usedvanlige Pynt, stod Far og Mor og Søster i Vinduet, keg smilende efter ham og ønskede ham alt muligt Held. «Ja, han gaar paa Frierben, det er soleklart,» havde Faderen, den gamle Snedker, ytret, gnidende sig veltilfreds i Hænderne, medens

Moderen af Glæde og Forundring havde været nær ved at tabe Kaffekjedlen, som hun holdt i Haanden. —

«Kom nu og gaa med os,» sagde Mester Hansen, som med et polisk Blink i Øiet havde hørt paa hans Undskyldninger, «det er et rigtigt godt og friskt Veir, vi har idag!»

«Ja—aaja,» stønnede Jan Dankert — Susanne havde jo endnu ikke sagt ham et Ord til Velkomst — «og saa varmt det er, Puh!»

Han tog sin klodsede Silkehat af, og tørrede Sveddraaberne bort fra den hede Pande.

«Ja, det vil jeg justement ikke sige,» gren Mester, og strøg med Haanden over sin temmelig blaafrosne Næse, «mig generer i det mindste ikke Varmen,» og han trak igjen lidt ondskabsfuldt paa Smilebaandet.

«Ja, jeg fryser saamænd paa Stortaaen,» sagde Madam Hansen, for da ogsaa at sige noget.

«Hvorledes har Petrine det?» spurgte endelig Susanne ham — «travlt som sedvanlig? Men, hvor fint du er klædt idag, Jan Dankert,» raabte hun venlig, hvilken simple Bemerkning gjorde, at Jan Dankert blev stupende rød.

«Kanske du skal i Fadderstads eller sligt?»

Nei, hvor kunde Jomfru Susanne tro det! Nei, han maatte nu begynde at klæde sig lidt ordentlig ligesom andre Mennesker, han ogsaa. Petrine derhjemme syntes altid, han havde gaaet som en Slusk i den gamle Kasket og Dyffelsfrakken.

Men dette kunde nu Susanne slet ikke være enig med Petrine i.

Susanne følte sig pludselig meget mat. Forældrene havde, maaske af Beregning, sakket noget agterud. Hun greb derfor Jan Dankerts kraftige Arm, men da hun følte, hvor den skjalv i hendes, slap hun den ilsomt.

«Nu er det over! Tak!» hviskede hun; men Jan Dankert saa meget forknyt ud.

Da de skulde forbi Theatret, var Billetkontoret allerede aabnet. En Sværm Mennesker havde samlet sig foran det, medens nogle Gadegutter med høi, stavende Røst studerede den der opslagne Plakat.

Ligesom forrige Gang, da de passerede forbi den lokkende Bygning, stansede Susanne, stod en Stund som i Drøm og betragtede den, sukkede derpaa resigneret og gik bort, hurtigere end tilforn.

Forældrene saa betydningsfuldt paa hinanden, medens Jan Dankert ytrede: «Ja, det er en deilig Plads, alle disse Lys, og Spil og Musik!»

Men nu hørte ikke Susanne længer paa ham...

Det var sent paa Aftenen. Susanne havde allerede for en god Stund siden søgt sit Kammer. Faderen og Moderen sad igjen i den nu saa hyggelige Dagligstue, og talte om hende.

Bjerkeveden spruttede og knagede i Ovnen; der stod Nødder og Julegodt paa Bordet, og det store Skilderi over Sofaen, der forestillede et strandet Skib, hvor en Mand i bare Skjorten stod og viftede med nogle Klude, tog sig fortrinligt ud i Glansen af to Talglys i skinnende Messingstager med Kruspapir omkring; især briljerede den Skibbrudnes høirøde Skjorte.

Mor strikkede flittig og skottede af og til prøvende op til Mester. Mester dampede af sin sølvbeslagne Merskumspibe, der kun toges frem ved sjeldne Leiligheder, og skottede ligeledes nu og da, naar han troede sig ubemerket, hen til Mor. Begge havde øiensynlig noget paa Hjertet.

Omsider holdt Mester op at røge, stødte Asken forsigtig ud af Pibehovedet og mumlede: «Der var Noget, jeg vilde sagt dig, Mor.»

«Ja, jeg havde ogsaa noget, jeg vilde sagt dig,» svarede hun usikkert og lod Strikketøiet falde i sit Skjød.

«Mit kan gjerne vente, kom du først, Mor, med dit.» — Mester var synlig tilfreds med at hale Sagen ud.

«Mit har heller ingen Hast,» smilte hun tyndt, «kom blot du, Far.»

«Ja ser du», begyndte Mester, og kløede sig bag Øret meget dybsindig, «jeg ved, at du som jeg har meget imod det — men alligevel — det gjælder vort Barn og saa —»

«Vort Barn, netop — men gaa videre, Far!»

«Du lagde Merke til Susanne idag, da vi gik forbi Komediehuset?»

«Ja, javist.» Madam Hansen satte op en Mine, der udtrykte ligesaa meget Haab som dunkel Frygt.

«Velan! Jeg synes nu som saa, at naar Barnet har slig fortærende Lyst, og da det ikke er nogen egentlig Synd, som du siger, da baade Prester og —»

Madam Hansen lo høit, hvad sjeldent var Tilfældet, en tilfreds, pibende, sky Latter.

«Hvad ler du af?» spurgte han stødt, med lidt af den gamle Barskhed.

«Fordi det netop var det Samme, jeg havde paa Hjertet; nemlig at Susanne burde gaa i Theatret; men jeg turde ikke rigtig, Far, da du altid har havt saameget mod dette Komediestel.»

«Jasaa?» gren Mester, og saa fnisede Mor. Begge fandt det saa morsomt, at de begge havde tænkt paa Et og det Samme, den Ene frygtende den Anden, og begge samlende Mod til at sige det.

«Den «Sussen» endevender os ganske,» sagde Mester leende. «Hun er og et velsignet godt Barn,» sukkede Moderen med sammenkneben Mund og dobbelt alvorlig Mine, som om hun derved vilde afbede, at hun nys forglemte sig selv og lo ret som en anden kaad Tøs.

«Men bare én Gang,» sagde Mester bestemt, «hører du, Mor?»

«Jaja, vi faar nu se,» svarede hun.

Og saa blev det da afgjort, at Susanne under Petrines Ægide skulde faa besøge Theatret førstkommende Onsdag; selv vilde ikke Forældrene gaa med og derved «gjøre sig til Nar paa sine gamle Dage.»

Den, der blev overstadig glad, var Susanne. Hun var nær ved at falde Forældrene om Halsen, og løb øieblikkelig over til Moster Oline for at fortælle den forbausende Nyhed. Hun, Susanne, i Theatret! Det var ligesom en deilig Drøm, hvoraf hun snart maatte vaagne — og dog var det Virkelighed.

Onsdagsaften Kl. 7 præcis kom Petrine efter Aftale og hentede hende. Susanne havde dog allerede i sin Utaalmodighed faaet Hat og Kaabe paa, og løb fra og til Vinduet i utaalmodig Venten.

«Endelig!» raabte hun, da hun fik Øie paa Petrine.

Da Veninderne gik ud af Porten, stod det skikkelige Bødkerpar og saa efter Susanne med en høitidelig-vemodig Mine, som om hun ved dette Theaterbesøg brød med det borgerlige Hus's strenge, værdige Traditioner for bestandig. Saa gik de stille og hovedrystende ind igjen.

Da Veninderne stod i Theatergangen, hvem anden skulde de da træffe end Jan Dankert, der ikvæld var endnu finere antrukken end selv hin Middag paa Nygaard. Da han hilsende tog Hatten af, opdagedes, at hans stride Haar havde faaet et vist flot Sving ved at redes op i en sirlig Hanekam, og hans brune Hals var omgivet af et Par Flipper, saa stive, at de straks var rede til at skjære ham i Huden, hvis han dreiede Hovedet, hvorfor han nu bar dette usedvanlig kjækt og høit. Dertil bar han et Par sorte Uldhandsker i Haanden.

Han begyndte, idet han krammede en Theaterplakat mellem Fingrene, at mumle noget om «God Helse og godt Veir,» da Petrine rask afbrød ham.

«Jan Dankert skal sidde ved Siden af os, Susanne. Det har du vel ikke noget imod. Han har seet Theatret saa ofte bagfra, naar han der balte med Maskineriet, at nu kan han have godt af engang at se det forfra.»

Hun lo. Jan Dankert smilte bifaldende, men usikkert og saa paa Susanne, der blot nikkede adspredt. Hendes Tanker var langt fra dem inde i en anden Verden. Hendes Øine hang ved den lille, gustne Dørvogter, der syntes hende en imponerende Skikkelse, som Bevogteren af Indgangen til hendes Drømmeland.

Da de omsider havde fundet sine Pladse — Jan Dankert placeredes ved Susannes Side — begyndte hun at gjøre nogle Bemerkninger til Petrine, men yderlig sagte.

«Men hvorfor hvisker du saa?» spurgte forundret Petrine. «Jeg kan jo neppe høre, hvad du siger.»

«Jeg vet ikke selv hvorfor; men her er saa fremmed høitideligt,» svarede hun i samme uforstaaelige lave Tone, og saa omkring sig som en ræd Fugl.

Siden, da hele Publikum var samlet, Lysene straalede, og Forspillet til «Elverhøi» lød brusende ud over dem, da blev hun sig selv igjen, og følte sig ligesom løftet op af Bænken af lutter Feststemning og Forventning.

Under Forestillingen undslap der hende flere Gange et naivt beundrende «Aa nei da!» for Eksempel ved Alfernes Dans og ved Festmenuetten. Hun vendte da de frydtindrende Øine mod Veninden, ventende der at læse samme Begeistring; men denne, der oftere havde været i Theatret, sad med en næsten blaseret Ro og nedlod sig kun engang til at sige: «Aaja, du; det er et ganske pent Stykke.»

Hvergang Susanne vendte Øinene til Jan Dankerts Side, greb hun ham altid i at stirre paa hende, iste-

detfor paa Scenen, iog Jan Dankert forvirredes da som en Skolegut, der gribes i Fusk.

Da de gik fra Theatret, spurgte den lykkelige, fortumlede Susanne sin Veninde om hun ikke vilde være med hjem og drikke en Kop The.

«Jo, gjerne, men —» hun stansede og saa paa Jan Dankert.

«Jan Dankert maatte gjerne være med,» mente Susanne, «det vilde netop glæde hendes Far at faa sig en Passiar med ham.»

Jan Dankert vidste ikke, om han turde.

«Jovist turde han; de kom slet ikke til nogen Uleilighed.»

For en Glæde! Og saa uventet! En hel Aften sammen med Susanne! Jan Dankert vidste af Glæde ikke, hvad Ben han skulde staa paa.

«Naa Barn, nu er du vel fornøiet?» spurgte Moderen efter at have ønsket de uventede Gjæster et hjerteligt Velkommen.

«Aa, Mor!» raabte Susanne, og kyssede hende, hvad hun sjeldent gjorde, «aa Mor, jeg er saa lykkelig!»

«Du kan ikke forestille dig det, Far,» raabte hun til denne, der stod og mønstrede hende mistænkeligt, som om han frygtede, at hun i Theatret skulde have undergaaet en ondartet Forandring, som han dog til sin Trøst ikke opdagede. »Ja, det var saa mageløst vakkert altsammen!»

Og nu gik hendes lille, ellers saa tause Mund ustanselig. Hun talte om de farverige, straalende Ridderdragter af Silke og Fløiel, om Lysekronen i

Taget, om Billedet paa Forteppet, om alle de glade, smilende Mennesker, hun havde været sammen med, om den yndige Musik, om Alfer, Dans i Maaneskin, Konger og Heksedrikke — talte med en saadan Varme og Fart, at Faderen tabte Piben af Munden af gabende Forundring, og Moderen saa stolt og anerkjendende paa hende, som vilde hun sige: «For et merkværdigt Barn! for en fin Opfattelsesevne!»

Men Susanne syntes det var saa fristende deiligt, nu at kunne tale aabent og fuldt med Forældrene om det, hun før maatte dølge som en Skam: hendes Interesse for Theatret.

«Ja, dette var noget andet end at se det bagfra; jeg siger som du, Petrine,» sluttede hun smilende. Og Forældrene blev saa glade ved Synet af hendes i sin Barnlighed saa rørende Glæde, at deres Blik uvilkaarlig mødtes i straalende Forstaaelse, idet de begge syntes, der ikvæld var ligesom kommet et friskt Pust ind i det gamle Hus, en egen Feststemning.

Jan Dankert fik sidde ved Faderens Side i Sofaen og fik ryge af hans fine Merskumspibe, medens han selv, iagttagende Gjæstfrihedens Regler, nøiedes med den gamle Snadde. Imidlertid kom Mor ind med Julebakkelse og Nødder og Æbler; tilslut en stor Bolle Punsch, der snart røg, duftede, straalede i Glassene, saa det var en Velbehag. Damerne maatte ogsaa nippe til Punschen, og det varede ikke længe, førend den gemytligste Stemning herskede i Kredsen.

Mesters Øine plirede skjælmsk bag de buskede Øienbryn, han dunkede Jan Dankert i den ludende

Ryg, og spurgte hikkende, om han ikke syntes, han nu var gammel nok til at sætte Fod under eget Bord. Susanne, sprudende rød, bøiede sig ned over Julegodtet, medens den flittigt bakkels-spisende og nødderknækkende Petrine vist for tiende Gang hørte paa Madam Hansens Fortælling om Raadmandens, hvor hun havde tjent i syv Aar, og som var saadanne snille og fornemme Folk. «Og Raadmandinden havde en Maade at lave Fattigmandsbakkels paa, der var aldeles delikat,» det kunde hun forsikre.

Jan Dankert sad meget taus og meget lykkelig i Sofaen. Han hørte som i Drømme Susannes milde Røst, han saa hende bevæge sig yndefuldt over Gulvet, han hørte hendes klingende Latter — hvad kunde han forlange mer? Han ønskede blot, at han altid kunde faa sidde saaledes i Mester Hansens damaskbetrukne Sofahjørne, med Mesters yndige Datter for Øie.

Da de endelig ved Midnat skiltes, bad Mester Jan Dankert om snart at «kige op om igjen»; thi dette var en hyggelig Kvæld, sagde han. Og det samme mente Jan Dankert og Petrine, de gik hjem Arm i Arm i den stjerneklare Vinternat.

Da Oline Dagen efter bankede paa Susannes Kammer, var der ingen, som svarede. Hun aabnede derfor sagte Døren. Ganske rigtig! Der sad Jomfruen foran Speilet, nynnende paa:

«Der vanker en Ridder mellem grønne Træer.
Roser og yndige Blommer —»

Hun betragtede nøie sit nydelige Ansigt, medens

hun var ifærd med af Tøiroser og Glasperler at danne et høit Diadem om sin fine Tinding. I denne interessante Beskjæftigelse var hun saa fordybet, at hun ikke bemerkede Oline, førend denne pludselig stod ligeoverfor hende med et kritisk Grin om de indfaldne Læber.

«Det begynder jo bra,» lo hun, «jeg ser, du har alt profiteret af dit Theaterbesøg.»

Susanne skvat forskrækket op, saa at hele hendes med Møie opsatte Haarstillads ramlede ned og faldt paa Gulvet.

«Aa, er det bare Jer, Moster,» sagde hun halvt ærgerlig, «jeg blev saa bange.»

«Bare Jer! Tak!» sagde Oline tørt, «Tak for Komplimenten,» og hun gjorde en Bevægelse mod Døren. Susanne reiste sig smilende.

«Aa, I forstaar mig godt, Moster, I vet, hvor jeg længes efter Jert Komme — men det er noget koldt idag,» tilføiede hun med et Blik ud af Vinduet paa den dalende Sne, «jeg tror, jeg faar Lyst paa en Kop Kaffe. Drikker I en liden Taar med, Moster?»

«Ja, for at gjøre dig Selskab, Barnet mit, ellers ikke,» svarede den Gamle, aldeles beseiret, «det er virkelig et ufjælgt Veir idag.» Hun gned Hænderne, som om hun frøs.

Da de saa havde ladet den duftende Drik vederfares fuld Retfærdighed, sagde Oline, der nu var kommen i Stemning, idet hun stirrede ned i Kaffegruset for at «opdage nokke»:» Det klædte dig forresten, det Hovedtøi der. Du ligner Fru Brun i det!»

«Nei virkelig, Moster, ligner jeg Fru Brun?» —

Susanne spærrede de søde, blaa Øine vidt op og slog Hænderne sammen.

«Ja det gjør du,» sagde Moster meget velvillig roligt, «havde du blot havt mørke Øine og sort Haar, havde du lignet hende ganske.»

Susanne lod til at være tilfreds med denne noget tvilsomme Lighed og begyndte pludselig at fortælle om alle sine Indtryk fra Theatret, som man kan vide, meget livligt.

«Ja, alt dette er nu Hverdagskost for mig, ser du,» sagde Oline med beskeden Overlegenhed; «naar man som jeg gaar op i dette hver Dag, er det akkurat som Smaken falder væk; men moresamt Liv er det, det er vist og sant; moresamt Liv er det.»

Der indtraadte en Stunds Stilhed. Susanne legede tankefuld med sine Blomster og Perler. Oline studerede Kaffegruset, der nu eftersom Koppen dreiedes om, antog nye, mystiske Former, som foraarsagede Oline meget Hovedbrud.

«Sig mig, Moster,» sagde saa Susanne nølende, «sig, om I tror, at jeg — aa nei, det er saa naragtigt at spørge om!»

Hun stansede, ventende at Oline skulde opmuntre hende, da denne pludselig, næsten med et Skrig hævede Kaffekoppen i Veiret og raabte: »Aa jamænd tror jeg, at jeg skal arve paa mine gamle Dager! Fem sorte Segl! Vil du bare se, Susanne?»

Susanne forstod og opdagede intet, trods al Stirren paa den sorte Masse.

«Du er da ikke blind? Ser du ikke Brevet der

saa tydeligt som — som — ja, der er fem Segl paa det, fem sorte Pletter. Aa jøsses! Den, som bare kunde stole paa det!»

«Det kan I vist,» sagde Susanne smilende.

«Men tror I ikke,» begyndte hun igjen, «tror I ikke at, at —»

«At du? —»

«Ja, at jeg – »

«Nu?»

«Aa, det er saa flaut at sige det. I skal lukke Øinene til mens; ja, det var Ret, Moster!»

«Nu da?»

«Ja, Moster, siden I sagde, at jeg lignede Fru Brun, vilde jeg spørge Jer om I troede, om — om jeg ogsaa kunde due til Skuespillerinde?»

Moster var ikke sen med at aabne Øinene med et bestyrtet Blik paa Susanne.

Susanne selv hang rødmende frygtsomt med Hovedet; hun syntes, hendes Spørgsmaal var saa skrækkelig ubeskedent, og de Par Minuter, der gik hen, førend Moster svarede, syntes hende frygtelig pinsomme.

«Jo,» sagde Moster omsider noget langtrukkent og overlegent, «aajo,» tilføiede hun bestemtere, idet hun løftede Susannes blussende hede Ansigt i Veiret ved at lægge Fingeren under hendes Hage. «Du har det Ydre, som man siger, og kanske det Indvendige og, kommer det til Stykket.»

«Moster,» jublede Susanne og faldt den Gamle om Halsen. «Er det virkelig Jer fulde Mening?»

«Naa, naa, lad nu det være godt», brummede Oline og rettede sin mishandlede Kappe. «Javist er det det!»

«Aa, jeg er saa glad, Moster; thi jeg har slig Lyst. Jeg fik ikke sove i hele Nat, jeg bare tænkte paa alt det Deilige, jeg havde seet. Og saa udmalte jeg mig, hvorledes jeg vilde ta' mig ud i en saa prægtig Silkekjole som Fru Bruns. Thi jeg vilde klæde mig saa smukt, Moster; aa, I skulde bare se mig!»

Olines Ansigt forlængede sig betydelig.

«Du prater altid saa meget om Klæderne og Pynten, du Susannemor; det er derfor, jeg tror, du ikke har det rigtige «Scheniet»; for de Andre, jeg kjendte, og som blev til Noget ved Scenen, de snakte saameget om Følelser og sligt Rørendes. De «sværmede» som vi kaldte det «for Konsten».»

Susanne var næsten grædefærdig og snappede efter Pusten. Hun satte sig ved Bordet, saa at hun vendte Ryggen til Moster.

«Naar jeg ikke kunde blive noget rigtigt noget, ja, saa som Fru Brun» — Graaden dirrede i hendes Stemme, — «saa vil jeg naturligvis heller aldrig gaa til Scenen. Jeg vilde aldrig kunne forvinde den Skam, at man lo af mig og gjorde Nar af mig; nei, da vilde jeg heller dø!»

«Tag dog ikke saa paa Vei», trøstede Oline, «du kan vel blive en «Stjerne», som de siger, for det jeg vet. Men du maa huske paa dine Forældre først og fremst. — Og, Susannemor, hvor skal det saa gaa Jan Dankert, naar du gaar til Scenen?»

Spørgsmaalet kom saa uforberedt, med et saadant bekymret Alvor, at Susanne næsten bange saa op.

«Jan Dankert! ja, det er sandt,» udbrød hun, «men hvad kan jeg gjøre for Jan Dankert?»

«Aa, spil nu ikke Komedie, Susanne! Du vet godt, hvad jeg mener. — Stakkers Gut, det er Synd i ham,» mumlede hun ved sig selv.

Susanne saa paa hende.

«Ja, jeg holder af ham, jeg nægter ikke for det,» sagde Oline som Svar paa hendes stumme Spørgsmaal, «han er en prægtig Kar.»

«Jeg holder ogsaa af ham, det vet I! Ingen kan mere end jeg sætte Pris paa, hvor forstandig, god og kjærlig han er,» stammede den stakkers Susanne, »men dette er vel ikke nok, Moster? Ser I, jeg har under Tiden i ledige Stunder tænkt paa, hvorledes den skulde være som, som — nei, nu maa I ikke le af mig, Moster — Jan Dankert er brav for sig, men han ligner ikke den, som — ja, jeg har indbildt mig, at den, jeg skulde holde af, saa at jeg vilde have ham til Mand, han skulde være slig, at jeg altid følte Lyst til at flyve ham om Halsen og altid være hos ham. Men naar Jan Dankert gaar bort fra mig, er det mangen Gang jeg ikke tænker paa ham mere, naar han først er gaaet ud af Døren. I forstaar, Moster, jeg er glad, naar jeg møder ham, men jeg længes ikke efter ham, naar han er borte, og aldrig har jeg en Nat drømt om ham, det ved Gud!»

«Aa, hvad betyder det», sagde Oline vigtig, «det kommer sig, naar man først blir gift med hinanden. Se bare til din Far og Mor! Tror du, hun var forlibt op over Ørene, da hun tog ham? Jo pyt! Nei, hun

saa, han sad godt i det, og din Mor, Susanne, har altid været et forstandigt Fruentimmer, den Ros maa man give hende!»

«Dette skulde I ikke have fortalt mig, Moster,» sagde Susanne bedrøvet, «jeg synes nu, Far og Mor er saa glad i hinanden.»

«Ja, det er jo det, jeg siger,» raabte den uforbederlige Oline, «Kjærligheden kommer med Aarene,» og saa gik hun efter et sidste grundende Blik paa Kaffegruset og Arven, medens Susanne sad stille tilbage, et Bytte for de mest stridende Tanker og Følelser.

Ja, det kunde ikke skjules. Susanne blev i de følgende Uger pludselig stille, alvorlig og indesluttet; sad som oftest grublende ved Vinduet med Haanden under Kinden og saa med et tungsindigt Blik over mod Theatret. Naar man spurgte hende, om hun ikke var rask, svarede hun med et mat Smil, som vilde hun sige: Hvad skulde der vel feile mig? Oline besøgte dem ogsaa saa sjeldent; hun havde meget at bestille og havde desuden lagt Merke til, at Modtagelsen fra Mesters Side ikke var saa venlig, som den kunde være.

Forældrene fattede ikke Grunden til hendes Tungsind. Nu havde hun jo faaet sin Lyst stillet, hun havde været i Theatret. Desuden fik hun nu spadsere saa ofte, hun vilde; hun fik læse «Romaner» og blev fri for at gaa i Kirken om Søndagen, naar det var usedvanlig stygt Veir. Hvad kunde det være?

Fatter kjøbte hende, i Haab om at opklare den lille Pande, et nydeligt skotsk Kjoletøi, og Mor strikkede

hende en fin Dug af det sjeldneste Uldgarn, og lavede hendes Yndlingsretter: Pandekager med Blomme-suppe til — men alt forgjæves. Susannes Pande blev ikke klarere, ei heller Humøret lysere. Da Moderen bragte hende Dugen, hvorpaa hun selv havde arbeidet hver Maske, faldt Susanne hende pludselig om Halsen og brød ud i voldsom Graad. Saa løb hun fra hende, slog op en tvungen Latter, og bad Moderen om for Guds Skyld ikke at bryde sig om hendes underlige Væsen; «det kom sig nok med Tiden,» mente hun.

Jan Dankert saa ogsaa ret trist ud i denne Tid og kom meget sjeldent over til Bødkerens. Mester Hansen havde en Dag fortalt ham, hvorledes det stod til hjemme: Ser du, Jan Dankert, jeg kan ikke skjønne, hvad der gaar af Susanne; bare det ikke er dette Theater, du! Kanske hun selv vil være med og spille og sligt? Jeg frygter for det. Egentlig skulde jeg snakke med hende om det, hvad mener du?

Jan Dankert blev ganske graableg i Ansigtet, og hans Træk vansiredes af den gamle, stygge Grimace. Det var ligesom Mesters Ord bestyrkede en hemmelig bekymret Anelse hos ham. Han stod og ruggede paa sig, med Hænderne dybt nede i Bukselommerne; saa sagde han nølende som efter en indre Kamp: «Nei, sig intet, Mester! det er det Klokeste. Taler I, bestyrker I hende kun i hendes Griller, hvis hun virkelig skulde tænke paa Theatret. Naar I derimod gjør, som om I intet merker, gaar det bort af sig selv om kort Tid.»

Jan Dankert rødmede over sig selv, naar han siden tænkte paa dette Raad, han havde givet, ledet

af Kjærlighedens Egoisme, af Frygt for at miste Susanne, hvis hun gik til Scenen. Og naar han da saa Susanne Dag efter Dag sidde blegere ved Vinduet, følte han alle Samvittighedens stikkende Bebreidelser.

Susanne, Stakker, fik ganske rigtig undgjælde. Ingen vilde opdage hendes Længsel og hemmelige Hjertenag, og Følgen var, at hun vantrivedes med hver Dag, og tilslut saa ud næsten som en Skygge af den tidligere, livsglade Susanne.

Da Moster Oline derfor, efter længere Tids Fraværelse, besøgte dem, slog hun Hænderne sammen over Susannes forgræmmede Ydre: «Aa jøsses, hvor Barnet er ta't af! Jeg kjender hende næsten ikke igjen,» raabte hun allerede paa Dørtrinnet. Baade Faderen og Moderen var tilstede; det var netop Kaffetid.

«Ja, kan du forstaa, hvad der feiler hende?» sagde Moderen med et bekymret Blik paa Susanne, der smykkede sig med det gamle matte Smil. «Vi fatter det saamænd ikke,» sagde Mester noget hyklerisk. Der skjød en pludselig brun Rødme op i Olines Kinder, hvad der gjorde hende meget yngre; hun saa hvast paa Mester, idet hun haanlig medlidende udbrød: «Saa? I fatter det ikke? Det er Synd for Jer!» Saa slog hun om. Med en rystende Pegefinger viste hun paa Susanne, og spurgte i en blød, indtrængende Tone: «Ser I da ikke, at Barnet tæres hen, fordi hun er et godt, lydigt Barn, der ikke vil bedrøve sine Forældre eller gjøre dem imod? I lod hende gaa én Gang i Theatret, og saa mente I, at det kunde være nok, at alt var klappet og klart dermed. I tænkte ikke paa, at et

ungt Blod tænker anderledes, at det netop derved fik Smagen paa det. Susanne vil gaa til Theatret; nu vet I det altsammen!»

«Til Theatret» raabte Moderen, løb hen og omslyngede heftig Susanne, som truedes hun af en stor Fare. Mester hang med Hovedet, og hans Underlæbe krøllede sig betænkelig; dette havde han forudseet længe.

«Det er Løgn!» raabte han og slog i Bordet, «men saa tal dog, Susanne, og forsvar dig!»

«Nei, du vil ikke forlade os,» sagde Moderen angstfuldt bedende, «du vil ikke gjøre os imod, du vil blive her i dit Hjem; her har du det jo saa godt, ikke sandt?»

Susanne saa forvildet fra den Ene til den Anden — men taug med sænket Hoved. Forældrene forstod alt.

«Husk paa, Mester, hvad I lovede hende, da hun nys laa ind i Døden! og vogt Jer for, at I atter skaffer hende en dødelig Sygdom paa Halsen ved Jeres Modstand,» raabte Oline tilslut og gik tilsyneladende meget sint. Forældrene fôr uvilkaarlig sammen.

«Kom her, «Sussen!»» raabte Faderen angst og omfavnede hende, «vi faar se til, hvad vi kan gjøre.»
«Hun er jo vort eneste Barn,» sagde Moderen, »vort eneste!»

Et Par Dage efter gik det som en Løbeild gjennem hele Byen, at Jomfru Hansen, den smukke Bødkerdatter ved Nøstet, skulde debutere, efter Sigende i «Emilies Hjertebanken», hvilken Rolle hun allerede

skulde kunne udenad. Den lille Historie bag Kulisserne, hvori hun ufrivillig havde spillet med, havde naturligvis faaet fortjent Udbredelse og gjort hendes Navn bekjendt. Man var ikke langt fra at finde hende interessant, og Byens Sladdersøstre lavede en hel Roman, hvori hun var Heltinden. Der taltes om et skummelt Hjem, en tyrannisk Far, en forvoven Elsker etc.

Men hvor Susanne var lykkelig, hvor hun dog var lykkelig! Naar hun vaagnede om Morgenen, var det med den samme glade, lette Fugle-Følelse, hvormed hun som Skolepige vaagnede om Søndagen. Dagen laa lys, lang, skjønhedsfuld foran hende, og saa kom der efter enhver saadan deilig Dag en ny Dag, — og saa fik hun hver Kvæld gaa i Theatret.

Forældrenes Samtykke var dog ikke saa let vundet endda! Hver maatte først, efter megen Selvoverveielse, raadføre sig med sine respektive Authoriteter. Mester Hansen iførte sig sin Søndagspuds og besøgte Stedets Sognepræst, hvem han troværdig meddelte alle sine Bekymringer. Denne, der var en nobel, æsthetisk dannet Mand, som i Lighed med den Tids bergenske Geistlige, med en høit begavet Forfatterinde, en Provsts Hustru i Spidsen, altid besøgte Theatret, klappede ham nu opmuntrende paa Skulderen.

«Hvorfor ikke, Mester Hansen, naar hun har Talent. Der vil falde Ære paa Deres Hus, faar De i Deres Datter en dygtig Skuespillerinde. Vor unge, kjæmpende Kunst trænger til saadanne!»

Mester sken over hele Ansigtet.

«Korsbevares, Talenten og det har hun nok af;

var der ikke andet iveien? Og tusind Tak maa De ha', Far, og undskyld Bryderiet!» sagde han og gik med dybe Buk.

Mutter Hansen var imidlertid heller ikke uvirksom. Hun aflagde en Visit hos den uforglemmelige Raadmandsfamilie. Raadmanden selv var nu desværre død; men hans sørgende Enke og Datter fandt hun i bedste Velgaaende. Fruen, en gammel, værdig Dame med forlorne Hængekrøller under den kneisende Kappe, tog sig først med høitideligt Alvor en Pris af sin Elfenbens-Snusdaase, før hun svarede paa sin forhenværende Tjenestepiges Hjerteudgydelser.

«Ser du, Mariemor, den Kunsten er en rar Ting, hum, hum — ja, en rar Ting, hum, hum!» — Hvormeget Rart hun i sit snusende Dybsind tilslut havde fundet ved Kunsten, hvis ikke hendes Datter havde afbrudt hende, skal lades uafgjort. «Mor mener, at Susanne er en liden, søt Unge, og Kunsten er en rar Ting, saa de to passer sammen, ikke sandt?» spurgte hun smilende. Den gamle Frue tog sig gravitetisk en ny Pris, nikkede naadigt med sine stride Kroller — og Madam Hansen, der kjendte sit gamle Herskab, var høilig tilfreds. Naar en saadan fin, gammel Dame billigede hendes Datters Beslutning, hvad skulde hun da bryde sig om «Pøbelens dumme Snak».

«Jeg skal gjerne hjælpe Susanne at klæde sig Debutaftenen», raabte Frøkenen efter hende, og da Madam Hansen kom hjem, var hun derfor i Perlehumør, og satte op en Mine som en heldig Diplomat.

Hun mødte sin Mand, og nu skulde de endnu engang overveie, efterat de hver havde fortalt sin Missions

Resultat. Hansen var, trods Præstens opmuntrende Ord, ikke ganske paa det Rene. «Om min salig Mor havde levet, vilde hun aldrig ha' likt dette. Jeg frygter for, hun vender sig i sin Grav.»

«Tal ikke saa stygt, Far! Husk blot paa, hvad du sagde til Barnet, dengang hun —»

«Jaja», sagde han truffen og lænede det graanende Hoved i Hænderne. Han tænkte paa, hvad Løfte han i hin Angstens Stund havde givet, og hvorledes han siden, eftersom Barnet frisknede til, havde søgt at liste sig fra det ved at bortraisonnere det: Susanne brød sig i Grunden ikke om Theatret. Naar hun ellers moredes, og fik mere Frihed end før, vilde hun finde sig tilfreds uden Theatret etc. — kort, han havde i det Hele taget gaaet feigt paa Akkord med sig selv, istedetfor at holde Ord; men var det Takken mod Gud for hans eneste Barns Frelse?

«Vi faar slippe hende da, Mor», sukkede han resigneret — og saa var den Sag i Orden.

Da Susanne kom fra Prøven, hvor det var gaaet hende meget heldigt, og hvor hun havde indtaget alle sine vordende Kolleger ved sit naive, beskedne Væsen, — den stumpnæsede Ridder ikke at forglemme — da traf hun Jan Dankert, der, istedetfor at tale til hende, gjorde et Forsøg paa at liste sig bort.

«Har du saa travlt idag, Jan Dankert?» smilte hun; men Smilet døde pludselig i et sky, bedrøvet Blik, da hun saa, hvor mager og anstrengt han saa ud, og hvor hans smukke brune Øine — ja, dem turde hun

ikke møde — hvor de faldt paa hende som en eneste stor, øm Bebreidelse.

«Aa nei, Jomfru Susanne, just ikke det; men—» Han holdt pludselig inde, dreiede sig hid og did paa sin forlegne Vis, ganske bragt ud af Koncepterne ved hendes idag usædvanlig lysende Skjønhed. Glæden havde lagt sit dugfriske, tryllende Skjær over den unge, smukke Pige, og den nye, sorte Fløielshat med Rosenknopperne bar hun paa en egen kjæk Maade som en Krone over den guldgule Masse af kort, kruset Haar. Saa deilig havde han aldrig før seet hende; det skulde da være hin Gang, hun sad ved Vinduet i den korte, blaa Kjole.

«Du arbeider vist formeget, Jan Dankert», fortsatte hun bekymret, «du skulde unde dig Fristunder, og saa besøge os imellem. Du ved, hvor Far synes om dig!»

«Nei, tal ikke saa venlig til mig, Jomfru Susanne», stønnede han, «det gjør ondt her!» Han knugede Haanden mod sit stærke Bryst. «Jeg fortjener ikke denne Godhed og Venlighed», raabte han smertelig, næsten vildt. «Aa, De skulde blot vite, Jomfru Susanne, hvor slet jeg har været mod Dem!»

«Du, Jan Dankert?» Hun dreiede smilende Hodet til Side, som vilde hun sige: «Jeg forstaar Spøg».

«Ja netop jeg, Jomfru Susanne, ingen Anden! Det er mig, som har hidset Deres Far op imod Dem, saa at han lukkede Øiet til for Deres Lyst til Theatret. Det er mig, som er Skyld i, hvad De har lidt og døiet i de sidste Uger. Ja, jeg er et Skarn, et Afskum,

et ondt Menneske, som ikke fortjener at leve i Deres Nærhed! Men jeg vidste ikke selv, hvad jeg gjore, da jeg gav Deres Far hint onde Raad; det var en Djævel, som hviskede mig Ordene i Øret!»

Susanne havde lidt forskræmt seet paa ham. Nu forstod hun det Hele og rødmede dybt. Saa rakte hun ham hjertelig Haanden.

«Det er nu forbi, Jan Dankert, lad os ikke tale mere derom. Jeg er saa lykkelig, at jeg ikke kan være vred paa nogen. Jeg holder af hele Verden. Tro mig, Jan Dankert!»

Han holdt hendes Haand i sin, som var den en brændende Glød. Saa slap han den med et stridt Suk.

«Aa, De er saa god, Jomfru Susanne», — hans Stemme lød forunderlig dæmpet og mild; «De er saa god, ligesom Englene. . . Men nu skal De ogsaa blive kvit mig», tilføiede han med bevæget Heftighed, «jeg reiser bort, langt bort!»

«Reiser bort! men hvorfor det, Jan Dankert?» spurgte hun rolig; men da saa han atter paa hende med dette usigelig milde, bebreidende Blik, og hun følte blussende, hvor uforsigtig hun havde været i sit Spørgsmaal. Han følte al den ugjengjældte Kjærligheds Smerte og Bitterhed. Hvor let hun tog det, at jeg vilde bort! tænkte han. Hvor kjølende rolig! Han havde i sit Inderste smigret sig med, at hun skulde røbet Tegn paa Bedrøvelse, at hun maaske skulde bedet ham om at blive . . . medens nu. . .

«Ja ser De, Jomfru Susanne, jeg vil reise paa Haandværket . . . jeg har lært saa lidet herhjemme ....

og saa er det godt at komme ud . . . for ser De . . . jeg troede engang . . . men det er nu forbi . . . og saa blir De den fine Skuespillerinde . . . og saa — ja, saa var det ikke mere!»

Han havde hakket og stammet i det; det ene Ord ligesom snublede over det andet; nu gjorde han en Bevægelse, som om han vilde bide sin egen Tunge af, og gik eller rettere styrtede bort med et kort Farvel.

Susanne saa efter ham, og de fine Øienbryn trak sig bekymret sammen. «Stakkers Jan Dankert!» hviskede hun; men de sørgmodige Tanker svandt straks, hun kom hjem og der fandt Moderen, Oline og Syjomfruen i fuldt Arbeide med den hvide Baldragt, hun skulde bære som «Emilie», medens fra en aaben Æske en Rad Voksperler og en Gren af blegrøde Roser straalede hende imøde. Hurtig slyngede hun Perlerne om sit Haar, løftede paa Balkjolen, og svang sig saa frydefuld omkring, idet hun nynnede af sin Rolle:

«Nei Intet i Verden kan lignes ved et Bal.
En Pige, som danser, hun virker i sit Kald.»

Endelig kom Forestillingsdagen. Susanne kjendte lidet til Uro eller Spænding. Hun sang og spøgte hele Dagen. Hende var det som den deiligste Leg at betræde Scenen. Oline derimod var usædvanlig høitidelig og alvorlig og talte om «alle sine Erfaringer». Et Øieblik, da hun var ene i Stuen med Susanne, strøg hun hende kjærligt over Haaret og hviskede bevæget: «Lykke til, Barnet mit! Aa, hvor gla' jeg skal være, naar det er over!»

I Mørkningen kom Brite ind til Susanne og hviskede hende noget i Øret. Der var En ude i Gangen med en Pakke under Armen. Han vilde tale med hende, men vilde slet ikke træde ind.

Susanne listede sig stille og ubemærket ud. Der stod en Mand lænet til Væggen, i en tankefuld Stilling. Det var ingen anden end Jan Dankert.

Hans Træk havde idag midt i sin Græmmelse ligesom en resigneret, næsten ædel Ro. Straks han saa Susanne, afbad han med et ydmygt Blik sin Dristighed at have kaldt hende herud til et Møde i Enrum.

«Aa, er det dig? du er ikke reist endda?» spurgte hun tøvende, «men hvorfor vil du ikke komme ind?»

«De længes altsaa saa meget efter at jeg skal komme bort, Jomfru Susanne? Ja, det er vel saa!» — Han sukkede.

«Hvor kan du tro slikt, Jan Dankert? Nei, jeg er netop glad ved at se dig; men hvad har du der?» — Hun pegede paa Pakken, som han holdt i Haanden.

Istedetfor Svar løste han forsigtig Pakken op, kastede Omslagspapiret tilside, og et lidet nydeligt Syskrin kom tilsyne. Det var af fineste Mahogni, med Prydelser af en anden fin Træsort, og med Perlemors-Indfatning paa Laaget, i det Hele udarbeidet med usædvanlig Kunst og Smag.

«Det er noget til Dem, Jomfru Susanne», hviskede han usikkert, «hvis De ikke vil forsmaa det paa Deres Debutaften?»

«Virkelig?» raabte hun og betragtede Skrinet med

glade Blikke, «nei, men det er formeget, Jan Dankert, det er for kostbart, jeg kan ikke modtage det!»

Han stod uvis med det i Haanden. Og saa tænkte han paa, at de Fristunder, hvori han havde arbeidet dette Skrin, hørte til de himmelglade Timer i hans Liv. Han havde jo arbeidet det med Hjertets Haab fæstet paa hende, og de sværmende Tanker havde efterhaanden samlet sig til et lysende Digt af ægteskabelig Lykke: Han havde seet to nygifte Brudemorgenen. Den unge Hustru modtog som Brudegave et deiligt Skrin af sin Mands Hænder, og Manden, det var ham . . . og Bruden —

«Jo, Jomfru Susanne, De maa tage det... Jeg havde rigtignok tænkt at skjænke Dem det en anden Dag; men Gud vilde anderledes.» Han strøg sig hurtig med Haanden over Øinene. «De maa tage det, ellers vil jeg tro, at De fremdeles er sint paa mig for det, De vet... Og saa skal De sætte det paa Deres Kommode, vil De love mig det, at De hver Dag kan ha' det for Øie... Og naar jeg da er borte og farer omkring i de fremmede Lande som en simpel Haandværkssvend,... og De er den fornemme Skuespillerinde... saa skal det være Dem en Erindring om mig, Jomfru Susanne... De skal da tænke paa, at vel var de Fingre grove og røde, som arbeidede Dem dette Skrin, men Hjertet, Jomfru Susanne, Hjertet, tror jeg, var en ærlig Karls, der mente Dem det vel . . . ja, det var det, jeg bare vilde sige Dem, Jomfru Susanne, før jeg reiser.»

Hans Stemme lød brudt; det var ligesom Graaten vilde op, men holdtes med Magt tilbage.

Hun tog ilsomt Skrinet, sluttede det til sit Bryst, og der faldt en varm, brændende Taare fra hendes Øie ned paa hans dirrende Haand.

«Tak», hviskede hun og ligesom kjærtegnede Skrinet, «jeg skal aldrig skille mig fra det!»

«Farvel, Jomfru Susanne!»

«Farvel», hviskede hun, «Farvel, Jan Dankert, og Gud være med dig paa Reisen. Kan det være dig nogen Trøst, saa vid, at foruden mine Forældre er du det Menneske, jeg mest holder af. — Du var mig altid saa tro og god; jeg skal erindre dig som min kjæreste Ven . . . og saa maa du undertiden skrive til os, Jan Dankert, hører du?»

Han trykkede hendes Haand, uden at kunne mæle et Ord, og gik. Et Par Skridt frem vendte han sig og saa tilbage. Hun stod der endnu i den skumle Gang, med Skrinet i sine Hænder, lige under dens ene Vinduesglug, hvorigjennem Maanelyset i en klar Strøm faldt paa hendes taaremilde, bevægede Ansigt og farvede det dødelig blegt.

Angstfuld traadte han ilsomt nærmere. «Jeg vet ikke, hvad der gaar af mig i denne Stund, Jomfru Susanne, men det bæres mig for, som om jeg aldrig mere skulde gjense Dem, som om jeg nu havde talt med Dem for sidste Gang . . .»

Han udbredte sine Arme, men idetsamme lød Moderens kaldende Røst, og Susanne svandt bort som et Skyggesyn i Maaneglansen.

Forældrene gik ikke med i Theatret. De vilde, lide for meget ved at sidde i denne pinlige Uvished for deres Datter; men Moderen trøstede sig med, at «Barnet» var i Olines gode Hænder. Denne pyntede hende og stod ligesom en anden Moder bag Kulisserne, i skjælvende Omsorg for sin Kjæledægge.

Huset var udsolgt. Tusind Mennesker sad bare i Tanken paa ét, paa hende, der nu skulde vise, om hun var en af Kunstens Kaldede eller ikke.

Tæppet gled op. En ung, rank, hvidklædt Pige med en blinkende Guldregn af korte Lokker, hvorover en fin Rosengren gyngede sig, svævede blyg ind, og erobrede snart hvert Hjerte ved sin sarte, beskedne, jomfruelige Skjønhed. Hun sang, og man troede at høre en Maaltrosts kunstløse Kvidren, — hun talte, og den naive, barnefriske Ynde over hvert Ord vakte hos Tilskuerne en Stemning, som Synet af en løvspringende Vaardag. Det hele var hjerteforyngende deiligt.

Tæppet faldt under Jubelens bølgende Klang, og maatte atter op, for at den unge Pige endnu en Gang kunde modtage det henrevne Publikums Bifald.

Hun stod der fortumlet smilende, frydforvirret sanseberuset, ikke-vidende, til hvilken Kant hun skulde sende sine straalende, taksomme Blikke; thi fra hver Krog i Huset lød jo Applausen og Bravoraabene mod hende.

Da slyngedes der fra første Logerad en prægtig Buket ned paa Scenen. Den faldt næsten i hendes Fang, idet hun dybt neiede for Publikum.

Hun greb den med et saadant levende Udtryk af barnlig Jubel, idet hun uvilkaarlig trykkede den mod sit Bryst, at paany en bedøvende Bølge af Applaus strøg hen over hende.

Omsider sank Tæppet, og hun stod ude mellem Kulisserne, modtagende Personalets Lykønskninger. Oline var meget tilfreds. «Neimænd om jeg trode, at du eiede saapas Schení», sagde hun ligefrem, «jeg har staaet i en morderlig Angst for dig.» — Hun klappede Susannes brændende Kinder. — «Men nu har du ogsaa Grund til at synge: Jeg har skudt Papegøien, skudt Papegøien.»

Fru Brun, der altid var en elskelig og varmhjertet Kvinde, gik hen til sin yngste Kollega, kyssede hende opmuntrende paa Panden og hviskede: «Hvor De har glædet mig iaften! Tak!» Men dette var for meget for Susanne; nu strømmede hendes fulde Hjerte over. Hun slog begge sine Arme om Fru Bruns Hals og graat af Glæde; Fru Brun havde altid været hendes Hjertes Yndling.

Pludselig blegnede hun som et Lig, det yndige Ansigt fortrak sig smertefuldt, hun udstødte et kvalt Skrig, idet hun knugede begge Hænderne mod Hjertet. Man stimlede forskrækket og deltagende om hende.

«Aa, det er intet!» smilte hun stønnende, «nu er det over, ganske over, det var kun mit gamle Tilfælde!»

Imidlertid var hendes Hjem festlig ordnet til hendes Tilbagekomst. En Karaffel med Portvin og et Fad med gode Butterdeigskager straalede og duftede

imod hende fra den snehvide Dug. Ingen Fremmede var der, undtagen Oline, hvem Forældrene ikke blev træt af at udspørge om alt. Dog fortalte hun dem ikke, siden Susanne havde bedet derom, om dennes Ildebefindende efter Forestillingen.

«Aa, hvor snille Folk har været mod hende», sagde Moderen rørt, «Gud lønne dem derfor!»

«Men hun fortjente det vel og», nikkede Mester tilfreds, «hvad mener du, Sussen min?» — Og saa maatte «Sussen» paany synge sine Smaasange fra Vaudevillen for de lykkelige Forældre, der straks enedes om, at «Barnet» var sødest, naar hun sang:

«Den gamle «Karo» holdt en Støi,
og Vognen holdt for Døren.
Min Kuffert og mit Reisetøi
blev baaret ud af Søren —»

og naar hun da, efterlignende Valdhornets Klang, paa den nydeligste Maade satte Hænderne for Munden og fløitede: Tratrara, Tratrarara! Moderen lo, Faderen lo og klukkede, saa at han maatte holde sig for den tykke Mave.

Susanne brød tidlig op og gik til sit Kammer. Det havde kostet hende Møie at synge for Forældrene; hun befandt sig ikke rigtig vel, og trængte desuden til at samle sig lidt ovenpaa Dagens vekslende Indtryk.

Hun tændte ikke Lys, men satte sig tankefuld ved Bordet. Gjentagne Gange førte hun Haanden til Hjertet, som om dette smertede hende, medens en Skygge af dyb Vemod fløi hen over de fine, barnlige

Træk. Saa reiste hun sig, drog et dybt, dybt Aandedrag, og gik hen til Vinduet og saa udover.

For en herlig Vinternat! Fjorden laa drømmende rolig i Maanens matte, sitrende Sølvskjær; dens smale, fløielsmørke Holmer flød paa Vandskorpen ligesom store Hvaler, hvem Nattens vidunderlige Stilhed havde givet Mod til at dukke op af Dybet og skue sig om; Askelandsfjeldene histude fortonede sig i den bløde, usikre Belysning som et taaget Luftsyn henover Fjordspeilet, og over det Hele hvælvede sig den frostklare, grønblaa Himmel med Nordlys og flammende Stjerner.

Hvor hun var taknemmelig! ... Hun tænkte paa Kvældens deilige Triumf og paa den i Rosenrødt dæmrende Fremtid. Hun saa opad med vaade Øine mod disse Himmelens flammende Stjerner, der saa høitidelig skuede ned paa det ringe Menneskebarn, og hendes Læber bevægede sig sagte. Var det en Bøn, en Tak? Vorherre ved det!

Saa hentede hun sin Buket. Hun maatte endnu engang se den i Maanelyset. Hvor den var smukt bundet! Hvem kunde have kastet den? . . .

Hendes Blik faldt tilfældigvis ned paa Gaden. Der stod en Mand, ubevægelig som en Støtte, halv skjult i Skyggen af Naboens Hus. Susanne følte, at hans Blik var fæstet paa hende, og traadte ilsomt tilbage i Værelset. Han gik, men passede paa ikke at træde ud af den dølgende Husskygge over i den klare, maanelyse Gade; men Susanne tog ikke feil, da hun troede at gjenkjende Jan Dankert.

Næste Morgen herskede en usædvanlig Forvirring i Bødkerens rolige Hus. Susanne var om Natten bleven syg. Hun var ligesom klemmet i den venstre Bryst-Side, Hjertets Slag pressede sig tungt frem, og Aandedrættet gik haardt og stridt; men hun var en tapper liden Pige, der dog ikke gav tabt, men trofast søgte at holde Humøret oppe for sig selv og Forældrene. Trods alle Forbud talte hun meget og søgte at betale den ringeste Venlighed med et af sine eiegode, nu saa svage Smil.

Doktoren kom. Han søgte at undgaa Forældrenes Øie, dette stumme, angstfulde Spørgsmaal; men det lykkedes ham ikke. Med Sjæleangstens Skarpblik mærkede de straks af hans sammentrukne Bryn og en egen Dirren ved Munden hos den menneskekjærlige Mand, at deres Susanne snart vilde være tabt for dem. De stod som knuste under det usynlige Slag. Faderen gik taus ud, vridende sine Hænder, Moderen satte sig sukkende resigneret ved Susannes Leie; men hun turde ikke bøie sig frem over hende og vise sit stakkers forgræmmede Ansigt; thi det røbede alt.

Ved Middagstid blev Susanne bedre, Aandedrættet gik ubesværet som før; det var Stilheden før Dødskampen.

Oline, der intet anede, kom nu for at hilse paa sin Yndling og takke for Gaarsdagen. Moderen reiste sig lydløst, og meddelte hende hviskende det forefaldne. «Herre Jesus», raabte hun og tumlede tilbage, «det er ikke muligt!»

Men Susanne, der havde hørt den Gamles kjære Røst, raabte paa hende. Stemmen havde den sædvan-

lige muntre Klang. «Kom bare hen, søde Moster, jeg er ikke rigtig rask idag; men jeg kommer mig nok, kanske alt om et Par Dage — hvad tror du, Mor?»

«Maaske, Barn, det staar i Guds Haand», svarede den sønderknuste Moder.

«Man taler vel meget om mig idag i Byen, Moster, ikke sandt? Hvad siger man om mig?»

«Alt godt, kjære Barn, som du kan vite. Du var saa rigtig flink og nydelig, synes allesammen. Det er længe siden, man har seet en slik Debut. Imorgen skal der ogsaa komme saa meget smukt om dig i Bladene.»

«Er det sandt, Moster? Nei, hvor jeg glæder mig til imorgen, da jeg skal faa læse det! Tror du det blir et Digt eller saadant noget? Jeg er saa glad i Digt!»

«Ja, jeg kan ikke vite det, Barnet mit», svarede den gamle og havde Møie med at holde Taarerne tilbage.

Middagssolen faldt stærkt ind i Kammeret. Oline begyndte at rulle Gardinet ned; men det vilde hun ikke.

«Lad bare den Smule Sol være; den generer mig slet ikke; jeg er saa glad i Solskin. Naar jeg lukker Øinene ligesom nu, og Solskinnet stryger varmt henover mig, indbilder jeg mig næsten, at det er Sommer, og Sommeren er saa yndig, Moster!»

Hun lukkede virkelig Øinene og laa en Stund som i Slummer. Imidlertid kom Faderen sagte listende ind; saa sad de en Stund ganske stille; enhver arbeidede med sine sorgfulde Tanker.

Pludselig slog hun Øiet fuldt op, og saa sig glad omkring. «Hvor jeg drømte deiligt nu! Der lød slig nydelig Musik, og saa var det ligesom tusind usynlige Hænder bar mig op paa en gylden Throne, og saa slyngede de en Krans om mit Hoved og jublede og sang: »Den skal du bære, fordi du er vor største Skuespillerinde. Den skal du bære, du alene!» Hvor naragtig man dog kan drømme; men deiligt var det!»

«Men hvor er mit Skrin?» raabte hun saa i en anden nervøs Tone, «Skrinet, som jeg fik hos Jan Dankert». Man bragte hende det.

«Hvor det er nydeligt! deri vil jeg gjemme de Voksperler, jeg bar igaar, og den Guldbroche, som Far har lovet mig. Ikke sandt, Far, du vil give mig en Guldbroche, en rigtig vakker med en hvid Sten i Midten, ja ligesom Petrines?»

Faderen nikkede taus og vendte sig bort. Han var for bevæget til at kunne tale.

«Jan Dankert havde dog et prægtigt Hjerte . . . han er vel reist nu? . . . Stakkers Jan Dankert . . .»

Hun laa et Øieblik som i vemodige Drømmerier; saa rystede hun paa Hovedet og raabte med det gamle Liv: «Men hvad spiller man iaften, Moster?»

«Jeg husker ikke Titelen; det er et Stykke, hvori Fru Brun har Hovedrollen.»

«Ah, Adrienne Lecouvreur! Hvor jeg holder af den Rolle! Den maa jeg faa spille, naar jeg blir frisk igjen. Og saa vil jeg have en lignende blegrød Silkekjole som Fru Bruns. Den vil klæde mig saa smukt, tror du ikke, Moster? Og du, Far, vil give mig Penge?

men hvorfor vender du dig bort, Far, hvorfor ser du paa mig, ligesom jeg skulde dø? Jeg er da ikke farlig syg vel?» spurgte hun med et angstfuldt Blik. «Nu føler jeg jo næsten ingen Smerter.»

«Vist ikke, Barn, men du maa ikke tale saameget; saa blir du endnu bedre», sagde Faderen med tykt, bristende Mæle.

«Ja, men det er saa kjedeligt, Far, at ligge stille som en Mus.» Hun lo. «Far, vet du, at Fru Brun kyssede mig, da jeg kom ned fra Scenen. Hører du, Mor, hun kyssede mig og takkede mig ovenikjøbet. Aa, hvor jeg elsker hende!»

«Men hvor er min Buket», spurgte hun ængstelig, allerede inde i en ny Tankerække, «lad mig nu endelig faa den!» — Hun legede med den i Haanden og lugtede smilende til den. «For en fin Duft... den er ikke falmet endnu . . . og hvilke nydelige Blomster . . . lad mig se! ... Røde Roser, hvide Roser, gule Zwiebler, hvide Sneklokker og Myrther . . . Nei, Myrther synes jeg ikke om . . . de har saadan Gravlugt; men Roserne er deilige. Ah!»

Hun lukkede halvt Øinene, og indaandede Blomsterduften i et langt, velbehageligt Drag; førte saa Buketten op til sin Mund, som vilde hun kysse den. Saaledes blev hun liggende med den nogle Sekunder. Solen, der en Stund havde været bedækket af Skyer, traadte nu straalende frem og dryssede sin Guldglans over det lyse Haar, over det blege, smilende Ansigt, og over de brogede Blomster, der halvt skjulte det. Omsider syntes

Moderen, at Stilheden varede forlænge. Drevet af en uforklarlig Anelse rev hun Buketten bort fra den Syges Ansigt. Hun var død.

«Det var et gammelt Hjerteonde», sagde Doktoren, da han næste Dag mødte Theaterdirektøren, «jeg har ventet paa dette længe. Sindsbevægelsen igaar har været hende for stærk. Men stor Synd var det, at hun skulde gaa bort, netop nu, da hun lovte saa meget».

«Sig ikke det», sagde den gamle Direktør vemodigt, «jeg tror Døden her har været en venlig Haand, der har baaret hende over en stor Skuffelse. Thi hun var aldrig bleven Skuespillerinde. Scenen havde kun fanget hendes Fantasi, der forkrøbledes i det stille, triste Hjem; men hendes Hjerte var ikke fanget. Hun talte kun om Musik, Lys og smukke Dragter, hun var et elskeligt naivt Barn, der i «Emilie» spillede sig selv og derfor henrev Publikum; i en ny Rolle vilde hun maaske gjort Fiasco, og det vilde have knust hende, hun, som ventede saa meget af Fremtiden.»

En Uge efter bevægede sig med megen Høitidelighed et langt Ligtog fra Nøstet over Engen til Kirkegaarden ved Kalfaret. Byens bedste Borgere var med i Følget. Paa den helt blomstersmykkede Kiste— et sjeldent Syn om Vinteren — laa en Krans af Myrther og hvide Roser, smykkede med en hvid Atlaskessløife. Den var skjænket af hendes Kunstbrødre, der alle fulgte med hende til det sidste Hvilested.

Præsten holdt ved Graven en liden Tale. Da han mindede om, hvad man her havde tabt, ikke alene Forældrene, men ogsaa vor unge, spirende Scenekunst, var der én i Følget, som uvilkaarlig slog Hænderne for Ansigtet og brast ud i en lydelig, krampagtig Hulken.

Det var Jan Dankert.

Hvorfor Onkel Hans ikke giftede sig.

Onkel Hans var et af de elskværdigste Eksemplarer af Pebersvenderacen i den gode Stad Bergen. Man fortalte om ham, at han i sine unge Dage havde været forlovet med en af Byens vakreste Damer, men om Grunden til Bruddet mellem dem vidste ingen at meddele noget nærmere. Imidlertid var der endnu ved hans Væsen dette Chevalereske, som gjør Lykke hos Damerne, især hos de ældre, og slet intet af den ulyksalige Pirrelighed og Gnavenhed, som man med eller uden Grund lægger den enlige Stand til Last. Tvertimod, han var Venligheden selv og hans trivelige, godmodige Ansigt havde altid et Udtryk, som om han havde en glædelig Nyhed at meddele. Og hvorfor skulde han ikke være det? Livet var jo ret behageligt. Om Morgenen stod han op Kl. 7 og spiste med god Appetit en kraftig Frokost, hvorved heller ikke «Appetitsnapsen» savnedes. Om Formiddagen arbeidede han paa Kontoret, og hver Middag kunde man være vis paa at finde

hans velnærede Person «paa Børsen», hvor Dagens Chronique scandaleuse serveredes som en pikant Biret ovenpaa de solide Debatter om Handelsaffærerne, Nordlandsstævnen etc. Aftenen tilbragte han i al Gemytlighed «paa Logen» med at spille Whist og nippe til et Glas Toddy. Kl. 11—11½ drev han hjemover, sandsynligvis med Bevidstheden om en vel anvendt Dag, og kunde det en Aften hænde, at han havde mer end «nippet» til Toddyen, skulde ingen se det paa ham, som han selv sagde. Rigtignok stod han undertiden da, noget sentimentalt for en saa gammel, stiv Kontormand, og stirrede paa Maanen, før han gik ind ad Døren, eller det kunde træffe sig, at han i sælsom Distraktion ikke kunde finde Gadedørsnøglen, førend Ole Vægter kom til og rodede i hans Lommer. Dog, i disse Smaating vil vi, ligesaalidt som Ole Vægter, der Dagen efter fik en Tolvskilling stukket i Næven, lægge nogen for Onkel Hans's Ædruelighed krænkende Betydning.

Ligeoverfor Damerne var han, som sagt, meget galant og hilste paa dem alle, enten han kjendte dem eller ei, især hvis de var smukke, hvilket gav Anledning til, at Byens Spøgefugl sagde om Onkel Hans, at han «bragte Skjønheden sin Hyldest». Til Onkel Hans's Karakteristik kan ogsaa føies, at da han fik høre dette igjen, blev han heller smigret end stødt derover. Han havde ogsaa en Mængde sirlige, gammeldagse Talemaader, hvormed han spækkede sin Konversation med Damerne, — Talemaader, der ikke vilde blive synderlig opmuntrende modtagne af vore kritiske,

i udenlandske Pensionsanstalter opdragne Frøkener, men som jeg formoder i Onkel Hans's unge Dage gjorde Damerne varme om Hjertet ved den naiv-sentimentale Følelse, hvorfor de var et Udtryk.

Onkel Hans fik dog en Sorg paa sine gamle Dage. Det var nemlig hans tiltagende Korpulence. Doktoren tilraadede ham megen Motion; han skulde saaledes sage Ved og gaa en Tur rundt om Lungegaardsvandet hver Dag. Stakkers Onkel! For et tragi-komisk Syn at se ham i Vedboden i hvide Skjorteærmer, medens store Sveddraaber trillede ned over det fede Ansigt, at bearbeide en tyk Vedkubbe med Øksen, eller at møde ham paa Kalfarveien, vraltende afsted, støttet til en stor Stok og pustende som en Hval!

Naar Onkel Hans paa disse nødtvungne Spaserture mødte Raadmand Siewers's smukke tyveaarige Datter, der jevnlig spaserede med sine Veninder i «Forskjønnelsen», stansede han pludselig, næsten med et Hop, løftede Hatten, tørrede Sveden bort og raabte med en Kyllingstemme, der stod i mærkelig Modsætning til hans sædvanlige Bas. «Anne Dorthea!» Den unge Pige nærmede sig da neiende og blussende, medens hendes Veninder udstødte en dæmpet Fnisen, for at blive spurgt om sit Befindende eller drillet med Spørgsmaal, om hun ikke nu havde én i Kikkerten, m.m. Anne Dorthea lo og viste sig meget venlig; denne gamle, besynderlige Herre havde altid vist hende en rørende Opmærksomhed, hvis Grund hun med Kvindens mærkelige Instinkt hemmelig gjættede, og hvorved han fik en egen Interesse i hendes Øine. Hvor ofte havde

han ikke i hendes Barndomsaar givet hende Penge «til Snop»! Og senere sendte han hende Presenter paa Fest- og Fødselsdage! «Hils dine Onkler», sagde han altid tilslut og gik tankefuld fra hende. «Hvor hun ligner sin Mor», mumlede han saa og stod stille, fangen i gamle Erindringer, idet han betragtede den nærliggende Kirkegaard. «Jaja, jaja!» mumlede han videre, og fortsatte Vandringen, og naar han da kom hjem, var det ikke at undres over, at «Appetitsnapsen» maatte frem; han blev saa «klein af sig, naar han tænkte paa Anne Dortheas Mor.»

Paa Onkel Hans's Værelse hang et Maleri af en ung, smuk Mand, med krøllet Haar og mørkebrune, af Livslyst tindrende Øine. Naar man betragtede dette, spurgte han med et veltilfreds Nik: «Kjender du ham igjen? Dét er malet i Spanien det, du, og det er Pinedød mig selv, det du; dengang var jeg ikke en saadan Fedtklump som nu. Damerne kunde vel synes om en slik Kar, hvad? men de gjorde det ogsaa,— kanske formeget», tilføiede Onkel Hans, og hans glade Mine afløstes af en alvorlig Panderynken, «ja formeget!»

Onkel Hans havde en Ven, Bernhard, der var ansat ved Toldvæsenet. Denne var ligesaa mager og spinkel, som Onkel Hans var det modsatte, og af et blidt, følsomt Gemyt. En stormfuld Decemberkvæld sad disse to Herrer af den gamle Skole noksaa hyggeligt i Onkel Hans's Værelse med Tobakspiben i Munden og den rygende Toddy paa Bordet foran sig. Samtalen havde en Tid dreiet sig om Skoledagene, hvis Minder de havde fælles, og om Ungdomstiden; siden,

eftersom Kognaken minkede og Glassene fyldtes, antog den et mere høitideligt, dunkelt Præg. Bernhard lagde kjærligt Haanden paa sin Vens brede Skulder og lod ham i forblommede Udtryk forstaa, at han i sin Ungdom ikke var blevet saa lidet opmuntret af Jomfru Vinkel, der dengang var den skjønneste Dame i Byen. «Puh», pustede Onkel Hans. «Hun den Skjønneste! Nei, Anne Dorthea, Anne Dorthea!» raabte han i vemodig Ekstase, idet han beundrende foldede Hænderne over den smukt afrundede Mave.

«Ja, fortæl om hende, hvorledes var det egentlig med Jer», spurgte Bernhard nysgjerrig, glemmende derved at stødes over Vennens mindre varme Beundring for hans Hjerterdame, Divert Vinkel, om hvis Skjønheds Vidunderlighed (man sagde om hende, at hun havde været fregnet og hvidhaaret) han ellers ikke taalte nogen Skygge af Tvil. «Du har lovet mig saa ofte at fortælle den Historie», fortsatte han, «kom nu med den.» — «Lad gaa da», svarede Onkel Hans sukkende, «du, gamle Kammerat, sladrer ikke af Skole.» Han fòr med Haanden over Øinene, rystede paa Hovedet, lavede sig med dybsindig Mine et nyt Glas, og saa under dette op mod Taget, som om han vilde samle sine Erindringer. Bernhard indtog en opmærksom Tilhørers Stilling.

«Du, som selv har seet Anne Dorthea», begyndte Onkel Hans paa sit brede bergenske, som vi dog ikke gjengiver, «behøver ingen Forklaring om, hvorledes hun saa ud. Rød som Blod og hvid som Melk, med et Par Øine og et Smil, som, naar jeg tænker paa det,

endnu faar noget til at hamre herinde. (At Onkel Hans her dunkede sig paa et bestemt Sted af sin røde Fløielsvest, behøver vel ikke at tilføies). Vore Forældre havde, trods deres forskjellige Stilling i Samfundet, altid levet i godt Venskab med hinanden, hvilket gik over paa Børnene. Min Far var en af de mindre Kjøbmænd paa Bryggen, hendes Far var som Byfoged en af Byens mægtigste og mest ansete Mænd. Han boede udenfor Byen paa sit vakre Landsted paa Kalfaret, og Søndagsbesøgene der hører med til mine kjæreste Barndomserindringer. Da maatte jeg altid trække i den sorte Fløielsbluse med Skildpaddeknapperne og følte mig i denne Dragt først værdig til at gaa ved Siden af min alvorlige Far, der med den pudrede Paryk, den spidse Kjole og den guldknappede Stok i Haanden saa meget statelig ud. Han beholdt med Forkjærlighed denne gamle Dragt, skjønt vor nuværende Mode med Skorstenshatte og Sække-Bonjourer allerede da havde vundet temmelig Indgang.

Byfogdens Landsted var en gammeldags, hyggelig Bygning med en Svalgang langs Façaden og en Masse smaarudede Vinduer. Den tilliggende Have var, foruden de smukke Blomsterbed og de rige Bærbusker, forsynet med en Gruppe af prægtige Lindetræer, hvilken skyggefulde Plet blev det kjæreste Lekested for os Børn, Anne Dorthea, hendes jævnaldrende Søster Alette, to smaa Brødre og jeg, og du kan tro, det manglede ikke paa Latter og Spillopper, naar vi fem kom sammen. Især var Høstparten fornøielig; da skulde Bærene plukkes og syltes. Anne Dorthea og jeg pluk-

kede altid af samme Busk. Naar jeg fik fat i en Gren, som var rigtig tung, kaldte jeg straks paa hende, og engang — jeg var da fjorten Aar — forsøgte jeg under denne farlige Bærplukning at tage et Kys fra hende; men det lykkedes mig kun daarligt, hvorimod hun til Straf bemalte mit Ansigt med den røde Bærsaft. Ja, det var løierlige Dage», sagde Onkel Hans vemodigt.

«Tiden gik. Min Far var imidlertid død, uden at efterlade mig nogen Formue, ogsaa den gode Byfogedinde døde; jeg var vokset op til en stor, stærk, skjægget Krabat, der selv maatte sørge for sit Brød ved at tjene paa Bryggen som Kontorist hos en af Fars tidligere Kolleger. Det var ikke videre behagelige Dage; men jeg arbeidede med Lyst og Iver i Haab om snart at opnaa en uafhængig Stilling, og om Søndagen, den kjære Fridag, besøgte jeg mine Venner paa Landet. Anne Dorthea var nu vokset op til en ren Skjønhed, ja, saaledes som du selv har seet hende. Hun blev gjort meget Væsen af i vort Selskabsliv, men dette havde ingen skadelig Indflydelse paa hendes ligefremme, fortrolige Væsen, der blev uforandret. Hvor vi to var lykkelige, naar vi da kunde mødes! Ingen af os lagde Dølgsmaal paa, at vi holdt af hinanden. Denne Kjærlighed var, som man siger, vokset op med os. Dog tror jeg nok, at Anne Dorthea gjerne havde seet, at jeg i klare Ord havde udtalt, hvad der laa mig paa Hjerte; men jeg, som dengang var et undseligt og klodset Menneske i Kjærlighedskapitlet, taug bestandig, skjønt der oftere tilbød sig en god Leilighed til at komme med Tilstaaelsen. Engang, det var i Vaartiden, sad vi saa-

ledes i det lille Jasmin-Lysthus, hvorfra vi havde den deiligste Udsigt over Lungegaardsvandet med Omgivelser. Længe havde vi i Taushed betragtet den vakre Scene, da Anne Dorthea, idet hun pegede udover, rødmende sagde: «Det er besynderligt, men saaledes er det med mig, at alene nyder jeg ikke noget smukt; først ved at dele med andre, bliver min Lykke fuldkommen; saaledes med denne Udsigt, der idag aldeles henriver mig; jeg har dog seet den tusinde Gange før.» Skulde du nu tro, at jeg var saa dum, at jeg sad som en Skolegut og saa paa mine Bukser, uden at faa et Ord frem om al den Jubel, hendes Tale foraarsagede mig; men saa var dog Tilfældet, Bernhard. Jeg havde gjerne bidt min Tunge af, blot af Ærgrelse. Dog, hun forstod mig og havde Tillid til min Karakters Ærlighed; maaske hun kjendte mig bedre, end jeg selv gjorde, det velsignede Menneske!

Disse lyse Dage havde dog en Skygge, det var Søsteren, Alette. Hun havde et af disse besynderlige, uregelmæssige Ansigter, som bliver stygge eller smukke, eftersom Sindsstemningen veksler, er elskværdig eller bitter. Naar hun blev vred, fik hendes Øine en mørk Glans, som ikke spaaede den godt, der engang blev hendes Fiende. Figuren var meget vakker; hun haltede lidt, hvilken Legemsfeil hun dog altid søgte at skjule, uden at det, som enhver kan vide, lykkedes hende.

I Barndomsaarene syntes jeg næsten ligesaa godt om Alette som om Søsteren: hun holdt vist ogsaa da af mig; men nu var Forholdet forandret. Den voksne Pige viste mig næsten altid Stolthed eller Uvenlighed.

Jeg vidste ingen Grund til denne besynderlige Opførsel. Siden kom jeg efter, at hun tillige søgte at nedsætte mig i Søsterens Øine, hvem hun fortalte, at jeg, der dengang, jeg tilstaar det, levede temmelig muntert, befandt mig i det mest udsvævende Selskab, kort sagt, hun forsøgte at gjøre Anne Dorthea lei af mig.

Anne Dorthea tog sig dette meget nær; hun gjorde mig dog ingen Bebreidelser, men hendes stille, bedrøvede Mine talte mere end Ord. I Harme over Alettes Ondskab omtalte jeg i et lystigt Ungkarlelag hendes haltende Gang i mindre ærbødige Udtryk. Dette kom hende for Øre og stemte hende just ikke blidere mod mig.

Kort efter gaves der et Logebal, hvori ogsaa Anne Dorthea og Alette deltog. Alette, der trods sin Halten dansede alle Turdanse, viste jeg forsætlig ingen Opmærksomhed, dansede ikke med hende en eneste Gang, bare med Søsteren. Dette bidrog endnu mere til, at mine Aktier sank hos hende. Dog — det klinger mærkværdigt — der var de Øieblikke, hvor hun forekom mig som et andet Menneske; hendes Stemme fik en bævende, næsten øm Klang, hun saa paa mig med nogle underlige, bedrøvede Øine og gjorde en Bevægelse, som om hun vilde bede mig om Tilgivelse for noget; — en anden Gang, det var en frisk Søndagsmorgen, jeg traf hende i Haven, løb hun imod mig og bød mig en Buket, hun netop havde plukket. Jeg, som fremdeles var sint paa hende, tog imod den blot for ikke at saare hende; da spurgte hun forlegen, næsten ydmyg, om jeg forstod Blomstersproget. Jeg saa paa

Buketten; den bestod især af Anemoner. «Nei», svarede jeg kort; hun saa paa mig med det gamle spodske Smil og løb bort med det samme. Idet jeg siden tankefuld, drømmende om Anne Dorthea, vandrede op igjennem Alleen, tabte jeg Buketten; da jeg en Stund efter huskede paa den og vilde søge den op, var den borte; maaske har hun selv fundet den.

Ved dette Tidspunkt blev jeg nødsaget til at gjøre en Forretningsreise for min Principal til Spanien, hvor et Handelshus, som vi stod i indviklet Forbindelse med, stod paa svage Fødder. Det gjaldt at frelse en stor Del af min Principals Formue, og min Fremtid afhang paa en Maade af mit Erendes heldige Udfald. Min Principal gav mig nemlig Haab om, at han ved min Tilbagekomst vilde ophøie mig til Kompagnon af Huset, hvis jeg opførte mig med fornøden Konduite og vandt de tilsigtede Fordele.

Afskeden med Anne Dorthea blev tungere, end jeg tænkte; Alette var ikke tilstede, og hendes Brødre var inde hos Faderen, der i den sidste Tid skrantede lidt.

Det var en yndig Septemberaften. Anne Dorthea slyngede derfor et Shawl om Hovedet og fulgte mig nogle Skridt nedover Veien. Aa, hvor tydelig jeg erindrer den Aften! Maanen var netop oppe. Fløifjeldet med sine dunkle Løvkupler svøbte sig ind i dybe, fløielsbløde Skygger, Lungegaardsvandet skvulpede saa stille mod Bredden som et sovende Barns Aandedræt, og de hvide Kors, som hævede sig paa Kirkegaarden mellem dunkle Asper og Cypresser, lyste fantastisk i Maane-

glansen. Jeg husker, at jeg gjorde hende opmærksom paa Aftenens høitidelige Skjønhed, medens mit Hjerte var fuldt af alt andet, og mit Øie kun søgte hendes blege, elskelige Ansigt. Hun gik taus og saa ned for sig som om hun ikke hørte mine Bemærkninger. Saa spurgte hun pludselig, med en egen Dirren i Stemmen, om jeg blev længe borte og bad mig vise sig, i hvilken Retning Spanien laa. Nu fik jeg pludselig det savnede Mod, jeg tog hendes Haand, jeg vilde spørge, om hun ikke undertiden vilde tænke lidt paa den Fraværende, om jeg ikke i det Fjerne maatte faa Ret til at betragte hende som min Trolovede, min vordende Hustru — men i samme Nu kom Alette mod os, fulgt af Tjenestepigen. Hun havde været hos en Veninde i Byen. «Du skal jo reise imorgen, Hans Didrik», sagde hun spodsk, men hendes Øine glinsede i Taarer; «jeg er vis paa, at havde jeg nu ikke tilfældigvis truffet dig, var du reist uden at sige mig Farvel.» Anne Dorthea skalv let og svøbte Shawlet tættere om sig. Jeg svarede intet. «Du fryser, Søster; det er ganske kjøligt, kom lad os gaa», sagde saa ondskabsfuldt Alette, maaske irriteret af min Kulde. Da rakte Anne Dorthea mig hurtig Haanden, saa paa mig med et fuldt, klart Blik, som vilde hun sige: jeg tror paa dig. Jeg fandt ikke et Ord for alle de Følelser, som vemodig strømmede ind paa mig, jeg trykkede kun hendes Haand, taust som hun gav mig den og — gik; men bag mig raabte Alette, som det forekom mig, dæmonisk leende: «Farvel, Hans Didrik, Lykke paa Reisen!»

Mit Ophold i Spanien blev længere end paaregnet.

I denne Tid hverken sendte jeg eller modtog jeg Breve fra Anne Dorthea. Ofte tænkte jeg, at hun, skjønt jeg indsaa det Usandsynlige deri, vilde skrive først; ofte tænkte jeg selv paa at skrive, men det blev ved Forsættet. Min ulyksalige Undselighed eller Keitethed, eller hvad jeg nu skal kalde det, var mig atter iveien.

Med Forretningerne gik det daarligt. Huset i Spanien gik fallit; det blev kun en Ubetydelighed, jeg reddede for min Principal, og saaledes forsvandt ogsaa Udsigten til Kompagnonværdigheden. Fortrædelig herover og modløs havde jeg efter sluttet Forretning liden Lyst til at vende hjem, blev i Spanien en Tid for at lære Sproget, hvilket siden vilde komme mig betydelig tilgode som Korrespondent. De skjønne Spanierinder og de spanske Druer er desuden Ting, som nok kan holde Ens Tanker tilbage fra Hjemmet, idetmindste for en Stund.

Vel et Aar efter, paa en klar Novemberdag, satte jeg igjen Foden i min Fødeby. Jeg var saa glad, saa usigelig lykkelig, som jeg stod der paa den gamle Toldbod og saa de gamle, kjendte Omgivelser, det friske, brogede Handelsliv udfolde sig rundt om mig; og dog havde jeg, som du kan vide, liden Grund til Glæde. Men jeg tænkte bare paa, at jeg skulde gjense Anne Dorthea, og for denne straalende Tanke blegnede alle andre Bekymringer. Jeg gik hurtig, i min støvede Reisedragt gjennem Byen opover Kalfaret til det velkjendte Landsted. Paa Veien traf jeg en Ven, som paa min Forespørgsel, om hvorledes Byfogden med Familie befandt sig, fortalte, at han var død kort efter

min Afreise, og at Anne Dorthea for nogle Dage siden havde forlovet sig med Konrad Sievers, en af vor Byes rigeste og mest ansete yngre Mænd. Min Bestyrtelse og Sorg kan du bedre forestille dig end jeg fortælle. Jeg vendte tilbage til Byen. I min daværende oprørte Sindsstemning kunde jeg ikke gaa derop. Og hvad skulde jeg ogsaa gjøre der nu, da hun var en Andens Forlovede? Jeg havde jo intet at bebreide hende; hun havde ingen Løfter givet mig uden de, som hendes Øine undseligt frembar.

Det var ingen behagelig Nat, som paafulgte. Flere Gange stod jeg op, og gik hen til Vinduet for at se, om det ikke snart blev Dag. Endelig faldt et solrødt Glimt over Sandviksfjeldene, Morgenen var kommen. Nu var jeg bestemt paa at gaa derop; men det var for tidligt, jeg maatte, trods min brændende Utaalmodighed, endnu vente nogle Timer.

Jeg mødte hende i den gamle Havestue, hvor hun sad alene ved Vinduet i en tankefuld Stilling, med Hænderne foldede i Fanget. Da hun fik Øie paa mig, sprang hun op, medens Farven kom og gik paa hendes Ansigt, og gjorde en Bevægelse, som om hun kjærligt vilde styrte imod mig, men saa fór hun pludselig tilbage og spurgte med stolt Værdighed: «Hvad vil du nu?» ... Hvor hun var forandret! Dette forgræmmede Udtryk, denne Bleghed, der end mere fremhævedes af den sorte Dragt!

«Anne Dorthea», raabte jeg aldeles ude af mig selv og søgte at gribe hendes nedhængende Haand. «Aa, du holder ikke af mig mere!» Hun vendte sig bort

Pludselig brød hun ud i stærk Graad. Jeg vilde spørge, jeg vilde trøste, Gud ved, hvad jeg ikke vilde, da hun afbrød mig og raabte bedende: «Gaa, gaa blot.»

«Nei, jeg gaar ikke», udbrød jeg, førend jeg af din egen Mund erfarer, om det forfærdelige er sandt, at du er forlovet med — —». «Det er saa», hviskede hun hastig, men saa sagte, at jeg mere gjættede end hørte Ordene. Min Sorg over hendes formentlige Troløshed kom tilorde i en lidenskabelig Strøm af Klager og Bebreidelser; nu havde jeg med en Gang faaet Tungen paa Glid.

Hun hørte rolig, lidende, taalmodig paa mig; endelig udbrød hun klagende: «Er det da min Skyld? Hvorfor kommer du saa sent, hvorfor svarede du ikke paa noget af mine Breve, hvorfor» -- «Breve!» raabte jeg i høieste Forundring. «Ja, og nu vil du ydmyge mig ved at — aa, skaan mig, dette har jeg ikke fortjent!» Hun vendte sig atter bort. «Anne Dorthea», sagde jeg med en Røst, der bragte hende øieblikkelig til at se forundret paa mig, «hvem gav du disse Breve, hvem bragte dem paa Posthuset?» Jeg anede noget galt. «Alette», svarede hun.

Som en Rasende sprang jeg i samme Nu, fra hende, ned i Alettes Værelse. Mit Bryst arbeidede voldsomt. Harmen overvældede mig, uvilkaarlig knyttede jeg Haanden til Slag. Ved Synet af mig blev Alette askegraa over hele Ansigtet; hun trykkede sig angstfuldt, med et skræmt Blik paa mig, op i en Krog. «Brevene», skreg jeg skjælvende. Hun vilde nægte og stammede noget; men jeg trængte ind paa hende og greb hende

uvilkaarlig om Armen. «Brevene eller ved Gud —» «Slip mig da», stønnede hun, gik saa eller rettere vaklede hen til Kommoden, hvor hun fra et hemmeligt Rum udtog Brevene og rakte mig dem, med bortvendt Ansigt. Hun havde dog ikke brudt dem; de var endnu forseglede. Jeg læste dem, og det var ikke frit for, at der kom noget fugtigt i mine Øine derved; i det første meddelte hun mig Faderens Død, i det andet bebreidede hun mig mildt, at jeg ikke havde svaret hende og lod mig i simple, rørende Ord forstaa, at hun betragtede mig som sin Forlovede, af hvem hun i den vanskelige Stilling, hvori hun nu ved Faderens Død var stedt, forlangte Raad og Daad. Hun haabede, at jeg straks vilde vende hjem, skrev hun. Hendes Faders Formuesomstændigheder var i megen Uorden, og hun som den ældste af Søskendene maatte bære Omsorg for alt og frygtede meget for Fremtiden. Stakkers Anne Dorthea!»

«Nu stod det klart for mig. Jeg saa paa den bævende Alette med de samme Følelser, hvormed man betragter et farligt og skadeligt Rovdyr; jeg vilde styrte frem og kræve hende til Regnskab, da jeg opdagede, at Anne Dorthea stod spøgelsesagtig bleg bag mig. «Alette, nei, hvorfor gjorde du dette?» jamrede hun; «jeg har dog aldrig gjort dig noget ondt, men altid holdt af dig og været god mod dig.» Over hendes Smerte glemte jeg alt mit Raseri mod Alette, der stod og krympede sig, som om hun var afsindig. Da Søsterens milde, bebreidende Røst lød, udstødte hun et kvalt

Skrig, kastede et Blik paa os som et vildt, fanget Dyr og løb ud.

Vi var ene. «Tilgiv mig, Hans, at jeg tænkte — — at jeg troede mindre godt om dig, jeg har havt Uret», hviskede hun og rakte mig sin Haand. Hendes blaa Øine stod fulde af Taarer. «Aa, Anne Dorthea», udbrød jeg med al min Varme, «tal ikke saa; jeg alene har Uretten; du maa ikke græde! nu, da Misforstaaelsen er opklaret, kan alt blive i Orden. «For silde», sagde hun vemodig. Jeg fór op. «Du elsker mig og vil dog ikke bryde med ham? Vil du da af misforstaaet Pligtfølelse, for et overilet Løftes Skyld ødelægge hele vor Livslykke?» Hun bøiede sig bort, saaledes at jeg ikke saa hendes Ansigt, men hendes Legeme sitrede — jeg saa hun led og kjæmpede.

«Hør mig, Hans», sagde hun tilsyneladende rolig men med en Bæven i Stemmen, der gik til mit Inderste, «og du skal selv dømme. Du ved, at Far døde forgjældet. Det sidste, han bad mig om paa sit Dødsleie, var at sørge paa alle Maader, som stod i min Magt, for mine moderløse Brødre.» Anne Dorthea ventede lidt. «Da jeg forlovede mig med Sievers, som af min egen Mund ved, at jeg ikke kan elske ham saaledes, som han, den Gode, fortjener, — var det paa mine Brødres Lykke, jeg tænkte. Han har nemlig lovet at ville være dem en anden Fader. Mit Hjem skal ogsaa blive deres. Han er allerede begyndt at vise dem sin Godhed; han holder dem nu paa Realskolen og vil siden hjælpe dem frem paa den akademiske Bane, som

de har valgt. Sievers kan gjøre dette; han er rig. Du, Hans, ak, du kan det ikke! Det gjælder mine kjære Brødres Fremtid, mit Løfte til en døende Fader, en hellig Pligt — men det er dig Hans, som jeg elsker! Sig blot et Ord, og det skal blive som før! men sig du Ordet, jeg har ikke Mod til at vælge.»

«Hvad sagde du?» spurgte Bernhard i stærk Spænding.

«Jeg tog hende i mine Arme, trykkede for første og sidste Gang et Kys paa den blege Mund, sagde «Farvel, Anne Dorthea», og styrtede ud. Der lød som et jamrende Skrig efter mig.

«Og det kunde du gjøre», raabte Bernhard og saa paa Vennen med store, beundrende Øine.

«Ja, fordi det var Ret», sagde Onkel Hans og pudsede sin Næse, idet han med det samme hurtig førte Lommetørklædet op til Øinene.

«Hvorledes gik det da siden?» spurgte Bernhard hviskende, efter en lang, tankefuld Pause, som begge havde benyttet til flittig at dampe af sine Piber.

«Hun giftede sig ikke længe efter med Sievers, i hvis Hus hendes Brødre fandt det bedste, hyggeligste Hjem. De er nu nogle rigtig kjække, flinke Embedsmænd. Selv blev hun med hver Dag blegere og magrere. Lægen blev raadspurgt, men han fandt ikke Navn paa hendes Sygdom, denne mærkelige Hensvinden — og da den lille Anne Dorthea blev født, kostede det den svagelige Moder Livet.»

Bernhard skjød Glasset hen til ham. «Drik, gamle Kammerat, du er ganske bleg om Næbbet; man blir ogsaa saa underlig ved disse gamle Historier.»

Onkel Hans lagde ikke Mærke til denne Bevægelse eller hans opmuntrende Ord; han sad som hensunken i dybe Drømmerier.

«Jeg anede mindst», sagde han omsider, fortsættende sin tause Tankerække, «da vi hin Gang skiltes paa Landstedet paa Kalfaret, at man saa snart skulde stede hende til Hvile i Nærheden af dette hendes Barndoms- og Ungdoms-Hjem. Hun ligger begravet dernede ved Sjøen — men saa gaar det i Verden», sagde han med et filosofisk-sørgmodigt Suk og rystede stille paa Hovedet.

«Nogle Maaneder før Anne Dorthea døde, — det var en regnfuld Høstkvæld og meget silde, — sad jeg paa mit Kammer, beskjæftiget med at skrive; da raslede det ved Døren; jeg saa ud; dèr var ingen; men jeg syntes, at en mørk Kvindeskikkelse idetsamme som en Skygge forsvandt om Gadehjørnet. Jeg nægter ikke for, at jeg blev lidt underlig tilmode. Kvælden efter, omtrent paa samme Tid, gjentog sig det samme. Jeg lyttede spændt, hørte ligesom et kort, heftigt Aandedrag tæt mod min Dør og en Lyd, som naar Klæder rasler mod en Væg. Hurtigt aabnede jeg Døren med Lyset i Haanden og stod ligeoverfor Alette, paa hvem den fulde Lysglans faldt. Men du store Gud, hvor hun saa ud! Hun var iført det uklædelige Regnklæde, som du ved Damerne dengang brugte, hvilket allerede gav hendes

Udseende noget uhyggeligt. Haaret havde i Blæsten revet sig løs og hang vildt ned paa begge Sider af et Ansigt, der var forfærdelig blegt og indfaldent, med sorte Render under Øinene, der stirrede paa mig med et Udtryk, der paa engang var sky, fortvilet, bedende.

«Hvad vil du?» spurgte jeg, og min Stemme maa formodentlig have lydt barsk og haard i Stakkerens Øre; thi hun gjorde en Bevægelse, som om hun vilde falde paa Knæ for mig.

«Tilgivelse», stønnede hun og foldede Hænderne. Jeg saa et Sekund prøvende paa hende, paa denne fortvilede Sorg, som lyste ud af den hele Skikkelse; jeg kom til at tænke paa Kontrasten, paa de venlige Barndomsdage, hvor hun og alle hendes havde været saa gode mod mig, og saa kunde jeg ikke modstaa længer, jeg tog den skjælvende Skabning ømt i mine Arme og snarere bar end førte hende over til Lænestolen.

«Alette», sagde jeg saa mildt, som jeg kunde, jeg saa hvor bange hun var, «hvis det er din Forseelse mod mig, som tynger dig, saa vær rolig; jeg bærer intet Nag til dig.»

Neppe havde jeg endt, før hun drog et langt Suk som lettet fra en tung Byrde; hun lagde sig fremover Bordet, og hendes store Ophidselse gik over i en stille, saar Graad omtrent som smaa Børns.

«Tak», sagde hun, da hendes oprørte Sind havde lagt sig noget. «Aa, hvor jeg har lidt i

denne Tid, jeg har boet hos min Søster», føiede hun til. «Ja, har jeg syndet, er jeg ogsaa bleven straffet! Jeg har maattet se hende, min eneste Søster, blegere og blegere svinde hen for hver Dag, og dette med den forfærdelige Bevidsthed om, at jeg var Skyld i, at hun led og nærmede sig Døden, hun, som hvert Øieblik overøste mig med Velgjerninger og viste mig en Kjærlighed, som jeg saa lidet fortjener. Kan du forstaa en saadan Kval, kan du forstaa, hvor min Straf er frygtelig! Jeg dømtes til Utaknemmelighed. Men nu kan jeg ikke udholde dette længere, disse daglige Pinsler, disse Angerens Stik med hver Bid Brød, jeg nyder i hendes Hus, aa, jeg maa bort, jeg maa og vil, langt bort!»

«Hvor vil du hen, Stakker?» spurgte jeg, greben af en sælsom Medlidenhed.

«Til Nordland, hvor jeg har faaet en Lærerindeplads. Det er et trist, ensomt og nøgent Sted ude ved Havkanten; dog, det passer jo for mig . . . Men jeg kunde ikke reise uden din Tilgivelse; igaar var jeg her, lige udenfor din Dør, men jeg manglede Mod til at træde ind. Aa, sig det endnu engang, sig, at du tilgiver mig».

Hun reiste sig og stod foran mig med feberglødende Kinder, og de store glødende Øine stivt fæstede paa mig. Jeg sagde ikke uden en vis Rørelse, hvad hun bad mig om, og saa —»

«Og saa?» spurgte Bernhard.

«Saa slog hun pludselig Armene om min Hals og kyssede mig, som jeg aldrig i mit Liv er bleven kysset. «Farvel», hviskede hun og var i samme Nu borte. Jeg saa hende aldrig mere.»

Onkel Hans slog Asken ud af sit Pibehoved, idet han saa tankefuld hen for sig, men Bernhard lagde Haanden paa sin Vens Skulder og spurgte sagte:

«Hvorfor gjorde hun egentlig det med Brevene, du?»

«Forstaar du ikke det», svarede Onkel Hans med et næsten melankolsk Smil. «Stakkers Alette, hun holdt mere af mig, end jeg fortjente!»

En Hverdagstragedie.

«Vildfarende Menneskesjæl — maatte du fare vild, da skal det visseligen regnes dig tilgode paa hin store Dag, naar den Vældige kommer i Skyen for at sige Dommen over de levende Døde og de døde Levende»

Keiser og Galilæer.

Det var i en af Norges største Handelsbyer. En vakker Vaardag. Jeg spaserede i Omegnen, der er bekjendt ved sin afvekslende Skjønhed, langsmed Sjøen, da en af mine Venner, Emil Gram, hvem jeg paa længere Tid ikke havde seet, kom slentrende imod mig. Glad svang jeg Hatten og raabte hans Navn, uden at det dog lykkedes mig at fængsle hans Opmærksomhed; tvertimod gjorde han Mine til at slaa ind paa en Sidesti, idet han gik i dybe Tanker, med Hænderne paa Ryggen og Øiet stivt fæstet paa Jorden. Høiere, stærkere gjentog jeg mit Raab; da saa han omsider op og hilsede mig med dette milde Smil, som jeg kjendte saa godt. I næste Øieblik sad vi ved hinandens Side paa den grønmalede Træbænk indunder Hæggetræets duftende

Knopper, medens Fjordens blaa Smaabølger legede i Fjæren ved vore Fødder med denne behagelige, søvndyssende monotone Lyd, der minder saa sært om vor Mors Vuggesange, da vi var smaa.

Efter at vi havde vekslet et Par almindelige Velkomstord, taug han pludselig og sank hen som i en Døs. Munden, den fine Mund, der var saa skjøn i sin bløde, buede Linie, lukkede sig med et stivt Træk, som den ikke før havde eiet, medens han med bøiet Hoved tegnede med sin Stok i Sandet. Denne Beskjæftigelse syntes han slet ikke at blive træt af.

«Er du ikke rask?» spurgte jeg bekymret. «Maaske du har været syg i den Tid, jeg ikke har seet dig?»

«Ikke just syg», sagde han undvigende, «jeg føler mig lidt tung for Brystet; det er det Hele. Doktoren vil, jeg skal reise til Meran; her er for koldt for mig her.»

Han havde løftet sit Hoved. Sollyset faldt paa hans opadvendte Ansigt og belyste skarpt de kjære Træk. Herregud, for en Forandring siden sidst, da jeg mødte ham! Da var han kraftig, livsglad, sundhedsblussende. Nu laa en mørk Skygge under Øinene, Kinderne havde ganske tabt sine bløde Konturer, og Øinene, hvis brune Trofasthed klart nok fortalte, at deres Eier elskede hele Verden, havde faaet en usædvanlig stikkende Glans.

«Har du noget paa Hjerte, Ven», — jeg lagde min Haand paa hans Skulder, «— saa betro dig til mig. Det vil gjøre godt, og du ved fra før, at jeg kan gjemme en Hemmelighed».

Han smilte vemodig og rakte mig Haanden.

«Tak, men du kan ikke hjælpe mig, hverken du eller Doktorens Piller. Mit Onde har en dybere Grund, og for det er der intet Raad.»

Han begyndte igjen distrait at tegne i Sandet. Jeg gled ogsaa over i Drømmeriets tause Verden; jeg tænkte paa gamle Dage:

Emil Gram havde været min Ven fra Skoletiden af. Alle Kameraterne holdt af ham paa Grund af hans Troskyldighed, Beskedenhed og Godhed. Især sluttede jeg mig nøie til ham. Jeg opdagede snart, at han eiede mere Hjerte end Aand, mere Fantasi end Verdensklogskab; men fra Hjertets Side var der ogsaa i Sandhed noget virkelig Storslagent over ham, noget i sin luende, stedse redebonne Hengivenhed for Andre næsten kvindelig Ømt. Et mindre egenkjærligt, et mere trofast Væsen har jeg aldrig truffet paa. Han ansaa sig selv for et Menneske, der i sin Fattigdom paa Tiltrækningskraft, ydre saavelsom indre, burde gaa afveien for Alle. Hans Ydmyghed mindede om Ungbirkens ved Fjorden, der i Vandspeilet «skued saa deilig feil», idet den troede sig ringere og lavere, jo høiere og yndigere den steg i Veiret.

Han haltede næsten umærkelig; men denne lille Legemsfeil var dog hans ømme Punkt, foranlediget ved, at Ondskabsfulde i Barndommen havde drillet ham dermed og givet ham Øgenavn. Han indbildte sig nu halvt at være et Uhyre af Grimhed. Da vi blev ældre, sagde jeg engang spøgende til ham: «Jeg tror, du aldrig faar Mod til at frie.» — «Jeg tror det selv», svarede han forsagt og skottede til sin halte Fod.

Ligeoverfor de unge Damer var han i sin forvirrede Beskedenhed, ydmyge Beundring og stammende Konversation rent ud, hvad vi kalder en Klodrian. Sjelden har jeg seet nogen ung Pige skifte oftere og dybere Farve. Han var imidlertid saa langt fra at mishage Damerne, at han snarere gjorde det modsatte. Hans Arme var noget lange, og hans skjødesløse, slentrende Holdning kunde været kjækkere og raskere; men til Gjengjæld, hvor mærkværdig brede var ikke hans smukke Skuldre, hvor kraftig og velskabt hans Vækst, og for et tiltalende, paa engang mandigt og beskedent Udtryk besad ikke hans lyse, let solbrændte Ansigt med det tykke, lysebrune Haar! Jeg husker ogsaa, at Mor sagde, at han var den af mine Kamerater, hun likte bedst; hun bød ham derfor, hvergang han som Gut besøgte mig, Frugter og Kager, et særligt Tegn paa hendes Bevaagenhed.

Men meget Vand var nu løbet i Stranden siden hine sorgløse Dage; Barndommens legende Drøm var slut; Ynglingerne havde hjertebankende seet ind i en Fremtidshimmel, hvorover den vaagnende Erotik havde lagt sine gyldne Skyer — og nu stod Mændene der, beredte til hver at tage sin Part af Livets ansvarsfulde Arbeide. Jeg havde taget min; han ogsaa, idet han blev Bogholder ved en af Byens største Exportforretninger. Paa Grund af vor forskjellige Stilling gik vore Veie i de sidste Aar ikke mere sammen. Vi saaes sjelden.

Paany betragtede jeg min Ven. Han indtog den forrige drømmende Stilling. Pludselig fór han urolig

op, angstfuldt lyttende ligesom Raadyret, der overrumples i sin trygge Skogensomhed ved Lyden af Jægerens Fodtrin. Jeg saa rundt om, men kunde intet opdage som Grund til hans Sindsbevægelse. Omsider hørte jeg en Kvindelatter, høi, klar, lystig, men med denne skarpe Klang, der røber, at Latteren er tvungen, og i samme Øieblik kom en ung Dame spaserende frem, nonchalant lænet til en ældre, aristokratisk udseende Herres Arm. Hun var liden, men slankbygget, og bar, trods Vaarvarmen, et hvidt Slør for Ansigtet, saa at jeg kun skimtede et Par sorte, glimrende Øine og en lidende, bleg Teint. Hendes lyse Dragt var af udsøgt Elegance, og dog arrangeret saalédes, at Eierindens originale Smag kom til sin Ret i Farver og Baand. Over hendes Væsen var der en vekslende Blanding af blaseret Træthed og forceret Liv. Hvad der slog mig mest, var hendes Gang, der i sin vuggende Ynde magnetisk maatte tiltrække ethvert mandligt Øie.

«Hvem er hun?» spurgte jeg min Ven; jeg vilde sige mere, men stansede, slaaet af min Vens dødelige Blegbed. Damens og hans Øine mødtes i samme Nu. Han holdt ligesom Aandedrættet tilbage, betragtede hende stivt som mod sin Vilje, medens de farveløse Træk stivnede i usigelig Sorg. Hun faldt ganske ud af sin lystige Rolle, slap uvilkaarlig sin Ledsagers Arm, idet hun overvældet af dyb Skamfuldhed førte begge Hænder op til sit Ansigt. Derpaa saa hun paa ham; men hvilket Blik! saa ydmygt, saa fortvilet og bedende, at det maatte røre den Haardeste. Hun aabnede Mun-

den som for at tale, holdt pludselig inde, greb hurtig sin Ledsagers Arm og ilede bort med ham.

Min Vens Bleghed afløstes nu af en hektisk blussende Rødme. Han havde reist sig op; han udrakte Armene, som om han vilde holde hende tilbage, medens hans store Øine forfulgte hende stirrende, indtil hun forsvandt ved Veiens Omdreining. Da sank han som sønderknust tilbage paa Bænken.

«Endnu dette for at gjøre Maalet fuldt», sagde han ved sig selv. «Aa, den Arme . . . Hun lider mere end jeg . . .»

Han havde ganske glemt, at jeg var tilstede. Jeg mærkede, at jeg var tilovers nu, og rakte ham Haanden for at gaa; men det vilde han ikke; han trak mig ned til sig med et krampagtigt Tag.

«Nei, gaa ikke . . . Du skulde blot vide . . . men du skal erfare alt», tilføiede han med Energi, «den hele Historie. Bare du, kjære Ven, har Taalmodighed til at høre den.»

«Ikke nu! Du ser saa træt ud. Det vilde anstrenge dig formeget. En anden Gang, Kjære.»

«Du har Ret», sukkede han; «jeg er saa træt, altfor træt . . . Men du har det stærkeste Krav paa min Fortrolighed, og du skal ogsaa faa den, snart. Jeg tror, som du siger, at det vilde gjøre mig godt at lette mit Hjerte . . . aa, det har tynget der saalænge . . .»

Vi skiltes. En Maaned efter modtog jeg en Brevpakke, indeholdende en Fortælling fra min Vens Haand. Her er den:

«Du kjender den store Handelsforretning, hvorved jeg tidligere var ansat. Den sysselsatte mange Hænder. Arbeidet var strengt, fra Kl. 8 om Morgenen til samme Tid om Kvælden; men det gjk med Liv og Lyst; thi vi var for det Meste kraftige, livsglade unge Folk, der ikke tænkte meget paa Fremtiden, men lod hver Dag skjøtte sig selv.

Vore Fristunder benyttede vi om Vinteren til Læsning, Sammenkomster i vore «Klubber», til Whistspil, og undertiden fik vi arrangeret et muntert Bal, hvor Stemningen ret satte Blomst. Om Sommeren seilede og roede vi paa Fjorden eller gjorde muntre Udflugter i den vakre Omegn, hvor vi i de mange Kjern og Smaaelve fandt flittig Brug for vore medbragte Fiskestænger Dette stille Liv, der i behagelig Ensformighed gled hen, uden at jeg selv vidste hvordan, havde jeg nydt i tre Aar, da der pludselig indtraadte en Forandring.

Der kom en ny Tjenestepige.

Mellem de unge Kontorister og Husets kvindelige Tyende havde der altid hersket et venskabeligt Forhold. Man bragte os hver Dag Kl. 5 præcis den saakaldte «Mellemmad», bestaaende af Smørrebrød og Øl, og naar da Tjenestepigen tilfældigvis var smuk, greb vi med dobbelt Begjærlighed Leiligheden til at kige op fra vore Pulte og veksle et Par muntre, spøgende Ord. Hun havde i sin Magt at vise os adskillige Smaatjenester; hun gik Erender for os i Forretningstiden, hentede Vin og Kager til os, naar en eller anden Fødselsdag, i Principalens Fravær, skulde festligholdes

eller lignende. Vi havde altsaa mange Grunde til at staa paa en god Fod med hende.

Det var selve St. Hansdag forrige Aar, at den nye Pige kom. Aa, hvor nøie husker jeg ikke Dagen med dens overskyede Himmel og lummervarme Luft! Enhver af os, som eiede et hvidt Plag, havde klædt sig deri, Principalen var i Hvidt fra Top til Taa og saa med sin gule, brede Straahat og sit røde Slips ud som en Plantage-Eier.

Hansine, den forrige Pige, havde været en ret vakker, tro, klodset Tingest, der ikke synderlig tiltalte Smagen hos de mere Kræsne af os. Nu gik vi alle i Spænding over, hvorledes den nye vilde se ud og te sig. Hun kunde maaske være en stolt Stivnakke, ligesom Fredrikke, hvem vi Yngre ikke havde kjendt, men om hvem Traditionen fortalte, at hun med et Klask satte Madbrikken fra sig paa Pulten nærmest Døren, og fjernede sig straks uden at mæle et Ord eller besvare et uskyldigt Spørgsmaal — maaske hun ogsaa kunde være det Modsatte, være blid og tjenstvillig som Marie, hvem vi ved Afskeden havde foræret en net Guldbroche, hvortil vi alle havde skillinget sammen.

Kl. 5 var Alles Øine, især de Yngres, nysgjerrig speidende vendte mod Døren. Ingen kom. Kl. blev 5½. Fremdeles ingen. Nogle utaalmodige Sjæle begyndte at knurre. En saadan Afvigelse fra den strenge Regel havde man endnu ikke seet i dette regelordnede Kontor. Vor gamle Bogholder, der nu i ti Aar dagstøt havde staaet ved samme Pult, hvis Læder var ganske udslidt ved hans Albues Gniden, rynkede den

skaldede Pande, saa eftertænksomt paa sit Uhr, førte det høitideligt op til Øret, og rystede derpaa resigneret paa det graa Hoved. «Hun er maaske syg», hviskede hans Sidemand, Lund, den Yngste af Kontoristerne; men han blev ikke værdiget noget Svar. Forknyt greb Lund igjen Pennen og skrev med dobbelt Iver.

Kl. 6 — en hel Time for sent — gik endelig Døren op. Endnu ingen Tjenestepige. Derimod traadte en ung, tarvelig klædt Dame ind med den længe savnede «Mellemmad». Hun nølede forlegent ved Døren, talte ikke, men rakte Brikken ud, som om hun ventede, En af os skulde tage imod den. Lund, der var hele Kontorets Kjæledægge paa Grund af sine 17 Aar og sin barnlige Elskværdighed, sprang blodrød ned fra sin høie Krak og hjalp hende med et klodset Buk ud af den pinlige Situation. Han tog nemlig Brikken, idet han i sin Forvirring bad: «Om Forladelse». Dog var der Ingen, som lo. Øieblikket var for vigtigt og alvorsfuldt. Principalen traadte idetsamme ind, eller rettere galloperede, som han pleiede, gjennem Kontorerne.

Nu studsede han, da han blev hende var.

«Ah, det er den nye Tjenestepige? Hvad heder du, hvad heder De?» Han søgte at give sig en vis Air, men det slog Feil; han røbede næsten ligesaamegen Forlegenhed som Lund. «Kom nærmere», tilføiede han nedladende.

Vi saa med store Øine paa hverandre. Altsaa var det dog hende! Men Principalen tiltalte hende med «De?» Jeg følte, jeg vilde gjøre det Samme; thi der var ved hende dette ubeskrivelige Noget, dette ægte

Kvindelige, der ligesom Duften ikke lader sig fange og give Navn.

«Ulla», svarede hun paa hans Spørgsmaal, nølende usikkert, som om hun ikke var vis paa sit eget Navn, og slog idetsamme blussende Øiet ned. Derpaa gik hun et Par Skridt frem og indtog en Stilling, som ventede hun en Befaling.

Nu saa vi først, hvor sjelden smuk hun var. Fra Glasskiven i Taget, hvorunder hun stod, faldt Lyset lige paa hendes Isse, hvorfra det i en gylden Flod gjød sig nedover hendes spædformede, men saa uendelig fine og bøielige Skikkelse. Hendes Farve var mørk, næsten brun, Panden var noget lav, men bred og høiere bøiet ved Tindingerne, hvorfra det bølgende, sortkrusede Haar skjød sig op i Bukler og bittesmaa Krøller, af hvilke nogle forvildede sig næsten ned i de smale, kulsorte Øienbryn. Over den noget store Mund havde hun en let blaalig Schattering, som man undertiden ser det hos Spanierinderne, og Overlæben var saa kort, at de hvide Fortænder vistes. Hendes mørke, sydlandske Øine var dog det Deiligste! Men hvorledes skal jeg beskrive dem, denne sælsomme Dobbeltglans, som jeg efterhaanden opdagede. Oftest saa de paa dig saa rent og aabent, at du syntes, du uvilkaarlig maatte bøie Knæ for hende ligesom for en Dronning; til andre Tider indhylledes de i et Slør af Sky og Tungsind, der gjorde En ganske bedrøvet. Hendes milde, regelmæssige Træk var noget magre, som om hun var opstaaet fra en længere Sygdom; men just derved fik de et forhøiet Anstrøg af rørende Blidhed. Undertiden skjæmmedes

de af et Udtryk af dyb Græmmelse, man kunde tro, hun gjemte paa et bittert Minde; men dette var altid forbigaaende, i Sekundet. — Og hendes mageløs yndefulde Gang! — men den har du selv seet, da vi mødte hende nys, og hun i saa høi Grad vakte din Beundring. Du vil overrasket spørge, hvorledes den ringe Tjenestepige nu er bleven en komplet Dame; men det kommer vi til senere.

Hun stod altsaa paa samme Plet, rødmende og ikke vidende, hvorhen hun skulde vende sit Blik. Hun følte, hun var Maalet for Alles beundrende Øine, ikke mindst for vor galante Principals.

«Var det ellers noget?» tog hun omsider Mod til at spørge, «Fruen venter nok paa mig.»

«Nei, nei», sagde Principalen hurtig, konfus. «De maa bare komme lidt tidligere med Maden en anden Gang», tilføiede han med gjenfunden og forøget Værdighed, idet han trak i sine høie Flipper. «Personalet er vant til at faa den Kl. 5 præcis.»

Uden at afvente Svar, fór han fløitende afsted.

Hun bøiede som Tegn paa Forstaaelse ydmygt Hovedet og gik. Vi saa alle efter hende, som hun gratiøst vuggede sig henover Gangen, hvortil Døren stod aaben paa Grund af Sommervarmen; vi saa efter hende, saalænge det sidste Glimt af hendes Kjole var synlig. Da kunde ikke den opdæmmede Begeistring længer holdes tilbage; den fandt voldsomt Udløb i en brusende Strøm af mere eller mindre velvalgte Udraab over hendes Sjønhed.

«Tys», sagde den gamle flegmatiske Bogholder, «lad os bare være flittige, husk paa, det er Postdag!»

Men idag brød man sig hverken om Posten eller den gamle Bogholders Knur. «Vi har vel Lov til at prate, mens vi spiser», svarede En og førte et stort Stykke Smørrebrød til Munden. Enhver passiarede hviskende med sin Sidemand, og Navnet «Ulla» hørtes uafbrudt tilligemed allehaande undrende Spørgsmaal om, hvor hun vel kunde være fra; hun var ikke her fra Byen, det var det Visse; thi hendes «r» udtaltes bredere, end vi var vant til.

«Og hvor pudsig hun gik klædt», sagde Lund, som nu først blev drillet med sin Keitethed, «hun bar jo ingen Kappe paa Hovedet, bare dette krusede, krøllede Mulathaar. Og om Halsen paa den gammeldagse Kjole havde hun en hvid Krave med en mørkerød Naal i. Jeg troede saamænd, da hun kom ind, at det var en ung Frøken, en Veninde af Husbestyrerinden. Ellers skulde Pokker bukket sig saa dybt; men hun gjorde mig ganske perpleks med de Satans Øine», tilføiede han undskyldende.

Vi ventede, som Enhver kan vide, med Utaalmodighed paa den næste Dag for atter at se hende. Hun kom punktlig, i samme Øieblik Kl. slog 5, satte med et blidt «Værs'god» Brikken fra sig, og gik, uden at Nogen af os havde Mod til at sige hende et Ord. Men næste Gang, hun kom, indledede vi en liden fortrolig Passiar, det vil sige, Johan Møller, den smukkeste, eleganteste og letsindigste blandt os, der mellem Kameraterne gik under Navn af «Don Juan», sagde hende

paa sin flotte Vis nogle smukke, forbindtlige Ord, hvorpaa hun rødmende svarede. Andre fulgte Eksemplet, og snart var den almindelige Samtale i god Gang. Undertiden svarede hun med et indrømmende Smil istedetfor med Ord, men naar hun talte, henrev hun os ganske, ikke alene ved sin Stemmes eiendommelig dybe, vibrerende Klang, men ogsaa ved den forstandige, dannede og beskedne Maade, hvorpaa hun udtrykte sig. Da hun var borte, strøg Møller sin blonde Moustache med en eftertænksom Mine. «Fanden til vakker Tøs! Men kommer Tid, kommer Raad», tilføiede han med et Grin saa cynisk, at jeg gjerne kunde reist mig og slaaet ham med knyttet Næve lige i Fjæset.

Du kan vel gjætte dig til Resten. Det varede ikke længe, førend hele «Forretningen» var forlibt i hende, fra Principalen ligened til Lund, der ikke blev træt af at se ind i de forvirrende «Satans Øine». Foruden hendes mærkværdige Skjønhed havde ogsaa det mystiske Skjær, der hvilte over hendes Herkomst og Fødested, bidraget sit til at gjøre hende interessant, og til at lade os digte romantiske Begivenheder ind i hendes Liv. Ingen vidste nemlig om hendes Forældre eller hvilket Sted hun tilhørte. Det Eneste, vi erfarede, var, at Fruen var fuldkommen tilfreds med hende, og at hun havde faaet gode Attester om hendes tidligere Forhold. Om disse havde været høie eller lave, var et yndet Thema for vor Gjætning: Naar vi betragtede hendes arbeidsmærkede, men fine og smaa Hænder, og hørte hendes dannede Sprog, var vi helst tilbøielig til at give

hende fornemme Forældre, for hvem det var gaaet tilbage, f. E. ved en Fallit.

Hvergang hun betraadte Kontoret, især naar hun stundom kom uventet i Fruens Erende, blev vi ganske distrait og glemte vort Arbeide. Mere end et mislykket Regningsopgjør, mere end en Raderen i Bøgerne bar det synlige Vidnesbyrd om hendes sansefortumlende Nærværelse. Bare vi hørte Lyden af de lette, velkjendte Trin ude i Gangen, lagde vi lyttende Pennen bort, og Kavallererne blandt os rettede paa sine Slips, børstede sine Ærmer og strammede sig op i allehaande indtagende Positurer. Hun udmærkede ingen især; det skulde da være Møller, der igjen udmærkede hende ved straks at være den Første til at «ekspedere» hende, naar hun kom i Fruens Smaa-Erender, samt yde hende alleslags smaa Opmærksomheder. Han havde en egen vindende, routineret Maade at behandle hende paa, der var mindre ærbødig, men mere indsmigrende fortrolig end vor. Han var ogsaa den Eneste iblandt os, som sagde «du» til hende, uden at det lod til at vække hendes Mishag.

Vor Principal, som snart, sandsynligvis af egen Erfaring, mærkede for et Hurlumhei, den unge Pige vakte i vor Tankegang, sagde engang fortrædelig: «Nei, dette gaar ikke; hun maa holde op at komme her; det nytter ikke at lade Skjørter komme paa Kontoret.» Vi blev alle ganske alvorlig bange. Dog iværksatte han ikke sin Tanke. Det blev med den tomme Trudsel. Vi solede os fremdeles hver Dag i Synet af hendes straalende Yndigheder.

En Svaghed opdagede vi snart hos hende. Det

var hendes Lyst til Pyntesager. Saa hun paa Kontoret nogle Prøver af Tøier, maatte hun altid hen og røre ved dem. Hun vilde gjerne klæde sig, ikke alene smukt og rigt, men ogsaa i stærke, glødende Farver. Følgen af denne Opdagelse var, at snart en Hob af smaa Presenter strømmede ind over hende, lyse Silkebaand, Haarkamme, Øredubber etc. Hun modtog alt med et Barns naive Glæde og glemte oftest, ligesom dette, at takke for Gaven. Hun var jo ogsaa et Barn, blot atten Aar.

En Søndagseftermiddag, da vi paa Grund af forøget Travlhed arbeidede paa Kontoret, kom hun ned, iført for første Gang en fin mørkerød Kjole, der sluttede fortrinlig om hendes høie Barm og ranke Liv, samt fordelagtig fremhævede hendes brune, varme Teint og sorte Haar. Dette havde hun ogsaa givet en ny Façon ved at skrue det høit op fra Nakken, paa hvis yndige Fordybning dog nogle trodsige, bittesmaa Krøller hang tilbage, og slynge det i massive Fletninger rundt om Issen.

Saa frisk og deilig havde vi ikke før seet hende. I de nøgterne, støvede Omgivelser, som Kontoret dannede, saa hun med de glimrende Øine og i de straalende Farver ud som en Fedronning, der havde forvildet sig hid fra sit Eventyrland. Møller sagde hende ogsaa en af sine nydeligste Komplimenter i den Anledning.

«Det er ham, som har foræret hende den nye Kjole», hviskede min Sidemand, «den koster hele ti Spd. — Se blot, hvor hun smiler til ham». — «Det er ikke sandt», udbrød jeg hvast, «du lyver!» «Jovist,

er det sandt», svarede han, forbauset over min Heftighed. «Hun er saamænd ikke den Første, som Møller giver Foræringer.»

Jeg saa paa hende; jeg saa paa Kjolen, og følte mig pludselig saa inderlig beklemt. «Kunde jeg bare læse i Møllers Indre», tænkte jeg, «kunde jeg bare det!»

Du kjender ikke Møller, det jeg ved, saa en nøiere Beskrivelse af ham ikke kan være overflødig. Han var et af disse lette, levelystne, i Nuet opgaaende Mennesker, om hvem Folk siger: «de er værst mod sig selv». Penge kunde han aldrig holde paa; de sivede ham som Vand mellem Hænderne. Han var imidlertid ikke blottet for Hjerte. Tvertimod, han var en god Søn mod sin Mor, den aldrende Enke, elskværdig med alle sine Feil, medgjørlig, tjenstvillig, og derfor yndet af Kameraterne. Mig viste han et særligt Venskab. Undertiden var han lidt raa i sine Manerer og Udtryk; men dette tog man ikke saa nøie i Kameraternes Kreds. Penge vilde han altid laane, og slog altid En Plader for at naa sit Øiemed. Hos Damerne gjorde han stor Lykke, og da han havde en vakker, uddannet Sangstemme, blev han adskillig søgt i Selskabslivet. Hans Ydre var høist fordelagtigt, han klædte sig propert, om end lidt skjødesløst. Hans aabne, smilende Ansigt med dets skjære, jomfruelige Farve, det blonde Haar, de lyseblaa Øine, kort, dets hele pigeagtige Udtryk svarede ikke til hans Karakter. Især var hans Øie bedragerisk. Mere end en Kvinde, sagde man, havde læst feil i deres klare, himmelfarvede Dyb.

Den tykke, udprægct sanselige Mund var det Eneste, som røbede ham for Fysiognomen; men Munden dulgtes halvt af den tykke, blonde Moustache, der ogsaa laante ham et mandigere Præg.

Det var snart ikke længer nogen Hemmelighed for os, at «Don Juan» lagde sine Garn ud efter Ulla. Om Dagen fandt han allehaande Paaskud for at springe op og besøge hende i Kjøkkenet, naar Fruen var borte; om Kvælden blev han tilbage paa Kontoret, efterat vi Andre var gaaet. Han havde altid forsømt noget Arbeide, som nu skulde indhentes, hed det, eller han havde glemt noget. Sandheden var, at neppe lukkede Kontordøren sig efter os, førend han stod ude i den halvmørke Gang med Ulla, eller han mødte hende nede i Gaardsboden, hvor hun hver Aften pleiede at staa, børstende Børnenes Klæder og pudsende deres Sko til Morgendagen. Jeg havde faaet Nys om dette Forhold, og drevet af en uforklarlig Følelse, som jeg nu nærmest vil kalde Jalousi, vendte jeg sent en Kvæld tilbage til Kontoret, under Foregivende af at have glemt min Paraply. Der var mørkt, men fra Gaardspladsen af hørte jeg Ullas og Møllers Stemmer. Saa vidt jeg opfattede det fra mit Skjulested paa Gangen, opførte hun sig imod ham spøgefuldt afvisende. Jeg raabte omsider paa ham og bad om Nøglen til Kontoret. «Ah, er det blot dig, Gamling», raabte han leende op, «kom bare ned! Vi staar her og spiser Filipine sammen. Ulla skal give mig et Kys, hvis hun taber; ikke sandt, Ulla?» Der kom intet Svar; blot en fortrydelig

Hvisken. «Tro ham ikke, Gram», raabte hun, «han er saa fuld af Skøi.»

Hurtig gik jeg igjen; men den Nat kunde jeg slet ikke faa sove. Af Møllers imødekommende Ord ved denne Leilighed havde jeg mærket, at han fandt mig Stakker altfor uskadelig til at beære mig med Skinsyge og drømme om mig som Rival. Og det havde han vel Ret i! . . .

Morgenen efter, da jeg var ene med Møller, sagde jeg til ham efter nogen Overveielse: «Kjære Møller, sig mig, om du ikke har en Søster?» — «Jo—o», svarede han forbløffet, «to, Far, om du vil?» — «Spøg ikke, Møller; jeg mener det alvorligt nok.» — «Hvad er det da?« — «Driv ikke dit Spil med Ulla, nar hende ikke. Hun er for god til den Slags Spas. Hvergang dit Sind fyldes af onde Tanker, saa husk din unge, uskyldige Søster, og tænk paa, hvor harm og sorgfuld du vilde være, om Nogen krænkede hendes Uskyld, endog blot i Tanken.»

Han satte op den pudsigste Mine af Verden. Jeg saa, at han var bristefærdig af indvortes Latter; men han betvang sig og gav sig et ærgerligt, alvorligt Udseende.

«For Fanden, Fyr, hvad er det, du prater om? Jeg er jo ikke kommet Tøsen nær med en Finger. Hun er det slueste, mest drillevorne Stykke Fruentimmer, jeg har kjendt. Hun piner og plager, ja seigpiner mig, saa det er en Gru. Den ene Stund, ser hun paa mig med sine svarte Øine, som om hun vilde sluge mig med Hud og Haar, og den næste, bare jeg

vil trykke hendes Haand, farer hun op som en Hveps og vil stikke mig. Den Stivnakke! For mig maa du gjerne beholde hende, Far!»

Saaledes endte denne Samtale, som jeg kunde vide paa Forhaand, uden Resultat. Jeg havde kun opnaaet at blotte mig og vække Møllers Munterhed.

Han vedblev dog med sit Kurmageri. Ulla undveg ham behændig, idetmindste i vor Nærværelse. Hun viste sig rolig overlegen, undertiden en Smule drillende koket. Men denne Kamp hidsede Møller. Det var netop Jagtens Spænding og Lidenskab, han attraaede. Havde hun straks imødekommet ham, var han i samme Nu bleven kjed af hende og havde stanset Forfølgelsen.

Ligeoverfor mig var hun venlig og fortrolig, i høiere Grad end mod de øvrige, selv mod Møller. Hun betroede mig sine smaa huslige Bekymringer, naar Fruen havde været i ondt Lune, hun bad mig om Penne og Papir, hun laante Dickens' Romaner af mig, hun fortalte mig sine Indtryk af dette og hint; men hvergang Talen da hændelsesvis faldt paa hendes Familieforhold, taug hun, synlig forstemt. Hun havde megen Tillid til mig, kunde jeg godt mærke. Jeg opvartede hende heller aldrig med flaue Komplimenter, jeg bød hende aldrig Presenter eller Theaterbilletter; men hun følte nok, med Kvindens mærkelig skarpe Instinkt i den Retning, at der bag mit alvorlige, om end keitede Væsen laa mere oprigtig Hyldest end hos alle de Øvrige tilsammen.

Det var Skik i Forretningen, at den af Kontoristerne, som gik sidst, bragte Nøglen op i Kjøkkenet

til Husjomfruen eller Pigen. En Kvæld, da vidtløftig Korrespondance havde opholdt mig over Tiden, gjorde jeg dette, men traf Ingen. Døren til et Sidekammer stod aaben. Det var Pigeværelset; det saa jeg straks af dets tarvelige Indredning, et Par Stole, et umalet Bord, en Seng i Krogen, samt et lidet, ituslaaet Speil paa hvis ene Hjørne hang en hvid Morgenkappe.

Ulla sad der, ganske alene. Hun havde støttet Hovedet i den høire Haand, Haaret hang opløst i sorte, bølgende Masser ned over Skuldrene og den hvide Trøie; i den venstre, paa Knæet hvilende Haand holdt hun en Kam, og paa Bordet foran hende stod et lidet, aabent Toiletskrin. Hun havde øiensynlig været beskjæftiget med at udrede sit krusede Haar, men var under denne Beskjæftigelse falden i Tanker. Hun vendte Ryggen mod mig; hendes Ansigt dulgtes; men jeg kunde faa Øie paa det i det ligeoverfor hængende Speil. Fra Dørtærskelen, hvor jeg stod, bøiede jeg mig lydløst frem for at betragte det, men veg ved første Blik forfærdet tilbage. Var disse blege, lidende, vemodige Træk de samme, som jeg nys havde seet straale af Liv og Skjælmeri? De fine, buede Bryn havde trukket sig sammen i én grublende Rynke. Munden aabnede sig som til et Suk, og Øinene, der syntes mig dobbelt store og deilige i deres funklende Taareglans, stirrede sorgfuldt indad i Sjælens dulgte Verden, som betragtede de en Smerte, der ikke kunde læges og ikke vilde vige. Og tilslut trillede en stor Taare ned over den farveløse Kind; flere og flere fulgte lydløst efter, uden at hun gjorde Forsøg paa at tørre dem

bort. Jeg saa, hun havde stævnet sin hemmeligste Sorg Møde, hvad en Kvinde kun gjør, naar hun ved sig ganske alene.

«Ulla!» raabte jeg uvilkaarlig. Min Stemme forraadte en bævende Angest. Klangen af hendes Navn havde samme Virkning paa hende som paa en Søvngjængerske. Hun sprang fortumlet op, fór med Haanden over Øinene som voldsomt udrevet af en Drøm, ved hvilken Bevægelse Krøllerne, der brydsomt laa ned i Panden, faldt tilbage. Derpaa løftede hun sit Øie forundret spørgende mod mig.

«For Guds Skyld, hvad feiler Dem, Ulla? Er De syg? Er der gaaet Dem noget imod?»

Fuld af Deltagelse traadte jeg uvilkaarlig nærmere; men da rakte hun Haanden afværgende ud, dybt rødmende, idet hendes Blik gled prøvende ned over den lette Natdragt.

«Nei, kom ikke hid», bad hun, slog et Uldshawl om sine Skuldre, tog ned af Speilet den lille Kappe og gjemte deri sin brusende Haarfylde. «Lad os gaa ud i Kjøkkenet; der kan vi bedre tales ved.»

Hun smøg ud, foran mig. I Kjøkkenet herskede Augustkvældens Dunkelhed. Ilden fra Komfuren gav dog tilstrækkeligt Lys.

«De tror da, at jeg mener Dem det vel, Ulla?» Jeg talte sagte, dæmpet; jeg kunde ikke lade være at beruse mig i Synet af hendes ranke, svulmende Former, som det tynde Shawl kun slet dulgte. Hun svøbte sig tættere ind i det, og satte sig paa Kjøkkenbænken. Hun svarede mig ikke; hun var gledet

tilbage i sine forrige Drømmerier, havde maaske ikke engang hørt Spørgsmaalet. Komfurilden belyste stødvis og gjækkende hendes yndige, sammenkrøbne Skikkelse. Med de røde Ørendubber lignede hun en omflakkende Zigeunerpige. Jeg kunde ikke blive træt af at betragte hende. Omsider rev jeg mig med Magt løs, rakte hende Nøglen, og gik.

«Nei, bliv», sagde hun med befalende Ro, «jeg sad netop og tænkte paa Deres Ord, Gram. Ja, De er et ærligt Menneske, det har jeg følt fra første Øieblik. Jeg tror Dem, ja, jeg er forvisset om, at De mener mig det vel.»

Et varmt Blik rammede mig idetsamme midt i Hjertet.

«Sæt Dem der.» Hun pegte paa en Stol med megen Værdighed. «De kan trygt gjøre det. Fruen er ude i Selskab.»

Jeg maatte adlyde; jeg sad i spændt Forventning, med et Hjerte, der bankede saa høit og vildt, at jeg kunde høre det i Aftenstilheden.

Hun faldt paany tilbage i tankefuld Taushed. Saa sukkede hun.

«De vil vide, hvad der bedrøver mig? Ak, det er meget, Gammelt og Nyt; men De skal erfare en Del, det Nye. De vil kunne hjælpe mig. Jeg har et Spørgsmaal til Dem, et Raad at bede Dem om, et meget vigtigt Raad.»

Hun nølede; jeg følte, at hendes Ildblik streifede mig gjennem de lange, sænkede Øienhaar.

«Ja De er god og brav; De tiltalte mig straks.

De er ikke som de andre unge Fyre, der bare søger at lægge Snarer for en stakkers Pige.»

Hun slog Hænderne om sine Knæ, og saa drømmende ind i Komfurens hendøende Gløder.

«Hvad ved De om Møller?» spurgte hun pludselig, med en rask Vending imod mig, saa at Spørgsmaalet traf som en Pil. «Er han skikkelig, er han brav som De? Svar mig, men bare Sandheden!»

Jeg gjorde et forvirret Forsøg derpaa, men hun afbrød mig straks og sagde med fordoblet, sælsom Hast, idet hendes Bryst stormede saa volsomt, at hendes Tale lød stakaandet:

«Har De hørt alle disse leie Historier om ham? Man fortæller, at han har bedraget — nei, jeg tør ikke sige det igjen; det er altfor stygt! Ikke sandt, De synes om ham, De er hans Ven, det har han selv sagt. Der maa være noget Godt ved ham, siden De har sluttet Dem saa nøie til ham. De maa kjende ham som ingen Anden. Sig mig da Sandheden! Aa, jeg holder saa af ham, men jeg ved ikke, om jeg tør stole paa ham. De har selv seet, hvor jeg har staaet imod; men nu kan jeg ikke længer, nu kan jeg ikke . . .»

Forgjæves vilde jeg male min Sindsstemning i dette Øieblik. Hendes Ord kastede pludselig Lys over mit Hjertes gaadefulde Tilstand. Jeg havde hidtil ikke gjort mig selv Rede for mine Følelser. Nu saa jeg med grufuld Klarhed, at dette ikke var en almindelig Forlibelse, men at jeg elskede hende af hele min Sjæl, at jeg havde elsket hende fra første Dag, vi mødtes, at hun var mig saa

dyrebar, at jeg ikke kunde tænke mig en saadan Mulighed som at tabe hende.

Hun flettede nervøst de slanke Fingre ind i hverandre. Hendes sorte Øie hang forventningsfuldt ved min Mund. Jeg blegnede; mit Bryst blev saa trangt, at jeg drog dybt Veiret. Det suste som et vældigt indbrydende Hav for mine Øren og i min Hjerne, idet jeg sænkede Hovedet i Sorg. Hun, som ikke anede min skjulte Kamp, misforstod denne Bevægelse.

«Jeg er en respektabel Pige, Gram; det maa De ikke tvile paa. Møller vil naturligvis paa al ordentlig Maade forlove sig med mig og tage mig hjem med til sin gamle Mor, om hvem han har fortalt mig saa meget Godt. Han har lovet mig det . . . Men hvis han, som man siger, har en mindre god Karakter, hvis De tror, at han ikke vil gjøre mig helt lykkelig, o, saa sig det nu med engang, jeg beder Dem! Hele mit Liv vil jeg takke Dem derfor. De skal ikke frygte for mig; jeg er stærk; jeg har alt gjennemgaaet adskilligt, saa ung som jeg er.»

For en Sjælestrid jeg bestod, den værste i mit Liv! Sveden brød ud i store Draaber paa min Pande; mit Legeme rystede som i Feber.

Min Fremtids Skjæbne laa nu i mine egne Hænder. Med et Ord kunde jeg jo skaffe min Medbeiler afveien, og den drømte, den efterhigede Livsskat kunde maaske engang i Tiden ved ydmyg Ømhed vindes og blive min . . . Jeg kunde handle uden egentlig Samvittighedsnag; thi Møllers Sind var just ikke af den Art, der bedst sikrer den ægteskabelige Lykke. Alt

vilde friste, overtale og lokke mig til at øve et Bedrag; men snart vaagnede andre, mere ædelmodige Stemmer.

Jeg stod imod efter bedste Evne.

Kjendte jeg Møllers Inderste? Havde jeg gransket hans Hjerte? Hvem havde sat mig til Dommer over ham? Han gik maaske i disse Dage med de alvorligste Forsætter om at forbedre sig og føre et pletfrit Liv; maaske elskede han hende dybere og renere end Nogen vidste, og følte sit flygtige Væsen styrket og adlet af hendes Kjærlighed? Maaske hans spodske Ord kun var en Maske, hvorunder en kjærlighedsgjenfødt, og derfor blufærdig Sjæl dulgte sig? Han havde jo talt til hende om sit Hjem, om sin gamle, kjære Mor. Det var et godt Tegn.

«Nu?» hviskede hun aandeløs, medens Øiet keg ræd frem, som frygtede det at faa høre en Hjertets Dødsdom.

«Jeg . . . jeg tror det Bedste om ham . . . han er min Ven . . . ja, jeg tror, han vil gjøre Dem lykkelig . . .

Jeg vendte mig tilside for at dølge Stormen i mit Sind. Jeg hørte selv, hvor min Stemme skalv og gjenstridig udtalte Ordene.

«Tak,» sagde hun, dog mindre lidenskabeligt end jeg havde ventet, medens hun drog dybt Aande; «Tak, nu er jeg rolig!»

Jeg gik. Nede i Trappen stansede jeg. «Gram!» lød det ligsom klagende efter mig. I et Sprang var jeg tilbage. «Nei, det var ikke noget; gaa!» raabte

hun bedende og fløi ind i sit Kammer, hvis Dør hun stængte efter sig.

Fortumlet stod jeg ude paa Gaden. Møller strøg hastig forbi uden at bemærke mig i Dunkelheden. En Stund saa han speidende op mod Huset; saa aabnede han resolut Døren, fløitende en lystig Melodi.

Maaske hun selv havde sat ham dette Stævne?

Da jeg Dagen efter betraadte Kontoret, husker jeg, at mine Kamerater spurgte, om jeg var syg; thi mit Udseende var saa mat og medtaget efter en strid, gjennemkjæmpet Nat. «Aa, han feiler ingen Verdens Ting,» ytrede Møller med lystig Overlegenhed, «han sidder blot formeget inde og sturer istedetfor at ta' sig en liden Falderalla.» Og af denne tarvelige Spøg lo da allesammen.

Hvor ofte greb jeg mig ikke nu i forskende at betragte hans vakre Træk! Hvad boede der egentlig bag dette glatte Ydre? Havde jeg taget feil af ham eller ikke?

Omsider blev Tvilen for stærk. Jeg maatte endnu engang prøve ham, tale alvorligt med ham. Men paa Kontoret kunde det ikke ske. Der var hverken Tid eller Ro dertil. Altsaa besøgte jeg ham, hvad jeg sjeldent gjorde, en Aften paa hans Værelse.

Han var ikke hjemme; men da jeg vidste, hvor Nøglen hang, aabnede jeg Døren og satte mig ned for at vente paa ham. Hans Værelse var smukt, men uordentligt. Aabne Cigarkasser ved Siden af smudsige Slips og Manchetter; i Vindueskarmen laa en Dynge

gamle, brugte Balhandsker — han var en ivrig Danser — i Krogen stod et Par Fiskestænger og en Turiststok, og paa Gulvet laa en gammel Bulehat henslængt. En Komodeskuffe stod halvt aaben og viste Papirer og Breve. — Hvad der glædede mig at se, var, at der i Vinduerne fandtes velpleiede Blomster, en Gyldenlak, en Rose og en Reseda. Atter et godt Tegn, tænkte jeg, og indaandede deres Duft med Behag. Den, som elsker sin Mor og elsker Blomster, kan ikke være ganske fordærvet!

Nu havde jeg ventet en Time. Han kom ikke. Jeg undersøgte imidlertid hans Bogreol, men fandt, foruden Bjørnsons Verker, som jeg nu ikke var i Stemning til at nyde, intet, som behagede mig. Det var Handels- og Skole-Værker mest, en Nodebog, nogle smaa Piecer, der gav «Anvisning til at spille Wist og Lhombre,» samt «Undervisning i god Selskabstone,» og tilslut «Greven af Monte Christo». Møllers Bibliothek gav i det Smaa en net Afspeiling af ham selv — det bød, som han, intet Holdepunkt.

Jeg gav mig til at betragte Fjorden, der med sine mange Seilere laa og spillede i Aftensolens sidste Farveskjær, jeg betragtede den mekanisk, min Sjæls Øie saa noget andet, Ullas blege Ansigt, der steg op for mig som i en Sky af Taarer, medens de lukkede Læber syntes at bede: «Raad mig, hjælp mig!» — Træt var mit Legeme af Dagens Arbeide, træt var min Sjæl af Sorgens og Tvilens nagende Tanker; uvilkaarlig lænede jeg mig til Bordet, med Hovedet hvilende paa

Armen, og lod nu Tankernes Garn floke sig sammen, saameget det vilde. En ung Pige sang i Sideværelset; men denne Lyd, som nu særlig mishagede mig, døde omsider hen i Stilheden.

Pludselig fornam jeg et stærkt Slag paa min Skulder. Jeg fór op og gned mine Øine. Jeg havde sovet, jeg ved ikke hvorlænge. Møller stod foran mig med et gnavent, forbauset Ansigt.

«Er det dig, Gram? For Pokker, hvad vil du her ved Midnat? det er jo ganske mørkt. Er det kanske noget fra Principalen?»

«Intet, slet intet. Jeg vilde blot se ind til dig ikvæld og passiare lidt med dig. Du var ikke hjemme; jeg ventede og ventede og faldt imidlertid i en liden Søvn.»

Han lo godmodig og tændte Lampen. «Vel, Gamling! men sid dog ned i Sofaen og gjør dig det mageligt Saa ja! En Cigar!» — han tog frem sit Etui.—«Hvad? De er meget gode, Principalen har dem ikke bedre; de koster 5 Spd. Kassen netto.»

«Ikke nu! en anden Gang!» svarede jeg.

Han satte paany op den grætne Mine. «Det er vel ikke noget Alvorligt alligevel,» sagde han mistroisk; «jeg er saa kjed af det Alvorlige. Kanske du vil «praie» mig for de 10 Spd. jeg skylder dig. Men ved Gud, jeg eier ikke en Daler nu. Du skal tro mig, Gamling, paa mit Ord. Mor fik idag den sidste.»

«Jeg har slet ikke tænkt paa at kræve dig.»

«Det var godt. Du, Far, har ogsaa god Raad. Din Far har nok lidt paa Kistebunden, haha?» Han

lo og gik atter over i en spøgende Tone. «Vil du tro, at i hele Kvæld er jeg bleven jaget som en lumpen Hund blot for en ussel Skrædderregnings Skyld. Men hvor jeg narrede ham, den stakaandede Skrælling af en Mester! Hahaha! Jeg gik ind i flere kjendte Huse, og lod ham, som ikke anede, at jeg fløi ud en Bagport, patrouillere udenfor og vente paa mig i timevis. Ha-haha! Det var kosteligt!»

Møller slog sig med ustyrlig Latter paa Knæet.

Jeg ventede, til hans Lystighedsanfald var gaaet nogenlunde over; da spurgte jeg, idet jeg fæstede mit Blik prøvende paa ham:

«Har du talt med Ulla ikvæld?»

«Ja igaarkvæld!» Hans Øienbryn trak sig let forundret sammen. Han udstødte af sin Cigar en stor Røgsky, hvis blaa Ringe hans Blik fulgte med paataget Ligegyldighed. «Men hvorfor spørger du om det?» tilføiede han.

«Fordi,» sagde jeg saa mildt, jeg kunde, idet jeg lagde min Haand paa hans Skulder, «fordi jeg holder lidt af baade dig og Ulla, og saa gjerne vilde vide Eder lykkelige. Man har sagt mig, at du er forlovet med hende. Er det sandt?»

«Forlovet!» — Han dreiede Cigaren mellem Læberne — «du ta'r nu alt saa høitidelig, du Gram! Du er saa grøn i slige Sager, trods din Alder af 26 Aar.» Han saa grundende op i Taget. «Nuvel da, lad mig tilstaa det,» tilføiede han hastig, med smilende Alvor, «jeg er forlovet; jeg har virkelig begaaet den Daarskab at elske en Tjenestepige, og vil begaa den

endnu større: at gifte mig med hende. Det er en Mesalliance.» — Han trak paa Skuldrene. — «Mor vil faa Krampe og tale om sin Onkel, den høifornemme Major; men det faar være det Samme. Hvad gjør man ikke for en Ullas Skyld?»

«Du elsker hende altsaa høit nok, Møller, til at ville vælge hende til din Hustru?»

Han trak paany Øienbrynene umærkelig sammen.

«Ja, javist! Imorgen vil jeg kjøbe Ringe, og saa er jo alt klappet og klart — men du sider saa taus, Mand, saa taus og alvorlig, som om jeg havde fortalt dig om en Begravelse istedetfor om et vordende Bryllup. Du skal faa skrive Sangen; man fortæller jo, at du har poetisk Begavelse . . . haha! Ja, jeg faar en Kone, som Enhver vil misunde mig. Du skulde blot vide, hvor yndig, hvor klog hun er; naar man hører hende tale, er det en ren Lyst. En Spids af hendes Lillefinger er mere værd end alle fornemme Damer tilsammen! Og hendes deilige Figur. Ah!» — han kyssede smægtende paa Fingeren. — «Men du sidder fremdeles saa taus, Gram, du hører vist ikke, hvad jeg siger. Vil du ikke gratulere mig?»

Han rakte Haanden frem.

«Af mit ganske Hjerte, Møller,» svarede jeg og trykkede den. Hans smukke blaa Øine havde et saa oprigtigt og drømmende Udtryk just nu. «Af mit ganske Hjerte. Der skal Mod til at bryde med Fordomme, med en familiestolt Mor for sin Kjærligheds Skyld; men dette Mod beviser netop Kjærlighedens Styrke og Inderlighed. Held for Dig, Held for hende, Møller!»

Min Bevægelse truede med at løbe af med mig; jeg forlod ham hurtig for at skjule den, forlod ham som en vaklende, hjertegammel Mand. Det hamrede i min Pande, mine Øine smertede mig, og Brostenene vippede under mine Fødder. Et par enlige Stjerner skinnede blegt paa den høstlige Augusthimmel. Jeg saa mod den, jeg saa mod Stjernerne, og følte pludselig en varm Taare paa min Kind.

Aa, hvor Livet kunde være deiligt! Aa, hvor Livet var tungt!

Nu var Ulla for stedse tabt for mig.

Men burde jeg klage? Skulde min Kjærlighed besudles af Egoismens forpestende Aande? Hun, den Elskede, blev jo lykkelig! det var Hovedsagen, lykkelig — uden mig. Hun elskede Møller, og han hende varmt og trofast. Hvad vilde jeg da mere?

I fire Uger efter denne Kvæld holdt jeg Sengen. Disse vekslende Sindsbevægelser havde været mig for mægtige. En heftig Feber angreb mig, og da jeg omsider bedredes og stod op, var Doktoren alvorlig bekymret for mit Bryst og foreslog, jeg skulde drikke Tran. Men jeg har altid hadet Medikamenter og lod Tranflaskerne staa i Ro i Skabet. En Dag, et Aar mere eller mindre af Livet, hvad gjorde det nu?

Mine Kamerater viste mig megen Kjærlighed, da jeg atter indtog min Plads paa Kontoret. De søgte paa alle Maader at lette mig mit Arbeide, under Foregivende af, at jeg endnu var for svag. Møller var en af de varmeste. Han havde under min Sygdom

flere Gange hørt til mit Befindende. Ved Gjensynet nu greb han begge mine Hænder, rystede dem hjertelig, og saa mig med deltagende, underlig glinsende Øine ind i mit udmagrede Ansigt. Han var altid Stemningens Menneske.

«Vi var saa ræd for, at vi skulde miste dig, du! Vi har savnet dig saa meget. Du gjorde det altid saa hyggelig her paa Kontoret.»

Om de ti Spd., som jeg nu virkelig trængte til, talte han ikke et Ord, hverken da eller siden paa Dagen; og jeg, der altid har været en stor Tosk, havde ikke Mod til at fordre dem, især nu, da han var saa venlig og hjertelig.

Man fortalte, at han og Ulla nu var offentlig forlovede, og at han, naar Ulla havde Lov, spaserede med hende gjennem de mest befærdede Gader, uden at bryde sig om Folkesnakket. Jeg syntes, der var noget Stort heri. Min Tillid til ham steg betydelig. Han voksede formelig i mine Øine. Jeg tror endnu, at selv om Ulla dengang havde kunnet elske mig, halte Stakker, vilde jeg ikke havt selvfornegtende Dristighed nok til saaledes som Møller at trodse Opinionen og presentere hende som min Brud for hele Verden. Jeg er for sky af mig. Men Møller var altid meget ligegyldig for Andres Mening, desværre ogsaa i Tilfælde, hvor han som den noble Mand ikke burde være det.

Ulla mødte jeg om Morgenen paa Trappen. Det Første, mit Øie søgte, var hendes høire Haand. En fin Guldring blinkede paa den.

Hun saa længe paa mig med de deilige Øine dunklede af Taarer.

«Gud bevare mig, hvor De har forandret Dem, Gram! . . . De maa have lidt meget», hviskede hun.

«Mere end De tror», svarede jeg med lidenskabelig Smerte, glemmende mig selv. «Men vi har undertiden godt af Lidelse», tilføiede jeg roligere, «den gjør os mindre egenkjærlig, mere god og medfølende. Den aabner vort Øie for Andres Kummer, som vi tidligere kun brugte til at maale vor egen Glæde med.»

Hun nikkede tankefuld. Med Bæven mærkede jeg, at ogsaa over hendes fine Ansigt laa en grublende Skygge af Sorg.

«Ja, nu er De vel tilfreds, Ulla — ganske tilfreds?» Jeg pegte paa Ringen. Hun førte den til Munden og kyssede den. Det var hendes Svar. Saa forsvandt hun paa Fruens gjentagne Ringen.

Næste Gang, jeg mødte hende, havde hun samme vemodige Udseende. Jeg tillod mig at spørge hende, om der var kommet noget iveien mellem hende og Møller.

«Ja, jeg er vred paa ham», svarede hun bedrøvet, «fordi han ikke, som han har lovet, fører mig hjem til sin Mor. Hun er saa stolt, siger han, og hun maa faa Tid til at komme i forsonlig Stemning; men jeg er vis paa, at hun vilde holde en Smule af mig, bare jeg først kom sammen med hende. Og dertil plager han mig med allehaande Spørgsmaal om min Fortid, ligesom han var en Politimester. Uh!» — hun gjøs — «Jeg kan jo ikke svare paa alt, om jeg end vilde. Der er

Noget i mit Liv, noget Uhyggeligt, som altid maa — — men hvorfor taler jeg med Dem om dette? Jeg gjør Dem jo ganske forskrækket. De skulde blot selv se Deres komiske Ansigt.»

Hun lo høit.

«De tror da vel ikke, at jeg har gjort noget Galt?» Hun lo endnu høiere, idet hun strøg det store, krusede Haar tilbage fra Panden; men jeg fandt, at Latteren ikke lød saa ganske naturlig.

«Jeg tror, De er en høihjertet Pige, Ulla, det ved De fra før. Men stakkers Møller! Denne Mistænksomhed vil forbitre ham Livet.»

«Nei, sig ikke det — det gaar snarere over end Nogen tænker. Jeg kjender ham godt. Han holder ikke længe fast ved en og samme Tanke. Han vil glemme disse kjedelige Spørgsmaal.»

Hun anede ikke, hvor dybt Følgerne af denne Karakterens Flygtighed kunde ramme hende selv, hendes unge, haabefulde Kjærlighed; men jeg tænkte derpaa og sukkede.

Det kunde ikke længer dølges; enhver af os bemærkede det. Forholdet mellem Ulla og Møller kjølnede. Hvem af Parterne der bar Skylden derfor, vidste vi ikke. Møller besøgte hende sjeldnere og tog hende sjeldnere med paa Spaserture; han var imidlertid ligesaa lystig som før og fløitede uafbrudt ved sit Arbeide, naar Principalen ikke var tilstede; Ulla derimod sneg sig sky omkring som et Barn, der er bleven forurettet, men ikke kan eller vover at forsvare sig.

Omsider betroede hun mig sin Skuffelse. Det var en Kvældstund, vi mødtes udenfor Byen, hvor hun hos Gartneren havde kjøbt adskillige Havesager til Huset. Langsomt spaserede vi ned igjennem den ensomme, halvdunkle Allé, der førte tilbage til Byen. I Begyndelsen var hun taus; da dreiede jeg med Flid Talen hen paa Møller.

«Jeg ser ham saa lidet nu», ytrede hun med et let Suk. «Han er optaget i Selskabslivet og har saameget at bestille paa Kontoret, siger han. Dette ved jeg og; men det er ikke Grunden. Brød han sig virkelig om mig, fandt han altid Stunder til at tale med mig. Aa, naar jeg husker, hvordan det var før — da kom han altid, sent og tidlig . . .»

«Nu maa De ikke være ubillig, Ulla! Naar vi har travlt paa Kontoret, er det ikke saa greit at slippe bort. Godt, at De ikke har andet at bebreide ham!»

Hun smilte modløst. «Tror De ikke, at jeg selv længe nok har taget ham i Forsvar mod ham selv, førend jeg begyndte at slippe Troen paa ham. Jeg anstillede Sammenligninger mellem ham og . . .» Hendes Blik, der havde hvilet paa mig, trak hun hurtig tilbage. — «Ja, jeg ser grant Sandheden», vedblev hun med sælsom Iver. «Jeg er for simpel for ham, der er saa fornem og vant til de fine Damers Smil; jeg er ham for simpel, for ringe, for fattig! Jeg maatte være blind, om jeg ikke mærkede det. Under allehaande Paaskud har han fremdeles afholdt mig fra at besøge hans Mor og Søstre. Og naar vi spaserer sammen — det er det mest Ydmygende — fjerner han sig nogle Skridt fra min Side, hvergang han møder sine fornemme Be-

kjendte; bare fordi, det skal se ud, som om vi var fremmede for hinanden. Han skammer sig ved mig, det er Sagen, han holder ikke rigtig af mig!»

Hun saa mørkt mod Jorden, maaske for at skjule en Taare. Mit Hjerte blødte for hende. Harmfuld ved Tanken paa Møller bed jeg mig i Læben.

Vi var nu komne ind i Byens Hovedgader, mellem alle de nye, offentlige Bygninger. Ulla blev pludselig aldeles askegraa i Ansigtet, Øiet fik et skræmt, flagrende Udtryk, og hun rystede fra Top til Taa.

Vi passerede netop Distriktsfængslet.

«Er det ikke Tugthuset?» Hun greb mig haardt i Armen, hæst hviskende. Derpaa gjøs hun atter ved Synet af de steile, graa Murstensvægge, hvis smale Vinduer var forsynede med Jerngittere.

«Jo», svarede jeg, gjættende Grunden til hendes Skræk. Jeg vidste jo, hun havde den blødeste Følelse.

«De Stakler», mumlede hun. «Uden Sol, uden frisk Luft! De Stakler, hvorledes kan de dog udholde det?»

Og hun ilede bort uden Farvel.

Møller holdt nu ganske op med sine Visitter hos Ulla; han undgik næsten at være sammen med hende. Hun derimod gjorde sig nu allehaande Erender ned paa Kontoret for at faa et Glimt af ham. Oftest henvendte hun sig til mig, men hendes Blik, syntes jeg, søgte ham. Møller nikkede blot nonchalant til hende, — undertiden anstillede han sig saa fordybet i sit Arbeide, at han ikke mærkede hende.

Længe kunde jeg ikke være rolig Vidne til dette spændte Forhold. Jeg bebreidede Møller med Vennens Ret hans kolde, uforskammede Opførsel. Jeg talte dæmpet, tilsyneladende rolig, ingen bitre, anmassende Ord. Men da faldt der medet noget for mig Fremmed over ham. I de jomfrublaa Øine steg der op et hvast Glimt.

«Nei, hør nu, Far,» sagde han i en impertinent Tone, «hold nu engang op med det Vrøvl; thi nu begynder du at kjede mig, forstaar du? For Fanden, hvad rager vore Sager dig? Med hvad Ret blander du dig altid ind i mine Affærer? Er du sat til Formynder over mig, eller indbilder du dig maaske, at de Par lumpne Dalere, jeg skylder dig, altid skal virke paa mig som en Mundkurv? Værs'god. Der er de!»

Til min store Forundring aabnede han, der ellers aldrig pleiede at tilbagebetale saakaldte «Laan», sin Portemonnaie, og rakte mig, eller rettere kastede paa Pulten med en flot Bevægelse, en Tidalerseddel. Jeg sagde ikke et Ord, men stak Seddelen rolig i min Lomme. «Tak, Møller,» sagde jeg efter en Pause, «den kommer vel med; thi det er kostbart at være syg. Jeg har en Doktorregning og andet at betale.»

Der steg en let Rødme op i hans Kinder. Det var, som om en Følelse af Ædelmod bruste op i ham.

«Det var min Pligt at takke dig, Gram.» Han stammede lidt i det, og saa ned. «Du har altid vist dig fra den noble Side ligeoverfor mig. Og derfor har jeg ogsaa havt en Klat tilovers for dig. Men med Ulla skal du ikke plage mig, hører du? Jeg skal nok

selv klare det,» og saa smækkede han sin Pult igjen og gik, da det nu var Middagstid.

Af Principalen blev han næste Dag beordret til at foretage en liden Forretningstur nordover. Jeg erfarede, at han havde været hos Ulla og bedet hende Farvel og da været meget kjærlig og opmærksom.

Havde mit Ord alligevel virket? Ulla saa tilfredsere ud end før.

Saa kom en Høstdag i September, en stille, deilig Dag, som jeg aldrig skal glemme, om jeg end bliver noksaa gammel. Ikke fordi der hændte noget Særligt den Dag, at den er knyttet til nogen stor, for mig afgjørende Begivenhed — blot derfor, at der i mit Hjertes Erindring hviler over den en vidunderlig, farverig, ubeskrivelig Stemning. Hvergang jeg tænker paa den, hvad jeg ofte gjør, er det altid i en vis Forbindelse med Duften af nyslaaet Hø og matrøde Glimt af Septembersolen henover de løvbrune, mod den blaa Himmel skarpt tegnede Fjelde.

For mig har altid Høsten havt en eiendommelig Tiltrækningskraft ligefra Barndommen af, da vi i de skumrende Kvælder glædede os til Lampen og Billedbogen. Der er noget ved denne Aarstid, som alle de andre savner, og som fortryller hele min Sjæl, noget mildt Tungsindigt, noget drømmende Anelsesfuldt, noget hvilende Roligt, der peger tilbage paa en sluttet, veludført Gjerning, samt noget lyttende Høitideligt, hvilket jeg ikke finder Ord for, men hvis Stemning suser om mig som Musik.

Disse stilt dryppende Blade, der falder som et farvebroget, bevægeligt Tæppe over Veien, Vindens stødvise Legen med det, Rognebærtræets purpurrøde Klaser, omkredset af sorte Troster, — Skogstammerne, Furuens kobberrøde, Askens klippegraa, Granens grønligbrune, samt Birkens hvide Stammer, der nu, berøvet for en Del sin bølgende Løvpragt, viser klarere sine høie, slanke Former, — Markens brune Farve med de opsatte gyldne Neg, de tørre, med Løv og overmodne Hasselnødder bestrøede Veie, Sjøens lysfattigere, men mere intensive Blaa, Himlens frosne Klarhed — alle disse Høstminder tilsammen danner en vemodig Harmoni, der gjenklinger i Sjælen, længe efter at Vinteren har bredet sit hvide, istunge Pragtsvøb udover Naturen og jævnet dens smukke Eiendommeligheder.

Jeg var sammen med Ulla denne Dag, en Søndag, paa en liden Landtur. Hun havde selv tilbudt mig at være hendes Kavaler. «Det kan vel Møller ikke have noget imod», mente hun; «nu da han er borte, maa De, hans bedste Ven, være hans Stedfortræder.» Og hun smilte mod mig.

Lykke over al Lykke! En hel Søndag sammen med hende; vi to alene! Uforstyrret af alle Andre.

Vi vandrede en hel Mil fra Byen til en deilig Plet, hvorfra vi kunde se Havet.

Hun var saa lys, saa venlig, saa barnlig fornøiet den Dag. Hendes Øie glimrede omkaps med Morgenduggen paa Blomsterne, da vi begyndte vor Vandring.

«Vi vil ikke tale om noget Sørgeligt idag,»

sagde hun, «heller ikke tænke paa det, hører De? Idag vil vi være glade og more os ligesom Børn, der er slupne ud af Skolen. Vi vil glemme alt, ja altsammen,» hviskede hun ved sig selv, og strøg Haanden over Panden, som om hun bortjog en saar Tanke.

«Ja, jeg vil glemme,» gjentog jeg i mit stille Sind. «Idag vil jeg glemme, at hun tilhører en Anden. Jeg har Ret til denne Glædesstund, jeg har kjøbt den dyrere, end Nogen ved, og jeg vil ogsaa nyde den i fuldeste Maal — for første og sidste Gang!»

Vi spaserede langsomt ind i den nærliggende Birkeskog. Et og andet Blad faldt susende til Jorden og berørte ofte i Faldet vore Hoveder, og Sjøen der borte kunde vi høre i Stilheden drage sit mægtige, skvulpende Aandedrag. Hun skred nynnende henover Stien, hendes hvide Kjole lyste mellem det dunkle Løv og de fine Stammer, der rettede sig slanke iveiret som Søilerader i en Kirke.

Om Halsen havde hun et Perlebaand af Koraller, den simple brune Straahat bar hun legende paa Armen, om det bare sorte Haar havde hun skjødesløst snoet et rødt Silkebaand, og hist og her havde hun smykket det med de purpurrøde Bær af Rognetræet, hvilket klædte hende vidunderlig smukt.

Jeg gik taus ved hendes Side, lyttende til hendes Stemmes melodiøse Klang. Solen spillede saa smukt mellem de hvide Træstammer, kastende Streiflys ind i Skogens Indre, over afmeiede Enge, over frisk Græsbund, der alt efter Solens Lune klædte sig i lysegrøn

Silke eller i skyggefuldt, mørkegrønt Fløil. Løvet raslede og suste, og Sjøen svarede i samme Tone.

Jeg var saa lykkelig i Øieblikket, at jeg ikke fandt Ord.

Løvets hemmelighedsfulde Hvisken satte ligesom Melodi til mit eget Hjertes forborgne Digt, Sjøens kaldende Stemme sluttede sig til. Det Hele gled omsider for mig over til en uendelig Kjærlighedssang, en mægtig Hymne over Guds Godhed, der havde skabt denne deilige Natur med Skog og Sjø, og skabt hende, Naturens Ypperste, der som en legemliggjort Skjønhedsdrøm lyste ved min Side, med Morgenrøden fængslet paa sin brune Kind, med Solglansen i sit funklende Øie, og med hele Høstdagens Svulmen og Farveglød over den yppige, sydlandske Skikkelse. Jeg skalv for, at hun skulde opdage, hvilket Overmaal af Velbefindende og Fryd hun i denne Stund ubevidst skjænkede mig; bange for at hun da skulde straffe den Anmassende ved at forsvinde som Feen i Eventyret.

Nu og da bøiede jeg tilside en nedhængende Gren, der truede med ublidt at berøre hendes Ansigt, eller jeg befriede med klodset Haand hendes Kjole fra en Busks eller Trærods ødelæggende Greb, og hun takkede mig med et Smil om Mund og Øie, saa glad, som jeg ikke før havde seet hende. Da vi saa kom ud af Skogens Skygge, og Veien, et udtørret Elveleie, spærredes af store Stene, bød jeg hende varsomt Haanden for at lede hende. Hvor trofast hun tog den, og hvor varmt hun holdt den! Alt Snerperi var fjernt fra hende.

Hvergang vi passerede tunge Bakker, blev hun

tilsyneladende træt og forlangte, at vi skulde hvile os paa Høstakkerne, der stod som store, graagrønne Bikuber langs Veikanten. Hun træt! Hun kunde sprunget lange Strækninger uden at hvile. Sagen var, at hun havde min stakkers Fod i stadig Erindring. Atter et fint Træk blandt de mange paa hendes gode Hjertelag!

Vi saa den hvide, idyllisk beliggende Præstegaard titte frem mellem Kaprifolium og Løvtræer, som et stille Asyl for landlig Hygge og Ro. Et lidet Duehus stod ved Siden. Hele Dueflokken sad og solede sig paa Taget.

Ulla betragtede Scenen med underlig tankefulde Øine, idet hun hvilte paa Høstakken, med sin lyse Kjole omhyggelig bredet ud, at den ikke skulde krølles.

«Hvor man kunde ha' Lyst til at bo paa et saadant Sted . . . her er saa fredeligt, saa stille», hviskede hun. «Jeg indbilder mig, at de Mennesker, som bor derinde, ikke har nogen forfængelige, unyttige Ønsker . . . De er rolige, glade og tilfredse . . . de gaar i Seng efter Dagens Stræv med god Samvittighed . . . de har intet at angre, intet at frygte», tilføiede hun, og det gamle, tungsindige Udtryk fløi i Sekundet som en kold Sky henover de varme, smukke Træk.

«Men vi lovte jo hinanden at være glade», raabte hun i en anden, freidig Tone. «Godt, vi vil være det. Ingen utilfredse Grublerier! Øieblikket leve!»

Hun kastede med det samme en Haandfuld Hø spøgende henover mig og lo med rigtig Barnejubel over den komiske Maade, hvorpaa jeg modtog den uventede

Salve. Jeg kastede igjen en Haandfuld paa hende, og hun var ikke sen med at besvare Udfordringen. Der opstod paa denne Vis et fuldstændigt Bombardement med Hødotter. Hun maatte først give tabt; for mine Projectiler antog tilslut Størrelsen af hele Stakke. Hun laa næsten begravet under det lette, duftende Tæppe. Stakaandet, smilende, ikke ulig en Havfrue, idet hendes Hoved hævede sig op af Høhavet, bad hun om Pardon og erklærede sig overvunden. Jeg gav hende Haanden som Tegn paa Forsoning og reiste hende op. Hun lo og rystede Støvet af sit Haar og sin Kjole. Jeg havde i den hidsige Kamp ganske glemt at skaane dens Hvidhed og Glathed.

«Men hvordan er det, De ser ud? De er jo mere støvet end jeg!» raabte hun pludselig, og førend jeg ret vidste af det, var hun begyndt med at børste mine Klæder og nappe Straaene af mit tykke Haar, og herved kom hendes varme Haand tilfældigvis i Berørelse med mine Kinder og min Hals. Jeg vovede ikke at røre mig af Pletten; jeg følte, hvorledes Blodet i Bølgegang bruste mig til Hovedet.

Idetsamme mødte jeg hendes Øie — og sitrede.

Det hvilte paa mig med en tilsløret Glans af smeltende Ømhed, et eiendommeligt Udtryk af vemodigt Drømmeri. Der laa paa engang et Løfte og et tilbagetrængt Spørgsmaal i dette underfulde Blik. Men hvad var det, hun skjænkede mig i denne Stund, hvad var det, hun vilde sige, og dog ikke turde, ikke maatte . . .?

Men jeg havde i min Sindsbevægelse drømt det

altsammen? Da jeg i næste Sekund saa op, stod hun der smilende rolig, idet hun med en skjælmsk, næsten drillende Mine truede mig med Fingeren.

«Ved De, Gram, at De idag har været høist uopmærksom mod mig?» Hendes Stemme lød udfordrende sikker, ikke et Spor af Skjælven deri — ja, jeg maatte have drømt! «Først takker De mig ikke for mit besværlige Arbeide med at børste Dem, men staar der som en ubevægelig Støtte. For det Andet har De idag travet omkring med mig paa Kryds og Tvers, uden at byde mig en Forfriskning. De ved, at jeg ikke vilde tage Nistekurv med for at undgaa at henføres til «Plaserfolket». Hun smilte. «Skal vi ikke gaa ind i den Bondegaard, vi ser der borte, for at faa lidt Melk? Hvad siger Herren til det Forslag? Jeg er baade tørst og sulten.»

Leende, stammende maatte jeg afbede min Forglemmelse. I min Henrykkelsesrus havde jeg ganske glemt, at vi fra Morgenstunden af havde vandret om uden at nyde noget.

Vi nærmede os Gaarden og traadte ind i Stuen. Konen var ikke hjemme; men Eieren, en ung, søvnig udseende Bonde fandt vi straks. Ulla pratede med ham, og det var mærkværdigt at se, hvorledes hans dorske Flegma tøede op under hendes Smils Indflydelse. Med en løbende Hast fremsatte han, hvad Huset formaaede af Melk, Brød og Spegekjød, stansende undertiden midt i Arbeidet for at kaste et stjaalent, beundrende Blik paa hende. Jeg kunde mærke, at ogsaa

paa hans sløve Sind havde hendes Skjønhed udøvet sin sædvanlige ufeilbare Virkning.

Han gloede som en Ko paa hende med sine Melkevands Øine, medens hun ordnede den indbragte Mad paa Bordet, og som den nydeligste Husmoder syslede om i Stuen. Hun lagde for Dagen en unødvendig, men høist yndefuld Travlhed; med opsmøgede Manchetter, der viste de runde, stærke Haandled, vaskede og tørrede hun de ikke ganske propre Hornskeer og Knive. Det var, som om hun altid havde kommanderet i dette trange Rum, saa sikkert tilrette fandt hun sig.

Ogsaa jeg betragtede hende ismug! Hvor ofte havde jeg ikke i lange Høstkvælder udmalet mig et stille Hjem, hvor en yndig Hustru svang det milde Scepter, legende, rosenkindede Børn sprang omkring og slog de smaa, runde Arme om mine Knær, naar jeg træt af Dagværket vendte hjem, medens hun, deres unge, deilige Mor stod i Døren med Vedbenden, bød frem sin smilende Mund til Velkomst, tilhviskende mig, at hun den hele Dag havde længtet efter mig . . .

Nu hildedes jeg paany i disse gamle, sødt gjækkende Drømme. Den hjemlige Scene udbredte sig foran mig. Bondens snevre Stue udvidede sig pludselig til et stort, lyst Værelse: mit Hjem, og hun, som syslede der med denne Mildhed, denne Ynde i hver Bevægelse, var min Elskede, min Hustru; jeg var hendes Ægtefælle. I næste Øieblik vilde hun springe mod mig, stryge mig over Haaret og sige: «Kjære Mand, Bordet er færdigt.»

«Hvad sidder De nu med halvt tillukkede Øine

og grubler over? Kom og spis. Taflet er serveret.» Ulla lo, idet hun trak ned sine Manchetter. Jeg fòr op som i Søvne, og frembød nok et ganske løierligt Ansigt.

«Aa, jeg drømte bare noget dumt Tøi, noget, som aldrig vil realiseres . . .»

«Sig ikke det! Hvad var det om?»

«Noget, som De ikke bør vide.»

«Saa?»

Hun rødmede let, som om hun gjættede min Tanke og ærgrede sig over, at hun uforsigtig havde udspurgt mig.

«Men nu har vi sandelig ikke Tid til at drømme,» vedblev hun muntert, «nu vil vi spise og det dygtigt. «Foruden Øl og Mad er Helten ingenting»! De hører, at jeg har læst Wessel? Aa, jeg er en meget dannet Tjenestepige!»

Hun lo paany og stak med komisk Høitidelighed Hornskeen ned i Melkeringens hvide Flade.

I det bedste Humør indtog vi da vort simple Maaltid; men aldrig har fine Retter smagt mig bedre end disse landlige Delikatesser, som Ulla havde anrettet og omkranset med Løv, hvorved Bordet fik det festligste Præg.

Vi hvilte os en Stund efter Maaltidet; saa drog vi styrket videre mellem høie Fjelde, henover de høduftende Marker, der laa der gyldenbrune i Eftermiddagssolens Skin. Ulla fandt en stor Fornøielse i at prøve Ekkoet. Med sin vakre Stemme haukede hun, saa det ljomede i Klippevæggen. Naar Ekkoet svarede rigtig tydelig, klappede hun i Hænderne. Jeg fulgte

Eksemplet, raabte høit hendes Navn, der, gjentaget af Fjeldene, rullede klagende hen gjennem den stille Dal. Hun lyttede med et overrasket Smil. «Aa, jeg føler mig saa lykkelig nu,» sagde hun inderligt, «men det er da ogsaa en mærkværdig vakker Dag. Se hist, hvor Solen leger paa Fjeldtoppen; nu gaar den snart ned!»

Kvælden nærmede sig.

Vi satte os paa Græsvolden. Dalen aabnede sig i Syd. Der laa Fjorden i hendøende Solglans, dens skogklædte, ligesom svømmende Holmer speilede sig nedi med et roligt, varmt Farvespil; de her ikke synderlig høie Fjeldrygge strakte sig til begge Sider bølgeformig henover, brunviolette af Eneren og Lyngen, medens en Eneboer af Birk eller Furu stod luende paa en fremspringende Fjeldknat og modtog Dagens sidste Solbad. Og yderst i det Fjerne bag disse mystisk-blaanende Strækninger, hvoraf Fantasien saa let danner et Eventyrland, glimtede en sølvklar Stribe. Det var Havet.

Ulla, der hidtil havde været saa munter, blev igjen taus og drømmende. Med tilbageholdt Aandedræt, med Haanden skyggende for Øiet, stirrede hun udover, fortabt i Høstkvældens vemodige Skjønhed. Jeg saa afvekslende paa hende og paa den indslumrende Natur, der som en mørkegrøn Baggrund fremhævede hendes Billede. Uvilkaarlig randt mig ihu Sagnet om Huldren, der sidder ene i Fjeldnaturen, ved sine vemodige Lokketoner dragende den ubesindige Unggut til sig, og jeg undrede mig nu ikke længer over, at Gutten fulgte og foretrak Livet i det mørke Fjeld med

den deilige Kvinde, fremfor at leve i Dalens Fryd og Solglans — uden hende. Nu vidste jeg selv, hvad Kjærlighed var! Fulgte jeg ikke allerede Huldrelokken? Jeg havde jo dysset min Samvittighed i Søvn, jeg stjal fra Møller disse søde, hemmelige, minderige Timer.

Solen sank. Der fór i samme Sekund som et taust, kjæmpestort Vingeslag henover den hele Natur, der laa sælsomt lyttende, ligesom den endnu ikke var fortrolig med dette daglige Under. Himlen sitrede endnu en Stund i kobberrød, flagrende Efterglans, saa bredede Skumringssløret sig stille udover.

For en hellig, gribende Stilhed! Ingen Fugl oplod sin Røst, Vindens Sus døde hen i Løvet, og Bølgerne lagde sig trætte mod den aabne Strand lig indslumrende Børn til Moderfanget. En Kobjelde klang monotont fra Aasen og taktfaste Aareslag fra Sjøen; men disse dæmpede Lyd bidrog kun til at gjøre den dybe Stilhed føleligere.

Ullas Øine havde en næsten forklaret Glans. Om Munden bævede et Drag af stærk Vemod.

«Hvor det minder,» hviskede hun ved sig selv, «hvor det minder . . . Denne Fjord . . . disse Holmer . . . den hele Natur . . . det er, som jeg atter var i Hjemmet . . .»

«Deres Hjem, Ulla! Ja, fortæl mig om det! Er det langt borte?» Hun vendte sig rask og saa mistænksomt paa mig.»

«Har jeg sagt noget? Hvad vil De? Hvad er det, De spørger om?

«Deres Hjem, Ulla.»

«Mit Hjem! Jeg har intet Hjem. Men hvorfor vil De vide dette? Nu ligner De Møller. Han giver mig aldrig Fred.»

Hun talte blidt bebreidende. Jeg tænkte paa, hvad denne unge Piges Fortid vel kunde dølge, siden hun røbede saadan Angst ved Mindet om den. Selv havde hun ikke feilet; det læste man paa hendes rene Pande; men hun kunde være indviklet mod sin Vilje i skjæmmende Livsforhold. Hendes Far bar maaske et vanæret Navn?

«Hvad tænkte De nu paa?» spurgte hun pludselig og skarpt. «Sig mig oprigtig, hvad tænkte De paa?»

«At De ikke er født til Tjenerstanden. Deres Dannelse, Deres Sprog, Deres Væsen, alt modsiger dette.»

«Maaske ikke», sagde hun dæmpet, og med den lille Haand pillede hun nervøst i Græsset, «maaske ikke; men jeg er glad i min nuværende Stilling, De kan tro mig. Arbeide har jeg aldrig været bange for. Naar man blot paa ærlig Maade fortjener sit Brød, det er vel Hovedsagen.»

«Deres Forældre er døde, Ulla, ikke sandt? Det er dem, De tænker paa, naar De med ét bliver forstemt uden tilsyneladende Grund?»

«Der er De igjen med Deres Spørgsmaal, Gram! Men velan! jeg har Tillid til Dem, større Tillid end til nogen Anden. De heder jo Emil; i Skoletiden havde jeg en liden Ven, som hedte ligedan. Det er et vakkert, blødt Navn, Emil. Altsaa, hvad jeg kan betro Dem, skal De faa vide.»

«Far har jeg aldrig kjendt.» — Hun sænkede Hovedet, saa at jeg kun øinede den blussende Pande. «Men jeg ved, at han var en Spanier. Mor døde, da jeg var ganske ung, saadan en ti Aar . . . men jeg har god Erindring om hende, en liden, bleg Kvinde med store, milde, forgrædte Øine. Hun arbeidede, syede meget, kyssede mig ofte, græd endnu oftere, saa hendes Taarer brændte paa mine Barnekinder, og saa sang hun for mig med en brusten Stemme nogle milde, tungsindige Melodier. Aa, hvor godt jeg husker dem endnu . . . de fulgte mig klagende op gjennem Tiderne . . .»

«Syng en af dem, Ulla! De har saa deilig Røst; det hørte jeg, da De nynnede i Birkeskogen. Syng en for mig!»

«De ved ikke selv, hvad De beder om . . . nei, jeg kan ikke . . . det river op i saa meget . . . det er saa tungsindigt . . .»

Hun undgik at se mig i Øiet. Jeg mødte hendes bønfaldende.

«Ulla, dette er min første Bøn til Dem! Kan De afslaa den?»

«Nuvel da, men De skal flytte Dem en Smule fra mig. Sæt Dem der ved Stenen, at De ikke ser mig; saa gaar det bedre. Saa ja!»

Hurtig havde jeg opfyldt hendes Forlangende. Hun vuggede Hovedet i en egen melankolsk Takt, som om hun sang i sit Indre; saa lød hendes dybe, rene Røst herligt ud i Kvælden, med sagte, vuggende Toner lig et ømt Barnebys:

«Mit Barn, du skal ei vide,
hvad Moder din forbrød.
Mit Barn, du skal ei lide
din Moders Skam og Nød.

Din uskyldshvide Tanke
skal vokse glad og fri.
Din Fod maa stedse træde
paa Ærens blanke Sti.

Om dig skal Moder vaage
ved Dag, ved silde Nat;
med Bøn for dig til Himlen,
mit Barn, min Hjerteskat!

Om dig skal Herrens Engle
slaa ud sin milde Vagt,
saasandt som Mødres Kalden
paa Gud har Frelsermagt.

Du aldrig Feil af Veien
maa tage som din Mor.
Dit Liv maa bli' en Vaardag
med Sol og Blomsterflor.

Dit Liv maa bli' en Vaardag,
mit Barn, mit Liv, min Lyst!
En Blomst for hver en Taare,
hvormed jeg dig har kys't!

Din stakkers Moder gjerne
sig græmmer til sin Død,
naar du, mit Barn, blot løftes
paa Lykkens høie Skjød.»

Hun slog, dybt bevæget, Hænderne for Ansigtet. De sidste Linier havde hun mere grædt end sunget. Fra den høieste Tone sank hun pludselig over i den dybeste Hulken.

«Tilgiv mig», raabte jeg smertefuldt, «jeg skulde ikke nødet Dem, Ulla. Jeg var en Egoist, som bare tænkte paa mig selv, ikke paa Deres oprevne Følelser.»

«Aa, det gaar snart over!» Hun tørrede sine Øine. «Men det er sandt! De skulde ikke bedet mig derom. Vi kom jo imorges overens om, ikke at tale om eller tænke paa noget sørgeligt. Og dette er sørgeligt, altfor meget . . . Ak, du stakkers, stakkers Mor!»

Hun reiste sig braat og gik foran mig nedover Veien. Jeg kunde se paa hendes umeddelsomme Mine, at hun ikke ønskede mere Tale om dette saare Emne. Tause, ganske tause vandrede vi frem, og det varede en god Stund, førend vor tidligere lette Samtale kom igang.

Da vi nærmede os Byen, og hun ilede frem, for at aabne en Grind, tabte hun sit Perlebaand af Koraller, hvori hang et lidet Kors. Snoren gik istykker, og alle Perlerne trillede udover. Vi lagde os begge paa Knæ for at samle dem op igjen. Vort Haar og vore Hænder mødtes flere Gange i denne

fælles Søgen. Omsider fandt jeg Korset. Forvirret nølede jeg med at levere hende det. Hun mærkede min Tøven og sagde stille: «De maa gjerne beholde det, hvis De synes om det, beholde det som en liden Erindring om idag. Jeg har faaet det efter Mor, og alt, hvad der kommer fra hendes Haand, bringer Eieren Lykke. Derfor tag det kun!»

«Tak, tusind Tak — men gaar det ogsaa an? De har faaet det efter Deres kjære Mor . . .»

«Men jeg beholder jo selv alle Perlerne», smilte hun, og tilføiede siden alvorlig: «Mor erindrer jeg nok alligevel, det kan De være tryg for.»

Saa skiltes vi den Kvæld; men Korset gjemmer jeg den Dag idag.

Ved Michaelis-Tid flyttede Ulla fra os. Hun havde faaet en ny, fordelagtigere Kondition hos en gammel, enlig Enkefrue, for hvem hun skulde være en Slags Husjomfru. Den mere overordnede Stilling havde lokket hende bort fra os, hvor hun dog havde Anledning til at se sin Forlovede hver Dag.

«Jeg gjør det jo netop for Møllers Skyld», havde hun ytret, «nu nærmer jeg mig ham mere i ydre Kaar.»

Alle var meget bedrøvede, da hun forlod os; selv den gamle Bogholder, der kløede sig i det skaldede Hoved, snusede betænkeligt og komplimenterede hende med, at «hun var en Pige, der nok fik sin Generalbalance til at stemme.»

Jeg besluttede mig til herefter at undgaa hende ganske, at søge at glemme hende, der var en Andens

Trolovede. Nu vilde det ogsaa falde mig lettere, da jeg ikke hver Dag havde hende for Øie. Hin Høstdag saa jeg tilbage paa som et Afskedsmøde os imellem, og som et saadant stod det forunderlig gribende, i vemodig Deilighed for min Erindring. Jeg havde ligesom Klosternovicen, før han aflægger det endelige Løfte om at forsage Verden, endnu en Gang, den allersidste, villet svælge i dens bedaarende Sødme. Nu gjaldt det som Mand at resignere uden Knur, at vandre med Taalmod Ensomhedens og Forsagelsens tornede Stier.

Møller kom samtidig tilbage fra sin Reise. Han besøgte straks Ulla i hendes nye Hjem, og var tilsyneladende meget tilfreds over hendes forbedrede Stilling. Det gamle, varme Forhold syntes paany at være oprettet mellem dem.

Fjorten Dage efter — en Søndagsmiddag, da jeg gik fra Kirke — fløitede En efter mig. Det var Møller. «Har Præsten løiet bra idag?» spurgte han, «har han skræmt dig dygtig med Ild og Svovl-Pølen? Du ser saa melankolisk ud!»

Møller brystede sig i den sidste Tid af at være Atheist, skjønt han neppe vidste, hvad der mentes med Begrebet. Vi spaserede en Stund sammen i Gaderne, meget mod min Villie. Jeg havde nu, uden at gjøre mig selv Rede hvorfor, faaet imod Møller.

Paa den anden Side af Fortouget bemærkede jeg pludselig Ulla. Jeg, som troede, at hun og Møller vilde stanse og tiltale hinanden, vilde derfor

fjerne mig, men til min store Forundring passerede de forbi hinanden ganske som Fremmede. Han undgik at hilse paa hende. Hun var bleg, og hendes Blik dybt, ligesom sorgfuldt sænket mod Jorden.

«Hvad er dette, Møller?» raabte jeg og stansede hjertebeklemt, anende, at noget Galt var paafærde, »har I brudt med hinanden?»

«Ja, hun med mig,» lo han, og saa saa troskyldig glad ud, som om han fortalte en munter Anekdot, «hun er bleven kjed af mig og har nok forlovet sig med en Anden.»

«Det er ikke sandt,» raabte jeg harmfuldt, og jeg følte, hvor Rødmen brændte mine Kinder, «hvad i Alverden skulde bevæget hende dertil?»

«Sæt, at hun nu var gladere i dig end i mig. Du har et Par Pokkers brede Skuldre, og det synes Fruentimmerne godt om.» Han lo mig lige op i Ansigtet, idet han legende bearbeidede sine rudede Benklæder med sin elegante Spaserstok.

En dristig, jublende Tanke skjød som et Lyn frem i mit Indre . . . hvor venlig havde hun ikke været paa Landturen . . . hvor bevæget var hun ikke, da vi mødtes første Gang efter min Sygdom . . . men jeg forjog saa hurtig, som det var kommet, dette fristende Haab. Jeg vidste jo bedre, vidste hvor høit hun elskede Møller . . .

«Vær nu engang en Mand,» bad jeg, «og tal alvorlig. Hvorfor brød hun?»

Han fløitede og trak paa Skulderen.

«Ja, ikke ved jeg det. Fruentimmerne er det saa-

mænd ikke greit at blive klog paa. Det var jo dem, som gav den vise Salomon graa Haar. Haha! Men jeg formoder, at det her er Forfængelighed. Man siger, at hendes Udkaarne er Gartner; han har Hus og Have. Tænk bare! hvad veier mod ham en stakkers Penneslikker?»

Og den Hjerteløse begyndte i det Samme at nynne en yndet Gadevise:

«Jeg var i Børstenbinderlære;
jeg var kun Dreng og intet mer,
Men hendes Lyst var Guld og Ære.
Hun valgte sig — en tysk Barber.»

Uden at høre paa ham ilede jeg efter hende. Det milde, blege, forgræmmede Ansigt kunde jeg ikke faa ud af min Erindring. Dog jeg fandt hende ikke; hun var forsvunden i en Sidegade.

Møller indhentede mig.

«Holdt, Mand,» raabte han stærkt pustende. «Hvorfor springer du afsted som en Besat? Holdt, bare en Stund! Jeg har en liden Tjeneste at bede dig om.» Han gav sig en forceret Flothed, som bebudede, hvad der vilde komme. «Kan du laane mig 5 Spd. til imorgen? Da skal du ved Gud faa dem igjen.»

«Tal ikke om Gud; du tror jo ikke paa ham.»

«Ved Djævlen da,» bandte han, men med den mest smilende Jomfrumine. «Laan mig dem! Du saa, hvor akkurat jeg betalte igjen de ti Spd,» og han lagde sin Haand indsmigrende paa min Skulder.

Jeg maalte ham fra Top til Taa, hele den smukke, kjække Skikkelse. For et bedragerisk Ydre!

«Bort, Skurk!» Jeg bortrystede med ufordulgt Afsky hans Arm, som var den et væmmeligt Kryb. «Mellem os To er alt Kammeratskab ude!»

Han dreiede langsomt paa sin blonde Moustache og fløitede, hvad han pleiede i usedvanlige Situationer. Han aabnede omsider Munden for at tale og maaske søge at retfærdiggjøre sig; men da var jeg langt borte. Næste Dag opsagde jeg min Post paa Kontoret for at blive kvit det daglige, nu utaalelige Samvær med ham, og modtog kort Tid efter min nuværende fordelagtige Bogholderpost hos Grosserer Bang.

Siden blev det mig fortalt af Pettersen, den af mine tidligere Kolleger, som jeg nøiest havde sluttet mig til, hvorledes Bruddet kunstmæssig var indledet fra Møllers Side. I Enkefruens Hus, hvor Ulla konditionerede, boede hendes Nevø, en ung Gartner, i hvis Selskab Ulla undertiden var seet paa Spasereture, en Gang alene med ham, en anden Gang ledsaget af sin Frue. Dette havde Møller erfaret tilligemed en forvansket Historie om vor lille Landtur.

Han havde nu straks sine Kort rede som en god Spiller.

Med det høitideligste Ansigt besøgte han en Kvæld Ulla og gav en Scene. Han havde da ytret: Hele Byen talte om hendes intime Forhold til Gartneren; han kunde ikke rolig høre derpaa. Ligeledes havde det været upassende af hende, en forlovet Pige, at streife om paa Landet med mig. Han kunde ikke vide, hvad der var passeret. — Efter denne Raahed var han kommen med nogle ubarmhjertige Hentydninger til

hendes hemmelighedsfulde Fortid. Kort sagt, han havde bebreidet hende Utroskab, skruet sig op til Indignationens Høide, og spillet den dødelig Forurettedes Rolle. Hun havde overvældet tiet og ikke vidst at svare et Ord paa disse ugrundede Beskyldninger, og da havde han uden videre forladt hende, idet han i Døren raabte, at «nu maatte det være forbi mellem dem.» Sagen var, at Møller ikke vilde gifte sig med hende, og hun var for stolt, det havde han længe til sin Ærgrelse erfaret, til at blive hans Maitresse. Møller, der var i dyb Gjæld, maatte gifte sig med en rig Arving, tilføiede Pettersen. Han fiskede allerede efter en ung Kjøbmandsenke.

Den stakkers Ulla! Hvor vi begge To ynkede hende! Jeg syntes, jeg kunde give en Del af mig selv, for at gjøre hende Livsveien lettere.

Et fælt Rygte naaede samtidig mit Øre. Jeg vilde ikke tro det, jeg tvilede i det Længste, men maatte omsider bøie mig for det uimodsigelig knusende Faktum.

Ulla var med Vanære jaget bort af sin Kondition.

Fruens Gulduhr forsvandt paa en mystisk Maade. Det maatte være stjaalet. Mistanken faldt uden særli Grund paa Ulla. Hun blev dog ganske frikjendt; men ved den retslige Undersøgelse bragtes man til at rode op i hendes tidligere Livsforhold, og nu kom det Skrækkelige for Dagen, at hun, saa ung hun var, allerede havde været offentlig straffet, siddet et halvt Aar i Tugthuset for et dristigt Indbrudstyveri. Min sorgfulde Bestyrtelse overgik alle Grænser.

De Attester, hun bavde forevist, var falske. Hun havde faaet dem af en til Amerika udvandret Pige, hvis Navn var Ulla Langnæs. Hendes eget Navn var Inez Fransiska Fereira; hun var født i Spanien.

Moderen hørte hjemme i en af Vestlandets smaa Fiskebyer og var en fornem Kjøbmandsdatter, hvem den stolte Familie havde forskudt, da hun mod deres Ønske forlovede sig med en ubemidlet spansk Skibskaptein, Fører af en liden Brig, paa hvilken hun fulgte ham eller rettere flygtede med ham til hans Land.

To Aar derefter kom hun tilbage til sin Fødeby som en bleg Skygge af, hvad hun havde været, i fattige Klæder og med et spædt Barn paa Armen. De Elskende havde nølet med at lade deres Forbindelse legitimeres af den kirkelige Vielse, og imidlertid døde han, der havde holdt inderlig af hende, og hvis sidste Sorg havde været, at han ikke efterlod hende som sin Hustru, bærende hans Navn

Nu skulde man tro, at Forældrenes Arme vilde medlidende aabne sig for hende, den vildfarne, den haardt skuffede! Tvertimod, da Datteren hjælpeløs og angerfuld søgte sit Fædrenehjem, joges hun tilligemed sit Barn bort med Haansord. Især var den strenge Far uforsonlig. Siden havde hun ernæret sig selv og den Lille som en simpel Arbeidskvinde, indtil hun i en ung Alder døde af Sorg og Overanstrengelse. Dette var den korte, tragiske Historie.

Nu forstod jeg med et Ullas gaadefulde Væsen, disse Skygger, der i de lyseste Øieblikke mørknede hendes Træk, hendes Sorg hin Aften, jeg overraskede hende alene i Kammeret, hendes haardnakkede Taushed, naar

Talen faldt paa hendes Fødested og Liv der, hendes sælsomme Skræk ved Synet af Fængslet.

Det havde vakt hjertesviende Minder.

Det var nu Vinter. Kanebjelderne klang lystig, Sneen knirkede under Fødderne, Staalskøiterne skar sine Runer i Isen, Bal og Selskabs-Livet begyndte at florere. Jeg styrtede mig vildt ind i det lystige Liv; det skulde tjene mig som Glemmekur. Det Sidste, jeg havde hørt om Ulla, var, at hun, forgjæves søgende Tjeneste og manglende Husly, havde taget ind hos en berygtet Vognmandsenke i en af Byens smudsige Udkanter.

I mit Hjerte satte jeg nu et Kors ved hendes Navn; jeg begravede hende der for evige Tider, idet jeg græd over hende, som havde dræbt det Bedste i mit Liv. For den Levende vilde jeg være for stolt til at sørge; men den faldne Ulla var tabt for mig, og de Døde, hvad Uret de end i Livet har begaaet mod os, har vi Lov til at ihukomme med tunge, bitre, brændende Taarer.

En Aften kom jeg fra en munter Kreds, hvor jeg selv, i min forcerede Jagen efter Glemsel, havde været den Muntreste. En spøgelseagtig bleg Pige, med en grov, skjæmmende Fangedragt om de ædle Former, viste sig uafbrudt for min Sjæl — jeg nedskyllede det ene Glas Vin efter det andet, men det lykkedes mig ei at forjage det triste Billede. Det var nemlig min egen Samvittighed, som i dette Syn truende bebreidede mig, at jeg saa ganske havde opgivet og slaaet Haanden af

en Ulykkelig. Jeg vidste jo ikke, hvad der kunde have drevet hende til den stygge Gjerning. Maaske hun var bedre end sit Rygte? Maaske hun endnu stod til at redde?

Langsomt gik jeg hjemover i den kolde Vinternat. Maanen var oppe; men dens blege Lys kjæmpede sig møisommeligt frem mellem det tætte Snefog. Nu, da jeg var alene og ubemærket, faldt straks den falske Glædesmaske fra mine slappe Træk. Jeg var igjen mig selv; jeg behøvede ikke længer at smykke mig med laante Farver. Med et uvilkaarligt, dybt Suk stansede jeg ved min Gadedør. Atter en lang Nat at gjennemvaage og tankepines!

En ung, fattig klædt, ganske tilsneet Kvindeskikkelse sad paa Naboens kolde Stentrappe, som om hun sov; ubevægelig og snehvid som en Statue. Hun havde slynget et tyndt Uldshawl om Skuldre og Hoved, lænende dette mod Trappens haarde Jerngelænder. Den ene Haand hvilte i hendes Fang, krampagtig omfattende en liden Pakke; den anden hang slapt ned, bleg som Snedækket rundt omkring.

Jeg tiltalte hende. Intet Svar! Denne sælsomme Ubevægelighed gjorde mig bange. Maaske kom jeg for sent? Stakkeren var maaske i Kulden indslumret for evigt?

Hastig berørte jeg hendes Skulder. Gudskelov, her var endnu Liv! Hun vaagnede, rørte paa sig, og gjorde en mat, uvillig Gebærde, som vilde hun klagende sige; «Hvorfor vækkedes jeg? Jeg drømte saa skjønt!»

«De maa reise Dem, hører De? De har ikke godt af at sidde her i denne isskarpe Luft. De kunde ellers paany falde i Søvn, og det er dødsfarligt paa

denne Aarstid; De vaagner da maaske aldrig mere ...»

Uldshawlet bevægede sig umærkeligt.

«Hvad gjør saa det?» svarede en træt, klynkende Stemme, «det er vel det Bedste, som kan times mig ... Men lad mig sidde, jeg beder Dem ... om en Stund skal jeg gaa videre ... her gjør jeg jo intet Menneske Fortræd ... og saa er jeg saa mat, saa mat ...»

Forbarmende Gud! Jeg kjendte denne Stemme. Den greb mig som en fjernt hendøende Musik, hvortil man aandeløs lytter; den gjennembruste hver Nerve, og jog Ildstrømme gjennem min Sjæl. Der var kun én, en eneste Stemme i Verden, som havde denne Magt over mig. Det var hendes.

«Ulla!» — Navnet klang ud i Natten som en vild, smertelig Klage. Alt, hvad jeg havde samlet paa af Sygt og Saart, fik Forløsning i dette Ord. «Ulla! ... At vi saaledes skulde mødes igjen!»

Hun fór sammen, rakte Hovedet urolig frem, lyttede, reiste sig og vaklede, sprang nogle Skridt forbi, som vilde hun flygte, og var i næste Sekund falden til Jorden, hvis jeg ikke havde ilet til og havde opfanget hende i mine Arme.

«Slip mig,» skreg hun og stødte mig bort, «jeg heder ikke Ulla. De tar feil.»

Hun brødes svagt med mig; men jeg holdt hende fast.

«Slip mig,» gjentog hun klynkende, «ydmyg mig ikke længer ... jeg er ydmyget nok før ... Hvad vil De mig dog ...?»

«Hjælpe Dem Ulla ... ja, jeg kalder og kan aldrig kalde Dem andet end ved dette Navn ... Deres

Haand er jo kold og stiv som Is, Deres Klædning bedækket med Sne . . . De kan neppe gaa for Træthed . . .»

Hun hyllede sig tættere ind i sit Shawl, som om hun frøs.

«Tag min Arm, Ulla . . . Hvad kan De frygte for af mig, stakkers Barn? De skal blot følge mig hjem for at varme Dem en Smule . . . og saa skal De faa gaa igjen, straks om De vil . . . Ellers blir De syg . . .»

Hendes Hoved var sunket ned paa hendes Skulder. Hun lod sig viljeløs lede. Hendes Ben truede flere Gange med at svigte hende.

Huset, hvor jeg boede, laa mørkt og stille. Alle var gaaet til Ro. Mit Værelse laa i første Etage. Sagte aabnede jeg Gadedøren, trak hende efter mig gjennem den smale Gang, og kom ind i Værelset, hvor en lystig Ild knitrede i Kaminen. Min Vertinde, gamle Jomfru Molberg, var altid meget omhyggelig for sine Logerende. Paa det dækkede Bord stod ogsaa min gode Aftensmad og ventede. Jeg havde glemt at fortælle hende, at jeg blev ude om Aftenen.

Min bedste Lænestol trak jeg hen til Ovnen og satte hende deri. Hun gav ikke en Lyd fra sig. Der var kun et Par Vedstykker i Kassen; jeg sprang paa Taaspidserne ned i Kjøkkenet efter mere, for at kunne være istand til at vedligeholde Ilden. Da jeg kom tilbage, havde hun skiftet Stilling. Hun havde bøiet sig forover og holdt begge sine forfrosne Hænder udstrakte mod den flammende Kaminild.

«De lod mig alene i Værelset,» sagde hun utydelig, Stemmen var hæs af Kulde, «De er da ikke bange for

«Tyvekvinden». Hun kunde jo have bestjaalet og plyndret Dem ganske, mens De var borte.»

Og hun slog op en bitter, uhyggelig Latter, der klang endnu uhyggeligere i Nattestilheden.

Jeg havde glemt dette, glemt alt, hendes Brøde, hendes slette Rygte. Jeg saa blot foran mig den Kvinde, som jeg elskede, saa hende i Nød.

«Hvad her findes er Deres, Ulla! Byd over det, byd over mig. De er ulykkelig . . .»

Jeg tændte Lampen, og da den stærke Glans faldt ud over Stuen, gjemte hun sig lyssky.

Flere Minutter gled hen; hun vendte sig ikke om mod mig. Sneflokkene paa hendes Shawl smeltede i Varmen, randt som store Draaber ned over hendes Dragt og afsatte paa Gulvet en liden Vandpyt. Jeg bad hende tage det vaade Shawl af; men hun vilde ikke; hun hyllede det blot endnu tættere om sit Hoved. Den lille Pakke havde hun gjemt paa sit Bryst.

Stærke Kuldegysninger fór gjennem hende. Hurtig hentede jeg min Vinkaraffel, skjænkede i et stort Glas, som jeg bød hende, halvt knælende ved hendes Fod.

Begjærlig greb hun det og tømte det i et Drag.

«Tak... det gjorde godt.» Hun stemmede Hænderne ligesom lettet for Brystet, drog et dybt Aandedrag og saa endelig langsomt op. Shawlet gled tilside, saa jeg fik se fuldt hendes Ansigt. Blikket var paa engang ydmyg taknemmeligt og trodsig vildt; hun sænkede det i samme Nu, hun mødte mit, medens en skarp Rødme belyste de udmagrede, endnu i sin Falmen saa yndige Træk. Haaret laa glat og fugtigt

langs den blege Tinding. Læberne var tørre, næsten farveløse. Det hele Ansigt havde dette anstrengte, haabløst lidende Udtryk, som rører os saa hos Børn og unge Piger, naar vi ser dem paa Sygeleiet.

Min Tanke søgte vemodig tilbage til hin Høstdag. Hvor frisk, hvor smuk, hvor straalende havde hun ikke dengang været!

Paany rakte jeg hende et Glas Vin. Hun ændsede det ikke. Hendes feberglinsende, rastløse Øie var graadig fæstet paa min Aftensmad, hendes Haand famlede ved Brødet, og Læberne bevægede sig, som snappede hun efter Luft.

Med et Skrig gik den skrækkelige Sandhed op for mig.

«De hungrer, Ulla, og det har De ikke sagt straks! Se her», jeg skjød Maden ivrig hen til hende, «spis, spis, jeg beder Dem . . .»

Hun talte med gradvis synkende Stemme.

«Det er sandt . . . jeg har ikke nydt . . . noget, siden igaar . . .»

«Stakkers Barn; men saa spis dog.»

«Ja, igaar fik jeg en Kage . . . En Smaapige gav mig den . . . men den var saa liden . . . jeg vilde gjerne spist flere . . . men jeg havde . . . havde ingen Penge . . .»

Hun kunde ikke tale mere. Tungen klæbede tør ved Ganen; Hovedet faldt kraftløst ned paa Brystet. Jeg frygtede en Afmagt.

Ilsomt førte jeg Vinen op til hendes Mund. Hun drak den draabevis, og de halvt udslukkede

Livsaander kom atter tilbage. Derpaa tog jeg og skar Brødet og Kjødet, hvoraf min Aftensmad bestod, i bittesmaa Terninger, ligesom man gjør for Smaabørn, og rakte hende dem en efter en. Hun spiste hurtig og kastede nu og da et sky Blik paa mig, som om hun undsaa sig ved sin stærke Appetit. Imidlertid betragtede jeg med smerteligt Velbehag, hvorledes hun efterhaanden samlede Kræfter; de sammentrukne Lemmer reiste sig, hendes Kinder fik et skuffende Sundhedsskjær, og Øiets Vildhed svandt.

«Tak, nu ikke mere» — hun skjød blidt min Haand tilbage — «nu er jeg mæt.»

Hendes Røst var mindre hæs, hun lænede sig bagover og lagde sig tilrette i Stolen, hendes Øienlaag sank langsomt til. Jeg troede, at hun sov. Vinen, hun havde drukket, var meget stærk. Sagte, for ikke at vække hende, lagde jeg mere Ved paa Ilden.

Hun fór op ved den umærkelige Støi.

«Hvad var det? . . . Hvor er jeg? . . . Ah, er det Dem? . . . Nu drømte jeg netop, at jeg sad i Fængslet og spandt paa Rokken. . . Det Stygge har jeg drømt saa ofte . . . det betyder vist, at jeg skal komme der igjen . . . Hu, der var saa fælt!»

Hun gjøs ved Mindet.

«Tænk ikke derpaa, Ulla», bad jeg bevæget; «Fremtiden er Deres. De har feilet, men ogsaa bødet derfor. Nu kan De se hvert Menneske frit i Ansigtet; nu har De intet mere at skjule.»

Hun sukkede dybt og modløst.

«Men sig mig, Ulla, hvorfor gaar De ude saa sent? Har De ikke Husly, eller er det —»

«Nei, jeg har ikke. Min Vertinde, Vognmandsenken, jog mig igaar bort, da jeg skyldte hende for Logiet og intet havde at betale med. Hun havde taget Feil af mig, mærkede jeg; med mig fik hun ikke sin Vilje; hun troede, at jeg var en af hendes usle Lige — men nok derom.»

Munden krusede sig i dyb Foragt.

«Inat sov jeg under et Brædeskur ved Sjøen. Der var bitterlig koldt; men jeg varmede mig under nogle Høbundter, som jeg fandt i en Krog. Jeg havde intet andet Sted at ty til. Alle kjender min Skam og skyr mig som Pesten. Ingen vil ha' mig i Tjeneste, Børnene vender sig paa Gaden og peger Fingre ad «den spanske Tyven». Havde jeg havt Penge, havde jeg straks forladt denne frygtelige By. Idag har jeg flakket omkring i Smaagaderne — i de store vover jeg mig ikke af Frygt for Politiet, der holder Øie med mig. Et Sted gav man mig en Slurk Vand, det er det Hele. Tilslut sank jeg af Træthed og Udmattelse om paa Trappen, hvor De fandt mig. Jeg anede mindst, at De boede her.»

«Men, Ulla, hvorfor kom De ikke til mig i Deres Nød? Hvor var nu den Tillid, De altid har sagt, at De nærer til mig? Eller, naar De var for stolt til dette Skridt, hvorfor solgte De da ikke en af Deres Kjoler, en af Deres Smaating? De vilde da ialfald ikke savnet Brød.»

Min Sindsbevægelse truede med at bryde ud i

Graad. Ak, dette hendes kummerlige Liv svarede saa lidet til mine Drømme for hende!

«Fordi jeg intet eier uden disse Pjalter, som nu bedækker mig.» Jeg saa nøiere paa hendes Dragt. Kjolen var gammel og flere Steder sønderflænget, Shawlet var luvslidt og tyndt. «Jeg har maattet sælge Stykke for Stykke indtil den sidste Smule for at tilfredsstille min gridske Vertinde. Jo, én Ting havde jeg tilbage, som hun ikke kunde berøve mig» — hun drog frem sin lille Pakke — «det er denne. Men Frisøren, hos hvem jeg var, vilde ikke kjøbe det; han frygtede nok for, at det var stjaalet.»

Hun talte sørgmodigt, uden Bitterhed, og aabnede Pakken. En sort, svulmende, silkebløđ Masse væltede ud. Mit Hjerte skalv ved Synet. Det var hendes Haar, hendes prægtige, sorte Haar, hendes naturlige Smykke. Hun havde skaaret det af — for ikke at dø af Sult. Nu forstod jeg, hvorfor hun ikke vilde drage Shawlet bort fra det stakkers mishandlede Hoved.

Hun veiede det tankefuldt i Haanden, saa stille paa det og begyndte pludselig at græde saart og stille.

«Aa, jeg troede aldrig, jeg skulde blive saa elendig», hulkede hun med Hovedet i sit Fang. «Jeg er vist forladt baade af Gud og Mennesker.»

Jeg kunde ikke tale, ikke trøste. Aa, den Arme! jeg kunde i hin Stund have løftet hende paa mit Knæ, vugget og kjærtegnet hende som et sygt Barn, man vil bringe til Ro!

«Lad mig beholde det, Ulla», fik jeg omsider frem, «ligesaa godt jeg som Frisøren. Jeg vil opveie

det med Guld, med alt, hvad jeg eier, hvis Penge kan opveie en saadan Skat. Den maa ikke komme i fremmede Hænder.»

«En Tugthuskvindes Haar!» — Hun smilte vantro, vemodig. «Nei, kom hid med det!» Hun svøbte det atter ind i Pakken og gjemte den. «Penge vil jeg aldrig modtage af Dem, Gram, om jeg end skulde dø af Mangel. Det er mit sidste Ord.»

Hun reiste sig med Anstrengelse. «Nu maa jeg gaa . . . jeg har allerede opholdt Dem for længe.»

Hun stod med Haanden famlende om Laasen.

«Nei, nei! raabte hun, «jeg kan ikke gaa endnu; De skal først vide, at jeg endnu tror mig værdig Deres Venskab, endnu værdig til at betræde dette hæderlige Hjem.»

Hun lod sig atter falde ned i Lænestolen ved Kaminen.

«Jeg bryr mig ikke om Verden; lad den bagvaske mig, som den vil; men i Deres Øine vilde jeg gjerne staa lidt retfærdiggjort. Vil De høre, Gram,» tilføiede hun med en næsten øm Klang i Stemmen, «hvad jeg kan sige til mit Forsvar?»

Mine Øine talte for mig. Hun begyndte.

«Det er ikke første Gang idag, at jeg har hungret. Jeg kjender fra før denne forsmægtende Pinsel, denne Sugen og Brænden i Indvoldene. I saadan fortvilet Stund ligner Mennesket Dyret. Det griber sin Føde, hvor den findes, uden at spørge, hvem den tilhører, eller hvor den kommer fra.

Mor, der i sit Ansigts Sved ernærede og opholdt

os begge to, døde, da jeg var 10½ Aar gammel; men jeg var forud for min Alder i Forstand og Kundskaber. Mor havde allerede holdt mig et Par Aar i Skole og selv læst flittig med mig. Dagen før hun sov hen, sad hun i Sengen og syede — aa, hvor vel jeg husker det, hendes gulblege, udtærede Ansigt med det sorte, let graanende Haar under den hvide Kappe! — syede med en rystende Haand paa en sort Kjole til mig, hendes sidste Kjærlighedsgave. Det var, som om hun anede, at hun ikke havde længe tilbage; for hun syede med en nervøs Uro, som om hun vilde arbeide sig bort fra den lurende Død. Ofte sukkede hun ved sig selv: «Stakkers Barne mit, hvad skal der bli af dig! Ene, forladt, med Skampletten paa din Fødsel . . . Stakkers Barne mit!»

Da hun næste Dag var færdig med Kjolen, smilte hun som en Engel, raabte paa mig med sin milde, ak, nu saa svage Røst: «Kom hid til Mama! Hun vil tale med dig.» Grædende nærmede jeg mig Sengen. En dunkel Følelse, hvorpaa jeg ikke vidste Navn, en Anelse om Sorg steg for første Gang op i mit Barnehjerte. Hidtil havde jeg leket og sværmet som en Sommerfugl henover Engen, trods vore fattige Kaar. Jeg havde ikke savnet noget, ikke lidt noget; derfor sørgede nok Mor; det var al hendes Tanke.

«Nu gaar Mama bort fra dig, elskede Barn; nu synes Gud, jeg har lidt og sonet saalænge, at han i sin Godhed vil ta mig til sig. Nei, du maa ikke græde — der er deiligt som du ved i Himlen. Stakkers Mama faar det der saa godt, og det vil du saa gjerne,

du, som er saa glad i Mama. Hvis du er et snilt, lydigt og godt Barn, vil du snart komme efter, og saa skal vi mødes igjen i Kjærlighed og Glæde. Og du vil altid være snil, lydig og god, ikke sandt, Barne mit. Du har hidtil givet mig Glæde hver eneste Dag; du vil altid gjøre det? Du vil bede hver Morgen og Aften for din ukjendte Far; thi han elskede dig saa høit; det Sidste, han stammede, var dit Navn. Ja, du vil altid opføre dig slig, at Guds Engle kan se paa dig uden at rødme. Ellers vil du bedrøve Far og Mor i Graven; vi vil ikke faa Ro ved Tanken paa vort vildfarende Barn. Lover du mig dette, Barn, at vandre som en Retfærdig for Herrens Ansigt?»

Jeg sloges af det kjærlige, gribende Alvor i hendes Ansigt. Saa lagde jeg mig ind til hendes Bryst og slog Armene om hendes Hals. Ak, jeg anede ikke, at jeg nu for sidste Gang hvilte ved Moderhjertet.

Naar Mama er borte, skal du iføre dig denne sorte Kjole, som jeg har syet til dig, vaske dig pent, rede dit lange Haar og saa gaa ind i Byen til det store hvidmalede Hus, som jeg saa ofte har vist dig. Der bor vor fornemme Slægt. — Men nu maa du endelig høre vel efter.

Ved Døren skal du trække i det lille Løvehoved af Jern og ringe paa. Da vil Døren aabnes, og du vil møde en gammel, smuk, hvidhaaret Dame. Det er min Mor, Barn, din Bedstemama. Hende maa du holde af, hvor haard hun end skulde vise sig mod dig. Du skal neie dig pent, som jeg har lært dig, kysse hende paa Haanden og sige:

«Bedstemama, jeg er Svanhilds Barn! Nu staar jeg ene i Verden. Hav Medlidenhed med mig, Bedstemama. — Kan du huske dette, Barn?»

Moder græd.

«Ja, ja, Mama!» Jeg havde aandeløst lyttet og indsuget hvert Ord. Min barnlige Sorg dæmpedes i Øieblikket af Forundring. Dette var som i Eventyret. Jeg skulde alene vove mig ind i det fremmede Palads og trække i Løvehovedet; jeg huskede paa Troldet, der skræmte den stakkers Prinsesse tilbage. «Men naar nu Bedstemama ikke er god mod mig, hvad skal jeg da gjøre? Nei, nei; bliv heller hos mig, Mama! Gaa ikke bort endnu.»

Jeg slyngede fastere mine Arme om hendes Hals.

«Gud vil nok sørge for dig og vende alt til det Gode,» svarede hun, løftende Øinene, der allerede forklarede saa ind i Himlen, opad, lagde de afpillede, svage Hænder paa mit Hoved og bad lydeligt:

«Herre, min Gud, forbarm dig over hende, den Fader- og Moderløse! Lad hende ikke straffes for mine Synder! Du Alkjærlige, hold din mægtige Haand udstrakt over hende og aabne Hjerterne, hvor den spæde Barnehaand banker paa! I dine Fader-Arme overgiver jeg hende trygt!»

Hun slap mig stille, lagde sig tilbage paa Puden med foldede Hænder, idet et blegt Smil famlede om Munden.

«Tys, hun sover,» hviskede jeg til Nabokonen, Berte, der i det Samme traadte ind. «Vi maa være stille.»

«Ja, nu sover hun for evigt, Barn», svarede hun, og trak det hvide Forhæng for Sengen. «Og hun trængte haardt til Hvile.»

Jeg rev angstfuld Gardinet tilside og styrtede mig over Mor; men ak, hun besvarede ikke mere mine Kjærtegn!

Hun var død.»

Ulla gjorde her et lidet Ophold i sin Fortælling. De bevægede Følelser maatte faa Tid til at lægge sig.

«Dagen efter gjorde jeg, som Moder havde befalet. I min sorte Sørgekjole, ren og net, trippede jeg ind i Byen, nu og da aftørrende en Taare. Ved det store, hvide Hus stansede jeg frygtsom og ringede nølende paa den store Portklokke. Det gav et stærkt, klingende Smeld, der gjenlød med Ekko i den høie Gang og forskrækkede mig meget. Grundende betragtede jeg Huset og tænkte allerede paa at flygte, da Døren gik op, og en høi, gammel, statelig Dame viste sig. Det smukke hvide Haar bar hun under en sort Krepkappe.

Det maatte være den, jeg søgte.

«Bedstemama,» stammede jeg, smilende gjennem Taarer, idet jeg udstrakte de smaa Hænder. Mere fik jeg ikke sige; thi hun trak mig lidenskabelig til sig, satte mig ned, løftede mig paa Fanget, knugede mig ind til sig og kyssede mig heftig, medens hun afvekslende græd og lo.

«Hvor du ligner din Mor, Barn! . . . det er Svanhilds sorte Øine . . . hendes Smil . . .»

Hun bedækkede mig atter med Kys.

«Mama er i Himlen,» hulkede jeg. «Hun bad

mig sige dig, at nu staar jeg ene i Verden, og du maa have Medlidenhed med mig.»

Hun trykkede mig paany lidenskabelig til sig.

«For silde,» raabte hun bøiet, «vor Anger kommer for silde!»

I det Samme traadte ind en gammel Mand med buskede, graa Bryn og en stolt Holdning.

«Nu er stakkers Svanhild borte, Fredrik,» raabte hun grædende imod ham, «men hun har betroet os sit Barn, bedende om Medlidenhed for det. Her er det.» Hun rakte mig bønfaldende ud imod ham. «Nu kan vi gjøre godt mod hendes Barn, hvad vi har forbrudt mod hende, Stakker.»

Han fòr med Haanden over Panden, bøiede sig ned mod mig, og jeg, som troede, han vilde kysse mig, bød allerede Munden frem, idet jeg hævede mig paa Taaspidserne; men da vendte han sig med et afværgende bort.

«Du har hørt mit Ord, Marie, du ved, hvad jeg har svoret,» sagde han strengt, «det staar fast.»

«Aa, Fredrik, Fredrik, vær ikke saa haard! Husk paa, hvad jeg har lidt i disse lange Skilsmissens Aar, at mit Haar er graanet i Sorg og Venten; husk paa, at der er En over os, som har sagt: Dømmer ikke, at I ikke skulle dømmes!»

Hun holdt mig fremdeles frem imod ham. Taarer kvalte hendes Røst.

«Slip Barnet,» befalede han myndigt, men med bortvendte Øine, «her er ikke dets Plads!»

Hun sank besvimet om. Han ringede tilsynela-

dende rolig med en liden Sølvklokke, der stod paa Bordet. En Tjenestepige traadte ind.

«Pas Deres Frue,» sagde han, «hun er syg.»

Grædende gik jeg igjen, forladende mit rige Fædrehjem for som et Tiggerbarn at drage ud i Verden. En gammel Kone lukkede mig ud. Da den store Portdør med et hult Drøn faldt igjen bag mig, syntes jeg, der faldt som en Sten paa mit Barnebryst. Samtidig hørte jeg et høit Skrig. Det lyder endnu jamrende i mine Øren.

Det var Bedstemor, som vaagnede af Besvimelsen.

Ulla stansede igjen, fortabt i Mindets bitre Vemod. Det sorgfulde Øie var mekanisk fæstet paa Ovnens glødende Kul, Uhrets evindelige Tiktak hørtes grant i Stilheden, af og til hylte Vinden, naar den stødte mod et Hushjørne. Det var godt at sidde lunt inde ved Kaminen saadan en Uveirsnat.

«Hvorledes gik det da siden?» spurgte jeg omsider hviskende. «De blev ikke forsonet med Deres Bedsteforældre?»

«Nei; men en gammel, pudsig Jomfru, der havde kjendt Mor i Konfirmationsalderen, tog sig af den forældreløse Forladte. Hun gik selv som en Forskudt i Samfundet: derfor havde hun Medlidenhed med den Forskudte. I sin Ungdom havde hun ubesindig forladt sit Hjem og draget med en Gjøglertrop. Hun vendte snart tilbage med et Par smaa Pudler og med en sørgelig Historie af oplevede Skuffelser indgravet i det falmede Ansigt. Ligesom det gik Mor, gik det hende, man trak sig tilbage fra hende. Man kunde ikke egentlig be-

breide hende noget; men hun havde ved sin uforsigtige Omflakken sat en Plet paa sin Karakter.—Nu var hun en ældre Dame, hvis første Tanke gjaldt hendes kjære Dyrs Røgt og Pleie. Hun behandlede Hundene ganske som smaa uartige Børn, straffede og kjærtegnede dem afvekslende. Ved sine Forældres Død havde hun arvet nogle Hundreder. Hendes Hovednæring var dog af Kortbladene at bestemme Folks Skjæbne. Stakkeren mente ikke noget ondt dermed. Hun troede selv paa sin Kunst. Mer end en fin Kavaler og ung Frøken smuttede i Skumringen ind i vor lille Stue, for af «Spaajomfruen» at blive indviet i Fremtidens Hemmeligheder.

I fem Aar boede jeg hos hende. Hun var Godheden selv, og jeg fik med Hundene dele Plads i hendes varme Hjerte. Da hun, efterat have holdt mig en Aarrække i Skolen, hvor jeg, «Spaajomfruens» ringeagtede Pleiedatter, idelig pintes af Kameraternes Drilleri, ikke havde Raad til atholde mig der længer, underviste hun mig i Hjemmet, ligesom Mor havde gjort i den sidste Tid. Hun var en flink Lærerinde, da hun havde havt en god Opdragelse og havde megen Taalmod. Ja, det var en hæderlig, hjertevarm gammel Dame, trods al Verdens stygge Snak om hende.

Pludselig blev hun syg og sengeliggende. Jeg var da 16 Aar, netop konfirmeret. Den lille Formue var sluppen op, og fortjene med sine Kort kunde hun naturligvis ikke mere. Mig havde hun slet ikke opdraget til at arbeide, men, naar undtages mine Skolelektioner, til en vis Lediggang uden Maal. Følgen var, at vi nu med et Slag befandt os i den dybeste Trang og Forladthed.

Naboerne, som sagt, skyede os begge, baade, «Slangen og Yngelen». De fleste af dem havde overført alle de uklare Beskyldninger, man gjorde min Pleiemor, ogsaa paa mig. «Æblet falder ikke langt fra Stammen,» sagde de og skulede til mig, naar jeg gik gjennem Gaderne.

I flere Dage havde vi ikke smagt et ordentligt Maaltid. For min egen Skyld kunde det endda gaa an; men jeg kunde ikke udholde at se min gamle Pleiemor lide saa meget, uden at kunne skaffe hende Lindring. Hundene hylede af Sult i vilden Sky; dem maatte jeg derfor skjænke bort til en Omstreifer, og dette bedrøvede hende til Døden.

Atter bankede jeg paa hos mine haardhjertede Naboer, men blev igjen tilbagevist med grusom Spot. De vare kristne Folk, sagde de, de vilde ikke have noget at bestille med Gjøglerpakket; nogen Spaakjærring, nogen liderlig Kvinde trængte De ikke; ei heller havde de Brug for hylende Hunde, der forstyrrede Folks Nattero. Noget Uærligt skulde man ikke faa dem lokket til. Det nyttede mig ikke at sætte op saadanne falske, sledske Miner. Jeg kunde gjøre noget bedre end at streife om til Naboerne og tigge. Jeg havde to kraftige Hænder at arbeide med.

Atter disse hule Ord! Arbeide, naar ingen vilde give mig Arbeide! Jeg satte mig trøsteløs ned ved Veikanten og græd.

En Bagerbutik laa lige i Nærheden. Den friske Duft af nybagt Brød strømmede ud til mig igjennem de aabne Vinduer. Jeg indsugede den begjærlig i lange

Drag. Trætheden havde sløvet min Hunger. Nu vaagnede den paany med forøget Kraft. Og hun, som laa syg derhjemme og ventede! Jeg havde lovet hende saavist at vende tilbage med Føde.

Jeg gik ind i Butikken, skjønt jeg havde været der flere Gange før, men intet faaet, hvad jeg saa inderlig bad om, paa Kredit. Alt, som kunde undværes, havde jeg afhændet for at faa Penge. Jeg havde nu igjen, foruden Mors Perlebaand, en liden Guldbroche. Den løste jeg med skjælvende Haand fra min Kjolekrave og bød den som Betaling for et lidet Brød; jeg var saa uerfaren dengang. Ak, jeg bad saa pent, saa ydmygt, at jeg syntes en Klippe maatte røres, men jeg rørte ikke det haarde Menneskehjerte. Bagermadamen blev ganske rød af Sinne, da hun paany saa mig. «Er De besat, Menneske,» raabte hun og slog i Disken med sin fede Haand, «kommer De atter? Vi har ikke Raad til at hjælpe alskens Omstreifere, det har jeg før sagt Dem. «Den, som gier, til han tigger, skal piskes, til han ligger,» siger Ordsproget, og det er et meget godt Ordsprog. Værs'god pak Dem og det paa Flækken, eller jeg melder dem for Politiet for Tiggeri og Løsgjængeri. Nu ved De Besked!»

Hun aabnede fnysende Døren.

Som en i sin Ugjerning greben Forbryder sneg jeg mig ud. Dog nedtrykkedes jeg ikke saa dybt af Madamens brutale Ord, som man skulde tro. Thi Hungeren var nu den overveiende Følelse. Jeg havde faaet Øie paa de gule, dampende Brødrækker. Lokkende, drillende, fristende og uopnaaelige dan-

sede de op og ned for mit anstrengte Øie, «Brød Brød!» skreg det inden i mig, «et Stykke Brød, eller vi dør!»

Dump og sløv satte jeg mig ned ved Veikanten; Uden Mad kunde jeg ikke vende hjem, det var umuligt! Det blev Kvæld og ganske dunkelt — vi var i August — Butikken stængtes, Madamen gik pustende ind igjen; alt blev saa stille, saa stille, at jeg hørte en Sirids synge i Muren Mit Hjerte slog saa høit, at det truede med at sprænges En vild Ide var sprunget frem i min febersyge Hjerne, vakt ved Synet af de skrøbelige Skodder for det ituslaaede, med en gammel Klud reparerede Vindu. Om jeg nu — — nei, jeg turde ikke tænke Tanken ud. Moders Billede fra Dødsleiet steg advarende og manende op for mig med al hendes Fromhed og Godhed. Imidlertid havde jeg uvilkaarlig nærmet mig Skodderne. Duften af det ferske Brød kjendte jeg endnu. Et nyt Billede steg, fordunklende det forrige, seirrig op. Det var min syge, afkræftede Pleiemor. Maaske hun udaandede i dette Sekund af Mangel paa Næring . . .

Min Haand famlede ved Hængslerne . . . hvor de var løse og lette at aabne . . . Og Madamen sov i Bagstuen, det vidste jeg. Hvem vilde ogsaa savne et Par smaa Brød? Var det saadan en skrækkelig Synd? Jeg frelste to Menneskers Liv dermed, hendes og mit eget. Og jeg kunde jo siden erlægge Betaling for Brødene; Bagerkonen ubevidst kunde jeg paa en eller anden Maade godtgjøre hende . . .

Jeg følte et sugende Stik i Brystet; jeg bed Tænderne sammen, jeg tyggede paa mine Fingre. Hungerssmerten var det mest veltalende Argument.

Uden at tænke derpaa havde jeg nu mekanisk aabnet Skodderne. Vinduet var, som sagt, itu; jeg tog ud den i Hullet indstoppede Klud, Brød laa i Karmen lige indenfor, Aabningen var stor nok, til at jeg kunde stikke min Haand igjennem.

Jeg holdt et Par Brød i den . . .

I vildt Løb, uden at stanse, gik det hjemad, over Stok og Sten. I Kjøkkenet først hvilte jeg ud og bed i et af Brødene. Fristelsen var stor; men jeg overvandt den og bragte Brødene urørte ind til min Pleiemor. Først da hun havde mættet sig tilfulde, skar jeg en liden Skive til mig selv og slugte den graadig.

Hendes Velsignelser over de gode Mennesker, der havde hjulpet mig i Nøden, bragte mig atter til Bevidsthed. Jeg havde handlet som under Indskydelse af en ond Drøm. Med hvilken bævende Frygt, med hvilke Samvittighedsnag jeg den Kvæld gik tilsengs, kan ikke fortælles. Det var, som om et Fjeld med knugende Tyngde hvilte paa mig og berøvede mig Aandedrættet.

Morgenen efter blev jeg arresteret. Opdagelsen gik let nok for sig. Jeg havde jo slet ikke tænkt at sikre mig mod den; Skodderne havde jeg ladet staa aabne efter mig, og mine gjentagne paatrængende Besøg i Butikken vakte straks Mistanken. Jeg dømtes til et halvt Aars Fængselsstraf; foruden Brødtyveriet mis-

tænkt for at have stjaalet af Pengeskuffen, som Bagerkonen hin Nat tilfældigvis havde ladet staa aaben. — Min Pleiemor døde, jeg tror af Sorg og Mangel.

Her har De, Gram, det «dristige Indbrudstyveri», hvormed Aviserne har havt det saa travlt.»

Hun havde fortalt sin Historie med smertelig Monotoni. Nu og da havde et kvalt Suk, den sammenbidte Læbe, det taarefyldte Øie røbet, hvormeget hun havde lidt ved at opfriske i Erindringen dette sørgelige Livsafsnit. Shawlet var nu ganske gledet ned af hendes Hoved, hvis afskaarne Haar dog ikke vansirede det, som jeg havde troet, men derimod gav det en rankere Form, blottende Halsens Ynde. Lampen holdt paa at gaa ud; den manglede Olie. Hendes Ansigt med det stive, marmorblege Præg, med den strenge Mund og de halvt lukkede Øine antog i det døende, uroligt flagrende Lysskjær noget sælsomt Koldt og Statuelignende. Uvilkaarlig greb jeg hendes Haand, for at føle, om den endnu var varm.

«Man har været haard mod Dem, Ulla . . . jeg har ikke været bedre, men dømt Dem ligeaa strengt som de Andre . . . Kan De tilgive mig . . .? Ak, jeg burde jo vidst, at om De end feilede ligeoverfor Loven, maatte Deres Hjerte være rent og brødefrit . . . jeg burde tænkt mig, at De syndede, fordi Deres Hjerte var for ømt og stort . . .»

Hun sad som i en Døs og hørte kun halvt mine Ord. Klokken slog i det Samme to. Slagene faldt tunge og malmfulde. Hun slog gysende Shawlet om sig og sprang op.

«Det er allerede langt over Midnat . . . Hvor Tiden har ilet . . . Men nu maa jeg afsted . . .»

«Er De afsindig, Ulla? Ud i denne Stormnat? Hør blot, hvor Vinden blæser rasende op, og hvor Tagstenene ramler ned af Husene . . . Nei, De maa blive her til Morgenstunden . . . De maa . . . da skal De faa slippe, ikke før . . .»

Hun gjorde usikker et Skridt tilbage og slog Hænderne afværgende for sit Bryst. Jeg læste hendes skræmte Tanke i denne Bevægelse; men jeg vidste med mig selv, at ikke en Gnist af Begjær havde smittet min Sjæl i disse natlige Timer sammen med hende. Hvad skulde vel ogsaa være en Mand helligt, naar ikke Ulykken var det i en ung, værgeløs Kvindes Skikkelse?

«Jeg flytter naturligvis, Ulla. De blir her i mit Kammer — her har De Gadedørsnøglen, saa kan De imorgen slippe ud saa tidlig, De vil . . . jeg springer over til Pettersen, som bor tæt ved. Det er en brav Kar, som er mig meget hengiven, De kjender ham jo . . . Jeg finder altid et Paaskud for mit sildige Komme . . . Nei, men De hører jo ikke paa mig, Ulla . . . bliv her dog, lyt til en Vens Stemme . . .»

«Aldrig», sagde hun, ikke heftig, men med den rolige Bestemthed, der siger mere. «Saa ilde vil jeg dog ikke lønne Dem for Deres uendelige Godhed mod mig.»

Hendes stive Blik smeltede og faldt taarevarmt paa mig.

«Imorgen vilde Deres Vertinde erfare, hvad der denne Nat har passeret; man vilde smykke Historien

med falske Tilsætninger, og den, som vilde lide derunder, blev De. Deres rene Karakter vilde faa et Knæk . . . Nei, lad mig lide alene; jeg vil ikke drage nogen Anden med i min mørke Skjæbne.»

Jeg bad og besvor hende; jeg tror, jeg faldt paa Knæ for hende og fastholdt hendes vaade, pjaltede Kjole. Hun blev ubevægelig. Blidt skjød hun mig tilside og gik mod Døren, som hun aabnede. Lampen drog nu blussende ustadig sine sidste Suk.

Paa Tærskelen nølede hun; hun kjæmpede med sig selv. Pludselig vendte hun sig om, gik langsomt imod mig og greb begge mine Hænder:

«De er den ædleste . . . den bedste Mand . . . jeg har kjendt . . . Gud velsigne Dem . . .»

Hun hviskede Ordene med bøiet Pande. Døren faldt sagte igjen. Hun var borte.

Alene stod jeg tilbage ved Vinduet og stirrede ud i Vinternatten, længe efter at hendes mørke, flagrende Skikkelse var forsvunden. Hvad mon hun nu tænkte at gjøre? Burde jeg ikke fulgt efter og indhentet hende? I den Sindsstemning, hvori hun var, ringeagter man ganske Livet. Og Sjøen rullede brusende tætved. Jeg indbildte mig næsten at høre dens Dønninger. Et Spring fra Kaien, en bristende Boble . . . og det var forbi . . .

Paaklædt lagde jeg mig paa Sengen, uden Tanke om Søvn. Hver Gang, Vinden rasede forbi, og Huset stønnede i sine Sammenføininger, skjælvede jeg ved Tanken paa hende, den stakkers Forladte, der kun havde Himlen til Tag og skulde kjæmpe

sig frem i Sneen og Mørket en Nat som denne. Omsider faldt jeg i en urolig Slummer, hvor skrækkelige Drømme pinte mig: Liget af en ung Kvinde laa skyllet op paa Strandbredden, Bølgerne kastede sine Skumkranse om det; den grønne Tang havde floket sig ind i hendes Haar, og de smaa, blaakolde Hænder holdt uopløselig fast paa nogle Sivstraa, som hun i Dødskampen havde trukket til sig. Om Halsen hang et rødt Koralbaand. Med det skjærende Skrig «Ulla» vaagnede jeg ved Daggry, badet i kold Angstsved.

Snart erfarede jeg Enden paa Nattens sørgelige Historie. Ulla havde hjemløs flakket omkring i Gaderne i sin tynde Klædning ligetil Morgenstunden, da Patruljen fakkede hende og bragte hende til Politistationen som et mistænkeligt Fruentimmer.

Hun blev anklaget og straffet med flere Ugers Fængsel for — Løsgjængeri. Hun stod jo allerede forud paa Politiets sorte Bræt. Den tusende Gange Beklagelsesværdige! Jeg troede, mit Hjerte skulde briste, da jeg hørte Dommen.

Juleaften kom. Jeg tilbragte den i en hyggelig Familie, da Far var paa Reise for at besøge min i Nordland gifte og bosatte Søster. Selv følte jeg ingen Hygge. Juletræet straalte i sit blændende Festskrud af Lys, Blomster, Frugter, Legetøi og vel indpakkede, med Navne forsynede Julegaver. Børnene dansede om det med jublende Ansigter og Øine, opspilede af Beundring; Moderen, den unge, tækkelige Vertinde sang for dem «Jomfruen gaar i Dansen» og «Skjære,

skjære Havre», og Far stod og saa paa Mor, Juletræet og de dansende Børn med et tindrende Blik, som en Mand, der eier hele Verdens Rigdom i sit Bryst. Ja, alt var Lys, Leg og Lykke; men min Længsel dvælede tungsindig ved et andet, mindre sollyst Maleri: En ung, uskyldig Pige, indespærret i Fængslet, mellem grove Misdædere, paa denne høitidelige Aften.

Jeg kunde tilslut ikke holde det ud længer i den barneglade Kreds. Ubemærket, læggende mine smaa Julegaver til Børnene paa Bordet, listede jeg mig bort, og inden jeg vidste rigtig af det, stod jeg i Snekavet ligeudenfor den store, mørke Murstensbygning, og saa op mod de jerngitrede Vinduer, hvorigjennem trængte et blegt Lysskjær. Der bag sad hun, Stakker! Om nogle Dage vilde hun være fri; jeg havde nøie udregnet Tiden.

Det var omkring to Uger efter. Der var Fest paa Skøitebanen, hvori enhver kunde deltage mod en lav Entré. Man havde feiet Sneen bort, sørget for et godt Musikkorps, samt i Midten placeret et Telt, en improviseret Kafé, hvor man kunde erholde Forfriskninger. Nogle Kamerater drog med mig derhen. Om Ulla havde jeg intet erfaret, siden hun kom ud af Fængslet. Maaske hun var reist paa Landet til Bønderfolk. Dette havde man fortalt mig, at løsladte Fanger ofte gjorde for der i Ensomheden at dække sin Skam.

Den første, vi mødte paa Banen, var Møller med en flot Peltshue paa det forbistret smukke Hoved.

Han havde i disse Dage forlovet sig med den længe efterstræbte, meget formuende, men ikke ganske unge Enke. Man sagde om ham, at straks han fik Nys om Ullas sørgelige Fortid, havde han skuldertrækkende sagt: «Det anede jeg; derfor sluttede jeg ogsaa i al Hast med Tøsen.» Den Usling! Jeg havde ikke talt med ham siden hin Søndag, da jeg saa aabent sagde ham min Hjertensmening. Nu traadte han hen mod mig med et grinende Smil, der ikke varslede godt.

«Tak for sidst, du! Men maa jeg til Gjengjæld for den Artighed, du viste mig da, faa Lov at give dig et lidet Raad. Nu er Fuglen sluppen ud igjen,» han dæmpede sin Stemme til en Hvisken, for at en nærstaaende, korpulent Dame, sandsynligvis hans Forlovede, ikke skulde opfange det, «fang den nu, før man paany sætter den i Bur. Rigtignok har den skudt Ham,» han lo skadefro, «den gaar i Silke istedetfor i selvspundet Vadmel; men det skader jo ikke,» og han pegte idetsamme udover Isen med sin elegante Spaserstok mod en ung Dame, hvis glimrende Kunstfærdighed i at løbe paa Skøiter samlede en tæt beundrende Klynge om hende.

Jeg kunde ikke rigtig se Damens Ansigtstræk; jeg har altid været nærsynet, og hun var et godt Stykke borte. Men den gratiøse, vuggende Maade, hvorpaa hun rendte, fængslede straks min Opmærksomhed. Der var noget indtagende Raskt, noget Amazoneagtigt over den unge, slanke Skikkelse. Paa det fine Hoved, hvis korte Haar var friseret paa Herrevis, bar hun en liden, rund, koket Fløielsbaret, hvori en opstaaende

graa Heirefjær. Det lange, blaa Slør flagrede efter hende. Den snevertsiddende Fløielsjakke, kantet med Peltsværk, fremhævede smukt hendes fine, bøielige Figur; den rigt garnerede brune Silkekjole bar hun opheftet paa et høirødt Underskjørt, som Damerne da brugte det, og de nette, smaa, høiskaftede Pariserstøvler fuldendte det kjække Sport-Toilette.

Man kunde ikke blive træt af at betragte hende.

Møller havde jeg forladt, uden at værdige ham et Svar. Nu gik jeg nærmere den djærve Skoitcløberske. Man lo og tiskede rundt om hende, og Ordet «Spanierinden» hørte jeg uafbrudt. Spradebasserne beskuede hende uforskammet grinende gjennem sine Lorgnetter, og en af dem, en liden, vimset Handelscommis, viste den Frækhed i Forbirenden at puste en Røgsky af sin Cigar næsten lige op i hendes Næse. Hvem kunde denne Dame være, som man viste saa liden Ærbødighed?

Nu var hun ganske nær mig; ganske tydelig saa jeg hende. Umuligt og dog sandt! Jeg kvalte et Skrig, det svimlede for mine Øine; jeg maatte uvilkaarlig støtte mig til min Sidemand. Ja, jeg kjendte dette smukke, marmorkolde Ansigt, om end dets nuværende Udtryk af rolig, hærdet Trods var mig fremmed; jeg kjendte disse vuggende Former, skjønt de gjemtes under Fløil og Silke istedetfor bag grove Stoffer — det var min eneste Kjærlighed, min Ungdoms deilige, ak nu saa vansirede Drøm . . . det var Ulla!

«Fortabt!» stønnede jeg og fjernede mig.

Da bemærkede hun mig. Hendes Skøitekunst syntes i Nuet at svigte hende; hun stansede sit

Løb og vaklede, idet hun dybt blussende slog Sløret ned over det haanlig rolige Ansigt med det trætte Smil, bag hvilket Livsleden og Smerten laa paa Lur.

Men hun fattede sig snart. I langsomme, bølgende Svingninger fór hun fra mig henover den blinkende Flade, henover fjerne Steder, hvor Isen var saa utryg, at den gyngede under hende, og Sjøen skvulpede frem gjennem Sprækkerne. Jeg maatte tænke paa en saaret Svane, der søger sig en ensom Plet for at synge ud sin Sorg og dø.

«Tilbage, Isen brister!» raabte man fra alle Kanter til hende.

«Lad briste!» raabte hun rolig tilbage og fløi uforstyrret videre.

Man saa hende ikke mere paa Banen den Dag.

«Spanierinden» blev snart et yndet Thema for Byens unge Kavalerer. Hun kom i Mode. Hvem var det, som ei roste sig af hendes Gunst? Og dog bønhørte hun kun En, sagdes der: Konsul D, den firtiaarige rige, elegante Mand, der eiede det smukkeste Hus og den styggeste Kone i hele Staden. Han var det, som lagde alle Modebutikkers Indhold for hendes Fødder.

En vakker Dag gik et Rygte om, at hun havde sendt ham alle de kostbare Sager, han havde foræret hende, tilbage, og i sin gamle, fattige Dragt forladt den smukke Leilighed, hvor han havde indlogeret hende, for at flytte ind hos en ringe, men ærlig Arbeiderfamilie.

Hun vilde begynde et nyt Liv, ernære sig som Syerske, som Sygevogterske, som Gadefeierske, hvadsomhelst, bare ernære sig redeligt.

Jeg undersøgte Sagen og fandt, at Rygtet var sandt. Hun boede paa et lidet Kvistværelse hos en Tømmermand Olavsen, der i sin snevre, simple Kreds var tilligemed Hustru anseet for meget respektable Folk.

En Kvæld stillede jeg mig op i et Portrum i den trange Gade, hun maatte passere for at naa sit Hjem. Længe stod jeg og ventede forgjæves. Endelig kom hun. Lygteskinnet faldt lige paa hende, da hun passerede. Hvis jeg ikke saaledes havde seet hendes Ansigt, skulde jeg svoret paa, at det ikke var hende. Hendes Klædning bestod af en sækkevid luvslidt og formløs Klædeskappe, der vist i sine Velmagtsdage havde tilhørt en gammel Frue, og paa Hovedet bar hun en gammeldags, sort Kyse, der ganske dækkede hendes Haar. Hendes Støvler var saa store og stærke, at de klaskede under hendes Skridt. Paa Armen bar hun en Kurv, hvoraf et Talglys stak frem, og hun gik langsomt som en gammel Kone, med Øiet sænket. Det trodsig Haanlige i hendes Træk, som skjæmmede Ansigtet sidste Gang, var veget for et sørgmodigt, grublende Præg, en viss Resignation. Hvor langt mere indtagende fandt jeg hende dog ikke i disse aflagte, kummerlige Klædningsstykker og med den ydmyge Mine, end i hint elegante Toilette og med denne kunstlede Frækhed!

Kvæld efter Kvæld stod jeg i Portrummet med bankende Hjerte og med de fortrøstningsfulde Stjerner

over mit Hoved. Jeg bebreidede mig selv disse hemmelige Aftenture, jeg kaldte dem umandig Svaghed; men disse Tanker føg bort som tomme Dampe, naar Kvælden nærmede sig; da stillede jeg mig altid paa samme Post; da maatte jeg indrømme mig selv, at min Dag havde været, midt i Forretningsvrøvlet, en lang Drøm mod dette sære Aftenmøde, at jeg havde holdt den taalmodig ud, fordi Kvælden skulde lønne mig med et Glimt af hende. Bare Glimtet gjorde mig saa godt! Jeg behagede mig i at spille den usynlige Vogters Rolle. Udeblev hun en Gang, udmalte jeg mig straks alle mulige Uheld, der kunde rammet hende, og gik hjem i uendeligt Mismod. Undertiden, naar hun saa mere nedslaaet og skuffet ud end sedvanlig, havde jeg den største Møie for at afholde mig fra at springe frem fra mit Skjul, og sige hende, at hun ikke maatte være saa bedrøvet, at der var En, som useet vaagede over hende og led med hende. Og saa stod jeg pludselig der, midt i Sneen, med valne Hænder, glemmende Kulden og Blæsten, fangen i alle de gamle, taabelige Tanker. Jeg syntes, hun med hver Dag blev mere og mere værdig at være en brav Mands Hustru . . . Mit Blik fór drømmende ind i en lys, stille, kampløs Fremtid . . .

Gjennemgik hun ikke nu Ildprøven, Martyriet? Var ikke hendes nuværende Liv den strengeste Renselsesproces? Først havde hun at kjæmpe med sig selv, at reise sig i sin egen Selvagtelse, saa havde hun at kjæmpe med Verden, at bøie sig uden Knur for dens haanlig medlidende Dom, Verden, der ikke tror paa den sande Anger hos en Kvinde som hende.

Veien laa ensom, arbeidstung og smerteknudret; intet opmuntrende Ord hilste den Dødstrætte. Ene skulde hun udfægte den jernhaarde Kamp for at seire eller at — falde paany.

En Aften saa hun rigtig modløs ud. Hendes Gang var ustø. Hun bar en Krukke Melk i Haanden, som jeg hvert Minut frygtede for, hun skulde slippe og lade falde til Jorden.

Dagen efter savnede jeg hende, ogsaa den følgende. I denne Ventetid overveiede jeg, om ikke hendes Prøve nu burde være slut, om jeg ikke skulde besøge hende — og tilbyde hende min Haand. Rigtignok elskede hun mig ikke, men hun nærede megen Godhed for mig, mere end for nogen Anden, det vidste jeg, og jeg vilde heller ikke forlange mere. Jeg ønskede blot at befri hende for den daglige forkuende Nød, jeg vilde blot give min lille forfrosne, mishandlede Fugl et varmt Rede, hvor den kunde pleie de pjuskede Fjær og atter lære at synge mod Sol og Sommer. Jeg vilde, at den skulde have en aaben Haand at ty til og pikke Føden af, et trofast Bryst, hvorved den kunde hvile, naar den var træt. Og i Fantasien fik jeg travlt med at bygge vort Hjem; jeg regnede ud, hvorvidt min Gage kunde forslaa, og jeg indrettede det derefter, tarvelig, men hyggelig og lunt. De smaa, nette Stuer forsynede jeg med Birketræsmøbler — andet havde vi ikke Raad til — og jeg tapetserede alle Væggene med Rødt, hendes Yndlingsfarve. Hun, som var vant til Armod, vilde synes saa godt om den heldige Overgang, hun vilde beundre alt, hver liden, paa hendes Smag beregnet

Ting, som var dyrebar og kjær derved, at den vår bleven kjøbt ved en liden Opofrelse fra min Side, f. Eks. ved at jeg røg færre kostbare Cigarer i Ugens Løb eller indskrænkede mig paa anden Maade — og hun, ja hun vilde til Gjengjæld give mig et taknemmeligt Hjertes hele Sødme. Og hvergang en tankefuld Stirren hos hende, et vemodigt Drag om den søde Mund fortalte mig, at Mindet om de onde svundne Dage hjemsøgte hende, vilde jeg behandle hende ganske som et misfornøiet Barn. Jeg vilde tage hende i mine Arme, jeg vilde kjærtegne og snakke hende efter Munden, jeg vilde synge alle hendes Yndlingssange, jeg vilde arbeide saalænge med hende, at hun atter smilte og klappede glad i Hænderne ligesom den Gang, hun prøvede Ekkoet i Fjeldet. Aa, vi skulde leve saa deiligt sammen, bare hun vilde . . .

«Har du hørt det? «Spanierinden» er heftig syg, ja, hun ligger for Døden», spurgte en af mine Bekjendte, idet han ligegyldig tændte sin Havaneser. «Doktor Ring, han med Guldnæseklemmen, fortalte mig det igaar i Moritz's Kafé. Det er Pinedød Synd i Pigen. Hun er vist langt bedre, end Folk tror . . . Men du bliver jo ganske bleg om Næbbet, som om det var dig selv, der skulde starve. Sandt at sige ser heller ikke du stærk ud i den senere Tid.»

Jeg mere ravede end gik fra ham. Nu fattede jeg Ullas Udebliven den hele Uge. For en Opløsning paa Gaaden! Kommen udenfor i den nærliggende Park, kastede jeg mig ned paa en af de tilsneede Bænke.

Ulla døende . . .!

Det klang mig saa fjernt, saa fremmed; det var som et Tungemaal, jeg ikke forstod. Meget havde jeg tænkt mig i ensomme Stunder, men aldrig denne skrækkelige Mulighed.

Det var, som den ydre Verden fløi fra mig; jeg sad ene tilbage i Tomheden, stirrende ned i min Tankes mørke, umaalelige Brønd. Dernede saa jeg mange Billeder, lyse og dunkle; jeg saa en høstlig Scene, hvor en ung, sortøiet Pige med Purpurbær i Haaret smilte livsglad imod mig og trykkede mig et Perlekors i Haanden, jeg stod i Fængselscellen og betragtede en bleg, bøiet Skabning ved Spinderokken, jeg stirrede dybere ned, og opdagede en ulykkelig, hungrende Kvinde, der fór hjemløs i Vinternatten og troede sig forladt af Gud og Mennesker; og jeg saa endnu mere, et uhyggeligt, syndefuldt Livsblad, som jeg ikke vilde se. Billederne gled ud i hverandre, vekslende som i et Kaleidoskop. Et blev altid tilbage som det attervendende Omkvæd i en gammel Melodi: det var et hvidt, fortrukket Ansigt, der lyste mig imøde fra Brøndens Dyb, to hvide Arme, der kavede for at holde sig oppe, men Bølgerne slog sammen over dem med en tungsindig, brusende Klang.

Ulla døende . . .

Saaledes skulde det altsaa slutte, dette vilde, lidelsesrige Liv, født i Synd og Skam, fremvokset i Armod og uforskyldt Elendighed, slutte uden at et forsonende Lysstreif mildnede den haarde Skjæbnedyst. Aa, jeg maatte se hende endnu en Gang, endnu en Gang, den sidste, maatte jeg skue ind i dette blege, forgræmmede,

elskelige Ansigt, om hvis skyldbetyngede og dog saa rene Pande jeg i mine hemmeligste Drømme havde lagt Myrthekransen; endnu engang maatte jeg skue ind i dette milde, forgrædte Øie, paa hvis dybe Grund jeg engang malte mit Livshaab i Regnbuens Farver — at det brast som en Boble var ikke hendes Brøde, den Arme, den Skjæbneforfulgte! Ja, jeg maatte betro hende, før Dødens Forhæng faldt for evig, mit Livs kostelige Hemmelighed, at hun havde været mit Et og Alt her i Verden, min Længsel og sorgfulde Lyst, at jeg velsignede hende, fordi hun havde krydset min Livsvei og udfyldt dens Tomhed med den vel smertebaarne, men forædlende Tanke paa hende . . . Maaske denne Bekjendelse kunde blive hende det lille Lysstreif i Mørket; hun skulde vide, at hun havde vundet en trofast Menneskesjæl, hun skulde ikke dø ganske forladt.

Huset laa i en af de trange Sidegader, hvor Byens Almue boede. Ad en smal, skrøbelig Trætrappe, der knagede under mine Trin, som vilde den gaa istykker hvert Øieblik, og fastholdende mig i et løst Reb, der tjente som Rækværk, naaede jeg Kvisten. En høi, bredskuldret Kone, med et snehvidt Livforklæde over sin Vadmels Kjole, traadte mig straks imøde. Det var Tømmermandens Hustru. Der var noget Solid og Ærligt over hende, som gjorde mig godt at dvæle ved. Efterat jeg havde fremsat mit Ønske om at se den Syge, betragtede hun mig forskende fra Top til Taa. Saa opklaredes de rynkede Bryn. Hun var øiensynlig ikke ganske utilfreds med sin Mønstrings Resultat.

«Er Herren kanske i Slægt med hende?» — «Ikke just det,» svarede jeg, «men vi er gode Bekjendte.»

«Doktoren tror, at hun ikke har langt igjen,» vedblev hun, der af min nervøse Rastløshed mærkede, hvormeget jeg led, «men jeg og min Mand er af den Mening, at hun nok endnu kan staa det over. Bare omhyggeligt og godt Tilsyn!»

Hun trak aandsfraværende i sit Forklædebaand, som hun snoede om Fingeren. De bestemte Bryn trak sig paany sammen i en op over Panden stigende Fure.

«Men det er alle disse Mediciner, som Doktoren anordner, der er saa kostbare. Vi har gjort, hvad vi kunde; men nu har vi ikke mere Raad. Vi er fattige Folk, der haardt maa bale os frem, og selv har hun ikke en Skilling. Det var nok egentlig Hjertesorg og Mangel paa stadig og ordentlig Føde, der kastede hende tilsengs. Hun skulde bare bo her hos os; sin lille Husholdning vilde hun selv føre; men det blev nok smaat med den. Naar hun var ude hele Dagen, troede vi, at hun spiste der, hvor hun arbeidede; snart kom vi efter, at hun mangengang hverken havde faaet Arbeide eller Spise, med Undtagelse af det Stykke Brød og den Skvæt Kaffe, jeg kunde give hende om Morgenen. Min Mand likte ikke altid, at jeg gav hende denne Frokostsmule; han mente, vi selv havde saa mange smaa Munde at sørge for, og det er sandt, vi har Gudskelov syv raske Barn, og de trænger baade Mad og Klæ'r og Sko, og Fars Ugepenge er ikke altid saa store — men alligevel, jeg kunde ikke andet end give hende, naar hun med sine store Øine saa paa mig.

medens jeg delte Maden ud mellem de Smaa. Og saa havde Anders Kristian, den yngste Gutten min, en Dag hvisket mig i Øret, at han havde seet Jomfruen tage op en Brødskorpe, han havde tabt paa Gulvet, tørre den omhyggelig af paa sit Kjoleærme, kysse paa den og derpaa spise den, idet hun sukkede tungt. Og det gjorde mig saa ondt, ser De, for naar man er Mor til syv Børn, saa har man ikke gaaet uprøvet gjennem Verden, saa kjender man til lidt af Hvert og ved, hvad det er at mangle.»

Hun førte raskt Forklædesnippen op til Øiet. Der slog en myg, varm Sjæl under denne grove Vadmelskjole!

Atter dette Fattigdommens grinende Spøgelse! Jeg lagde min Pung paa Bordet. I den var hele min Maanedsgage; nu havde jeg ikke mere Brug for Birketræsmøbler, ei heller for røde Tapeter.

«Til Medicin,» sagde jeg. Konen tog dem uden at vise nogen Overraskelse eller Glæde. «Tak,» svarede hun, «de skal anvendes vel!»

«Hun aabnede en lav og skjæv Dør, og vi traadte ind i et lidet umalet, men renligt Tagkammer. Den ubehagelige stærke Lugt af forskjellige Miksturer slog mig straks imøde. To værkbrudne Træstole, et Bord, hvoraf Lakeringen var delvis afslidt, samt en smal Seng udgjorde det hele Bohave. Paa Væggen var fastklistret et tarveligt Skillingsbillede af vort Kongepar; paa Ovnen stod en liden Hund af Gibs, hvis Farve rivaliserede med Ovnens i Sorthed, og ved Siden af den paa Væggen hang nogle Klæder, hvoriblandt den gamle pud-

sige Klædeskaabe var at gjenkjende. Om Sengen var et Forhæng af storblomstret, falmet Sirts. Foran den stod en høi Træskammel, hvorpaa en Vandkaraffel og et Glas.

Konen selv fandt sit Værelse nydeligt; det kunde jeg mærke af hendes over hver enkelt Gjenstand tilfreds henglidende Blik. Jeg kunde neppe aande. «Sover hun?» hviskede jeg.

«Nei!» — Konen slog varsomt Forhænget tilside og bøiede sig ned over Sengen. «Her er en Ven, som vil tale med Dem, Jomfru, en god Ven.»

«Kald mig ikke Jomfru,» lød det mat fra Sengens Indre, «det har jeg før bedet Dem om . . . kald mig Inez, kald mig for Deres Barn, hvad De vil . . .»

Konen vendte sig mod mig, der endnu stod ved Døren: «Kom blot nærmere, men sagte.» Paa Taaspidserne gik jeg hen. Gudskelov, her syntes endnu at være Haab efter menneskelig Beregning. Døden havde endnu ikke stemplet denne aandsklare Pande, Aandedraget gik let og regelmæssigt. Hvidklædt laa hun der, stiv og rolig, med de magre Barnehænder fast sammenfoldede. Hendes korte sorte Haar, der ikke sammenholdtes af nogen Kappe, laa spredt ud over Puden som en dunkel Krans om det graalig indfaldne, endnu i Sygdommen saa vidunderlig skjønne Ansigt. Det var, som om hun vented paa Nogen, som om hun lyttede til kommende Fodtrin.

«Der staar han,» hviskede Konen, «ser De ham ikke?»

Hun løftede sløvt de trætte Øienlaag, men i samme Stund vore Øine mødtes, kom der et forun-

derligt Liv i den sammensunkne Skikkelse. Det var, som om hun indsugede fornyet Kraft. Hænderne løste sig fra hinanden, og med en ydmyg, skjælvende Bevægelse førte hun Teppet op over Hovedet.

«Nei, nei,» raabte hun klagende, afværgende, «ikke dette . . . ikke ham. . . .»

Jeg satte mig ved Siden af hendes Seng og tog hendes Haand. Aa, hvor let, hvor tynd den var! Jeg kyssede den rørt; jeg vædede den med mine Taarer, jeg kunde ikke andet.

«Ulla, det er mig. . . . Emil Gram . . . vil De ikke kjende mig mere? . . .»

Jeg holdt stammende inde; vidste ikke selv, hvad jeg skulde sige for at give den Bøiede Mod.

«Skaan mig,» bad hun usigelig mildt, fremdeles skjult af Teppet. «Gaa igjen. . . . Nu kaster De Deres Godhed paa en Uværdig . . . Jeg . . . jeg tør ikke . . . mere se Dem i Ansigtet. . . .»

Stille slap jeg hendes stakkers syge Haand; stille reiste jeg mig. Konen aabnede Døren.

«Nei bliv,» raabte hun næsten vildt, slog Teppet raskt tilside og viste mig det hede, skamblussende Ansigt. «De skal høre min Historie tilende, De skal vide, hvad et Menneske kan taale og lide . . . førend det giver sig over,» tilføiede hun uhyggeligt hviskende, «førend det falder — for aldrig at reise sig mere.»

«Tys, Barn,» sagde Konen, «De maa ikke være saa heftig. Husk paa Doktorens Ord.»

Hun hørte ikke paa denne Formaning; hendes Haand famlede utaalmodig paa Teppet. «De vil dømme

mig mildere og skaansommere end Andre,» vedblev hun, «naar jeg har bekjendt alt for Dem. De vil maaske ynke og beklage mig, men gjør ikke det, gjør ikke det!»

Jeg indtog min gamle Plads ved Sengen. Konen fjernede sig sagte. Vi var ene.

«Sig intet,» bad jeg, «jeg ved, hvad De har gjennemgaaet, hvor heltemodig De har staaet imod til det Sidste. . . . Jeg kjender alt.»

«Ak, hvad kjender De?» sagde hun vemodig. «De har kun fulgt med de ydre Tildragelser. Mine Kampe, min Angest og Fortvilelse kjender kun Gud og jeg selv . . . men nu skal ogsaa De kjende dem. I Deres Øine vil jeg gjerne staa saa pletfri som muligt.»

Hun vædede sine tørre Læber med en Draabe Vand af Karaflen, der stod nær hende.

«Ja, jeg har lidt mere, dybere, end Nogen aner . . . hvad tror De, jeg følte, da jeg opdagede, at jeg var født i Skam og Dølgsmaal, at min dyrebare Moder ikke var en af Samfundet respekteret Kvinde, og at min Fader havde Ingen seet? Aa, saadanne Ting burde et Barn — jeg var fjorten Aar dengang — aldrig vide! Det brænder sig ind i det rene, uberørte Sind som et glødende Jern og jager Tanken op af dens trygge Barneleie. Paa Skolen erfarede jeg det nemlig af Kameraternes ondskabsfulde Bemærkninger. Som det sorte Faar gik jeg i Flokken. Man undgik at leke med mig, «Løsungen», der ovenikjøbet opdroges af en «berygtet og liderlig Spaakvinde». Allerede før Mor døde, havde jeg en uklar Anelse om Arten af den Ulykke, som truede

mig, det uægte Barn. Jeg var paa Gaden kommet i Klammeri med nogle smaa Lekesøstre. Da puffede den Største af dem haardt til mig og sagde: «Mama har sagt, at vi ikke skal tale med dig, fordi din Mor er en styg Kone, og du har heller ingen Far.» Grædende løb jeg hjem og fortalte Mor hvert af disse Ord, hvis Betydning jeg ikke fattede. Hun bad mig fortælle det flere Gange, som om hun ikke troede sine egne Øren; saa bortkyssede hun mine Taarer og trøstede mig saagodt hun kunde; men jeg husker endnu, hvor underlig bleg og stille hun sad og ruggede paa sig. Øiet vendte hun ydmygt opad, som vilde hun sige: «Ja, nu kommer Straffen.» Ak, dette Blik forstod jeg først siden, dets uendelige Smerte, — og da græd jeg bitterlig derover. Stakkers Mor, som af sit eget uskyldige Barns Mund skulde erfare sin Skjændsel, aa, du stakkers Mor . . .

Og min Opvækst, hvor haard var den ikke! Ene med min gamle Pleiemor, skyet for min egen og for hendes Skyld som en Spedalsk, bærende overalt med mig Bevidstheden om, at jeg ikke var som andre unge Piger, at mine Forældre havde syndet mod Samfundets sædelige Love — at jeg derfor bar Udskudsmærket usynligt paa mig. Aa, hvor ofte stod jeg ikke i hine Dage, som man pleier at kalde Kvindens lykkeligste, halvt skjult bag Løvet om Sommerkvælden og betragtede med sky, bedrøvede, misundelige Blikke de andre Pigers Lek paa Engen! Hvor sikre, hvor glade var de ikke! Og hvor stolt, hvor rankt bar de ikke sine Hoveder, som om der sad Dronningkroner paa dem. Hvorfor var jeg ikke som en af dem, ja hvorfor

var jeg det ikke? Ak, jeg vidste det altfor godt! Mine Taarer randt hede ned ad Kinden og borttørredes af den milde Vind. Man havde brændt Lastens Mærke paa min Pande, inden jeg endnu vidste, hvad Last var. Derfor rødmede de unge Piger, naar jeg ubuden traadte ind i den lystige Skare, og Ynglingerne vendte sig forlegne bort. Gud tilgive disse Mennesker deres store Synd, alt, hvad de har forbrudt mod mig.

Om hin grufulde Tid af Sygdom og Savn, der drev mig til Tyveriet, har jeg fortalt, men ikke hvad som fulgte efter. Aa, Rædsel, isnende Rædsel i hver Nerve, da man førte mig, den sekstenaarige Pige, i Fængsel. Skrækken sidder endnu i Blodet og sammensnører Hjertet, naar jeg tænker derpaa. Jeg, næsten et Barn, mellem alle disse raa, gemene, brutale Forbrydere, Vanslægtede fra det kvindelige Kjøn, Barnemordersker, Tyvekvinder, berygtede Fruentimmer. Jeg hørte Ord, der bed min sarte Følelse som giftige Hugorme, Eder, der i sin Gudsforgaaenhed kunde faa Haaret til at reise sig paa den Frækkestes Hoved, Udtryk, hvorover jeg rødmede saalænge, at jeg syntes jeg kunde ikke rødme mere . . . Ve over dette Fængselsvæsen, der ikke skjelner mellem Klinten og Hveden, idet det ufordærvede, maaske af sit svage Hjerte, sin stridige Æresfølelse vildledte Menneske indespærres sammen med det forvorpneste, uforbederligste Udskud, ja, Ve over dette usle System, der moralsk, ved den aandelige Smitte, dræber flere Sjæle, end Angeren og Religionen faar Tid til at redde!»

Ullas Kinder glødede i én hektisk Lue; hun havde reist sig halvt op i Sengen. Indignationen laante hende den øieblikkelige Styrke.

«At jeg slap vel ud derfra, takker jeg Gud og ham» — hendes Røst smeltede i Mildhed — «ham, hvis Navn er for helligt til nu at nævnes af mig. Det var vor Fængselspræst, en ung, varmhjertet, elskelig Mand, af hvis blege Ansigt Renhed og Godhed lyste langveis. Han var Lyset i Mørket, Solstraalen paa Fængselsvæggen . . . Velsignet være han! . . . Hans hjertelige Ord om Søndagen var det, som gav mig Mod og Kraft til at bære den følgende Uges Trængsel. Han saa paa mig med medlidende Øine; han styrkede og trøstede mig og lovte mig Hjælp, naar min Straffetid var ude. Men han blev forflyttet straks efter til et andet Kald i en anden By . . . jeg saa ham ikke mere. . . .»

Hun vædede paany sine Læber med Vand.

«Nei, dette anstrenger Dem formeget, Ulla,» sagde jeg, dybt greben af hendes Ord, «sig ikke mere; jeg ved, at Verden har forbrudt sig mere mod Dem end De mod Verden. . . .»

Hun ændsede ikke Afbrydelsen, optaget af sin smertelige Tankerække.

«Og saa kom endelig Dagen da jeg skulde have Fripas. Hvad tror De, at jeg da følte, da jeg i den halvdunkle Vaarkvæld sneg mig barbenet ud af den store Port, med min lille Bylt Klæder paa Armen, frygtende hvert Blik, der faldt paa mig, bemærkende, at Alle vendte sig med haanlig Medynk efter mig. I saadanne elendige smaa Byer kjender alle Folk hver-

andre. Jeg syntes tilslut, jeg maatte synke i Jorden af Forsmædelse og Skam. Jeg var saa vant til Underkuelse, at jeg nu undrede mig over, at jeg havde Ret til at indaande i fulde Drag denne friske Luft, at sætte min nøgne Fod paa dette silkebløde Grønsvær, at vandre uhindret om som de Andre. Og Hundene gjøede ikke ad mig, men lod mig roligt passere? Det var som en Drøm.

Fortumlet søgte jeg Huset, hvor min Pleiemor havde boet; men Eieren jog mig med Barskhed bort. Saa listede jeg mig ind i Byen til den store, hvide, paladslignende Bygning, mine Bedsteforældres. Sælsomt tilmode betragtede jeg den ... I disse høie Sale havde Mor leket og sunget, da hun var en ung Pige som jeg nu ... her skulde hun engang i sin Lykkes Overmaal have udraabt: «Mit Paradis, hvor jeg er glad i dig!» Ak, hun blev altfor snart udjaget af Paradiset ...

Vinduerne var straalende oplyste, en Række elegante Vogne holdt udenfor Døren, og Lyden af et Piano lød festligt ud i Natten. Der var Selskab. Fremmede gik ind og ud i mit Fædrehus og svælgede i dets Overflod ... jeg, deres Barn, stod udenfor i Mørket, uden Ly, uden Brød ... Aa, vidste blot Bedstemor, jeg stod her! tænkte jeg, hvor det vilde bedrøve hende, hvor glad vilde hun ikke forlade den fornemme Vrimmel for useet at trykke mig i sine Arme, ligesom Faderen det forlorne Barn, og græde ud med mig... En rank, hvidhaaret Dame i sort Silke stod paa Altanen ligesom fremmed for Husets Festglæde. «Bedstemor», raabte jeg og udrakte Armene, «Bedstemor!» Men

hun hørte mig ikke. En Tjener fór travlt forbi; jeg bad om at faa Fruen deroppe i Tale; han saa paa mine bare Ben, gav mig et næsvist Svar . . . og i næste Stund løb jeg bort. Hvad vilde det ogsaa nyttet at tale med Bedstemor . . .? Nu vilde hun ikke mere omfavne mig; nu var jeg ikke længer det smukke, skyldløse, sørgeklædte Barn, men en overbevist, straffet og brændemærket Forbryderske . . .

Ilsomt vandrede jeg bort, hurtigere og hurtigere, videre og videre, uden Maal eller Med. I den bitre, sorgfulde Stemning, hvori jeg da var, er det umuligt at blive stille; man finder en sælsom Trøst i den rastløse Bevægelse; det er, som om man flyr og lader Sorgen langt tilbage.

Uden at mærke det var jeg kommen et langt Stykke fra Byen opover Landeveien. Jeg stansede, jeg kjendte Tørst. Med den hule Haand hentede jeg mig Vand af den nærliggende Elv. Hvor det smagte godt, hvor det læskede! Saa badede jeg mine saare Fødder i den. Plaskende fór jeg frem og tilbage i det kjølige Vand; da gled pludselig min høire Fod uden Holdepunkt. Elveleiet skraanede brat ned i en stor Dybde. I Øieblikket opsteg Tanken hos mig at gjøre Ende paa det usle Liv. Men Tanken døde allerede i Undfangelsen. Naar man er seksten Aar, klynger man sig endnu til Livet, med hvor haarde Hænder det end tager paa En. Man indaander Duften af Marken, af Blomsterne, man ser op mod Himlens tindrende, forjættelsesrige Stjerner, ud over det vidtblaanende Hav, og man gjennembæves af en uklar, længselsfuld Fornemmelse af, at Livet

etsteds indeslutter en sælsom Lykke . . . bare man kunde finde den. Og naar man er ung, synes man Intet er lettere end at finde Skatte. De ligger jo ventende paa Trylleordet i hvert Bjerg og hver Houg. Dette passerede for omtrent to Aar siden, og dog synes jeg der ligger et Aarhundrede mellem da og nu. Jeg føler mig nu saa gammel, saa gammel.

Om Natten krøb jeg ind i en aaben Hølade og sov trygt, til Fuglenes Sang vakte mig ved Morgengry. Da vaskede jeg mit Ansigt i Elven og vendte tilbage til Byen. Nu vidste jeg, hvem jeg vilde søge . . . igaar havde jeg forsmaaet hende, idag var hun god nok. Det var Ulla, en ung, letsindig Pige, der tjente i en Ølhalle. Hun havde i sin Tid vist min Pleiemor adskillige Tjenester og havde et meget godt Hjertelag. Hendes Husbondsfolk var ude, hun lukkede mig straks ind i et Bagværelse, hvor der var en muggen Lugt af gamle Kager, Tobaksrøg og Øl. Der var vi ene. Da hun havde hørt mine Klager, sagde hun resolut: «Her er intet mere for dig at gjøre i denne Fiskerflekke. Du, stakkers Tøs, maa bort til en anden og større By og søge dig Tjeneste der under et andet Navn; thi erfarer man, at du er den Inez Fereira, som har siddet paa Tugthuset, vil ingen have med dig at bestille, saasandt som jeg er Datter af en ærlig Skomager. Se, her har du mine Attester; jeg bruger dem ikke, for om kort Tid reiser jeg til Amerika med min Kjæreste, der er Jungmand paa den store Brig, du ser her fra Vinduet, og saa kan de vrøvle saa meget, de vil, om mig her i Fiskerflekken. Jeg ler af dem allesam-

men. Et Raad til Slutning: «bliv Tjenestepige, det er en ærlig Haandtering, og du er mindre udsat for Opdagelse; blir du derimod «Butiksjomfru», kommer i en Cigarbutik eller saadant noget, f. Eks. en Ølshap som denne, jo Tak, da er du færdig og Hundredeet ude. At jeg har holdt mig saa bra, min Tøs, kommer deraf, at jeg altid har havt min Jungmand, min snille Johan, for Øie. Det har bevaret mig for mangen Fristelse.»

Om Kvælden gav hun mig Sko og Klæder tilligemed et Halvdalerstykke, gik ned med mig til Havnen og tiggede mig ombord i et Skib, der næste Morgen skulde seile her til Byen. At jeg fik fri Overreise, kom deraf, at Føreren var en af Ølhallens bedste Kunder.

Hun strøg Haanden over Panden for at samle sine trætte Tanker. Det var, som om hun kvidede sig for at gaa videre.

«Her var det, jeg traf Møller og Dem... Siden har jeg tænkt, at jeg vist kom til at holde af Møller, fordi han lignede vor Fængselsprest; jeg opdagede nu, at denne havde været min første barnlige, jeg tør sige, hellige Kjærlighed . . . Rigtig tilfreds har jeg aldrig været her, selv i den første, forholdsvis lyse Tid. Slap jeg mig løs og var glad som hin Høstdag paa Landet, var det kun Glemselsstunden, jeg stjal fra min hemmelige Sorg . . . Jeg gik som paa en Vulkan, der hvert Minut kunde bryde løs under mig; jeg syntes, enhver maatte se paa mig, at jeg kom fra en Straffeanstalt... jeg frygtede for, at dette skulde aabenbares, og dertil havde jeg Samvittighedsnag, fordi jeg havde forlovet

mig med Møller, uden at fortælle ham min Hemmelighed . . . Ofte havde jeg den paa Tungen, men jeg holdt inde . . . jeg havde ikke denne mægtige, altbeseirende Tillid til hans Ædelmod . . Dem derimod kunde jeg fortalt alt, som jeg nu gjør det, viss paa at finde overbærende Forstaaelse ... nei, nei, jeg kunde det dog ikke . . . ikke dengang . . .»

Hun havde igjen dette sælsomme Blik, som jeg engang før havde seet, dette Blik, der sagde mig noget og dog intet sagde, som skjænkede mig noget Uvurderligt og atter tog det tilbage . . .

«De ved Resten. Vulkanen brast omsider under mine Fødder, og alle mine Lidelser og Gjenvordigheder flammede ud. Jeg stod som en Fortabt, men ingen reddende Haand straktes mod mig ... Aa, de skrækkelige Dage, som derpaa fulgte! ... Og de endnu skrækkeligere Nætter ... Ved De, at jeg en Morgen, da jeg redede mit Haar, fandt enkelte graa Stænk iblandt... og dog er jeg endnu ikke tyve Aar. . .

Jeg arbeidede og kjæmpede som en Druknende for at frelse mig, for ikke at gaa under ... forgjæves. Husker De hin Stormnat, De gav mig Husly? Dagen efter var det, at jeg paany bragtes i Fængsel som et — løsagtigt Fruentimmer . . . Aa, mon ikke Mor vendte sig i sin Grav! . . . Min store Brøde havde været, at jeg ikke eiede et Palads som de Rige, at jeg havde gaaet ude og frosset i Snestormen af Mangel paa Tag over Hovedet, thi hos Dem kunde jeg ikke være, fordi at jeg . . .»

Hun stansede; igjen steg dette Underlige i hendes

Blik, som bragte mit Hjerte til at svimle og glødede min Pande . . . skulde det dog være muligt? . . .

«Atter gjensaa jeg disse kolde, klamme Fængselsmure. Blodet var nærved at stivne i mine Aarer. I min fornuftsløse, overvældende Skræk kastede jeg mig ned for Arrestforvareren, omklamrede hans Knæ, tiggede og hylede om Naade og Barmhjerlighed. Som om han kunde hjælpe mig, han, Tjeneres Tjener! Men han kunde trøstet mig og vist mig Overbærenhed; men det gjorde han ikke; han stødte mig raat bort med Foden og gav mig i sin Arrighed et Slængenavn, der som en Knivsod saarer en Kvindes Øren . . . Ak, jeg skulde altfor snart fortjene det . . .!

Jeg var falden paa Knæ bodfærdig, ydmyg, fortvilet; jeg reiste mig oprørsk og forhærdet; det var, ligesom noget frøs bort i mit Hjerte. Da vidste jeg ikke, hvad det var; nu ved jeg det; det var min Barnetro paa en barmhjertig Fader histoppe, det var Menneskekjærligheden, der døde og gav Plads for Trodsen og Hadet. Som et andet Væsen, steg jeg ud af Fængslet, kold, bitter og rolig. Som sedvanlig søgte jeg Arbeide — fik intet . . . kun Stene, saarende Blikke og frittende Spørgsmaal, for Brød. Da var det, jeg haanleende sagde til mig selv: «Har de røvet dig din Ære paa Forhaand, nu velan, hvorfor da ikke følge den længe udpegede Vei, Endemaalet for Ulykkelige som du? hvorfor ikke virkelig blive . . .?» Og jeg lo endnu høiere og haanligere og styrtede mig vildt ind i Verdens Udskeielser. Men om denne gyldne Elendighed vil jeg ikke tale mere; det beskjæmmer mig for dybt. Bæ-

geret maatte jo fyldes. Denne uretfærdige Fængsling og den paafølgende forøgede Mistro hos Folk fyldte det til Overmaal . . .»

Hun lænede sig udmattet tilbage paa Puderne, og drak saa paany en Mundfuld Vand.

Vi havde allerede i flere Minutter hørt fjern Musik; nu lød den lige udenfor. Det var en eiendommelig, tungsindig Melodi. «Tys», hviskede hun og lyttede spændt. Jeg keg ud af Vinduet. Det var en omvandrende Violinspiller, gammel og graaskjægget, ledsaget af en yngre Kvinde, der sang til hans Spil med en behagelig blød, men noget hæs Røst. Nu maatte ogsaa jeg lytte med Begjærlighed. . . jeg kjendte disse gribende Toner, disse vemodige Ord:

«Mit Barn, du skal ei vide,
hvad Moder din forbrød.
Mit Barn, du skal ei lide
din Moders Skam og Nød.

Din uskyldshvide Tanke
skal vokse glad og fri.
Din Fod maa stedse træde
paa Ærens blanke Sti.»

«Mors Sang», hviskede Ulla som forstenet, idet Tonerne døde hen i det Fjerne. «Ærens blanke Sti . . . ja, det var det jo! . . . aa, Mor, hvorlidet har dog ikke dine mange Bønner hjulpet! . . . Ærens blanke Sti . . .» Hun græd længe og dreiede Hovedet mod Væggen. «Ved De, hvad der vakte mig af Rusen», spurgte hun omsider dæmpet, «det var netop Mindet om min Mor, hendes

Sange, hendes fromme Bønner, det var Mindet om det Løfte, jeg havde givet vor unge ædle Prest, at blive en god og hæderlig Pige, men først og fremst var det Mindet om Deres Blik hin Dag, vi mødtes paa Skøitebanen. Det forfulgte mig overalt, det betragtede mig anklagende i mine falske syndekjøbte Glæder, det stirrede mig ind i Sjælens hemmeligste Kroge, det stirrede alvorlig manende paa mig saalænge, at jeg omsider brød med mit syndige Levnet og søgte at begynde et nyt i Arbeide og Renhed . . . Viljen dertil var stærk, men Evnerne var saa svage . . . jeg bøiedes af Træthed, Møie og Modgang . . . jeg sygnede hen for at dø . . . men nu takker jeg Gud, som gjorde min Livsvei saa kort . . . maaske ogsaa Viljen til at være god havde svigtet i Længden . . . og jeg var heller aldrig bleven rigtig lykkelig . . . min Fortid vilde altid forfulgt mig som en ond Aand . . .»

«Tal ikke om Døden, Ulla», — jeg greb heftigt begge hendes Hænder, som om jeg havde en usynlig Fiende at værge hende mod. «De er saa ung endnu. . . . De staar dette over . . . Og saa ligger Livet for Dem som en lyslang Vaar, med Somrens Herlighed ivente . . . Hvis De bare vidste . . . jeg havde tænkt . . . aa, endnu kan der . . .»

«Jeg har gjort op . . . jeg frygter ikke Døden,» svarede hun sagte, smilende mildt. «Maaske Gud er barmhjertigere end Menneskene . . . han vil samle mig med Mor i sin Himmel . . . Men flyt dig nærmere, Emil, endnu nærmere . . . saa ja.» — Jeg bøiede mig næsten over hende, beruset midt i Stundens Alvors-

høihed af dette fortrolige «Du», som hun gav mig for første Gang, og af den hviskende ømme Klang i hendes Stemme.

«Jeg har et sidste Ord at sige dig . . . ved du hvorfor, dit Blik udøvede denne Frelsermagt over mig? . . . fordi jeg . . . ja, nu med Døden for Øie kan jeg stakkers fortabte Væsen sige dig det, uden at mistænkes for nogen uædel Bevæggrund . . . fordi jeg elsker dig, Emil, fordi jeg har elsket dig høiere, end du tror . . . mere end det var godt for min Sjælefred . . . Men du bøier dit Hoved . . . *Du* er vred paa mig, at jeg Elendige har vovet at løfte mine Øine til dig og komme med denne Bekjendelse . . . Hvad? . . . Du har jo Taarer i Øiet . . . Tilgiv mig . . .»

«Du elsker mig, Ulla . . . du skulde kunne elske mig . . . det er intet Bedrag? . . . Men naar er dette kommet . . .? Aa, nu ser jeg det . . . jeg har været blind . . .»

Hun saa paa mig, ydmygt og kjærligt som en Hund paa sin Herre.

«Men nu er det for sent», raabte jeg fortvilet, «nu er vi begge bedragne for vort Liv . . . aa, havde jeg vidst det før . . .»

Hun slog Øiet ned. En Vemod, som jeg aldrig har seet den i et Menneskeansigt, forklarede hendes Træk.

«Jeg vidste det ikke selv før . . . det gik op for mig lidt efter lidt . . . Jeg indbildte mig allerede i Begyndelsen, at Du holdt af mig, og jeg saa, at Du var den Værdigste til at elskes; men Møllers smukke Ydre,

hans indsmigrende Ord, hans trodsige Kjærlighed vandt Magt over mig . . . Du var altid tilbageholden og høflig, ikke mere . . . Jeg prøvede dig engang . . . jeg fortalte dig om min Kjærlighed til Møller . . . men du var rolig, du raadede mig til . . . ikke et Ord røbede mig, at dit Hjerte tilhørte mig . . .»

«Jeg rolig, Ulla? . . . aa, jeg led den bitreste Kval i mit Liv . . .»

«Saa blev jeg usikker paa dig; men netop derved sysselsatte du mig mere . . . Der var en Tid, jeg elskede dig og Møller paa engang, eller troede at gjøre det . . . jeg kan ikke forklare mig det selv . . . men tilslut vandt du Seier . . . det var dig, jeg gav min Fortrolighed . . . det var dig og ikke ham mit Øie søgte paa Kontoret . . . det var dig, jeg vilde have til Følge paa Landturen . . . Du blev mig kjærere Dag for Dag . . . Møller faldt altid i Sammenligning med dig . . . I Høihjertethed, i Forstand, i Alt stod du over ham . . . Han skammede sig ved mig . . . du var stolt af mig . . . han undsaa sig ved at spasere med sin Forlovede i Gaderne . . . du vilde gjerne vist mig frem for hele Verden . . . han sveg mig . . . du blev mig tro . . . Da han brød med mig, var jeg allerede forlængst ophørt med at elske ham . . . derfor var den Sorg let . . . jeg elskede kun dig. -- Jeg løi for dig . . . kan du tilgive mig det . . . da jeg den Vinternat sagde, at jeg ikke vidste, hvor du boede . . . mere end en Kvæld har jeg staaet udenfor dit Vindu og tænkt at banke paa . . . men det var Tilfældet, som bragte mig der den Nat . . . jeg var saa sløv . . .

jeg erindrede ikke noget . . . Aa, men husker du endnu vor Landtur . . . den deilige Høstdag, vi var sammen . . jeg har drømt om den saa ofte . . . Husker du, jeg sang for dig, jeg prøvede Ekkoet . . .? Den Dag blev det mig ganske klart, at jeg elskede dig . . . jeg var saa varm, saa lykkelig, jeg havde glemt alt . . . Men du, du anede intet . . .»

«Jo, Ulla, jo . . . men jeg turde ikke tro paa den Lykke, som dine Øine da lovte mig . . . Jeg troede, det var en Drøm . . . og jeg huskede altid, at du var bunden til ham . . .»

Dette Møde med mig tog for meget paa hende; hun anstrengte sig for meget. Hendes Ansigt perlede i en fugtig Sved, hendes Stemme blev klangløs og afbrudt.

«Aa, havde vi da forstaaet hinanden . . . hvormange Lidelser jeg da havde været spart for . . . og du med . . . da havde jeg maaske nu . . . været en brav Mands . . . brave Hustru . . .»

«Det skal du endnu bli, Elskede, Dyrebareste» — jeg trykkede mildt de svage Hænder — «naar du blir rask, hvad du gjør med Guds Hjælp, forlader du dette Kammer for at følge mig som min Hustru gjennem hele Livet. Hver Sorg og Glæde skal vi bære sammen. Nei, Sorgen skal ikke faa Lov at komme dig nær, du, som har havt saa meget af den; for jeg skal værne om dig saa ømt, jeg skal pleie dig saa godt, du min lille, deilige, vantrevne Fugl! Du skal faa et lidet lunt Rede — aa, jeg har allerede saa ofte tænkt paa det — hvor du kan leve i Ro og synge for mig alle

dine sørgmodige Sange. Vi reiser bort fra denne stygge By, hvor hver Sten minder dig om dit Saar; vi flytter ud paa Landet, til et stille, afsides Sted med frisk, sund Luft, et Sted, hvor Ingen kjender os og bekymrer sig om os. Der vil vi ganske leve for os selv ... Tro mig, Livet skal endnu blive solklart og skjønt ...»

Jeg havde kastet mig paa Knæ ved Sengens Side; min Kind hvilte mod hendes over Teppet slapt nedhængende Haand. Ordene kom med en hastig, mig fremmed Glød. Det var, som det var en Anden, der talte.

Hun lukkede Øinene, og der strøg et drømmerisk Smil som et Solglimt henover de blegnende Træk.

«Din Hustru ... paa Landet ... et stille Sted, hvor Ingen kjender os ... et venligt lidet Hus som hin Præstegaard ... Duer paa Taget, Vedbende om Muren ... Høre Kirkeklokken lyde saa venlig ... om Kvælden ... naar vi trætte hviler ... efterat vi har arbeidet den lange Dag ... Aa ja, det vil være saa deiligt, saa deiligt ... et saadant Landliv har jeg altid sukket efter ... ligefra jeg var Barn ...»

Hun smilte fremdeles inde i sin Drøm. Saa slog hun pludselig de store Øine op i haabløs Sorg.

«Men hvorfor siger du mig dette? ... hvorfor viser du mig Indgangen til en Himmel ... som jeg, fortabte Skabning ... aldrig skal naa ... Jeg er ikke mere god nok til at være din Hustru ... eller nogen Andens ...»

Hendes Røst lød bristende; hun vendte igjen Hovedet bort.

Blødt strøg jeg min Haand henover den feberhede Pande.

«Erindrer du endnu din Børnelærdom, Ulla — erindrer du ham, som kjærlig løftede op den bodfærdige Magdalene? . . . skulde vi Mennesker være strengere end han? . . . Og du har angret ligesaa dybt som hin stakkers Kvinde . . . og Verden har altid behandlet dig stedmoderlig barsk . . . Ak, du skulde blot vide, hvor usigelig høit jeg har elsket dig, hvor usigeligt dybt jeg har lidt for din Skyld . . . du, min Længsel, min Drøm, min Sorg fra første Stund, vi stævnede sammen . . . Hver Ulykke, som ramte dig, lagde sin tyngende Efterve i mit Hjerte . . . Uden dig . . . at leve uden dig . . . den Tanke kan jeg ikke fatte . . . Uden dig maatte jeg dø . . .»

«Nei, ikke du, Emil . . . det er mig, som er færdig med Livet . . . Du skal leve for at bli lykkelig, lykkeligere end jeg nogensinde kunde gjort dig . . . Og saa skal du forlade mig . . . hører du, Emil . . . al den Sorg, jeg mod min Vilje har voldt dig . . .Og naar du da sidder i dit eget hyggelige Hjem . . . hos en elsket og agtet Hustru . . . en lun Vinterkvæld ved Kaminen . . . da vil du maaske midt i din Glæde . . . huske, at der i Nærheden etsteds findes en lav, tilsneet Gravhøi . . . og du vil da tænke paa mig . . . tænke paa mig med Vemod . . . jeg beder ikke om mere . . .»

Jeg knælede fremdeles ved hendes Side med hendes Haand mod min Kind. Sproget savner Ord for mine Følelser i dette gribende Øieblik. Mit Hoved

hvilte hendes saa nær, at hendes opløste Haar faldt ned paa min Pande. Hun bøiede sig sagte frem, og hendes Læber berørte den frygtsomt.

«Det første, det sidste!» hviskede hun og faldt mat tilbage paa Puden.

«Ja, dette er i Sandhed det første Kys, som en Kvinde foruden Mor har skjænket mig . . . Gaar du bort, Ulla, det sværger jeg her, skal det ogsaa være det sidste . . . Med dette Ømhedstegn har du uopløselig viet mig til dig . . . for Livet, for Døden, som Gud vil!»

«Ak, da skulde jeg ikke gjort det . . . jeg skulde ikke gjort det!» raabte hun angerfuldt. «En bedre Kvinde end mig . . . burde denne første søde Rettighed være forbeholdt . . .»

Hun famlede med Haanden over Panden. Det bankede saa i hendes Tindinger, at jeg saa Slagene i de blaa, svulmende Aarer. Noget Aandsfraværende, Uroligt skjød op i hendes tunge Blik.

«Men brænder ikke mit Kys paa din Pande? . . . Jeg har viet dig, sagde du, hahaha, ja viet dig til Undergang og Død . . . Gaa bort . . . gaa . . . hører du? . . .» tilføiede hun strængt, «glem mig . . . det er min sidste Bøn . . . glem mig . . . for mig vil man atter slæbe i Fængslet . . . . «Ser du ham? raabte hun hæst hviskende, idet hendes forvildede, rædde Blik var fæstet paa Døren, «ser du ham ikke . . . der kommer han jo —» hun krøb sammen i Sengen — «den mørke Mand med det raslende Nøgleknippe . . . ser du ham ikke . . . aa, hvor hans onde

Øie lurer paa mig . . . Han griber mig om Haandledet . . . Hvad vil du . . . aa, hvor det værker . . . Slip mig dog, slip . . . Hjælp, hjælp . . .»

Hun skreg høit og gjennemtrængende og værgede sig med Hænderne, som om hun bestod en Brydekamp. Konen styrtede ind.

«Begynder hun nu igjen at raabe og snakke over sig,» sagde hun hovedrystende, «men dette er Deres Skyld,» sagde hun bebreidende til mig. «Doktoren anbefalede hende den dybeste Ro; nu har De ophidset hende med deres lange Snak . . . Men hvem kan ogsaa passe paa alt,» mumlede hun for sig selv, «syv Børn, Mand, og saa en Syg ovenikjøbet. Men De maa gaa nu,» vendte hun sig rask mod mig «straks!»

Hun lukkede Døren op. Med et sidste Blik paa det kjære, nu feberblussende Ansigt adlød jeg hendes Befaling. «Imorgen kommer jeg igjen,» hviskede jeg. Konen gjorde en Skuldertrækning istedetfor at svare og hældte nogle Draaber Mikstur op i en Spiseske for at give dem til hende, der fremdeles fantaserede.

Tidlig næste Morgen fløi jeg derhen, ligeledes den følgende og paafølgende Morgen; men aldrig slap jeg ind. «Doktoren har forbudt hende at tale med Nogen,» var den bestemte Kones stadige Svar. «Hun er forøvrig hverken værre eller bedre.»

En Morgen syntes jeg at opdage, at Konen havde et mildere Væsen end sedvanlig. Hendes Øine var skinnende som af Glæde. «Hun er bedre?» raabte jeg, fuld af vaagnende Haab. — «Ja, takket være Gud er hun nu frelst; men hun ønsker ikke at se Dem.

Hun har talt om Dem idag; De er vist et godt Menneske, men hun vil alligevel ikke se Dem. Hvad var det nu, hun sagde? Ja, lad mig se, om jeg ikke kommer paa det . . . jo, saa var det: «De skulde glemme hende, bare glemme hende.»

Ja, den, som kunde det . . . den, som kunde lære hin store, overmenneskelige Kunst . . . Stryge ud med et Slag det, som udgjorde Hjertets inderligste, ømmeste, vemodigste Grundakkord . . . Kjernen i hele min Tanke, Tanken i hele min Sjæl! . . . Nei, dertil nyttede ikke en nok saa stor og udholdende Viljesanstrengelse . . . hvad spørger den souveræne Kjærlighed om Vilje? . . .

Jeg vilde det heller ikke, vilde ikke tømme Glemselsbægeret, om jeg end kunde, ikke for alle Verdens Goder . . . «Heller at have elsket og lidt, end aldrig at have elsket en Gang!»

Nu lagde jeg min Vei fra Kontoret saaledes, at jeg altid passerede hendes Bolig. Det gav mig en vis Beroligelse at se hendes Kvistvindu med den grønne Reseda i. En Middag mærkede jeg, at Blomsterpotten var borte, og at Vinduet stod aabent, trods den ublide Martsluft... Greben af en mørk Anelse sprang jeg op den rystende Trappe og naaede hendes Kammerdør. Den stod ogsaa aaben, paa vidt Gab. Kamret var tomt, Alle Møblerne var borte; kun Skillingsbilledet pa Væggen hang tilbage. Hvad kunde der dog være hændt?

»Vi lufter ud,» sagde Konen, som idetsamme kom ud med en Feiekost i Haanden, «min Mand reparerer Møblerne nede i Gaardspladsen; kom her; her kan De

se ham . . . hvor flittig han er, det gamle Skind! Han husker altid paa mig og de syv, og saa gaar hans Haand, som det var en Hammer . . . Far, vil du ikke komme op og spise Middag,« raabte hun ømt ned, «Klokken er over tolv.»

«Men hvor er, hvor er Ulla, den Syge,» sagde jeg utaalmodig, »er hun —.»

«Jomfruen? ja, hun er frisk nu; hun er flyttet fra os.»

«Frisk . . . flyttet . . . hvorhen? . . .» Jeg kunde knapt samle mig; det løb rundt for mig; alt lød saa overraskende.

«Hvorhen, ja, det vet jeg saamænd ikke; hun talte ikke en Stavelse derom, og det kan vel ogsaa være Dem det Samme, da hun jo slet ikke bryr sig om at tale med Dem.» Hun blev var min dybe Skuffelse, og tilføiede formildende: «Forresten tror jeg, at hun er flyttet ud paa Landet; der har hun en Kjending. Hun vilde slet ikke bo hos os længer; vi holdt allesammen af hende, endog den Smaa i Vuggen kjendte hende og skreg og sprellede glad, naar hun kom ind; men hun mærkede, hun var os til Byrde, ser De, det var Feilen. Og det var hun ogsaa, den Stakker,» — den brave Kone viskede en Taare af sit Øie — «for vi havde tilslut ikke en Skilling i Huset; alle disse Medeciner og alt dette Pas og Stel! Hun skylder os nu adskillige Penge! men det har hun høitidelig lovet min Mand at sende ham saasnart som muligt, for min Mand trænger højlig Pengene, skal jeg sige Dem. Der er nu Skomageren, som skal ha for Anders

Kristians nye Støvler og Lises flikkede Sko, og saa er det Høkeren borte i Krogen, som er en meget strid Mand, og saa er det . . .»

Her var ingen Oplysning at hente, det mærkede jeg. Jeg tog op, medens Konen vedblev med paa Fingrene at regne op alle deres Creditorer, min Portemonnaie.

«Behøves ikke», sagde Konen roligt, «jeg modtager intet af Dem. Hun bebreidede mig nok, at jeg tidligere fik Penge af Dem. Men det er sandt, det havde jeg nær glemt! — Hun løb fra mig og kom straks efter pustende tilbage med en Pengepung, som hun overrakte mig. Det var min egen, den var ikke rørt. «Her er de allesammen; hun vilde ikke, vi skulde bruge en Halvskilling deraf. Hun sa, hun holdt saameget af Dem, at hun ikke vilde modta' Penge af Dem ligesom af ham. Behold De blot Deres Dalere,» tilføiede hun godmodigt, «vi faar nok vort, bare vi gi'r Taal! Thi den Jomfru løi ikke. Havde hun sagt en Ting, stod det fast. Det siger ogsaa min Mand om hende, og han lader sig ikke saa let ta' ved Næsen, maa De tro.»

I en Maaned søgte jeg efter den Forsvundne; men alle Efterspørgsler var forgjæves. Moritz' Kafé besøgte jeg daglig, og gjennembladede Aviserne paa Kryds og Tvers, i Haab om at finde noget angaaende hende. Da jeg en Aften sad saaledes beskjæftiget, traadte en støiende Hob af Byens unge Kavalerer ind. Alle gesticulerede heftigt og snakkede i Munden paa hverandre.

«For en charmant Holdning . . . Aldrig seet Magen,» snøvlede En.

«Smukkere end før . . . noget bleg . . . men det skader jo ikke.»

«Man kan se paa hende, hun har spansk Blod i sine Aarer,» tilføiede en Tredie, gabende høit og ugenert. «For en Ild i Øiet.»

«Hvem taler De om, mine Herrer,» spurgte min Sidemand, en ung Grosserer, med et let ironisk Smil over deres Begeistring. «En ny dansk Skuespillerinde?»

«Nei,—«Spanierinden» naturligvis! Har De ikke seet hende? Ah!» — Den Talende smekkede velbehageligt med Tungen. — «Hun er pludselig dukket op igjen, elegantere, yndigere, mere forførerisk end nogensinde. Man paastaar, at hun af en romantisk Grille for en Stund har været Sypige, ernæret sig som saadan. At sy er forresten oftest slige Damers officielle Hverv; det private derimod . . . naa ja . . . *Honny soit, qui mal y pense!* Andre Velunderrettede paastaar imidlertid med Vished, at hun for sin Helbreds Skyld har gjort en liden, nødtvungen Afstikker paa Landet. Ja,vi kjender disse landlige Besøg, hvorfra man vender tilbage saa slank og ren som en Lillie. Hahaha!»

Taleren dreiede sig flot om paa Hælen, leende og nynnende en kvik Operamelodi.

«Men, Død og Pine, der kommer hun jo; naar man taler om Fanden, saa — — Se, bare, mine Herrer, se!» Og alle de unge Kavalerer styrtede hen til Kafèvinduerne.

Jeg benyttede Leiligheden til at snige mig ud. Hvert Ord havde rammet og saaret mig som en Pil. I

Kafèens store Speilvæg saa jeg et blygraat, bestyrtet Ansigt grine mig imøde. Det var mit eget.

Hjemkommen paa mit Værelse fandt jeg følgende Brev, som en Ubekjendt havde afleveret. Haandskriften var mig fremmed, men det var øiensynlig en Damehaand. Trækkene vare krogede og usikre. Jeg aabnede Brevet med èn saa dirrende Hast, at det revnede:

«Tænk ikke mere paa mig . . . jeg er det nu dobbelt uværdig, uværdig i Evighed. Glem mig, som den Blomst, De ser en Storm hvirvle ned i Afgrunden, uden at det staar i Deres Magt at stanse det knusende Fald . . . Glem mig, men tro ikke, at jeg har opgivet mig selv, uden efter den voldsomste, seigeste Kamp. Opstaaet fra mit lange, smertefulde Sygeleie, har jeg atter krøbet Ydmygelsens tornede Sti, og slikket Støvet for mine Medmenneskers Fod. Jeg har tryglet og tigget, ikke om Brød, men om Arbeide; jeg har budt mig frem til det ringeste, det laveste — men alt forgjæves. En berygtet Sangerbule var det eneste Sted, som vilde tage imod mig, men der vilde jeg ikke . . . ikke da . . . Og ovenpaa Afslaget har jeg faaet et aandeligt Spark af Raahed og Spot. Mit besudlede Navn var overalt løbet foran mig og forberedte den foragtelige Afvisning.

Aa, det er en stor Løgn dette, at i Norges Land erholder enhver Brød, som blot ærlig vil fortjene det i sit Ansigts Sved! I k k e d e n s t r a f f e d e, f r a F æ n g s l e t u d k o m n e k v i n d e l i g F a n g e! H u n, d e n f o r L i v e t B r æ n d e m æ r k e d e, h a r a t g j e n n e m g a a a l l e

Fordommens, Mistroens og Forhaanelsens saarende Rækker, for tilslut forvildet og blødende at foretage det vanærende Valg — enten at synde paany mod Loven for at føres tilbage til Fængslet, hvor hun dog faar Ly og Mad — eller at flygte ind i et — Bordel... Her er ingen velgjørende Asyler som i andre Lande, menneskekjærligt aabnede for at modtage den vildfarne Sjæl, der endnu ikke har Mod til at se den medlidenhedsløse Verden i Ansigtet, Asyler, hvor den moralsk Forknytte reises, sikres mod Mængdens plumpe Nysgjerrighed, veiledes tilbage til Dydens og Rettens Bane, for omsider at anbringes i en rettænkende, kristeligsindet Familíes Skjød. Her har hun blot at synde . . . og dø.

Men beklag mig ikke! Der er Mennesker, fra Vuggen af bestemte til at gaa under.

Jeg tror, jeg er en af dem . . .

Hvad der volder mig den mest nagende Smerte er Bevidstheden om, at jeg har kastet Skygge over Deres Liv . . . De søgte mig i Nøden som den ædle Samaritan; dog jeg burde ikke modtage Deres ædelmodige Offer; dertil elskede jeg Dem for høit... De var for god til at ægte en falden Kvinde og dele hendes Skam.

Ak, at jeg ikke døde hin Gang . . . jeg vilde dog saa gjerne . . . jeg havde forberedt mig med Bøn og Anger . . . og saa tog jeg den deilige Vished med om Deres Kjærlighed . . .

Nu tør jeg ikke engang mere sige «du» til Dem.

Hint skjønne Billede af et stille Hjemliv, som De udmalte for mig, har jeg ofte tænkt paa — og grædt derved. Gud fri enhver for saadanne malurtbitre Taarer. Jeg fælder dem i dette Nu. Farvel og Tak! Tilgiv og glem Inez.»

Forbi, alt forbi! Nu laa min stolte Bygning for evig i Ruiner. Jeg gjorde ikke mere noget Forsøg paa at reise den, paa at møde hende. Mit Liv var brudt som mine Drømme; jeg kjendte mig syg til Døden. Min Post paa Kontoret maatte jeg opsige, da min svage Helbred forbød mig at skjøtte den ordentlig. Mit Brystonde indfandt sig nemlig paany og stærkere end før. Jeg spytter allerede Blod. Lægerne har anbefalet mig at reise til et mildere Klima. For et Held, at min gode Mor er borte fra denne Verden! Hun vilde ellers græmmet sig formeget over «Gutten sin». Far vil bære Slaget taaleligere; han har min Søster og hendes kjære Smaa tilbage.

Imorgen reiser jeg.

Men jeg skulde dog ikke komme afsted, før jeg havde tømt Smertens Kalk til Bunden; jeg skulde gjense hende mod min Vilje hin Vaardag, du ved; se hende i al den falske Flitter ved hendes elendige Elskers Side.

Da følte jeg, at jeg fik Dødsstødet.»

Her endte min stakkers Vens Selvbekjendelser. Et Par Maaneder efter modtog jeg en Pakke med Posten. Den indeholdt et lidet Kors af røde Koraller, samt et Brev, dateret:

«Josefsburg ved Meran i Oktober.

Jeg skuffer mig ikke, kjære Ven; jeg ved, at Lægerne har sendt mig hid for at dø, og Stedet er deiligt nok dertil. Her er en landsbyagtig Stilhed og Fred, her er en Varme og Mildhed i Luften, der gjør, at du synes som med hvert Aandedræt at indsuge fornyet Liv. Bare Illusioner, du nærmer dig med hver Dag Enden! Lægerne ved, hvad de gjør, naar de sender En til Syden . . . det er det sidste Middel . . .

Efeuen grønnes og ranker sig frodig over mit Hoved paa den landlige Veranda, hvor jeg skriver dette. Roserne lægger, forraadte af Vindens Mildhed, sine Hoveder sammen og hvisker i dette rødmende, duftende Sprog, som Ingen fatter og kun Digterne aner, Druerne titter blussende gjennem Vinløvet, saa modne og fristende, at de ligesom beder den brune Pige dernede om at føre dem til sin svulmende Mund, medens et farverigt Blomstermylder ligger som et broget Mosaik udover Engen ved mine Fødder.

Naturen er saa rig, saa himmelsk ødsel med sine Gaver. For en Kontrast mellem dens udødelig blomstrende Sundhed og de stakkers menneskelige Skeletter, som vanker om i den . . . Hvormange f dem sukker ikke forgjæves efter en Sundhedsdraabe af dette Naturens evige Væld! . . . Nu passerer netop en ung Pige forbi ved sin gamle Faders Arm . . . Hun er blond og blaaøiet, og hun taler saa blødt . . . hun er fra «Bøgenes Land». Stakker! hvor bleg hun ser ud, hvor lidende med disse mat sænkede Skuldre, med dette store, grundende Øie! Hun var begyndt med

glødende Kinder at læse en Kjærlighedssaga, men hun fik kun læse de første Blade, da Kindens Glød dæmpedes, og hendes Aandedræt blev tungt. Det var Ugen før hendes berammede Bryllup . . . alle Forberedelser var gjorte . . . da opdagedes den tærende Sot . . . Straks reiste den bøiede Far hid med hende. Selv var hun fuld af Haab. «Paa Gjensyn!» havde hun smilet til sin Brudgom i Afskedens Stund . . . Ja, paa Gjensyn . . . hinsides!

Stedet er deiligt; dog ved jeg et Sted høit oppe i Nord, fattigt mod dette, uden Druer og Roser, der dog synes mig endnu deiligere, og hvor jeg helst vilde draget mit sidste Suk. Daglig drømmer jeg om det, naar jeg vugges i min Hængekøie her i Furuskogen, hvis friske Uddunstninger gjør Brystet saa godt, og jeg da ser med taarefyldte Øine — man blir saa sentimental, naar man er ude, borte fra sine Kjære — hvorledes Furuerne mørkne henover som de dunkle Aaser derhjemme, og hvorledes Fjeldene mindevækkende blaaner — ja, det staar altid i dragende Skjønhed for min længselsfulde Tanke . . . thi det er jo Hjemmet, Barndomsstedet, den kjække Handelsstad i Norge, der ligger som en Perle i Dybet, forfrisket af Fjordens salte Bølge, der beskyller dens Fod, værnet og favnet af de syv mægtige Fjelde . . .

Der ved Sjøen findes en liden, venlig Kirkegaardsplet, som med sine Blomster, Buske og Marmorstatuer ligner en Have, fuld af hvide, sørgende Engle . . . der slumrer en elskelig, trofast, gammel Kvinde . . . Jeg kjender Høien med den skjælvende Taarepil . . . det

er Mor's . . . Ved hendes Side vilde jeg saa gjerne hvilet . . . saa fik hun «Gutten sin» hos sig for bestandig.

Nu er det høstligt hos Eder . . . Løvet falder sukkende af, Stormen sender sit brusende Bud, og Kvældene blir mørke og lange . . . Men eftersom Naturen falmer, vokser Livet inden Døre . . . Ak, jeg ser med al den Udestængtes Vemod de smilende Ansigter omkring Lampen . . . Den nye Bog læses og vurderes. . . Vennekredsen, spredt ad af Sommeren, er igjen samlet . . . jeg ser de dansende Skikkelser, der overgivne mødes i Kvadrillen til Pianoets Toner, medens de gemytlige Gamle sidder og ser til, glemmende sit Kortspil over den vakte Sværm af Ungdomsminder, og med kjærlige Øine signende de unges Møde . . . Held og Velsignelse over dig, min Barndoms, min Ungdoms By! Du Friske, du Lunerige! . . . Du bærer dit eget selvgivne Præg, og i dit Navn er der en Klang af djærv Musik . . . Middelalder og Nutid smelter i det sammen til Harmoni . . . Held og Velsignelse over dig . . . ak, at jeg aldrig skal se dig mere! . . .

Vil du tilslut, kjære Ven, bringe Hilsen fra mig, en Hilsen til hende, hvis Navn jeg ikke nævner mere undtagen i mine Bønner? . . .

Sig hende, at jeg har tilgivet hende, at hun har bedraget mig for min Livslykke, jeg giver Samfundet Skylden og ikke hende, sig hende, at jeg efter megen Kamp nu formaar at afklæde hende Syndens Pjalter og se hende i mit Indre, som hun stod hin første Gang med Jomfruglorien om Hovedet, sig hende, at jeg i de

lange, søvnløse Nætter har bedet og grædt for hende saa meget, at hvis der er en barmhjertig Gud, maa han røres derover og tilgive hende, den vildledte, ligesom jeg, sig hende, at jeg aldrig har glemt hende hverken Nat eller Dag . . . ja, sig hende, at jeg har elsket hende saa usigelig høit, at jeg nu maa dø . . . siden jeg ikke fik eie hende . . .

Nei, nei, sig intet! . . . Giv hende blot dette Kors, som hun fik af sin fromme Mor, og som hun atter skjænkede mig hin Høstdag, mit Livs bedste . . . giv hende det, og hun vil maaske, grebet af en ren Barneerindring, stanse bævende og se sig om paa den forvildede Vei, hun fortvivlet har betraadt . . . Den Arme, den Arme! Gud være hende, Gud være os begge naadig!»

Ved Juletid modtog jeg Underretningen om min Vens Bortgang. Den havde været stille og smertefri. Ulla fandt jeg ikke mere. Rygtet fortalte, at hun sammen med en ung Kunstner var udvandret til Amerika; Sandheden var, at den stakkers Kvinde, der ved sine Bedsteforældres Død blev uventet rig, straks reiste for at opsøge hin brave Fængselsprest, hvem hun hemmelig overdrog det Meste af sin Formue for at han dermed skulde forbedre frigivne kvindelige Fangers Kaar. Gjennem ham sendte jeg hende min Vens sidste Farvel, tilligemed Mindegaven, det lille Kors. Jeg erfarede, at hun blev dybt bevæget ved at modtage det, og at hun straks efter søgte at blive Diakonisse.

Af Pressens Udtalelser om første Udgave

af

Af Bylivet

hidsættes følgende Anmeldelse i Morgenbladet:

Forfatterens Navn har vi nogle Gange i de sidste Aar fundet i Bergensposten under Skisser og Digte, senest, huske vi, under et smukt og varmt Digt over H C. Andersen. De nu udgivne Fortællinger bør imidlertid betragtes som hans egentlige Debut, og om denne tør vi straks uden Forbehold benytte et Udtryk, som ganske vist mere end engang, naar det er bleven brugt ved lignende Leiligheder, har været ubestemt og tvetydigt nok, men som vi i nærværende Tilfælde ønske tillagt en mere bestemt og mindre forbeholden Betydning. Det er en lovende Debut. I al Korthed kunde Dommen over den lille Bog bedst sammenfattes i de Ord, hvormed den danske Digter Goldschmidt fornylig introducerede et lignende Begynderarbeide til den danske Læseverden, nemlig disse: Denne Bog er allerede gjort til Gjenstand for en udførligere Anmeldelse i nærværende Blad: uden just at gaa fuldt saa vidt i vor Ros som den anonyme Anmelder kunne vi dog tiltræde hans Dom, at John Paulsen har gjort en lovende Begyndelse, og vi udtale det Ønske, at han gjennem alvorlige Studier maa arbeide sig videre frem paa den betraadte Bane.

Literært taget er her Talent baade til Iagttagelse og Fremstilling, men her er tillige noget mere et alvorligt Sind.

Gjennemgaaende er der i de 3 Fortællinger lagt saameget Talent for Dagen ogsaa i Retning af Opfindelses- og Kompositionsevne, at der efter vor Mening er al Grund til at opmuntre ham til videre Arbeide og Studium. Han eier alle Betingelser for skjønliterær Produktion: han ser godt, tildels skarpt og indtrængende. Han har en fin og varm Natursans, han har Sympathi for alvorlige Livskonflikter, og han er ikke uden komisk Sans. Hertil kommer en formel Evne, som uden at være original, synes at have naaet en betydelig Udvikling; hans Fremstilling er klar og rolig, hans Sprog er i Regelen rent, han har en vis Tilbøielighed til Goldschmidsk Pragt i sit sproglige Klædebon; men som oftest passer dette godt til den Stemning og Farve, hvormed han tegner Situationer og Figurer: man mærker maaske overhovedet i hans episke Fremstilling formeget af Forfatterens lyriske Natur, alt tilsammentaget giver hans Bog med dens Feil og Fortrin et bestemt Indtryk af, at man staar overfor en ung Mand med mere end blot et poetisk Gemyt, med et digterisk Grundfond, hvoraf vi haabe, at der gjennem kunstnerisk Anstrængelse og Arbeide vil kunne udvindes Berigelser for vor hjemlige Digtning.

F.